

“กระจก หรือ ตะเกียง” การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสื่อ
กรณีการชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2553 และ 2556-2557
ผ่านบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

นายพีระวัฒน์ อัฐนาค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"MIRROR OR LAMP": A COMPARATIVE STUDY OF THE MEDIA'S ROLE
DURING POLITICAL UPRISES IN 2010 AND 2013-2014
THROUGH THE EDITORIALS OF THAIRATH NEWSPAPER.

Mr. Biravadhna Atthanaka

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Political Economy

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ “กระจก หรือ ตะเกียง” การศึกษาเปรียบเทียบบทบาท
ของสื่อกรณีการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วง พ.ศ.
2553 และ 2556-2557ผ่านบทบรรณาธิการของ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
โดย นายพีระวัฒน์ อัฐนาค
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณี มุทธาภินันท์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี ชัยวัฒน์)
.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.มานะ ตริยาภิวัฒน์)

พิระวัฒน์ อัฐนาค : “กระจก หรือ ตะเกียง” การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสื่อกรณีการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2553 และ 2556-2557 ผ่านบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ("MIRROR OR LAMP": A COMPARATIVE STUDY OF THE MEDIA'S ROLE DURING POLITICAL UPRISSES IN 2010 AND 2013-2014 THROUGH THE EDITORIALS OF THAIRATH NEWSPAPER.) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. พิงรอรจ รามสุต, 238 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดกรอบ (Framing) ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ และการทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างการชุมนุมทางการเมือง ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 และ เดือนตุลาคม 2556 - พฤษภาคม 2557 ระหว่างการทำหน้าที่ในฐานะ “กระจก” ที่สะท้อนความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือ “ตะเกียง” ที่ส่องสว่างชี้แนะแนวทางแก้ไขความขัดแย้ง

ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดกรอบหลักของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2553 เน้นกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา การทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการในช่วงเวลาดังกล่าวจึงเปรียบเหมือน “ตะเกียง” ที่เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา และมีกรอบข่าวสาร (News frame) สำคัญคือ “ประชาธิปไตยต้องเคารพกฎหมาย” ส่วนการกำหนดกรอบ เดือนตุลาคม 2556 - พฤษภาคม 2557 พบว่าการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหามีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ จนทำให้การทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการช่วงเวลาดังกล่าว เป็นทั้ง "กระจกและตะเกียง" ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีกรอบข่าวสาร (News frame) สำคัญคือ “รัฐบาลยิ่งลักษณ์ คือประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้”

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการไทยรัฐ ประกอบด้วย ปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะและอุดมการณ์ของผู้เขียนบทบรรณาธิการ และนโยบายองค์กรของไทยรัฐที่มักเน้นการไม่เป็นฝักฝ่ายทางการเมือง และปัจจัยภายนอก เช่น สถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองและพื้นที่การชุมนุม คู่ขัดแย้งทางการเมือง อิทธิพลของสื่อออนไลน์ เป็นต้น

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5585323629 : MAJOR POLITICAL ECONOMY

KEYWORDS: FRAMING / POLITICAL CONFLICT / EDITORIAL / THAIRATH NEWSPAPER

BIRAVADHNA ATTHANAKA: "MIRROR OR LAMP": A COMPARATIVE STUDY OF THE MEDIA'S ROLE DURING POLITICAL UPRISES IN 2010 AND 2013-2014 THROUGH THE EDITORIALS OF THAIRATH NEWSPAPER.. ADVISOR: ASST. PROF. PIRONGRONG RAMASOOTA, Ph.D., 238 pp.

This research, using both qualitative and quantitative approaches, has the following objectives: 1) to study the framing of content in editorials in *Thairath* newspapers during two political crises in March – May 2010 and October 2013 - May 2014; 2) to study factors that shape the framing in the sampled editorials; and 3) to study the role of these editorials – whether they function as “mirror” reflecting the unfolding of events or as “lamp” rendering light that guides to the resolution of the conflict.

The study has these findings. The main frame that manifests during the crisis in March – May 2010 is mainly to suggest approaches for conflict resolution. Therefore, the role of the editorials is akin to a “lamp” providing guiding light to take the society across the path of conflict. Important news frames deciphered during this period include “Democracy must follow the rule of law.” As for the crisis in October 2013 - May 2014, the content analysis finds that the “identifying problem” news frame increases significantly when compared with the crisis in March – May 2010 . Hence, the role of the editorials could be seen as playing an equal role between “mirror” and “lamp.” The most important news frame detected during this period is “The Yingluck government is an unaccountable democratic regime.

As for factors that influence the news framing in *Thairath* editorials, the study finds both internal and external factors. Internal factors include personal characteristics and ideological background of the editorial writer, and organizational policy of *Thairath* newspaper which tends to be politically neutral. External factors include political conflict and unrest in rally sites, political adversaries, and the influence from online social media.

Field of Study: Political Economy

Academic Year: 2015

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและการให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง รศ.ดร.นवलน้อย ตรีรัตน์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณประธานกรรมการและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน รวมทั้งครู อาจารย์ และผู้ให้การสนับสนุนที่ช่วยประสานงานดำเนินการต่างๆ ทุกท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบรรดาเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งจากผู้บริหาร ผู้อาวุโส คอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งนักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนทุกท่าน ที่สละเวลาให้สัมภาษณ์เพื่อตอบคำถามวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ กำลังใจ คำอวยพร ของทุกท่าน นับเป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอบคุณผู้ประสานงานเพื่อติดต่อขอข้อมูลทุกท่าน รวมทั้งขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

ที่สำคัญที่สุดคือ ขอขอบคุณบิดา มารดา น้องสาว สมาชิกครอบครัวทุกคน ที่คอยสนับสนุน ให้คำปรึกษา และร่วมลุ้น ร่วมชื่นชมไปกับความสำเร็จในครั้งนี้

สุดท้าย ขอขอบคุณความอดทนและความพยายามในตัวเอง ที่ช่วยให้ชนะทุกอุปสรรคและความท้าทาย จนสามารถบริหารเวลาและจัดการเรื่องต่างๆ ทั้งชีวิตส่วนตัว ชีวิตการทำงาน และชีวิตนิสิตปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษาในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญรูปภาพ.....	2
บทที่ 1 บทนำ.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
ปัญหาในการวิจัย.....	15
ขอบเขตในการวิจัย.....	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
นิยามศัพท์.....	16
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
แนวคิดเรื่องการหนังสือพิมพ์และการเขียนบทบรรณาธิการ.....	22
แนวคิดเรื่องการกำหนดกรอบ (Framing).....	32
แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อมวลชน และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ระหว่างกระจกกับตะเกียง.....	37
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานเชิงวิชาชีพของสื่อ.....	40
แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อกับสถานการณ์การความขัดแย้ง.....	45
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อสารมวลชน.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	58
แหล่งข้อมูลในการวิจัย.....	58

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
การนำเสนอข้อมูล	65
บทที่ 4 โครงสร้างธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	67
จุดเริ่มต้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	67
การจัดองค์กรหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	76
นโยบายการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	80
นโยบายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กับนโยบายการทำงานของกองบรรณาธิการ	83
การผลิตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	88
ยอดขายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง	89
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กับการสร้างความปรองดองในสังคมไทย	90
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	91
อนาคตของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	91
บทที่ 5 การกำหนดกรอบข่าวสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	94
<u>ส่วนที่ 1</u> ประวัติและคุณสมบัติของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	94
ประวัติ สุนทร ทาช้าย บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	94
คุณสมบัติของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	97
เสรีภาพในการทำหน้าที่ของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	98
<u>ส่วนที่ 2</u> บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	100
ขั้นตอนการผลิตบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	100
ลักษณะและโครงสร้างบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	102
การลำดับเรื่องในเนื้อหาบทบรรณาธิการ	110

บทบรรณาธิการไทยรัฐกับผู้อ่าน	111
คุณภาพบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	114
เป้าหมายของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในอนาคต	115
<u>ส่วนที่ 3</u> การกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	116
<u>ส่วนที่ 4</u> ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ.....	135
<u>ส่วนที่ 5</u> บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำหน้าที่เป็น กระจก หรือตะเกียง	144
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	153
สรุปผลการวิจัย.....	153
อภิปรายผลการวิจัย.....	165
รายการอ้างอิง.....	183
ภาคผนวก.....	188
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	238

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สัญลักษณ์ดาวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	13
ตารางที่ 2	ตัวอย่าง ตารางลงรหัส วิเคราะห์เนื้อหาบทบรรณาธิการ.....	61
ตารางที่ 3	ตัวอย่าง ตารางลงรหัส การกำหนดกรอบ (Framing) ของบทบรรณาธิการ.....	62
ตารางที่ 4	จุดเริ่มต้นและพัฒนาการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	69
ตารางที่ 5	เปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	128
ตารางที่ 6	เปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	130
ตารางที่ 7	เปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	156
ตารางที่ 8	สรุปเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	160
ตารางที่ 9	ลำดับเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง ช่วงปี 2553.....	189
ตารางที่ 10	ลำดับเหตุการณ์วิกฤติความขัดแย้งการเมืองไทย ช่วงปี 2556-2557.....	192
ตารางที่ 11	ข้อมูลโดยย่อ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	198
ตารางที่ 12	แสดงการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	203
ตารางที่ 13	แสดงการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	208

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 1	สรุปเหตุการณ์สำคัญทางเมือง ปี 2553	8
รูปที่ 2	สรุปเหตุการณ์สำคัญทางเมือง ปี 2556-2557	10
รูปที่ 3	ตัวอย่างสัญลักษณ์ดาวที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	12
รูปที่ 4	แบบจำลองของกระบวนการกำหนดข่าวสาร	34
รูปที่ 5	โครงสร้างสังคมตามแก่นความคิดของ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)	49
รูปที่ 6	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	57
รูปที่ 7	สมาชิกตระกูลวัชรพล.....	75
รูปที่ 8	โครงสร้าง บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ).....	78
รูปที่ 9	โครงสร้างการบริหารงานกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	79
รูปที่ 10	ตัวอย่าง เนื้อหาที่หลากหลายของคอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	87
รูปที่ 11	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 28 พฤษภาคม 2529	90
รูปที่ 12	ตัวอย่าง บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	104
รูปที่ 13	ตัวอย่าง หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558.....	108
รูปที่ 14	ตัวอย่าง หน้า 2 ซึ่งเป็นหน้าตรงข้ามบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	108
รูปที่ 15	ตัวอย่าง ภาพหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 3.....	109
รูปที่ 16	ตัวอย่างบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	110
รูปที่ 17	ภาพหน้า 4 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ “บุคคลในข่าว”	113
รูปที่ 18	ตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	116
รูปที่ 19	แผนภูมิแสดงความถี่การกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	119
รูปที่ 20	แผนภูมิแสดงสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	120
รูปที่ 21	เนื้อหาบางส่วนในบทบรรณาธิการที่ใช้วิเคราะห์กรอบข่าวสารในปี 2553.....	121
รูปที่ 22	ตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาในบทบรรณาธิการไทยรัฐ ช่วงปี 2556-2557	122

รูปที่ 23	แผนภูมิแสดงความถี่การกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	125
รูปที่ 24	แผนภูมิแสดงสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	126
รูปที่ 25	เนื้อหาบางส่วนในบทบรรณาธิการที่ใช้วิเคราะห์กรอบข่าวสารปี 2556 - 2557	127
รูปที่ 26	แผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ	131
รูปที่ 27	ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	143
รูปที่ 28	แผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ	157
รูปที่ 29	สรุปการทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	165

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง ซึ่งมีความตึงเครียดและความรุนแรงของสถานการณ์หลายระดับ และมาจากหลากหลายสาเหตุ โดยเฉพาะความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย ซึ่งหน้าที่ของสื่อมวลชนในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง คือ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ติดตาม นับถือเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชน และการรับรู้ของประชาชนผ่านสื่อมวลชนหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการทำงาน เป็นเหตุให้หลายครั้ง “สื่อ” ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อต่อสู้ทางการเมือง จนมีการเปรียบเทียบว่าท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ว่าระดับใดก็ตาม อาวุธที่ทรงอำนาจและอันตรายมากกว่ากระบอกปืน นั่นคือ “สื่อมวลชน” เพราะมีอิทธิพลต่อความคิดและความเชื่อของผู้คนที่บริโภคสื่อ ด้วยเหตุนี้ การช่วงชิงพื้นที่สื่อเพื่อให้ได้อำนาจ (Power) ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างความชอบธรรมและดึงมวลชนเข้าเป็นพรรคพวกฝ่ายตนเอง

ด้วยเหตุนี้ จึงนำไปสู่คำถามสำคัญที่ว่าท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความขัดแย้งและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และสื่อมวลชนควรวางตัวอย่างไร ระหว่าง “กระจก” ที่สะท้อนความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือ “ตะเกียง” ที่ส่องสว่างชี้แนะแนวทางแก้ไขหรือทางออก โดย บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542) ได้อุปมาอุปไมยเรื่อง “กระจกกับตะเกียง” โดยพบว่าในเมืองไทยสื่อมวลชนมักจะมีแต่ “กระจก” และเป็นกระจกบางชนิดเท่านั้น ขณะที่ “ตะเกียง” ยังไม่ค่อยมี การทำหน้าที่ตะเกียงของสื่อมวลชนจะช่วยให้เข้าใจโลกแห่งความคิดบางชนิดชัดเจนแจ่มแจ้งมากขึ้น

ในบริบทของสังคมไทย มีปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่บทบาทของสื่อถูกตั้งคำถามอย่างมากอย่างน้อยเหตุการณ์ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กล่าวคือ เหตุการณ์ความขัดแย้งและการชุมนุมทางการเมือง ปี 2553 และ ช่วงปลายปี 2556 – รัฐประหาร ปี 2557

เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองช่วงปี 2553 (คอถัมภ์ แพ้มคตี, 2553) เป็นการชุมนุมนำโดยกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2553 มีเป้าหมายเรียกร้องให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ประกาศยุบสภาและจัดการเลือกตั้งใหม่ ช่วงแรกของการชุมนุมใช้พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ผู้ชุมนุมยังเคลื่อนการชุมนุมไปยังจุดต่างๆ ปิดสถานที่สำคัญของทางราชการรวมทั้งย่านธุรกิจ ระหว่างการชุมนุมพบว่า มีการใช้อาวุธสงครามเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้าม ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งฝ่ายผู้ชุมนุม

และเจ้าหน้าที่รวมทั้งพลเรือนฝ่ายรัฐบาล แม้รัฐบาลจะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมกลุ่มผู้ชุมนุม แต่ก็ยังเกิดเหตุตอบโต้ปะทะกันด้วยอาวุธ ทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตบริเวณถนนราชดำเนิน ต่อมามีความพยายามเจรจาระหว่างรัฐบาลกับแกนนำผู้ชุมนุมเพื่อหาทางออกแต่ก็ล้มเหลว สำหรับกลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งย้ายมาใช้สถานที่บริเวณราชประสงค์เป็นฐานที่มั่นการชุมนุมและปราศรัย เริ่มส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ บรรดาร้านค้าและศูนย์การค้าบริเวณดังกล่าวต้องปิดทำการ สุดท่ายรัฐบาลจึงตัดสินใจขอคืนพื้นที่ย่านราชประสงค์ โดยให้ทหารเข้าสลายการชุมนุม ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก ด้านแกนนำ นปช. ประกาศยุติการชุมนุม

จุดเริ่มต้นความขัดแย้งทางการเมือง ในปี 2553 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยรายงานความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อร่วม 10 ปี ในสังคมไทย (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556) ระบุว่า สืบเนื่องจากเมื่อปี 2551 หลังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคภูมิใจไทย เพราะทุจริตการเลือกตั้ง ทำให้การเมืองไทยพลิกขั้ว โดยพรรคประชาธิปัตย์ที่คะแนนเสียงเป็นอันดับสองเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล ร่วมกับพรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคเพื่อแผ่นดิน มีกระแสความไม่พอใจต่อการใช้อำนาจศาลเข้าแทรกแซงเพื่อหวังผลทางการเมือง หรือที่เรียกว่า “ตุลาการภิวัตน์”¹

¹ ข้อมูลจากเว็บไซต์ ศัพท์การเมืองไทยร่วมสมัย (The contemporary Thai political dictionary) อธิบายความหมายคำว่า “ตุลาการภิวัตน์” หรือ Judicialization คือ การใช้หรือแผ่ขยายอำนาจตุลาการเพื่อแทรกแซง, ควบคุม, ชัดขวาง, หรือยับยั้งการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารหรือของฝ่ายนิติบัญญัติ, หรือเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือล้มล้างฝ่ายบริหาร, ฝ่ายนิติบัญญัติ, หรือองค์กรทางการเมืองอื่นๆ, ซึ่งมักเกิดขึ้นโดยการใช้อำนาจตีความกฎหมายหรือสร้างบรรทัดฐานประหลาดโลกที่ดูราวกับว่าเกินหรือไร้ขอบเขตนับตั้งแต่การบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังไปจนถึงการเปิดพยานกรมตัดสินคดี ซึ่งคำนี้ใช้อธิบายหรือหมายถึงปรากฏการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง ที่เกี่ยวข้องกับทบาททางการเมืองของฝ่ายตุลาการนับตั้งแต่ปี 2548 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ขณะที่ ธนัย เกตวงกต สรุปลงการวิจัย เรื่อง บทบาทของสถาบันศาลรัฐธรรมนูญกับตุลาการภิวัตน์ (เผยแพร่ในเว็บไซต์ www.pub-law.net) ซึ่งบทความที่ได้ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ดังกล่าว เป็นบทความที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด, ดร. เขาวณะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) โดยระบุว่า ตุลาการภิวัตน์ คือ ปรากฏการณ์ทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อแก้ไขวิกฤตทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยเป็นผลมาจากสองปัจจัยหลักคือสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองปลายสมัยอดีตนายกฯ ทักษิณ ชินวัตร และความชอบธรรมของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงชี้แนะแนวทางให้สถาบันตุลาการได้มีส่วนร่วมต่อการแก้ไขวิกฤตทางการเมืองดังกล่าว ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวนี้ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสถาบันศาลรัฐธรรมนูญที่มีวัฒนธรรมขององค์กรอันเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงก่อตั้งสถาบันศาลรัฐธรรมนูญอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ช่วงระยะแรกของการก่อตั้งสถาบันศาลรัฐธรรมนูญจึงเป็นช่วงเวลาของการสถาปนาขอบเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามความเข้าใจของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกันตามแต่ละบุคคล และช่วงระยะที่สองเป็นช่วงที่สถาบันศาลรัฐธรรมนูญเริ่มเป็นสถาบันที่มีชีวิตและมีวัฒนธรรมของตนเองที่จะส่งผลต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกลายเป็นเครื่องมือของผู้นำทางการเมืองเพื่อทำลายความชอบธรรมของผู้นำทางการเมืองเดิม โดยที่ความเป็นสถาบันของศาลรัฐธรรมนูญจะยังคงดำรงอยู่เช่นนี้ต่อไป จนกว่าจะเกิดจุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อความเป็นสถาบันศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง

จากนั้นกลุ่มคนเสื้อแดงจึงเริ่มออกมาชุมนุมชัดเจนมากขึ้น โดยการเกิดขึ้นของกลุ่มคนเสื้อแดงมีขึ้นก่อนหน้ารัฐประหาร แต่รวมตัวกันชัดเจนเพื่อต่อต้านการใช้อำนาจนอกสภาฯ เข้าแทรกแซงระบอบประชาธิปไตย ในชื่อ “แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.)” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)” ที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 การใช้อำนาจนอกระบบทำรัฐประหาร โดยมีมวลชนที่ให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร² (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นผู้เคลื่อนไหวการชุมนุม

มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกลุ่มเสื้อแดงทางการเมืองที่ออกมาแสดงพลังการชุมนุม จากผลการวิจัยของ อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุคติ มุกดาวิจิตร และ นิติ ภาวครพันธุ์ หัวข้อ “ใครคือเสื้อเหลือง-เสื้อแดง”³ พบว่า ในภาพรวมแล้วคนเสื้อแดงมีแนวโน้มเป็นเกษตรกร แรงงานรับจ้างนอกระบบ คนเสื้อเหลืองมีการศึกษาสูงกว่าคนเสื้อแดง โดยคนเสื้อแดงได้รับประโยชน์จากนโยบายประชานิยมชัดเจน ทั้งโครงการ 30 บาท, โครงการกองทุนหมู่บ้าน เพราะอยู่นอกระบบประกันสังคม รายได้ไม่มั่นคง ผันผวนตามราคาพืชผลการเกษตร ด้วยเหตุนี้ โครงการต่างๆ ของพรรคไทยรักไทยจึงสอดคล้องกับความต้องการ ส่วนสาเหตุการประท้วง คือ ต่อต้านการเมืองจากการแทรกแซงของทหาร ปัญหาสองมาตรฐาน โดยเฉพาะความรู้สึกที่โดนเหยียดหยามว่าเป็นคนอีสาน เป็นสีแดง ความรู้ น้อย รู้สึกว่าสังคมมีการแบ่งชนชั้น ไม่ยุติธรรม เพราะคนเสื้อแดงทำอะไรก็ผิด จึงรู้สึกว่าต้องต่อสู้ประท้วงเพื่อประชาธิปไตย ขอสิทธิคืน นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลจากการที่รัฐบาลอภิสิทธิ์ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งการวิจัยนี้ระบุว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจน ไม่ใช่แรงจูงใจสำคัญของการลุกขึ้นต่อสู้เรียกร้องของกลุ่มคนเสื้อแดง

นอกจากนี้ ยุคติ มุกดาวิจิตร ได้วิเคราะห์ปรากฏการณ์กลุ่มคนเสื้อแดง⁴ ว่าเป็นตัวแบบชนชั้นกลางรุ่นใหม่และเป็นพลเมืองที่กำลังตื่นตัว ซึ่งมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีสิทธิ

² วันที่ 5 กันยายน 2558 เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 26/2558 เรื่อง การดำเนินการเพื่อถอด พ้นตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ออกจากยศตำรวจ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ (เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา, 2558)

³ โครงการวิจัย : ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย โดย ผศ.ดร.อภิชาติ สถิตนิรามัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ผศ.ดร. ยุคติ มุกดาวิจิตร คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ รศ.ดร.นิติ ภาวครพันธุ์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำโดย แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เผยแพร่ทางเว็บไซต์ แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) www.tuhpp.net/files/PoliticsBook.pdf

⁴ นำเสนอใน ราชดำเนินเสวนา หัวข้อ “จุดเปลี่ยนชนบท จุดเปลี่ยนฐานการเมือง” จัดโดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันอิศรามูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2553

เรียกร้อง โดยใช้วิธีการประท้วงด้วยการเรียกตนเอง ว่าเป็น “ไพร่” เพื่อชี้ถึงความเหลื่อมล้ำทางการเมืองมากกว่าด้านเศรษฐกิจ และส่วนใหญ่มาจากชุมชนท้องถิ่น จากเครือข่ายทางการเมืองแบบใหม่ มีแนวความคิดที่ถูกปลุกฝังจากวิทยุชุมชน ปัญญาชนท้องถิ่น รวมทั้งจากคนที่เป็นปัญญาชนในกรุงเทพฯ ซึ่งเข้าไปให้ข้อมูลข่าวสารสู่ชนบทในการต่อสู้ เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยและสิ่งทีควรจะได้รับมากขึ้น มากกว่าการรอคอยแบบไม่มีปากเสียงเช่นเดิม

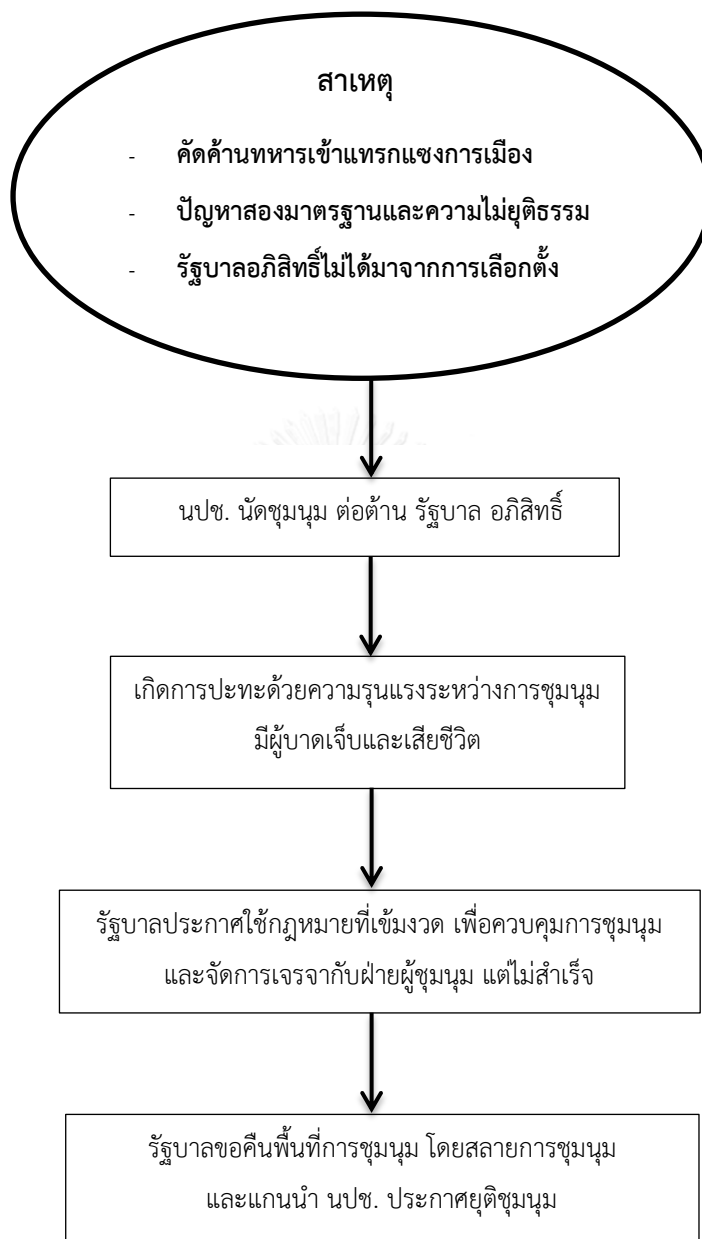
ขณะที่ ผาสุก พงษ์ไพจิตร วิเคราะห์ปรากฏการณ์ทักษิณที่มีกลุ่มคนสนับสนุนจำนวนมาก⁵ ว่าเป็นเพราะนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลทำให้ชาวบ้านเห็นได้ชัดและสัมผัสได้ว่าไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน จึงกลายเป็นความมุ่งหวังของชาวบ้าน เพราะรัฐบาลยุคนั้นได้ทำทุกอย่างที่ได้สัญญาไว้ เป็นสิ่งที่ชาวบ้านได้รับรู้และสัมผัสได้จริง จุดประกายอะไรที่ทำให้เกิดกระบวนกรขึ้น ซึ่งการต่อสู้ของคนเสื้อแดงไม่ใช่เรื่องความยากจน แต่เป็นเรื่องของการไม่มีทางออกเมื่อผู้นำจากไป

---

⁵ นำเสนอใน ราชดำเนินเสวนา หัวข้อ “จุดเปลี่ยนชนบท จุดเปลี่ยนฐานการเมือง” จัดโดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันอิศรามูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2553

รูปที่ 1 สรุปเหตุการณ์สำคัญทางเมือง ปี 2553

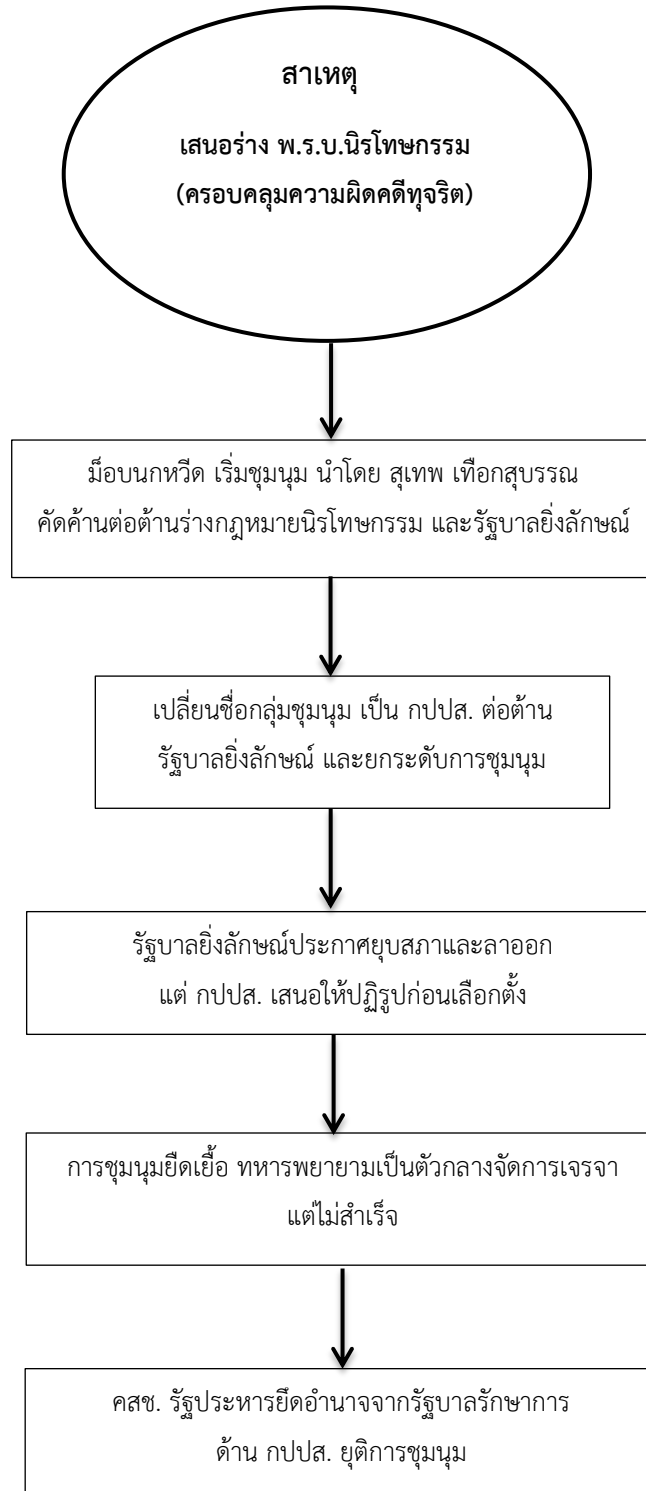
สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นอีกช่วงเวลา คือ ช่วงปลายปี 2556 – รัฐประหาร ปี2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างคู่ขัดแย้งหลัก คือ รัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และกลุ่มมวลชนที่ให้การสนับสนุน กับ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) มีแกนนำคือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีต ส.ส.พรรค ประชาธิปัตย์ ซึ่งลาออกจากพรรคการเมืองและนำทีมจัดตั้งเวทีต่อต้านรัฐบาลในกลุ่มของมือบ นกหวีด⁶

จุดเริ่มต้นของภาวะขัดแย้งทางการเมืองไทย ในปี 2556 – รัฐประหาร 2577 เนื่องจากสภา ผู้แทนราษฎรลงมติให้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ผ่านการพิจารณาในวาระที่ 2 และ 3 เมื่อเวลา 04.25 น. ของวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 โดยก่อนหน้านั้นมีกระแสคัดค้านจากคนหลากหลายกลุ่มที่ ไม่เห็นด้วย โดยกลุ่มคนที่คัดค้านเห็นว่า พ.ร.บ. ฉบับนี้ จะช่วยให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะ นั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี พ้นจากความผิดทางการเมือง และความผิดอื่นๆ สามารถกลับเข้าประเทศ ไทย และรัฐบาลอาจต้องคืนทรัพย์สินที่ยึดมาจาก พ.ต.ท.ทักษิณ (ยศในขณะนั้น) ทั้งหมด สมาชิก วุฒิสภา 40 คน ที่มาจากการเลือกตั้ง ล้วนไม่เห็นด้วยกับการเร่งรีบลงมติแก้ไข ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษ กรรม และประเด็นที่มาของ ส.ว. พร้อมยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณาชี้ขาดว่า การเร่งรีบลง มติอย่างรวบรัดดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

การประชุมครั้งนี้ นายสุเทพ นำมวลชนเป่านกหวีดครั้งแรกเพื่อส่งสัญญาณคัดค้านต่อต้าน รัฐบาล กรณี พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ของพรรคเพื่อไทย จากเวทีชุมนุมบริเวณสถานีรถไฟสามเสน กรุงเทพมหานคร ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อจากมือบนกหวีดเป็น คณะกรรมการประชาชนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการ กปปส. เพื่อบริหารจัดการและ ประสานงานกับกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกลุ่มต่างๆ นำไปสู่การประชุมที่ยืดเยื้อนานกว่า 6 เดือน จนกระทั่ง ในที่สุด คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำรัฐประหารยึดอำนาจบริหารประเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557

⁶ สาเหตุที่ใช้วิธีเป่านกหวีดเป็นสัญลักษณ์แสดงออกถึงการเรียกร้องคัดค้านครั้งนี้ คาดว่าสืบเนื่องจากในอดีต “นกหวีด” ถูกนำมาใช้ แสดงออกทางการเมือง โดยในปี 1970 “ราล์ฟ เนดาร์” (Ralph Nadar) ซึ่งเป็นทั้งนักกฎหมาย นักเขียน และนักต่อสู้เพื่อสังคมชาว อเมริกัน ตัดสินใจเป่านกหวีดในสภา เพื่อเตือนไปยังรัฐบาลที่เริ่มแสดงออกให้เห็นพฤติกรรมทุจริตและไม่โปร่งใสในการบริหาร บ้านเมือง ทำให้ตั้งแต่นั้นมาทุกครั้งที่ประชาชนชุมนุมประท้วงรัฐบาล โดยเฉพาะการทุจริตคอร์รัปชันในหลายๆ ประเทศทั่วโลก ต่างใช้ การเป่านกหวีดเป็นสัญลักษณ์ (ทวี มีเงิน, 2556)

รูปที่ 2 สรุปเหตุการณ์สำคัญทางเมือง ปี 2556-2557

ในช่วงเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอในช่วงเวลาดังกล่าวล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่ง “หนังสือพิมพ์” (Newspaper) เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อสังคม เพราะมีบทบาทโดยตรงในการนำเสนอข่าวสาร รายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ ดังที่ สุภา ศิริมานนท์ (สุวิมล รุ่งเจริญ) ได้กล่าวถึงภารกิจหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์มี 4 ประการ คือ ให้ข่าวสาร (to inform) ให้ข้อคิด (to instruct) ให้ความบันเทิง (to entertain) และให้การโฆษณา (to advertise) ซึ่งภารกิจดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งสาธารณชนและต้องกระทำในลักษณะก้าวร้าวหน้าสาธารณชนหนึ่งก้าว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นักหนังสือพิมพ์ต้องยึดถือและปฏิบัติตลอดเวลา

ม.ร.ว.ศีกฤทธิ ปราโมช นักปราชญ์ นักเขียน นักการเมือง และศิลปินแห่งชาติ ได้กล่าวในปาฐกถาเรื่อง “การหนังสือพิมพ์” (ศรัณยู กลิ่นจันทร์, 2549) ระบุว่า หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่ด้วยการมีธรรมะประจำตน หมายความว่า หนังสือพิมพ์ที่ดีต้องยึดเอาหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เป็นใหญ่เหนือสิ่งใด และหน้าที่แท้จริง คือต้องเสนอข่าวที่เที่ยงตรงต่อความจริง ไม่บิดเบือนใดๆ และการแสดงความคิดเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกอย่างต้องเป็นไปด้วยความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของชุมชนส่วนใหญ่ มิใช่เพื่อประโยชน์ของบุคคลใดๆ หรือกลุ่มบุคคลคณะใด ธรรมะเหล่านี้จะปรากฏและดำรงอยู่ได้ด้วยคนที่ทำหนังสือพิมพ์ ซึ่งทางด้านข่าวและความคิดเห็นทั้งปวงขึ้นอยู่กับบรรณาธิการ ที่รับผิดชอบต่อข่าวสารและความคิดเห็นอันปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ ผู้ที่ทำงานกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์จึงเรียกได้ว่าเป็นคนหนังสือพิมพ์หรือนักหนังสือพิมพ์โดยตรง⁷

นอกจากนี้ ประดิษฐ์ เรื่องดิษฐ์ อดีตนายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เสนอแนะว่าสื่อหนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่อย่างเหมาะสม เป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น (มณฑนา แจ่มศรี, 2553) “สื่อต้องมีบทบาทร่วมกันแสดงความรับผิดชอบต่อประเทศไทย ด้วยการนำเสนอข่าวสารโดยการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างพื้นที่เหตุผลร่วมกันอย่างเท่าเทียม เพราะในสถานการณ์ความขัดแย้ง ข้อมูลจะเกิดอยู่ตลอดเวลา สื่อมวลชนไทยจึงต้องทำหน้าที่นำเสนอข่าวรอบด้าน เป็นธรรม และปราศอคติ”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิเชน โพนกุล เลขาธิการมูลนิธิไทยรัฐ (วิเชน โพนกุล. เลขาธิการมูลนิธิไทยรัฐ, 2557) กล่าวว่า “หลักสำคัญของสื่อมวลชนมีอยู่หลายข้อ โดยเฉพาะไม่ควร

⁷ วาทะของ ม.ร.ว.ศีกฤทธิ ปราโมช ที่กล่าวไว้ในปาฐกถาเรื่อง “การหนังสือพิมพ์” แสดงที่สำนักอบรมครูวัดสามพระยา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2497 รวบรวมเรียงโดย ศรัณยู กลิ่นจันทร์

ทำตัวเป็นลิ่มเพิ่มความแตกแยก ไม่ควรจุดไฟขยายความขัดแย้งให้ลุกลาม หน้าที่ของสื่อรายงานความขัดแย้งทางการเมือง ก็เหมือนอยู่กลางเขาควาย ไม่เรื้อก้ซ้ำ เขาควายก็มักขวิดถึง”

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดของประเทศไทย โดยมียอดขายต่อวันประมาณ 1 ล้านฉบับ (จิตสุภา วัชรพล, 2557) อีกทั้งได้นำเทคโนโลยีการพิมพ์และการขนส่งที่เน้นความรวดเร็วมาใช้ในกระบวนการผลิตและจัดจำหน่าย เพื่อนำเสนอข่าวให้ทันเหตุการณ์ สนองตอบต่อการรับรู้ข่าวสารของผู้อ่านในแต่ละภูมิภาคให้มากที่สุด ดังนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐในแต่ละวัน จึงมีหลายฉบับ (Version) สังเกตได้จากจำนวนดาวที่พิมพ์ไว้เป็นสัญลักษณ์

รูปที่ 3 ตัวอย่างสัญลักษณ์ดาวที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จำนวนดาวแต่ละดวงที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความหมายแตกต่างกัน อธิบายช่วงเวลาปิดเล่ม จัดพิมพ์ และการจำหน่ายในแต่ละภาค ดังนี้ (ตรุณี นีร์ญรักษ์, 2543)

ตารางที่ 1 สัญลักษณ์ดาวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จำนวนดาว	ความหมาย
★	ฉบับที่จำหน่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 01.30 น.
★ ★	ฉบับที่จำหน่ายในภาคเหนือ ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 02.00 น.
★ ★ ★	ฉบับที่จำหน่ายในภาคใต้ ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 02.30 น.
★ ★ ★ ★	ฉบับที่จำหน่ายในกรุงเทพ (กรอบบ่าย) ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 08.00 น.
★ ★ ★ ★ ★	ฉบับที่จำหน่ายในภาคกลาง ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 22.30 น.
★ ★ ★ ★ ★ ★	ฉบับที่จำหน่ายในกรุงเทพ (กรอบเช้า) ปิดเล่มและพิมพ์ภายในเวลา 00.30 น.

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังมีฐานลูกค้าที่อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจำนวนมาก โดยเฉลี่ยหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ จะมีผู้อ่าน 4 คน ดังนั้น ฐานคนอ่านไทยรัฐจะอยู่ที่ 4 ล้านคน (จิตสุภา วัชรพล, 2557)

สำหรับบทบรรณาธิการ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่จะนำเสนอเจตนารมณ์หรือจุดยืนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยทั่วไปบทบรรณาธิการจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนผู้อ่านมีความคิดที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมแก่สังคม

ปารีชาติ รัตนบรรณสกุล (ปารีชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548) อธิบายสรุปว่า บทบรรณาธิการเปรียบเสมือนเข็มทิศ ชี้ให้เห็นถึงนโยบายของหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้นๆ กล่าวได้ว่าบทบรรณาธิการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้อ่าน ที่จะได้รับทราบถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้นๆ ว่ามีความคิดเห็นต่อสถานการณ์นั้นๆอย่างไร และเป็นการยกระดับผู้อ่านให้ทันต่อเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างน้อย 2 เหตุการณ์ คือ ระหว่างปี 2553 กับระหว่าง ปี 2556-รัฐประหาร 2557 ว่าทำหน้าที่เป็นกระจก หรือตะเกียง เพราะเหตุใด โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดกรอบ (Framing) เป็นกรอบสำคัญในการศึกษาวิจัย โดย Entman (1993) ให้คำอธิบายว่า การกำหนดกรอบ (Framing) คือ การคัดเลือกและเน้นความสำคัญ (Selection and Salience) ด้วยการคัดเลือกแง่มุมบางประการของความจริงที่อยู่ในความรับรู้ขึ้นมาและทำให้มีความสำคัญเด่นชัดมากขึ้น โดยอาศัยบริบทของการสื่อสารต่างๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจด้วยการเสนอปัญหา, ตีความสาเหตุ, ประเมินค่าทางศีลธรรม และ/หรือแนะนำแนวทางแก้ไขต่อประเด็นนั้นๆ ซึ่งกรอบของสื่อมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ (ทิพย์อนงค์ ธรรมกวีวงศ์, 2552) ดังนี้

- ชี้ให้เห็นถึงปัญหา (Frame define problems)
- วิเคราะห์สาเหตุ (Frame diagnose causes)
- การตัดสินทางจริยธรรม (Frame make moral judgments)
- เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา (Frame suggest remedies)

Entman (ทิพย์อนงค์ ธรรมกวีวงศ์, 2552) สรุปถึงประโยชน์ของการศึกษาการกำหนดกรอบ (Framing) ที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์การทำงานของสื่อมวลชน ว่า “การทำความเข้าใจแนวคิดของกรอบจะช่วยให้เราเข้าใจว่า ตัวบท (Text) ของการสื่อสารนั้น แสดงผลอย่างไร นอกจากช่วยในการศึกษาทางสื่อมวลชนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐศาสตร์กับการศึกษาเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง เอื้อต่อการศึกษารื่องการรับรู้ในเชิงจิตวิทยาสังคม และช่วยในการวิจัยเกี่ยวกับชนชั้น เพศสภาพ และเชื้อชาติ รวมทั้งการศึกษาเชิงวัฒนธรรม และสังคมวิทยาอีกด้วย”

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่นำเสนอระหว่างช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือน

มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557 เพื่อศึกษาว่ามีการกำหนดกรอบ (Framing) อย่างไร รวมทั้งปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการกำหนดกรอบและวิเคราะห์ประมวลผลว่าบทบาทหน้าที่ของบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองมีบทบาทอย่างไร ระหว่างการทำหน้าที่ในฐานะ “กระจก” หรือ “ตะเกียง” เพื่อเป็นข้อมูลความรู้สำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกำหนดกรอบในบพรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่นำเสนอระหว่างช่วงที่มีความขัดแย้งและจัดชุมนุมทางการเมือง โดยเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในฐานะที่เป็นสื่อกระแสหลัก⁸ ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ว่าแสดงบทบาทใด ระหว่าง “กระจก” หรือ “ตะเกียง” ได้ชัดเจนกว่ากัน

ปัญหานำการวิจัย

1. บพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีแนวทางกำหนดกรอบเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง โดยเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557 อย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงเวลาที่กำหนด ประกอบด้วยอะไรบ้าง

⁸ สื่อกระแสหลัก (Mainstream Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่พิจารณาจากความเป็นเจ้าของสื่อต่างๆ (Ownership) มีขนาดใหญ่ จัดรูปองค์กรแบบบริษัท อันมีเป้าหมายทางธุรกิจ เน้นผลกำไร วัดความสำเร็จจากเรตติ้ง เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2552)

3. ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ในช่วงระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557 บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แสดงบทบาทเป็น “กระจก” หรือ “ตะเกียง” เพราะเหตุใด

ขอบเขตในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเลือกศึกษาจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายสูงสุดของประเทศ และมีผู้อ่านจำนวนมาก
2. การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งนักข่าว คอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และผู้เกี่ยวข้อง
3. ช่วงเวลาสำหรับการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจะศึกษาและเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง คือ ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงแนวทางและหลักการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง
2. ข้อมูลจากงานวิจัยสามารถนำไปปรับปรุงการนำเสนอข่าวท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้ง รวมทั้งใช้พิจารณาประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร สื่อมวลชน และแนวทางด้านการกำกับดูแลกันเองขององค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะและกระตุ้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนตระหนักรู้ถึงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบตามหลักจรรยาบรรณของสื่อท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง

นิยามศัพท์

การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน ระหว่าง “กระจก หรือ ตะเกียง” หมายถึง การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยพิจารณาและวิเคราะห์เทียบเคียง เปรียบเทียบการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนจากคำอุปมาอุปไมยว่าเป็น “กระจก หรือ ตะเกียง” หากสื่อมวลชนทำหน้าที่สะท้อนความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ เปรียบเหมือนทำหน้าที่เป็น “กระจก” ที่ส่องสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นไป แต่หากสื่อมวลชนทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางแก้ไข

ปัญหาหรือเสนอทางออกเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เหมือนดัง “ตะเกียง” ที่มีแสงส่องสว่างชี้ทางให้กับผู้พบเห็น

การชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมือง ปี 2553 หมายถึง การแสดงออกของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ ความเชื่อ หรือมีเป้าหมายทางการเมืองร่วมกัน โดยออกมาแสดงตนเพื่อเรียกร้องและส่งเสียงสะท้อนให้สังคมได้ทราบและหวังว่าจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยคู่ขัดแย้งหลัก คือ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กับ รัฐบาลอภิสิทธิ์ กล่าวคือ นปช. ซึ่งเป็นกลุ่มมวลชนที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี ออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมือง โดยมีสัญลักษณ์หลักของกลุ่มคือ สีแดง สำหรับจุดเริ่มต้นความขัดแย้งสำคัญประกอบด้วย มุ่งคัดค้านทหารเข้าแทรกแซงการเมือง, ปัญหาสองมาตรฐานและความไม่ยุติธรรมทางการเมือง รวมทั้งไม่พอใจรัฐบาลอภิสิทธิ์ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง จึงเรียกร้องให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ยุบสภา เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งใหม่

การชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมือง ปี 2556-2557 หมายถึง การแสดงออกของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ ความเชื่อ หรือมีเป้าหมายทางการเมืองร่วมกัน โดยออกมาแสดงตนเพื่อเรียกร้องและส่งเสียงสะท้อนให้สังคมได้ทราบและหวังว่าจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คู่ขัดแย้งหลัก คือ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) กับรัฐบาลยิ่งลักษณ์ สำหรับจุดเริ่มต้นความขัดแย้งทางการเมือง มาจากกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งครอบคลุมคดีทุจริตและถูกมองว่าอาจเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดการชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมือง นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีต ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ ต่อมาได้จัดตั้งเป็นกลุ่มที่มีชื่อว่า คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ กปปส. เพื่อต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และระบอบทักษิณ โดย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเลขาธิการ กปปส. และมีกลุ่มแนวร่วมอื่นๆ ที่ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน เช่น กลุ่มนักวิชาการ⁹, เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.)¹⁰, กลุ่มประชาคมนักธุรกิจสีลม¹¹, เครือข่ายนักธุรกิจเพื่อ

⁹ สมาชิกเครือข่ายนักวิชาการ ประกอบด้วย นายสมบัติ อารังธัญวงศ์ อดีตอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า), นายชัยวัฒน์ สุรวิชัย อดีตแกนนำนักศึกษา 1 ใน 13 กบฏเรียกร้องรัฐธรรมนูญ 14 ตุลาคม 2516 และเคยเป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติชุดแรก, รศ.ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน นักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคม เป็นต้น (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

¹⁰ คปท. ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 10 ตุลาคม 2556 โดยแยกออกมาจาก กองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.) มีแกนนำ คือ นายอุทัย ยอดมณี นายกองค้การนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (อ.ศ.มร.) และนายนิติธร ล้ำเหลือ ทนายความแห่งสภาทนายความแห่ง

ประชาธิปไตย¹², กองทัพธรรม¹³, กองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.)¹⁴, สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.)¹⁵ เป็นต้น

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หมายถึง คณะผู้ยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลรักษาการของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ตั้งแต่เวลา 16.30 น. มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า คสช.

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หมายถึง ข้อเขียนหรือคอลัมน์ประเภทหนึ่งที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการ (Editorial Page) ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ มีลักษณะเป็นบทความความเรียงขนาด

ประเทศไทย ที่เคยเข้าร่วมการประชุมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ในปี 2549 และปี 2551 โดยทั้งคู่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน (เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์, 2556)

¹¹ สมาชิกกลุ่มประชาคมนักธุรกิจสีลม ประกอบด้วย นายสาธิต เซกัล นายกสมาคมธุรกิจอินเดีย-ไทย, นายราเชน ตรีกุลเวียง ประธานกลุ่มสหพันธ์คนไทยปกป้องสถาบัน, นายมหศักดิ์จร โสดี คณะกรรมการอำนวยการบริหารภาคีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของชาติ (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

¹² กลุ่มเครือข่ายนักธุรกิจเพื่อประชาธิปไตย มีสมาชิก ได้แก่ นายพรศักดิ์ ลิ้มบุญยะประเสริฐ (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

¹³ กองทัพธรรม ประกอบด้วยสมาชิก เช่น เรือตรีแซมดิน เลิศบุศย์ อดีตนายทหารเรือ เคยเป็นเลขาพรรคเพื่อฟ้าดิน ปี 2543 เคยเข้าร่วมชุมนุมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.) หรือ มีอบ เสธ.อ้าย, นายมันแมน กะการดี อดีตกรรมการบริหารพรรคเพื่อฟ้าดิน เคยเข้าร่วมกับการชุมนุมพันธมิตร และองค์การพิทักษ์สยาม เป็นต้น (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

¹⁴ สมาชิกกองทัพประชาชนโค่นล้มระบอบทักษิณ (กปท.) ประกอบด้วย พล.อ.ปรีชา เอี่ยมสุพรรณ อดีตแกนนำกลุ่มเครือข่ายคนไทยหัวใจรักชาติ รักษาแผ่นดิน อดีตรองเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก, พล.ร.อ.ชัย สุวรรณภาพ อดีตรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เคยเป็นประธานองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.) และเสนาธิการร่วมของกองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ, พล.อ.ชุนเกียรติ ต้นสุวรรณ อดีตทหารคนสนิท พล.ต.มณูญกฤต รูปขจร เคยเข้าร่วมชุมนุมกับองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.), นายแพทย์ระวี มาศฉมาดล เป็นต้น (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

¹⁵ สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) ประกอบด้วยสมาชิก ได้แก่ นายคมสัน ทองศิริ เลขาธิการสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ หรือ สรส. เคยเป็นรองประธานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้านครหลวง เคย เข้าร่วมชุมนุมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, นายสาวิทย์ แก้วหวาน อดีตเลขาธิการสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) และต่อมาได้เข้าร่วมกลุ่มคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย ซึ่งได้เข้าร่วมชุมนุมขับไล่รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ปี พ.ศ. 2549 กับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข เคยเข้าร่วมชุมนุมในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี พ.ศ. 2535 โดยคู่เคียงข้าง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ต่อมา ในปี พ.ศ. 2549 ได้เป็น 1 ใน 5 แกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ประกาศถอนตัวจากการเป็นแกนนำพันธมิตรฯ ในเวลาต่อมา เป็นต้น (เว็บไซต์ Siam Intelligence, 2556)

สั้น เปรียบเหมือนหัวใจของหนังสือพิมพ์ เพราะแสดงความคิดเห็นและจุดยืนที่แท้จริงของหนังสือพิมพ์ เขียนโดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หรือที่ผู้ได้รับมอบหมาย และตีพิมพ์เผยแพร่เป็นประจำ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้อ่านได้ทราบแนวคิดหรือนโยบายหนังสือพิมพ์ต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หมายถึง หนังสือพิมพ์รายวันที่นำเสนอข่าว บทบรรณาธิการ คอลัมน์ บทวิเคราะห์ ฯลฯ โดยมีเนื้อหาข่าวหลากหลาย เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ต่างประเทศ ภูมิภาค อาชญากรรม กีฬา บันเทิง เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

การกำหนดกรอบ หมายถึง การที่สื่อมวลชนหยิบยกประเด็นหรือเหตุการณ์ใดขึ้นมาเสนอ และทำให้โดดเด่น หรือตัดสิ่งที่ไม่ต้องการออกไป โดยอาศัยเครื่องมือ เช่น เนื้อหา พาดหัวข่าว การลำดับข่าว รูปภาพ ข้อมูลสถิติ แผนภูมิประกอบข่าว การจัดหน้าหนังสือพิมพ์ การเลือกแหล่งข่าว การตั้งคำพูดให้โดดเด่น การใช้ภาษา การเปรียบเทียบ เป็นต้น โดยส่งผลต่อการรับรู้ การประมวลผล ความคิด และการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ของผู้รับสาร ประกอบด้วย

- **ชี้ให้เห็นถึงปัญหา** คือ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักและรับรู้ปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมกำลังเผชิญกับปัญหาอะไร หากสื่อมวลชนกำหนดกรอบข่าวสารด้วยการชี้ให้เห็นปัญหา จึงเปรียบเหมือนทำหน้าที่เป็น “กระจก”

ตัวอย่างการใช้ภาษาและข้อความ

“...ความรุนแรงในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือเสรีภาพในการชุมนุม และการใช้กฎหมายพิเศษของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายความมั่นคง หรือกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นการสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่เอียงข้างความรุนแรง เช่นเดียวกับ*การยึดอำนาจ หรือรัฐประหารก็เป็นวัฒนธรรมการเมืองที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ประชาธิปไตยไม่รู้จักโต คนไทยไม่รู้จักแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติ...*”

(บทบรรณาธิการ เรื่อง นำหัวงวัฒนธรรมรุนแรง
วันพฤหัสบดีที่ 11 มีนาคม 2553 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

- วิเคราะห์สาเหตุ เป็นการพิจารณาทำความเข้าใจกับปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้น และแยแยะเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองนั้นๆ รวมทั้งสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง หากสื่อมวลชนกำหนดกรอบข่าวสารแบบวิเคราะห์สาเหตุ เปรียบดังการทำหน้าเป็น “ตะเกียง”

ตัวอย่างการใช้ภาษาและข้อความ

“...ความไม่เชื่อถือไว้วางใจรัฐบาล เป็น “ผลกระทบ” อันเกิดจาก การกระทำของรัฐบาลเอง ที่ใช้กลยุทธ์หรือยุทธวิธี “ลับขานลอก” และ “ลับลวงพราง” มาโดยตลอด ในการผลักดันการนิรโทษกรรม เริ่มต้นด้วยการเสนอร่าง พ.ร.บ.ที่มีเนื้อหาคล้ายกันถึง 7 ฉบับ หลายฉบับลับขานลอก ด้วยการตั้งชื่อเป็น “ร่าง พ.ร.บ.ปรองดอง” และบางฉบับตั้งชื่อตรงไปตรงมา...”

(บทบรรณาธิการ เรื่อง เพราะความไม่เชื่อถือ
วันศุกร์ที่ 15 พฤศจิกายน 2556 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

- การตัดสินทางจริยธรรม คือ การให้คุณค่ากับบุคคล เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆ ด้วยความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน เป็นการสะท้อนให้เห็นคุณค่าหรือภาพลักษณ์ของสิ่งต่างๆ ผ่านการประเมินตัดสินของผู้เขียนว่าเป็นอย่างไร ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งการกำหนดกรอบข่าวสารแบบตัดสินทางจริยธรรม เปรียบเหมือนสื่อมวลชนทำหน้าที่คล้ายดัง “กระจก”

ตัวอย่างการใช้ภาษาและข้อความ

“... จากเหตุปะทะระเบิดเข้าสู่ฝูงชนที่ถนนบรรทัดทอง และอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ผู้บัญชาการทหารบก ระบุว่า มีคนบางกลุ่มเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงจะแก้ปัญหาคือ...ความเชื่อที่ว่าการใช้ความรุนแรงจะทำให้ชนะ เป็นความเห็นผิด เป็นมิจฉาทิฐิที่อันตราย สวนทางกับหลักประชาธิปไตย ที่ยึดหลักสันติวิธีแม้แต่ในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ

การรักษาอำนาจ หรือการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และสวนทางกับหลักการ
ของทุกศาสนา ซึ่งล้วนแต่ยึดหลักสันติธรรม รวมทั้งพระพุทธศาสนาที่คน
ไทยส่วนใหญ่นับถือ...”

(บทบรรณาธิการ เรื่อง ก้าวให้ข้ามความรุนแรง
วันพฤหัสบดีที่ 23 มกราคม 2557)

- เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา เป็นการนำเสนอข้อมูลและประเด็นปัญหาทางการเมือง
ต่างๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมเสนอแนวทางการแก้ปัญหาย่างเป็นรูปธรรมที่ควรดำเนินการ
เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลดลง หรือขจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป จึงเปรียบเทียบการ
ทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” ที่ชี้แนะทางออกแก่ผู้อ่านและสังคม

ตัวอย่างการใช้ภาษาและข้อความ

“สำหรับการควบคุมการชุมนุม รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
โดยเคร่งครัด โดยใช้กฎหมายตามความจำเป็นของสถานการณ์ เริ่มต้นด้วย
การใช้กฎหมายปกติ

ส่วนกลุ่มผู้ชุมนุมก็ต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองเช่นเดียวกัน ไม่
ว่าจะ เป็น พ.ร.บ.ทางหลวง ซึ่ง "ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวง"
หรือ พ.ร.บ.จราจรทางบก ที่ห้ามมิให้ทำการ "กีดขวางการจราจร" และการ
ชุมนุมจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ไม่ใช้ความรุนแรง ไม่
ปลุกระดมประชาชนให้เผาบ้านเผาเมือง หรือยุยงให้ประชาชนละเมิด
กฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา”

(บทบรรณาธิการ เรื่อง แค่เพียงเคารพกฎหมาย
วันอังคารที่ 9 มีนาคม 2553 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “กระจก หรือ ตะเกียง” ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างการชุมนุมทางการเมือง ปี 2553 และปี 2556 – รัฐประหาร 2557 : กรณีศึกษา บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการหนังสือพิมพ์และการเขียนบทบรรณาธิการ
2. แนวคิดเรื่องการกำหนดกรอบ (Framing)
3. แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อมวลชน และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ระหว่างกระจกกับตะเกียง
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานเชิงวิชาชีพของสื่อ
5. แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อกับสถานการณ์ความขัดแย้ง
6. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการหนังสือพิมพ์และการเขียนบทบรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์จัดเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ เพราะช่วยให้มนุษย์ได้ทราบข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องใกล้ตัวหรือไกลตัว

คำว่า “หนังสือพิมพ์” ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2530) ระบุว่า หนังสือพิมพ์หมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งมีจำหน่ายเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่องไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องหรือไม่ก็ตาม

โดยทั่วไปหนังสือพิมพ์จะมีระยะเวลาที่ออกในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เป็นรายวัน หรือรายปักษ์ เป็นต้น ลักษณะเด่นเฉพาะของหนังสือพิมพ์ คือเป็นสื่อที่ไม่ได้เย็บเล่ม เหมือนหนังสือหรือนิตยสารทั่วไป

สำหรับบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้อ่านและประชาชน โดยสรุปมีดังนี้ (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2530)

1. หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ประกาศเกี่ยวกับเรื่องเวลาการประชุม แจ้งการเกิด การเสียชีวิตของบุคคล ตลอดจนงานสำคัญต่างๆ ข้อเท็จจริง ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงไว้ตลอดเวลา
2. หนังสือพิมพ์ให้การศึกษา โดยที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ด้านต่างๆ จากการอ่านคอลัมน์หรือบทความต่างๆ ที่มีในหน้าหนังสือพิมพ์
3. หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญต่อข่าว หรือสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์ และความสำคัญเหล่านี้ ต้องมีความสด ทันต่อเหตุการณ์
4. หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สนใจผ่านหน้าหนังสือพิมพ์ จึงเปรียบเสมือนเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติระหว่างหนังสือพิมพ์กับประชาชนทั่วไป โดยนำเสนอออกมาในรูปของบทความ หรือคอลัมน์ประเภทต่างๆ สำหรับหนังสือพิมพ์จะมีบทบาทภารกิจ ที่ทำหน้าที่อธิบายความหรือขยายความเหตุการณ์ให้ประชาชนผู้อ่านได้ทราบถึงจุดยืนหรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ โดยหนังสือพิมพ์ต้องมีความเข้าใจ ความกล้า ความยุติธรรม และความยืดหยุ่นในการทำหน้าที่ดังกล่าว
5. หนังสือพิมพ์ส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน โดยส่งเสริมการพัฒนาและการเติบโตของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนให้โลกภายนอกได้ทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ยังทำหน้าที่ชี้ข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของแต่ละชุมชนให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
6. หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันย่อยในการให้บริการประชาชน ซึ่งเป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของหนังสือพิมพ์
7. หนังสือพิมพ์ผลิตข่าวสารและการโฆษณา เนื่องจากหลังเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการค้าขาย การโฆษณานับว่ามีบทบาทสำคัญมากขึ้น เพื่อชักจูง โน้มน้าว สนับสนุนสินค้าต่างๆ ให้ผู้บริโภคได้รู้จัก
8. หนังสือพิมพ์สร้างธุรกิจชุมชน ด้วยการเป็นผู้ประสานงานวงการธุรกิจกับประชาชนในชุมชน
9. หนังสือพิมพ์พิทักษ์และคุ้มกันประชาชน โดยตีพิมพ์ความคืบหน้าและความเคลื่อนไหวการทำงานของเจ้าหน้าที่ในวงราชการที่มีหน้าที่โดยตรงกับกิจการบางอย่าง เช่น ด้านอาชญากรรม เป็นต้น การตีพิมพ์ข่าวสารดังกล่าวจะทำให้ประชาชนได้ทราบและหาวิธีป้องกันจากค่าเตือนที่ได้รับจากหน้าหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ยังช่วยเผยแพร่

ข่าวสารการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการติดตามคนร้าย และบางครั้งหนังสือพิมพ์ยังช่วยปกป้องคุ้มครองคนบริสุทธิ์จากการกล่าวหาที่ไม่ยุติธรรมได้อีกด้วย

10. หนังสือพิมพ์ปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่สามารถแสดงออกและแสดงความคิดเห็นได้ตามหลักสิทธิมนุษยชน

หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล จะพบว่า หนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดยหนังสือพิมพ์จะติดตามเหตุการณ์ เสนอข่าวสาร ให้ข้อมูล และรายละเอียดแก่ประชาชน เพื่อความเข้าใจและการตัดสินใจ รวมทั้งตรวจตราการทำงานปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล อาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชนหลายๆ ด้าน หนังสือพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่มิอาจขาดต่อรัฐบาลอย่างมาก

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ยังมีความสำคัญต่อสังคม กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ช่วยพัฒนาสังคม เพราะรัฐจะใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งถ่ายทอดข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การตัดสินใจ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่นำความเจริญและการพัฒนาไปสู่สังคม รวมทั้งยกระดับความเป็นอยู่ ความคิดเห็น และรสนิยมของประชาชนให้สูงขึ้น สิ่งดังกล่าวนี้ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์เบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประกอบการวิจัย เพื่อพิจารณาสรุปหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐผ่านการศึกษาบทบรรณาธิการซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของหนังสือพิมพ์ เพราะแสดงถึงเนื้อหา จุดยืน และแนวนโยบายของหนังสือพิมพ์นั้นๆ ว่าทำหน้าที่อย่างไร โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง

การเขียนบทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการมีลักษณะเป็นข้อเขียนหรือคอลัมน์ประเภทหนึ่งที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการ (Editorial Page) ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับทำหน้าที่ให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น บทบรรณาธิการจึงเป็นบทหน้าที่แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ให้ผู้อ่านได้ทราบแนวคิดหรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

ดร.ฉวี หิรัญรักษ์ (ดร.ฉวี หิรัญรักษ์, 2530) กล่าวว่า โดยทั่วไปบทบรรณาธิการจะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ประกอบด้วยเหตุผล ข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องและเที่ยงตรงเป็นสำคัญ การเขียนบทบรรณาธิการ ผู้เขียนจะต้องพยายามรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุด ก่อนนำเสนอให้ผู้อ่านได้ทราบ การเขียนจึงต้องรอบคอบ ยุติธรรม และปราศจากอคติ

ด้วยเหตุนี้ บทบรรณาธิการจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ที่จะนำเสนอเจตนาารมณ์หรือจุดยืนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญและอยู่ในความสนใจของประชาชน โดยทั่วไปบทบรรณาธิการจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนผู้อ่านมีความคิดที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมแก่สังคม

ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2530) ระบุความหมายของ “บรรณาธิการ” คือ บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำ ตรวจสอบ คัดเลือก หรือควบคุม ประพันธ์ หรือสิ่งอื่นในหนังสือพิมพ์

ปารีชาติ รัตนบรรณสกุล (ปารีชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548) ให้ความหมายและความสำคัญของบทบรรณาธิการ รวมทั้งคุณสมบัติของผู้เขียนบทบรรณาธิการ และขั้นตอนการเขียนบทบรรณาธิการ โดยอธิบายว่า บทบรรณาธิการ หมายถึง ข้อเขียนที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารอาจเขียนโดยบรรณาธิการ หรืออาจเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกองบรรณาธิการเป็นผู้เขียนเพื่อแสดงทรรศนะและจุดยืนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของประชาชน ซึ่งให้เห็นปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข เพื่อฝากเป็นข้อเตือนใจหรือให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ ได้ดำเนินการแก้ไขต่อไป โดยบทบรรณาธิการจะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ แสดงความยุติธรรม มีการวินิจฉัยด้วยความเป็นกลาง อาจกล่าวได้ว่า บทบรรณาธิการเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ให้เห็นถึงนโยบายของหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้นๆ

บทบรรณาธิการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้อ่านที่จะได้รับทราบถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้นๆ ว่ามีความคิดเห็นต่อสถานการณ์นั้นอย่างไร และเป็นการยกระดับผู้อ่านให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โดยสรุปความสำคัญของบทบรรณาธิการ ได้ดังนี้

1. เป็นข้อเขียนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความศรัทธาต่อประชาชน
2. เป็นจุดยืนของหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่พร้อมจะสะท้อนให้เห็นแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง
3. เป็นบทความประเภทหนึ่งที่บ่งบอกแนวทางความคิดเห็นและชี้ทางออกในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น
4. เพื่อให้หนังสือพิมพ์และนิตยสารก้าวไปข้างหน้าตามแนวทางที่กำหนดไว้ และส่งผลให้เกิดเอกภาพทางความคิด
5. เป็นส่วนที่ช่วยสร้างประชาคมที่มีพลังต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง
6. เป็นเครื่องชี้บอกทิศทางของหนังสือพิมพ์อย่างเด่นชัดว่าจะมีจุดยืนหรือนโยบายในการนำเสนออย่างไร
7. เป็นกระบอกเสียงต่อสู้และเรียกร้องสิทธิเพื่อประชาชนและยังเป็นการยกระดับความคิดประชาชนให้เป็นผู้ที่ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

8. เมื่อผู้ร่วมงานมีจุดยืนร่วมกัน ก็ส่งผลให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

มาลี บุญศิริพันธ์ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2534) อธิบายวัตถุประสงค์ของบทบรรณาธิการ ดังนี้

1. การให้ข่าวสารอธิบาย การเขียนบทบรรณาธิการแตกต่างจากการเขียนข่าว ผู้เขียนบทบรรณาธิการมีความประสงค์ในการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างละเอียดในเรื่องที่เป็นข่าว เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจสาเหตุความเป็นมาและบรรยากาศของเหตุการณ์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญของข่าว นอกจากนี้ ยังพยายามศึกษาวิเคราะห์ให้คำอธิบายเกี่ยวกับประเด็นที่สับสน สามารถมองเห็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับปัจจัยอื่นๆ ในสังคม ชี้ให้ผู้อ่านเห็นปัญหา พร้อมทั้งให้ข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดการตัดสินใจที่ถูกต้องได้ ซึ่งการอธิบายเหตุการณ์ภูมิหลังของข่าวเป็นหน้าที่จำเป็นประการหนึ่งของบทบรรณาธิการ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่สื่อมวลชนมีบทบาทในการช่วยสนับสนุนหรือคัดค้านการกระทำที่เป็นประโยชน์หรือขัดประโยชน์ของประชาชน
2. การให้ความสนับสนุนหรือกระตุ้น ในการให้ข้อมูลข่าวสารทางบทบรรณาธิการ ผู้เขียนสามารถใส่ความคิดเห็นกระตุ้นให้เกิดการกระทำหรือปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้นๆ ได้ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นภาษีสินค้าบางประเภท บทบรรณาธิการอาจให้ข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ แต่ขณะเดียวกันถ้าหนังสือพิมพ์มองเห็นว่าการขึ้นภาษีดังกล่าวไม่ยุติธรรมแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ก็จะสามารถจะแสดงข้อมูลที่เป็นความจริง เพื่อให้ผู้อ่านได้วินิจฉัยปัญหานั้นเพื่อตัดสินใจด้วยตนเอง หรือถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชอบธรรมด้วยเหตุผล บทบรรณาธิการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม มีความบริสุทธิ์ต่อหน้าที่ของตนในฐานะสื่อมวลชนต่อผู้อ่าน ต้องมีความเป็นกลางพอที่จะใช้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงที่เกี่ยวข้องให้กับผู้อ่านอย่างไม่อำพราง เพียงเพื่อต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจข้างต้นเท่านั้น โดยผู้เขียนบทบรรณาธิการต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ในปัญหาหนึ่งปัญหาใด อาจมีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเสมอ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่ผู้อ่านทุกคนจะเห็นคล้อยตามบทบรรณาธิการทุกบท ผู้เขียนจึงต้องให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดกับผู้อ่านเสมอ

3. การให้ความเพลิดเพลิน ท่ามกลางความสับสนของสังคม บางครั้งปัญหาบางอย่างอาจเคร่งเครียด แต่ในหลายโอกาสที่มีเหตุการณ์หรือโอกาสพิเศษที่ทำให้บรรยากาศผ่อนคลายได้ บทบรรณาธิการก็มีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศของความเพลิดเพลินและผ่อนคลายได้ เช่น บทบรรณาธิการเกี่ยวกับวันสงกรานต์ วันปีใหม่ หรือการเฉลิมฉลอง แม้แต่เรื่องเกี่ยวกับความเป็นมนุษยชาติ เช่น เด็กตัวเล็กๆ ขอร้องนายกรัฐมนตรีให้ร้องเพลงให้ฟัง ก็อาจเป็นบทบรรณาธิการที่มีคุณค่าไม่หนักจนเกินไป นอกจากนี้ ผู้เขียนบทบรรณาธิการที่มีอารมณ์ขัน สามารถใช้ภาษาสำนวนที่ชวนฟัง มีความรื่นรมย์ มุขตลกอยู่ในที่ ก็จะทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์เพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียดได้
4. การให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ข้อนี้ดูเหมือนจะเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเขียนบทบรรณาธิการส่วนใหญ่ เพราะนอกจากจะอธิบายข่าวสารแล้ว มักจะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ผู้อ่านย่อมอยากฟังความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์เองก็อยากชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งแนวโน้มของความเป็นไปในเหตุการณ์ให้ผู้อ่านทราบด้วย ดังนั้น ผู้เขียนบทบรรณาธิการจึงมักศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์อย่างถี่ถ้วนก่อนแสดงความคิดเห็น ชี้แนวทาง หรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

ประเภทของบทบรรณาธิการ (ปารีชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548) แบ่งได้โดยสรุปดังนี้

1. การแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ
  - 1.1 ประเภทเสนอข่าว เป็นบทบรรณาธิการที่มีลักษณะย้าข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจในช่วงนั้น โดยไม่มีการอธิบายตีความมากนัก
  - 1.2 ประเภทให้ข่าวสารและคำอธิบายขยายความ (inform and interpret) เป็นบทบรรณาธิการที่ผู้เขียนต้องการให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจปัญหาและวิเคราะห์ได้ถูกวิธี โดยให้รายละเอียดเพิ่มเติมและอธิบายขยายความเป็นลำดับขั้นตอน
  - 1.3 ประเภทแสดงความคิดเห็น เป็นบทบรรณาธิการที่ผู้เขียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อข่าวหรือเหตุการณ์นั้นๆ อย่างเต็มที่ โดยเล็งเห็นว่าเหตุการณ์นั้นอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและชาติบ้านเมืองได้ ซึ่งจะเน้นการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น ยังไม่มีการให้ข้อเสนอแนะแต่อย่างใด

1.4 ประเภทแสดงทัศนคติและเสนอแนะ เป็นบทบรรณาธิการที่ผู้เขียน นอกจากแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังต้องการให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องต่อความรับผิดชอบนั้นๆ และผู้อ่านได้รับทราบและนำไปพิจารณาต่อไป

1.5 ประเภทโน้มน้าวและเรียกร้องให้เกิดการกระทำ เป็นบทบรรณาธิการที่เขียนเพื่อต้องการโน้มน้าวและเรียกร้องให้เกิดพฤติกรรมที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยผู้เขียนจะต้องชี้ให้เห็นความรุนแรงของปัญหาและต้องชี้ให้เห็นเหตุผลที่ต้องเรียกร้องให้มีการปฏิบัติ

1.6 ประเภทชี้แจงหรือแถลงนโยบาย เป็นบทบรรณาธิการในลักษณะชี้แจงหรือแถลงนโยบายจุดยืนของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารนั้นๆ

2. การแบ่งประเภทตามเนื้อหาของบทบรรณาธิการ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท (ปราณี สุรสิทธิ์, 2541) คือ

2.1 ประเภทการเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับระหว่างประเทศ เป็นต้น

2.2 ประเภทเศรษฐกิจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการค้าการลงทุนต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การปรับอัตราภาษี การปรับราคาน้ำมัน ดัชนีหุ้น ผันผวน การคว่ำบาตรทางการค้า เป็นต้น

2.3 ประเภทสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแรงงาน ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาเด็กกำพร้า ปัญหาขายบริการทางเพศ เป็นต้น

2.4 ประเภททั่วไป เช่น การจรรยาบรรณ มลภาวะต่างๆ ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาจากระบบราชการ เป็นต้น

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2531) ได้นำเสนอบทบาทและหน้าที่ของบทบรรณาธิการ ดังนี้

บทบาทของบทบรรณาธิการ

1. เป็นแหล่งสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์ นิตยสารวารสารในการชี้นำสังคม

2. เป็นผู้ช่วยจัดระบบการวิเคราะห์ปัญหา โดยจัดความสลับซับซ้อนลึกลับที่เกิดจากความยุ่งยากของเหตุการณ์ เปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งถกเถียงตามบรรยากาศประชาธิปไตย
3. เป็นตัวแทนในการลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยการสร้างความเข้าใจ อธิบายความเป็นมา จัดความสับสนที่ได้มาจากการรายงานข่าวในด้านต่างๆ ตลอดจนจัดระบบของข้อมูลที่ยุ่งเหยิงให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและตรงประเด็น
4. ช่วยทำให้ผู้อ่านได้ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับข่าวโดยละเอียด และป้องกันการรายงานที่ผิดพลาด
5. เป็นผู้ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม พิชัยเสรีภาพของมนุษยชน และปกป้องความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ
6. กระตุ้น ปลุกฝัง ให้มีการแสดงออกในทรรศนะที่ต่างกัน ให้เกิดความหนักแน่นในการตัดสินใจอย่างถูกต้องด้วยเหตุผลที่ผ่านการพิจารณาแล้วอย่างถี่ถ้วน เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่เกิดจากอารมณ์ปุถุชน

หน้าที่ของบรรณาธิการ

1. เป็นสื่อในการแสดงออกโดยมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสังคม
2. ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดสร้างสรรค์ มีความตื่นตัวในการอุทิศความคิด สนับสนุนกิจกรรมของสังคม
3. เป็นส่วนช่วยสร้างความสมดุลในการรายงานข่าว โดยสามารถป้องกันการเสนอข่าวอย่างขาดประสิทธิภาพ การแสดงความคิดเห็นทางบรรณาธิการ จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจคุณค่าของข่าวมากขึ้น
4. เป็นแหล่งความคิดเห็น สะท้อนบุคลิก นโยบาย และคุณค่าของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม
5. ปลุกฝังสาธารณมตที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสำนึกทางสังคมแก่ประชาชน ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อประกอบการวินิจฉัยปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เป็นแหล่งที่สามารถช่วยยกระดับความรู้ ความคิด ของผู้อ่าน
7. เป็นผู้ทำหน้าที่ให้เหมาะสมกับสื่อมวลชน ในฐานะเป็นองค์กรที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน
8. เป็นผู้นำทางความคิด และเป็นสื่อกลางของสังคม

โครงสร้างของบทบรรณาธิการ (ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548) ประกอบด้วย

1. **ชื่อเรื่องหรือหัวเรื่อง** (Title) จะต้องครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อเรื่องอย่างครบถ้วน เป็นการบอกให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ชื่อเรื่องต้องมีความน่าดึงดูดใจ สั้น และตรงประเด็น
2. **ความนำ** (Lead or Introduction) เป็นการเขียนสรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาทั้งหมด โดยจะอธิบายเหตุการณ์หรืออารัมภบทเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงที่มาของเหตุการณ์ก่อนที่จะแสดงความคิดเห็นหรือขยายความเกี่ยวกับเรื่องนี้ๆ ในย่อหน้าถัดไป
3. **เนื้อเรื่อง** (Content) เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านได้ทราบรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด
4. **บทสรุป** (Conclusion) เป็นส่วนสรุปความคิดเห็น ชี้เหตุและผล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา หรือกระตุ้นโน้มน้าวให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการแสดงจุดยืนย้ำเจตนาอย่างมั่นคง

จากโครงสร้างของบทบรรณาธิการ สิ่งที่ต้องคำนึงอีกประการคือ การย่อหน้า ซึ่งสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการบอกว่าแต่ละย่อหน้าจะกล่าวถึงเรื่องอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทบรรณาธิการให้มีความสะดวกและง่ายขึ้นต่อผู้เขียน ดังนี้

- ย่อหน้าที่ 1 ความนำที่มักจะเป็นลักษณะสรุปเหตุการณ์
- ย่อหน้าที่ 2 การอธิบายภูมิหลังของเหตุการณ์
- ย่อหน้าที่ 3 การชี้ประเด็นปัญหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ย่อหน้าที่ 4 การแสดงความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ปัญหา
- ย่อหน้าที่ 5 การแสดงผลสนับสนุน หรือแสดงให้เห็นผลกระทบของเหตุการณ์
- ย่อหน้าที่ 6 การเสนอแนะทางออกเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเรียกร้องให้เกิดการกระทำ หรือแสดงจุดยืนในการมองปัญหาของหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้นๆ

ข้อควรปฏิบัติในการเขียนบทบรรณาธิการ (ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548) มีดังนี้

1. **ประชุมกองบรรณาธิการ** เป็นการพบปะระหว่างสมาชิกในกองบรรณาธิการเพื่อพิจารณาและปรึกษาหารือถึงเรื่องที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับการนำมาเขียนเป็นบท

บรรณาธิการ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลในจุดยืนที่ควรแสดงออก

2. เลือกเรื่องหรือประเด็นปัญหา ควรเลือกเรื่องที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมโดยตรง
3. ตั้งวัตถุประสงค์ คือการกำหนดเป้าหมายของการเขียนเรื่องนี้ๆ เช่น เพื่อโน้มน้าวใจ ชักจูงใจ หรือเพื่อกระตุ้น เป็นต้น การตั้งวัตถุประสงค์จะช่วยให้ผู้เขียนเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสม เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย และช่วยให้การแสดงผลมีน้ำหนักมากขึ้น
4. พิจารณากลุ่มเป้าหมาย เป็นการกำหนดว่าบทบรรณาธิการที่เขียนนั้นต้องการสื่อสารไปยังกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายใด เมื่อกำหนดเป้าหมายได้แล้วจะช่วยให้ผู้เขียนเลือกใช้ภาษาและลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านนั้นๆ โดยต้องคำนึงว่าเนื้อหาที่สื่อไปนั้นผู้อ่านเข้าใจหรือไม่
5. รวบรวมข้อมูล คือการรวบรวมและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนเพื่อสนับสนุนหรืออ้างอิงในข้อเขียนนั้นๆ
6. วิเคราะห์ข้อมูลและลำดับข้อมูล คือ เมื่อได้ข้อมูลมาทั้งหมด จะต้องพิจารณาเลือกข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลอย่างระมัดระวัง รอบคอบ ป้องกันความผิดพลาด ส่วนการลำดับข้อมูลต้องถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากโครงเรื่อง (Outline) ในประเด็นที่จะเขียนตามลำดับ และแต่ละย่อหน้าต้องมีเอกภาพเป็นเรื่องเดียวกัน
7. เขียนบทบรรณาธิการ ข้อควรระวังคือ ต้องใช้ภาษาที่สื่อสารเข้าใจง่าย ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือยเกินไป และต้องถ่ายทอดความคิดอย่างมีระเบียบ ลำดับเนื้อหาดี เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสื่อสาร หรือถ้าสามารถสื่อสารถึงบุคคลทุกระดับจะเป็นการดียิ่ง

จากข้อมูลเกี่ยวกับการเขียนบทบรรณาธิการ ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นหลักการศึกษาลักษณะการทำงานของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ว่ามีกระบวนการผลิตบทบรรณาธิการอย่างไร มีรูปแบบการเขียนบทบรรณาธิการและบทบรรณาธิการมีลักษณะโครงสร้างเช่นใด รวมทั้งเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเขียนบทบรรณาธิการมากยิ่งขึ้น

แนวคิดเรื่องการกำหนดกรอบ (Framing)

ผู้วิจัยเลือกแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกรอบ (Framing) มาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากกรณีความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ.2557 เหตุการณ์หรือข้อมูลที่ถูกเลือกหยิบมานำเสนออาจไม่ได้ครอบคลุมสถานการณ์ เหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงทั้งหมด การใช้แนวคิดกำหนดกรอบข่าวสาร (Framing) จะช่วยทำความเข้าใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้มากขึ้น เพราะเป็นแนวคิดที่ถูกสร้างและพัฒนาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรมให้สามารถสังเกต (Observe) และวัดได้ (Measured)

เนื่องจาก Framing เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาโครงสร้างความรู้ ทั้งด้านการนำเสนอ (Presenting) ของผู้ส่งสาร คือ นักหนังสือพิมพ์ และด้านความเข้าใจ (Comprehending) ของผู้รับสารควบคู่กันไป ด้วยเหตุนี้ จึงแบ่งแนวคิดของการกำหนดกรอบ (Framing) ได้เป็น 2 ประเภท คือ

- กรอบของสื่อ หรือกรอบของข่าว (Media or News Frame)
- กรอบของผู้รับสาร หรือกรอบของปัจเจกบุคคล (Audience or Individual Frame)

Friedland และ Zhong (นฤมล เกษมสุข, 2551) เสนอว่า Media frame และ Audience frame มีความเชื่อมโยงกัน เพราะเชื่อกันว่า Framing มีฐานะเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสังคมในภาพกว้างและอาณาจักรแห่งวัฒนธรรม และความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นอกจากจะศึกษา Framing ในกรอบทั้งสองประการแล้ว ยังต้องศึกษาความเชื่อมโยงระหว่าง Framing ทั้งสองแบบนี้ด้วย

Entman (1993) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญของการกำหนดกรอบ (Framing) คือ การคัดเลือกและเน้นความสำคัญ (Selection and Saliency) โดยการกำหนดกรอบ คือ การคัดเลือกแง่มุมบางประการของความจริงที่อยู่ในความรับรู้ขึ้นมาและทำให้มีความสำคัญเด่นชัดมากขึ้น โดยอาศัยบริบทของการสื่อสารต่างๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจด้วยการเสนอปัญหา, ติความสาเหตุ, ประเมินค่าทางศีลธรรม และ/หรือ แนะนำแนวทางแก้ไขต่อประเด็นนั้นๆ (การคัดเลือกและเน้นย้ำ “บางแง่มุม” ของประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ในแบบที่ Entman เสนอนี้ เป็นการย้ำความแตกต่างระหว่าง Framing ที่ลงลึกไปอีกระดับจาก Agenda Setting เนื่องจาก Agenda Setting จะคัดเลือกและเน้นย้ำประเด็นทั้งหมด) จึงกล่าวได้ว่าการกำหนดกรอบและการนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งข่าวของสื่อมวลชน ส่งผลกระทบบ่อยอย่างเป็นระบบต่อความเข้าใจของผู้อ่านต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้จะเน้นศึกษากรอบข่าวสาร (News frame) เป็นหลัก

นอกจากนี้ Entman ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของการกำหนดกรอบ จะประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก (ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิงค์, 2552) คือ ผู้ส่งสาร (The communicator), ผู้รับสาร (The receiver), ตัวบท (The text) และ วัฒนธรรม (The culture) พร้อมอธิบายว่า “ผู้ส่งสาร” จะวางกรอบ (โดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม) ด้วยการตัดสินใจถ่ายทอดเรื่องใดๆ โดยการตัดสินใจนั้นจะถูกชี้นำด้วยประสบการณ์และระบบความเชื่อของเขา กรอบจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของ “ตัวบท” ซึ่งจะทำหน้าที่นำกรอบที่ถูกขยายหรือถูกย่อบางแง่มุมมาด้วยวิธีการสื่อสารแบบต่างๆ ไปสู่ “ผู้รับสาร” เมื่อกรอบดังกล่าวถูกถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร จะมีผลต่อการชี้นำความคิด และการรับรู้ประเด็นนั้นๆ ของผู้รับสาร อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปของผู้รับสารอาจจะเป็นหรือไม่เป็นไปตามกรอบที่ผู้ส่งสารวางไว้ก็ได้ ขึ้นอยู่กับ “วัฒนธรรม” คือ ชุดความคิดทั่วไปที่ผู้รับสารแต่ละกลุ่ม รวมถึงแต่ละคนใช้ในการคิดเรื่องนั้นๆ

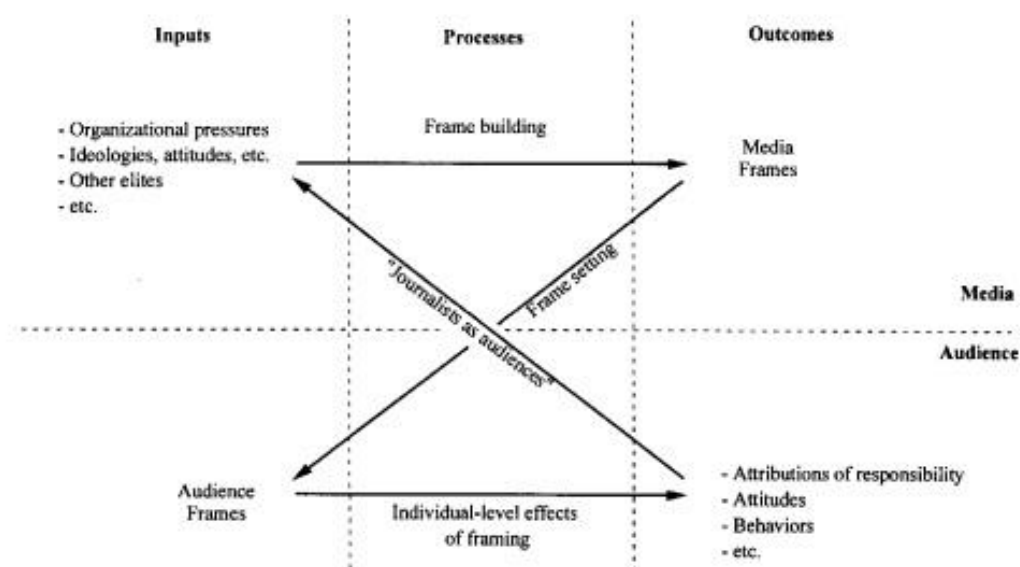
องค์ประกอบทั้ง 4 ข้างต้น มีส่วนที่สำคัญ คือ การเลือก และการทำให้เด่นชัด เพื่อให้ข้อมูลส่วนนั้นๆ สังเกตได้ง่ายขึ้น (More noticeable) สำคัญมากขึ้น (Meaningful) และน่าจดจำมากขึ้น (Memorable) สำหรับผู้รับสาร เพราะสุดท้ายแล้วสิ่งที่ถูกทำให้เด่นนั้น จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาต่างๆ ทั้งที่มาที่ไปของปัญหา ประเมินลักษณะของปัญหา และทางออกของปัญหา

สำหรับการทำให้ตัวบทโดดเด่น (Salience) ทำได้โดยการจัดวาง (Placement), การทำซ้ำ (Repetition) หรือการใช้สัญลักษณ์ที่คุ้นเคย (Familiar symbols)

อย่างไรก็ตาม Entman ย้ำว่า แม้ว่าเนื้อหาบางส่วนที่นำเสนอไป จะไม่ได้เป็นส่วนที่ถูกทำให้โดดเด่น แต่ก็อาจมีความโดดเด่นขึ้นมาได้หากสามารถเข้ากับระบบความเชื่อของผู้รับสารได้ดีในทางกลับกัน ถ้าความคิดที่ถูกเน้นย้ำนั้นไปหักล้างความเชื่อที่ผู้รับสารมีอยู่เดิม อาจจะทำให้ผู้รับสารที่รับรู้ ตีความ และจดจำ โดยสรุปคือ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความคิดของผู้รับสารด้วย

แบบจำลองกระบวนการวางกรอบของสื่อสารมวลชน

Scheufele (1999) (ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิงค์, 2552) ได้เสนอ “แบบจำลองกระบวนการวางกรอบ” (A process model of framing) แบ่งลักษณะความเชื่อมโยงเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นที่มา (Inputs), ส่วนที่เป็นกระบวนการ (Processes) และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ (Outcomes) พร้อมชี้ว่า เหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Continuous process) โดยส่วนที่เป็นผลลัพธ์ ก็จะกลายเป็นที่มาและนำไปสู่การสร้างกระบวนการอื่นต่อไป

รูปที่ 4 แบบจำลองของกระบวนการกำหนดข่าวสาร
(A process model of framing research)

ตามแบบจำลองกระบวนการกำหนดกรอบข่าวสารของ Scheufele นี้ สามารถแบ่งกระบวนการหลักได้ 4 กระบวนการ ประกอบด้วย

1. การสร้างกรอบ (Framing building) เป็นกระบวนการที่นักข่าวเป็นที่มา (หรือเป็นผู้สร้าง) และผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการดังกล่าว เรียกว่า “กรอบข่าวสาร” (News frame) เมื่ออ้างอิงจากแบบจำลองกระบวนการคัดเลือกข่าวของ Gans (1979) และงานศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อเนื้อหาของสื่อ โดย Shoemaker และ Reeses (1990) Scheufele ระบุว่า มีอย่างน้อย 3 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อกระบวนการสร้างกรอบของนักข่าว
  - ปัจจัยแรก ได้แก่ อิทธิพลจากตัวนักข่าว (Journalist-centered influences) โดยนักข่าวแต่ละคนจะสร้างกรอบของตนเองขึ้น โดยมีจุดประสงค์อย่างน้อยเพื่อที่จะวางโครงสร้าง (Structure) และทำความเข้าใจ (Make sure) กับข้อมูลที่ได้รับมา แน่ใจว่าในขั้นตอนนี้จะถูกจัดการโดยปัจจัยหลายๆ อย่าง ที่มีอยู่ในตัวของนักข่าว เช่น อุดมการณ์ (Ideology), ทักษะคติ (Attitudes), ปทัสถานทางวิชาชีพ (Professional norms) และก็จะสะท้อนออกไปในที่สุด

- ปัจจัยที่สอง ได้แก่ แรงกดดันจากองค์กร (Organizational pressures) เป็นอิทธิพลที่สืบเนื่องมาจากการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ส่งผลให้ประเภทแนวทาง ทิศทาง ตลอดจนลักษณะการทำงานของสื่อที่นักข่าวผู้นั้นสังกัด มีผลต่อการวางกรอบของข่าว ลักษณะเช่นนี้คล้ายกับที่ Gans เรียกว่า “Organization routines”
  - ปัจจัยที่สาม ได้แก่ ปัจจัยภายนอก (External sources of influence) หมายถึง กลุ่มอิทธิพลต่างๆ เช่น นักการเมือง ผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ โดยกรอบที่ถูกเสนอโดยกลุ่มเหล่านี้จะถูกรับเข้ามาในตัวนักข่าวด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อการมองประเด็นนั้นๆ ของสื่อ และปัจจัยภายนอกเหล่านี้เอง ที่จะมีผลมากขึ้นในกรณีที่กรอบเรื่องนั้นๆ ยังไม่ถูกสร้างขึ้นในตัวของนักข่าว
2. การกำหนดกรอบ (Framing setting) คือ การกำหนดกรอบให้กับเรื่องราวของประเด็นข่าวนั้นๆ ให้ผู้รับสารรับรู้ นับเป็นกระบวนการที่มีกรอบข่าวสาร (News frame) เป็นที่มา และมีกรอบของผู้รับสาร (Audiences frame) เป็นผลลัพธ์
  3. ผลที่เกิดจากการวางกรอบ (Effect of Framing) คือ กระบวนการซึ่งมีที่มาจากกรอบของผู้รับสาร (Audiences frame) และผลลัพธ์ที่ได้เป็นพฤติกรรม ทักษะคิด และการรับรู้ของปัจเจกบุคคลในเรื่องราวต่างๆ ซึ่งกรอบของผู้รับสาร เป็นผลสืบเนื่องจากกรอบของสื่อที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อการรับรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในการมองเรื่องราวต่างๆ ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ในขั้นตอนนี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า บางครั้งการกำหนดกรอบข่าวสาร (News frame) อาจไม่ได้ส่งผลเป็นกรอบบังคับโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล แต่อาจจะมีปัจจัยอื่นๆ แทรกเข้ามาด้วย
  4. นักข่าวในฐานะผู้รับสาร (Journalists as audience) เป็นกระบวนการสุดท้ายของแบบจำลองนี้ ซึ่งมองว่านักข่าวเหมือนกับผู้รับสาร เพราะนักข่าวต้องเป็นผู้สอดส่องเกาะติดกระแสสังคม หากมีความเคลื่อนไหวจากสื่ออื่นๆ ในประเด็นที่น่าสนใจ นักข่าวจึงต้องเป็นผู้รับสารก่อน และอาจเป็นไปได้ว่าเมื่อถึงกระบวนการทำงานของตนเอง นักข่าวอาจถูกกำหนดกรอบโดยสื่ออื่นมาแล้วก็เป็นได้ หรือในที่สุดแล้วนักข่าวก็จะได้รับอิทธิพลจากกรอบที่ใช้ในการอธิบายเหตุการณ์หรือประเด็นต่างๆ นั้นเช่นกัน ซึ่งในกระบวนการผลิตข่าว นักข่าวจะใช้คำว่า แก่นของเรื่อง (Theme) มากกว่าที่จะเรียกว่ากรอบ (Frame)

Entman (1993) (ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิจิต, 2552) ระบุว่า กรอบของสื่อมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- ชี้ให้เห็นถึงปัญหา (Frame define problems)
- วิเคราะห์สาเหตุ (Frame diagnose causes)
- การตัดสินทางจริยธรรม (Frame make moral judgments)
- เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา (Frame suggest remedies)

นอกจากนี้ มีนักวิชาการจำนวนมากที่วิเคราะห์และประเมินถึงผลที่เกิดขึ้นจากการวางกรอบของสื่อมวลชน เช่น Michael Parenti (1986) (นฤมล เกษมสุข, 2551) ที่ให้ความสำคัญกับ Framing อย่างมาก โดยกล่าวว่า “การโฆษณาชวนเชื่อที่ได้ผลมากที่สุด คือ การใช้วิธี Framing ซึ่งดียิ่งกว่าการพูดโกหก เพราะการเบี่ยงเบนความจริงแทนที่จะหักโค่นความจริงนั้นลง ด้วยวิธีเน้นย้ำ ให้ความหมายลึกซึ้ง พูดเสียดสี หรือจำกัดขอบเขตเรื่องที่จะพูดนั้น จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารตามที่ต้องการโดยไม่ต้องชี้แนะอย่างออกนอกหน้า และไม่ต้องเสียภาพพจน์เรื่องความเป็นกลางอีกด้วย โดยวิธีการ Framing ในข่าวนั้นเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ เช่น การเขียนข่าว (พาดหัวข่าว, ลีดข่าว, โปรรายคำพูด หรือเน้นในย่อหน้าสำคัญ), จำนวนครั้งที่มีการพูดถึง รวมถึงการจัดวาง (หน้าแรกหรือหน้าหลัง ข่าวนำหรือข่าวสุดท้าย), โทนเรื่องที่น่าเสนอ (เห็นอกเห็นใจ หรือดูแคลน) และการเรียกขานหรือวิธีการเลือกใช้ศัพท์ ซึ่งวิธีเหล่านี้แม้ไม่ใช่การโกหก แต่สื่อมวลชนก็สามารถเบี่ยงเบนประเด็นได้หลายทาง เพื่อบอกว่าควรจะคิดหรือไม่คิดอะไรเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านั้น ก่อนที่ผู้รับสารจะมีโอกาสได้ใช้ความคิดตัวเองเสียอีก”

Gittin (1980) (ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิจิต, 2552) ระบุว่า “การวางกรอบเหมือนเป็นงานประจำของนักข่าว ทำให้นักข่าวสามารถแยกแยะ (Identify) และจัดแบ่ง (Classify) ข้อมูลที่ได้มา ทำให้เขาสามารถบรรจุข้อมูลข่าวสารได้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะส่งต่อไปยังผู้รับสาร โดยกรอบข่าวสารอาจจะเป็น แก่นเรื่อง (Theme) หรือรูปแบบ (Style) ที่ถูกใช้เพื่อทำให้เรื่องนั้นดึงดูดใจผู้อ่าน และมีผลต่อการตัดสินประเด็นต่างๆ ของผู้อ่าน ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า กรอบคือเค้าโครงบางอย่างที่ใช้โดยสื่อมวลชน เพื่อที่จะแสดงมุมมองเฉพาะด้าน เปรียบได้กับมุมมอง หรือการเคลื่อนไหวกล้องของภาพยนตร์นั่นเอง”

Entman (ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิจิต, 2552) สรุปอย่างน่าสนใจว่า “การทำความเข้าใจแนวคิดของกรอบ จะช่วยให้เราเข้าใจว่า ตัวบท (Text) ของการสื่อสารนั้น แสดงพลังอย่างไร นอกจากช่วยในการศึกษาทางสื่อสารมวลชนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐศาสตร์กับการศึกษาเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง เอื้อต่อการศึกษารื่องการรับรู้ในเชิงจิตวิทยาสังคม

และช่วยในการวิจัยเกี่ยวกับชนชั้น เพศสภาพ และเชื้อชาติ รวมทั้งการศึกษาเชิงวัฒนธรรม และสังคม วิทยาลัยด้วย”

จากแนวคิดการกำหนดกรอบ (Framing) ซึ่งเป็นหัวข้อหลักของผู้วิจัย ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยึดแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างปี 2553 กับช่วงปลายปี 2556 - รัฐประหาร 2557 โดยพิจารณาจากหน้าที่กรอบของสื่อ 4 ประการ ดังที่กล่าวไปแล้ว เนื่องจากการกำหนดกรอบโดยสื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อพิจารณาว่าสื่อหนังสือพิมพ์กำหนดกรอบแบบ ไตมากที่สุด เพราะเหตุใดจึงกำหนดกรอบเช่นนั้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเรื่องดังกล่าวและประเมิน แนวโน้มของการกำหนดกรอบของสื่อในอนาคตต่อไป

แนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหลักสำหรับการวิจัย เพื่อศึกษาการ กำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ว่ามีการกำหนดกรอบอย่างไร และใช้เป็นแนวทางสร้างตารางรหัสสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้ง เพื่อสรุปเปรียบเทียบว่าทั้งสองช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง คือ ระหว่างปี 2553 กับ ปี 2556-2557 มีการกำหนดกรอบข่าวสารเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อมวลชน และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ระหว่างกระจกกับตะเกียง

บทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อคนในสังคม

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542) อธิบายถึงสาเหตุที่ระบบสื่อสารมวลชนมีผลต่อพฤติกรรมและจิตสำนึกของมนุษย์ เพราะเป็นศูนย์กลางของการคัดเลือก ดีความ และ ชื่นว่าอะไรมีความสำคัญหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ด้วยการนำเสนอต่อตลาดผู้บริโภคด้วยเทคโนโลยีที่ ทรงพลัง ในราคาต่อหน่วยที่ค่อนข้างถูกและตลอดเวลา 24 ชั่วโมง หรือกล่าวได้ว่าการทำงานของ ระบบสื่อสารมวลชนได้ลดบทบาทของการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์โดยตรง (Direct experience) และเพิ่มความสำคัญให้แก่ประสบการณ์ผ่านตัวแทน (Mediate experience) ซึ่งหมายถึง ระบบสื่อสารมวลชนเป็นผู้กำอำนาจในการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาของการสื่อสารสาธารณะเป็น จำนวนมาก โดยที่สาธารณชนไม่อยู่ในฐานะที่จะตรวจสอบความเที่ยงตรงได้ด้วยตนเอง

บุญรักษ์ กล่าวถึงสิ่งที่ต้องระวังของระบบสื่อสารมวลชนของไทย นั่นคือ มักจะเน้นป้อน ความสนุกสนานที่ไร้คุณภาพอย่างน่าตกใจ ขอบเขตเนื้อหาจำกัด เต็มไปด้วยมลพิษและอ่อนด้อยใน ความสามารถที่จะส่งมอบวิสัยทัศน์และจินตนาการเพื่อนำพาคนไทยก้าวไปสู่อนาคตที่ดีขึ้น หรือพูด สั้นๆ ว่า ระบบสื่อสารมวลชนไทยมีปริมาณมาก แต่ในแง่คุณภาพยังมีน้อย จึงเสนอว่า ต้องพิจารณา ปฏิรูปทิศทางที่จะเกื้อกูลให้ระบบสื่อสารมวลชนอยู่ในเงื่อนไขที่จะสามารถทำหน้าที่ในฐานะเป็นส่วน

สำคัญของระบบการเรียนรู้ทางสังคมที่มีความหมาย นั่นคือ การมีบทบาทในการสร้างระเบียบสังคมใหม่ในเมืองไทยได้มากขึ้น แทนที่จะเป็นการต่ออายุให้แก่ระเบียบสังคมเก่าที่หมดอายุการใช้งานไปนานแล้ว

นอกจากนี้ ยังมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับผลกระทบของระบบสื่อสารมวลชนกับพฤติกรรมของคนในสังคม ว่ามีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542) ได้กล่าวถึงข้อถกเถียงเรื่องผลกระทบของสื่อ ระบุว่า สื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มคน และสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบที่มองเห็นและสัมผัสได้ รวมทั้งมีผลกระทบอีกด้านที่มองเห็นแต่อาจจับต้องได้ยากกว่า คือ อิทธิพลในด้านค่านิยมความเชื่อต่างๆ และความสัมพันธ์ของสื่อที่มีต่อวิถีชีวิตผู้คน ตลอดจนความหลากหลายของชุมชน นอกจากนี้ข้อถกเถียงดังกล่าวแล้ว อุบลรัตน์ยังพบความเชื่อมโยงเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมืองและสังคม กับสื่อมวลชนอีกด้วย

เมื่อย้อนดูพัฒนาการของแนวทางการศึกษาสื่อสารมวลชน พบว่า ได้เริ่มต้นอย่างจริงจังในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914-1918) จนกระทั่งถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1939-1945) ที่สื่อวิทยุถือกำเนิดขึ้นในห้วงเวลาดังกล่าว ผสมกับสื่อหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์ ซึ่งต่างมีบทบาทโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองระหว่างสงคราม โดยการระดมประชามติจากประชาชนให้ร่วมมือทำสงคราม ขณะเดียวกันก็ใช้สื่อในการทำสงครามจิตวิทยากับฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึงพลังและบทบาทของสื่อในช่วงประวัติศาสตร์ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่เชื่อว่าสื่อสารมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคม มีอิทธิพลโดยตรงในการควบคุมความคิด และพฤติกรรมของคนในสังคม นอกจากนี้ กลุ่มนักคิดในช่วงเวลานั้น ทั้งนักรัฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยา เชื่อว่าสื่อเป็นเหตุปัจจัยและมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม โดยคาดหมายว่าสื่อสารมวลชนจะทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการควบคุมทางสังคม

เปรียบเทียบการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ระหว่างกระจก หรือ ตะเกียง

หากพิจารณาการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตด้วยเหตุปัจจัยหลากหลาย นำไปสู่การตั้งคำถามที่น่าสนใจว่า สื่อมวลชนควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งมีความเปราะบางและสุ่มเสี่ยงอย่างมาก ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวสื่อควรทำหน้าที่เป็น กระจก หรือ ตะเกียง

บุญรักษ์ บุญญะเขตมลา (บุญรักษ์ บุญญะเขตมลา, 2542) กล่าวถึง “กระจก และ ตะเกียง” เปรียบเทียบกับหน้าที่สื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนส่วนมากชอบบอกว่าตนเองทำหน้าที่เป็น “กระจก” ที่สะท้อนภาพที่มีอยู่ แต่ที่น่าสังเกตคือ เมื่อประยุกต์ความหมายของกระจกจะมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น กระจกใสหรือขุ่น ชัดตรง หรือบิดเบี้ยว ส่องไปทางไหนบ้าง และมีละแว่นอะไร มาก

น้อยเพียงใด เพราะอะไร รวมทั้งส่งผลกระทบต่ออย่างไร กับใครบ้าง ในระยะสั้น กลาง ยาว รวมทั้งสื่อมวลชนเอง

บุญรักษ์ อธิบายเพิ่มเติมว่า การอุปมาอุปไมยเรื่องกระจกกับตะเกียง สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยสื่อมวลชนได้อีกด้วย เพราะในเมืองไทยสื่อมวลชนมักจะมีแต่ “กระจก” และเป็นกระจกบางชนิดเท่านั้น ขณะที่ “ตะเกียง” ยังไม่ค่อยมี การทำหน้าที่ตะเกียงของสื่อมวลชน จะช่วยให้เข้าใจโลกแห่งความคิดบางชนิดชัดเจนขึ้น ด้วยการเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดจากเอกสารจำนวนมาก และทำให้เราเข้าใจแจ่มแจ้งมากขึ้น

จากความขัดแย้งและความวุ่นวายที่เกิดขึ้นและสั่งสมมาต่อเนื่อง บุญรักษ์ จึงเสนอให้ระบบสื่อสารมวลชนไทยควรปฏิรูปตนเอง เน้นนำเสนอข่าวสารในรูปแบบ “วารสารศาสตร์ตำรับกันไว้ก่อน-ดีกว่าแก้” (Preventive Journalism) เพราะโดยทั่วไปเนื้อหาจำนวนมากของสื่อมวลชนมักเป็นผลผลิตของสิ่งที่เป็น “วารสารศาสตร์ตำรับกิริยา-ปฏิกิริยา” (Action-Reaction) ซึ่งให้ความสำคัญสูงสุดแก่เหตุการณ์เฉพาะหน้าต่างๆ กล่าวคือ การพุ่งความสนใจไปสู่เรื่องราวที่เกิดขึ้นในขณะหนึ่งๆ แล้วก็หันไปไต่สวนดูว่าใครมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้างต่อเรื่องนั้นๆ ทำให้ผลลัพธ์ตามมา คือ ขอบเขตเนื้อหาจำกัดในลักษณะวันต่อวัน และอาจจะเพิ่มอรรถภูมิความรุนแรงจากความไม่เข้าใจจากการจับเอาใครต่อใครมาชนกันทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เปรียบเสมือน “สินค้าร้อนๆ เร็วๆ” ที่ไม่จำเป็นต้องใช้สติปัญญาเท่าใดนัก

ดังนั้น แทนที่สื่อมวลชนจะเน้นเรื่องราวประเภทกิริยา-ปฏิกิริยาแบบรายวันอย่างฉาบฉวยดังที่เป็นอยู่ ควรจะให้ความสำคัญมากขึ้นต่อวารสารศาสตร์ตำรับกันไว้ก่อน-ดีกว่าแก้ เนื่องจากโลกเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ วิธีคิดและการทำงานของสื่อมวลชนจึงต้องก้าวตามให้ทัน นั่นคือ สื่อมวลชนต้องรู้ชัดว่าสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงแท้จริงแล้วเกิดจากอะไร และขุดคุ้ยหาตัวแปรของวิกฤตการณ์ต่างๆ “ก่อน” ที่จะระเบิดขึ้น เพื่อคนจะได้มีเวลาเตรียมการหลีกเลี่ยงวิกฤตการณ์ที่สื่อเค้าว่าจะเกิดขึ้น เปรียบได้กับการทำหน้าที่ในระบบการเรียนรู้ทางสังคม คล้ายกับนักวิชาการ ซึ่งสื่อมวลชนปฏิเสธไม่ได้ว่ากลไกทางวิชาชีพสามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้อย่างรวดเร็ว โอกาสที่สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็น “ครูใหญ่” จึงมีมหาศาล (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542)

บุญรักษ์ ย้ำว่า หากนำวารสารศาสตร์ตำรับกันไว้ก่อน-ดีกว่าแก้ มาใช้อย่างรู้สึกตัวและจริงจัง จะทำให้เนื้อหาของสื่อมวลชนในเมืองไทยเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ ด้วยการสร้างผลผลิตในด้านการศึกษา ที่จะต้องสามารถระบุประเด็นปัญหาสำคัญๆ เป้าหมายที่สร้างสรรค์ใหม่ๆ รวมทั้งนำเสนอทางแก้ไขต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยยึดเอาประโยชน์ของสาธารณะเป็นที่ตั้ง

สื่อมวลชนต้องมีสำนึกในการกิจการสร้างสติปัญญาอย่างลึกซึ้งและแท้จริง ไม่ตอกย้ำ “ความเปราะบาง” หรือความอ่อนแอของสติปัญญามนุษย์ ด้วยการผลิตเรื่องราวผิวเผิน ข้ำซาก น่าเบื่อเลียนแบบกันไปมา ไร้จินตนาการ มุมมองคับแคบ สื่อมวลชนจะต้องมีบทบาทนำสังคมโดยที่ไม่เน้น

หรือหา เพราะอะไรที่หรือหาจะอยู่ไม่นาน อะไรที่อยู่ได้ไม่นาน ก็ไม่ใช่เรื่องของสติปัญญา เป็นแพ้นที่หมดความนิยมไปตามฤดูกาล (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542)

ดังนั้น การที่สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เปรียบดังตะเกียง ที่ส่องสว่างชี้ทางให้แก่ผู้พบเห็น เชื่อว่าจะทำให้เกิดความรักและความสุขทั้งในตัวสื่อมวลชนเองและระหว่างเพื่อนมนุษย์ในสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ระหว่างกระจกกับตะเกียง จะเป็นแนวทางสำหรับการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และอภิปรายผลโดยอ้างอิงข้อมูลจากนักวิชาการ ว่าบทบาทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แท้จริงแล้วมีหน้าที่และบทบาทเป็นอย่างไร ระหว่างกระจกที่สะท้อนข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่างๆ หรือทำหน้าที่เป็นตะเกียงส่องแสงสว่างช่วยหาทางออกแก้ไขวิกฤตที่เกิดขึ้น เพราะเหตุใด รวมทั้งสิ่งสำคัญ คือ สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่แบบที่ควรจะเป็นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานเชิงวิชาชีพของสื่อ

ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility theory)

กาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2552) อธิบายว่า ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมเกิดขึ้นจากคำถามที่ต้องการทบทวนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในตลาดเสรี รวมทั้งสื่อมวลชนที่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ตามทฤษฎีอิสรภาพนิยม แต่ว่าสื่อมวลชนกลับไม่ได้พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมเติบโตมาพร้อมๆ กับเสรีภาพ ดังนั้น แล้วใครจะเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมดูแลสื่อ จึงเกิดกระบวนการที่จะปรับปรุงทฤษฎีอิสรภาพนิยมให้รัดกุมยิ่งขึ้น รวมทั้งมีข้อเสนอใหม่ๆ ว่า นอกเหนือเสรีภาพที่จะได้รับการประกันแล้ว สื่อมวลชนยังต้องได้รับมอบหมายให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย และกลุ่มที่จะมากำกับดูแลการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เช่น ความคิดเห็นของชุมชน กิจกรรมของผู้บริโภค จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และอื่นๆ

กระแสการก่อตัวของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อ เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1947 ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อคณะกรรมการที่ทำงานเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ (Commission on the freedom of the press) จัดทำรายงานออกมา ซึ่งรายงานฉบับนี้ระบุชัดเจนว่า แม้ว่าเสรีภาพของสื่อเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการยืนยัน แต่ต้องมีการเพิ่มเติมหลักการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมลงไปด้วย โดยระบุข้อปฏิบัติสำคัญๆ ในหลักการดังกล่าว ที่สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมพึงกระทำ เช่น

- จะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริงอย่างละเอียดรอบด้าน และอย่างที่ได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาดูบริบทที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น
- สื่อมวลชนจะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งเป็นช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นของสาธารณะ
- สื่อมวลชนต้องเป็นภาพตัวแทนของคนทุกๆ กลุ่มในสังคม และจะต้องนำเสนอเป้าหมายและคุณค่าของสังคมอย่างชัดเจน

McQuail (กาญจนา แก้วเทพ, 2552) ระบุลักษณะสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ดังนี้

- สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม เจ้าของสื่อควรเป็นมหาชน
- ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสอดคล้องกัน
- สื่อต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะอันหลากหลาย
- สื่อจะต้องมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตัวเอง
- สื่อจะต้องปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ
- ในบางสถานการณ์ สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะพบว่าทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนให้อยู่ในความเหมาะสมบนพื้นฐานของการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รอบคอบ และรอบด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภคสื่อ

แนวคิดเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพและองค์กรรวมทั้งหน่วยงานสื่อประเภทต่างๆ ให้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสม เปรียบดังเข็มทิศที่คอยชี้แนะแนวทางเพื่อไปสู่เป้าหมายที่สูงส่ง

แม้ว่าสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตยจะมีอิสระและเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร แต่ควรตระหนักด้วยว่าสื่อมวลชนควรมีสื่อในการเผยแพร่ข้อมูล ความคิดเห็น เพื่อที่จะสนับสนุนให้

เกิดสิทธิในการรับรู้ของสาธารณชนอันเป็นประโยชน์สาธารณะ โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น และอยู่ภายใต้กรอบของความถูกต้องทางจริยธรรม

สุภา ศิริमानนท์ อดีตนักหนังสือพิมพ์ (ศูนย์ศึกษากฎหมายและนโยบายสื่อมวลชน ภายใต้สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย, 2556) เสนอหลักจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1. หลักว่าด้วยความจริงแท้ (Objectivity)

นักหนังสือพิมพ์ย่อมได้รับความคาดหวังจากผู้อ่านทั่วไปว่า คำบอกเล่าข่าวสารที่เขา รายงานจะหมดจด ครบถ้วน ไม่ลำเอียง ไม่ว่าจะเป็นแง่ใดของข่าว นั่นคือ คาดหวังว่าเขาจะไม่สอดแทรกทัศนะส่วนตนหรือความรัก ความชัง ส่วนตัว ไปในรายงานข่าวนั้นๆ ลักษณะใหญ่ของสิ่งที่เรียกว่าความจริงที่แท้จริง ได้แก่

- 1.1 ความไม่เป็นฝักเป็นฝ่าย นักหนังสือพิมพ์ผู้เสนอรายงานต้องเสาะหา พรรคชนต่างๆ ของทุกฝ่ายมาเสนอให้หมดและต้องเสนอด้วยความ สมดุลอย่างมีเหตุผลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับปริมาณของแต่ละพรรคชนด้วย
- 1.2 ความปราศจากข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ นักหนังสือพิมพ์คนใดที่เป็นสมาชิกขององค์การทางการเมือง ถ้าหากเขาถูกสั่งให้ออกไปทำข่าว เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง รายงานข่าวของเขาจะย่อมจะถูก สงสัยว่ามีอิทธิพลของความคิดทางการเมืองอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ อยู่หรือไม่
- 1.3 โอกาสของการปฏิเสธ หลักจริยธรรมของหนังสือพิมพ์กำหนดไว้ว่า ถ้า จะเสนอข้อกล่าวหาที่จะต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหา ให้เขาได้แสดงข้อ ปฏิเสธของเขาด้วย แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะเป็นคนร้ายกาจเพียงใดก็ตาม ทั้งนี้เพราะการกล่าวหา นั้น ยังมีใช้คำพิพากษาของศาลยุติธรรม การให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหา นั้น นอกจากจะเป็นหลักข้อสังวรในทาง จริยธรรมสำหรับนักหนังสือพิมพ์แล้ว ยังเป็นกลวิธีอันสำคัญในการ ป้องกันมิให้หนังสือพิมพ์ถูกฟ้องร้องว่ากระทำการหมิ่นประมาทต่อผู้ถูก กล่าวหาอีกด้วย
- 1.4 การละเว้นจากความลำเอียงของผู้ใกล้ชิด ถ้าหากไม่ระมัดระวังให้นัก แน่น ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลก็จะมีอิทธิพลครอบงำการรายงานข่าว และเมื่อใดที่เกิดภาวะเช่นนี้ ความลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิดก็จะเป็นสิ่งซึ่งหนี ไม่พ้น

1.5 การละเว้นจากความเคียดแค้นพยาบาท นักหนังสือพิมพ์จะต้องไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวมีอิทธิพลครอบงำการเสนอรายงานของเขาเป็นอันขาด และต้องมีความคิดอย่างมีเหตุผล การที่จะคิดอย่างมีเหตุผลได้นั้น จะต้องมีความคิด หรือมีสมองอันแจ่มใส ฉะนั้นนักหนังสือพิมพ์จึงต้องฝึกฝนที่จะปล่อยวางสิ่งซึ่งจะทำให้ความคิดจิตใจขุ่นมัว หรือไม่แจ่มใสให้สิ้น ผลงานของนักข่าวจึงจะปราศจากความลำเอียง

2. หลักว่าด้วยความซื่อสัตย์ (Honesty) หรือความสัตย์จริง

หลักการทางจริยธรรมได้กำหนดไว้เกี่ยวกับความสัตย์จริงในเรื่องของการเสนอข่าวที่เป็นความจริงแท้ และผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์จะต้องรักษาവാจาที่ได้อันให้คำมั่นสัญญาไว้กับแหล่งข่าวอย่างเคร่งครัด ดังนี้

2.1 ต้องเสนอรายงานข่าวที่เป็นจริง ข่าวไม่ใช่ขยาย ข่าวหนังสือพิมพ์จะต้องเป็นความจริงที่เป็นจริง ไม่ใช่ความจริงบางส่วนแล้วเพิ่มเติมเสริมแต่งบางส่วน ตามหลักวิชาการวารสารศาสตร์ถือว่าข้อเท็จจริงหรือความจริงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเต็มไปด้วยความน่าตื่นตะลึง น่าเร้าใจในตัวเองอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องทำให้ข้อเท็จจริงนั้นผิดเพี้ยนไป

2.2 ต้องรักษาവാจาที่ได้อันให้คำมั่นหรือที่ได้ตกลงไว้ หากนักหนังสือพิมพ์ได้รับปากกับแหล่งข่าวว่าจะไม่เสนอรายงานข่าวสารใดในหนังสือพิมพ์ ก็ต้องปฏิบัติตามคำมั่นสัญญานั้นอย่างเคร่งครัด เพราะนั่นคือหลักการทางจริยธรรมอันสำคัญของนักหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์จะต้องไม่ละเมิดหลักการข้อนี้ ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม

3. หลักว่าด้วยความบังควร ซึ่งมนุษย์พึงปฏิบัติต่อมนุษย์ (Decency)

การนำเสนอเรื่องราวที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อมนุษย์ในเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะเกี่ยวกับการใช้ชีวิตส่วนตัว หรือครอบครัว การแต่งงาน การหย่าร้าง ความรุนแรง เป็นต้น กลายเป็นปัญหาที่ถูกหยิบยกมาวิพากษ์วิจารณ์บ่อยครั้ง ทั้งๆ ที่เรื่องดังกล่าวอาจเกิดกับผู้ใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป หรือบุคคลสาธารณะ รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม ดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับความลำเอียงต่อคนต่างเชื้อชาติหรือคนต่างภาษา โดยอย่าใช้คำเรียกหรือคำอ้างถึงชนกลุ่มน้อยใดๆ ในลักษณะการโจมตี

- หยาบคาย ตำหนิ เสียดสี นอกจากนี้ ในการเสนอรายงานข่าวหรือในการแสดงทัศนะของหนังสือพิมพ์ต้องระบุเฉพาะตัว ไม่กระทบต่อเชื้อชาติหรือพื้นเพของผู้กระทำผิด ขณะเดียวกันควรระมัดระวังให้มากในการใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับสตรีด้วยในทำนองเหยียดหยาม ถากถาง เป็นต้น
- 3.2 ปัญหาเกี่ยวกับความลำเอียงต่อคนต่างศาสนา นักหนังสือพิมพ์ต้องไม่วิพากษ์เกี่ยวกับศาสนา หรือมีวิธีเอาศาสนามาทำเป็นเรื่องขบขันหรือเยาะหยัน และเมื่อจะเขียนถึงศาสนาใด ๆ หรือผู้นำทางศาสนา ก็ต้องระบุตำแหน่งและสมณศักดิ์ให้ถูกต้องเคร่งครัด
- 3.3 ปัญหาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือซึ่งจริงจัง นักหนังสือพิมพ์ต้องใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม ไม่ใช่ถ้อยคำที่แสดงต่อศีลธรรมหรือถ้อยคำใดที่จะทำให้สาธารณชนเกิดความรู้สึกเดียวดฉันท์ หรือสะดุ้งในความหมายที่ไม่สมควรใช้

4. หลักว่าด้วยการลอกคัดเรื่องของคนอื่นแล้วก็ทึกทักเอาเป็นของตัวเอง (Plagiarism)

สิ่งที่เรียกว่าการคัดลอก คือ การคัดสำเนาเรื่องของคนอื่น ไม่ว่าจะลอกคัดแต่เพียงบางส่วนหรือทั้งหมด แล้วเหมารวมเอาว่าเป็นของตนเอง โดยการใส่ชื่อตนเองว่าเป็นผู้เขียนเรื่องนั้น

สำหรับข้อเสนองจริยธรรมวิชาชีพที่กำหนดโดย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพของสื่อมวลชนซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยการรวมกันของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยและสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดหลักจริยธรรมวิชาชีพ ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. ให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใดๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริง ต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว
3. ในการได้มาซึ่งข่าวภาพหรือข้อมูลอื่นใดมาเป็นของตน ต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์เท่านั้น
4. เคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. ปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยมุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะโดยไม่ชอบธรรม

6. ไม่กระทำการอันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

แนวคิดและหลักการข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์การทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเปรียบเหมือนหัวใจและเข็มทิศของหนังสือพิมพ์ ว่ามีจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนตามที่กำหนดหรือไม่อย่างไร หรือหากมีลักษณะที่แตกต่างไปจากข้อกำหนด เพราะสาเหตุอะไร

แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อกับสถานการณ์การความขัดแย้ง

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ส่งผลให้มีการแบ่งฝักฝ่ายของบุคคลและมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมาก สื่อมวลชนจะต้องวางตัวและทำหน้าที่เพื่อแสดงบทบาทของตนอย่างไร เป็นคำถามสำคัญที่น่าค้นหาคำตอบ ที่ผ่านมามีข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญหลายคนที่ได้แลกเปลี่ยนเป็นแนวทางไว้ เช่น

วิลาสินี อดุลยานนท์ ผู้อำนวยการสำนักบรรณคดีและสื่อสารสาธารณะเพื่อสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. (เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์, 2553) ประเมินว่า การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท่ามกลางความขัดแย้งยังไม่แข็งแกร่งพอ ทำให้สังคมไทยไม่สามารถก้าวพ้นการครอบงำในมิติเดิมๆ ได้ โดยเสนอว่า “การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท่ามกลางความขัดแย้งขณะนี้นั้นยังไม่แข็งแกร่งพอ ทำให้สังคมไทยตกอยู่ในสภาพสังคมแห่งความเห็นและอารมณ์ สื่อไทยยังติดอยู่ภายใต้การครอบงำ ยังทำงานอยู่ภายใต้รูปแบบ วิธีคิด หรือ มายาคติ ของทุน อำนาจรัฐ สื่อมวลชนต้องมีจุดยืนที่ชัดเจนและหนักแน่น ไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใดๆ ต้องอดทนในการทำหน้าที่ นำความจริงในหลายๆ มุมมาเสนอให้ครบ ต้องเปิดพื้นที่สาธารณะ ต้องไม่เป็นเป็นเวทีของสีใด ท่ามกลางวิกฤติเวลานี้ บ้านเมืองต้องการสื่อที่มีเป็นมืออาชีพอย่างมาก สื่อต้องทำหน้าที่และมีบทบาทในการสร้างสังคม เพราะสื่อสามารถที่นำหรือกำหนดทิศทางของสังคมได้”

สำหรับการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชนในสถานการณ์เมืองที่เกิดความขัดแย้งและมีความเห็นไม่ลงรอยกัน นอกจากบทบาทของสื่อในการทำหน้าที่รายงานความเป็นจริงด้วยความระมัดระวังแล้ว ยังต้องมีบทบาทที่ช่วยสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการเจรจาพูดคุย และนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่การหาทางออกร่วมกัน ดังแนวคิดของ โศรยา จามจุรี นักจัดรายการวิทยุเสียงจากผู้หญิงชายแดนใต้ (รายการนักข่าวพลเมือง, 2556) ที่ระบุว่า "เวลาที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น อารมณ์ของผู้คนจะมีความรู้สึกโกรธเกลียดซึ่งต่อกันสูง มีอคติต่อกันสูง ซึ่งถ้าถูกพัฒนาไปถึงจุดๆ หนึ่งแล้ว ก็พร้อมที่จะระเบิดออกมาเป็นความรุนแรง แล้วก็นำไปสู่ความสูญเสียของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเรื่องพวกนี้จะต้องระวังทั้งการใช้ถ้อยคำก็ดี หรือว่าเนื้อหาที่ดี เราจะต้องสื่อไปแล้วไม่ทำให้

ความขัดแย้ง หรือไม่ทำให้ความรู้สึกโกรธเกลียดชิงชังมีเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องระมัดระวังในเรื่องของการใช้ถ้อยคำอย่างมาก ที่เราเรียกว่าเป็น Hate Speech ก็ต้องพยายามกลั่นกรอง นอกจากนี้ สื่อมวลชนส่วนกลาง นอกจากจะนำเสนอ เสียงของผู้ขัดแย้งโดยตรงแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปิดพื้นที่ เปิดโอกาสของเสียงที่สามที่เป็นเสียงของประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้ขัดแย้ง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะที่จะให้ผู้ขัดแย้งมีทางออกร่วมกัน ช่วยคลี่คลายหรือช่วยให้ก้าวข้ามความขัดแย้งนี้ไปได้"

ประดิษฐ์ เรื่องดิษฐ์ อดีตนักกสสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย มองว่า ปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงมหาศาลกับสื่อ และจากข้อวิพากษ์วิจารณ์กรณีสื่อเลือกข้าง จึงมองว่าเมื่อสื่อไม่สามารถรักษาความเป็นกลางไว้ได้ ก็ควรจะรักษาริยธรรมจรรยาบรรณเบื้องต้น 3 ข้อ ได้แก่

1. ความเป็นธรรม คือถ้ากล่าวหาใครต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจง
2. ความรอบด้านของข้อมูลต้องมีมากเพียงพอ
3. ข้อมูลที่นำเสนอ ต้องพิจารณาว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ มีข้อเท็จจริงแค่ไหน เพื่อให้เกิดข้อแตกต่างกับข่าวที่มุ่งปลุกปั่นสร้างความขัดแย้ง ด้วยการใส่ข่าวที่มีการเสกสรรปั้นแต่ง หรือข่าวโฆษณาชวนเชื่อ เป็นต้น

“ในภาวะที่สังคมแตกแยก การถ่วงดุลด้วยข้อมูลที่รอบด้าน ด้วยความเป็นธรรม ด้วยข่าวที่เป็นจริง มันจะทำให้สังคมเกิดความสมดุล เราไม่ปฏิเสธการดำรงอยู่ของสื่อเลือกข้าง แต่เป็นหน้าที่ของเราจะทำให้สังคมได้รับรู้ แล้วคนอ่านจะเป็นคนเลือกเองว่า ควรจะเสพสื่อประเภทใด สื่อที่มีข่าวที่พร้อมให้ความเป็นธรรมกับคนที่เห็นไม่ตรงกัน ข่าวที่ไม่คุกคามฝ่ายที่เห็นต่าง ข่าวที่ไม่จิกหัวด่าเขาอย่างไม่เป็นธรรม ข่าวแบบนี้ควรจะมียังอยู่ในประเทศนี้” (พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์, 2556)

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว หากเปรียบเทียบบทบาทของสื่อไทยกับสื่อต่างประเทศในช่วงที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้ง พบว่า มีข้อสังเกตจาก พีร์ พงศ์พิพัฒน์พันธุ์ (พีร์ พงศ์พิพัฒน์พันธุ์, 2556) ซึ่งนำเสนอข้อมูลการรายงานข่าวของสื่อต่างประเทศที่ประจำในประเทศไทย โดยมีแนวทางของการทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่างรัดกุมและรอบคอบ ดังนี้

1. สื่อต่างประเทศมักฝังตัวในเมืองไทยมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ก่อนที่จะมีการรายงานหรือวิเคราะห์สถานการณ์ผ่านสื่อออกไป ทำให้อย่างน้อยสื่อเหล่านี้คุ้นเคยกับวัฒนธรรมไทย รู้แหล่งข่าว รู้สถานที่ในไทย แม้ว่าสื่อต่างประเทศบางคนอาจไม่รู้ภาษาไทยดีเท่าคนไทย แต่สื่อพวกนี้สามารถอาศัยเครื่องอย่างอื่น เช่น ล่าม ในการทำหน้าที่แปล เพื่อให้ทราบข้อมูลที่พวกเขาต้องการทราบ
2. สื่อต่างประเทศมักลงพื้นที่ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไร หาข้อมูลทั้งจากชนชั้นนำในกรุงเทพ นักวิชาการ นักการเมือง นักธุรกิจ และผู้คนในสาขาอาชีพต่างๆ ตลอดถึงชาวบ้านในชนบทต่างจังหวัด อย่างหลากหลายรอบด้าน

ขณะที่ต้องยอมรับว่าสื่อไทยเองเสียด้วยซ้ำ ที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการนำเสนอความคิดเห็น (ทางการเมือง) ของชาวบ้าน สื่อไทยมักให้ความสำคัญกับความเห็นของนักวิชาการ นักการเมือง นักธุรกิจในกรุงเทพฯมากกว่าประชาชนในต่างจังหวัด ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ สะท้อนถึงอุปนิสัยเชิงอคติของสื่อไทยได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

3. สื่อต่างประเทศสามารถมีมุมมอง 2 ด้านในเวลาเดียวกัน หมายถึง สื่อต่างประเทศสามารถมองเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์สถานการณ์ได้รอบด้านกว่าสื่อไทยใน 2 เจอเนอไซ ได้แก่ เจอเนอไซแรก คือ สื่อต่างประเทศมีมุมมองเชิงเปรียบเทียบวัฒนธรรมการเมืองแบบตะวันตก กับวัฒนธรรมการเมืองแบบตะวันออก (ไทย) ได้ดีกว่าสื่อไทยจากประสบการณ์ของตัวสื่อมวลชนเอง และเจอเนอไซที่สอง คือ สื่อต่างประเทศส่วนใหญ่ที่มารายงานข่าวในเมืองไทย ผ่านความหลากหลายของรูปแบบสถานการณ์ทางการเมืองมามากกว่าสื่อไทย เนื่องจากมีประสบการณ์ในเวทีสากลโซโคโซนมากกว่าสื่อไทย
4. สื่อต่างประเทศอิงกับระบบอุปถัมภ์เชิงผลประโยชน์ต่างตอบแทนน้อยกว่าสื่อไทย ขณะระบบอุปถัมภ์ เส้นสาย พรรคพวก ฝ่าย และค่าย มีผลต่อการนำเสนอข่าวสารและบทวิเคราะห์ของสื่อไทยส่วนใหญ่ที่มีอคติหรือเลือกข้างกันไปเรียบร้อยแล้ว
5. สื่อต่างประเทศเข้าถึงข้อมูลทั้งสองด้านมากกว่าสื่อไทย หมายถึงข้อมูลทั้งฝั่งไทยและข้อมูลฝั่งต่างประเทศ ขณะที่สื่อไทยส่วนใหญ่ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่ข้อมูลในประเทศเท่านั้น
6. สื่อต่างประเทศอาศัยข้อมูลเชิงลึกจากฐานงานวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะฐานข้อมูลงานวิจัยที่ได้มาตรฐานในต่างประเทศ ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ ส่วนหนึ่งมาจากนักวิจัยไทยและนักวิชาการไทยที่กำลังศึกษา และจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในประเทศตะวันตก
7. สื่อต่างประเทศส่วนหนึ่งลงทุนสร้างงานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ในประเทศไทยเป็นของตัวเอง
8. สื่อต่างประเทศได้ข้อมูลเชิงลึกจากสถานทูต สถานกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานความมั่นคงของประเทศต่างๆ รวมถึงองค์กรเอกชนนานาชาติมากกว่าการสืบค้นของสื่อไทย ขณะที่องค์กรเหล่านี้มีการทำรายงานและวิจัยเชิงลึกเพื่อให้อำนาจข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยอยู่ก่อนแล้วและบางหน่วยงานก็กำลังทำอยู่

หากพิจารณาเปรียบเทียบดูแล้ว จะพบว่า วิธีการแสวงหาข้อมูลและแบบแผนในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของสื่อต่างประเทศกับสื่อไทยมีความแตกต่างกันพอสมควร จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ผลของ

มุมมอง (View) หรือการวิเคราะห์ (Analyze) จะออกมาไม่เหมือนกัน และถูกผู้ที่ไม่เห็นด้วยนำไปวิจารณ์อย่างแพร่หลาย

กล่าวโดยสรุป การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดความขัดแย้ง จำเป็นต้องเพิ่มความระมัดระวังอย่างยิ่ง ทั้งในด้านความปลอดภัยของตัวสื่อมวลชนในการรายงานข่าวหรือนำเสนอข้อมูลในพื้นที่ และต้องระมัดระวังความปลอดภัยของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ ต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน เที่ยงธรรม และสมดุล รวมทั้งควรเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนหรือนำเสนอข้อคิดเห็นที่อาจเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติให้ก้าวพ้นความขัดแย้งไปได้

แนวคิดเรื่องบทบาทของสื่อท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ผู้วิจัยใช้ประกอบการวิเคราะห์เรื่องการทำหน้าที่ของบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ว่าขณะที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีบทบาทหน้าที่อย่างไร

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อสารมวลชน

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542) อธิบายว่า หากพิจารณาโครงสร้างของสังคม จะพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามการเคลื่อนตัวของประวัติศาสตร์ในแต่ละสังคม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม มีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายซึ่งเป็นผู้ถูกปกครอง และภายใต้ความสัมพันธ์ทางอำนาจที่ไม่เสมอภาค ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม โดยสื่อมวลชนก็เป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกัน จึงต้องทำการศึกษาว่าสื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องอย่างไร

ในการศึกษาระบบสื่อสารมวลชนถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ โดยมีเนื้อหา วิธีวิทยา และการนำไปประยุกต์ใช้ของทฤษฎีแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน แบ่งเป็น

1. แนวโครงสร้างหน้าที่ (Structural-functional theory)
2. แนวเศรษฐศาสตร์การเมืองวิพากษ์ (Critical political economy theory)
3. แนววรรณคดีศึกษาและวัฒนธรรมศึกษา (Literary and cultural studies)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์โดยใช้แนวทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองวิพากษ์ เนื่องจากเศรษฐศาสตร์การเมืองมีจุดยืนที่เริ่มต้นจากการมองว่าสังคมมีความไม่เท่าเทียม มีการเอาเปรียบ และสื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างอำนาจที่อ้างความไม่ชอบธรรมในสังคมไว้ เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างธุรกิจ ลักษณะการเป็นเจ้าของและการใช้สื่อ รวมทั้งเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร

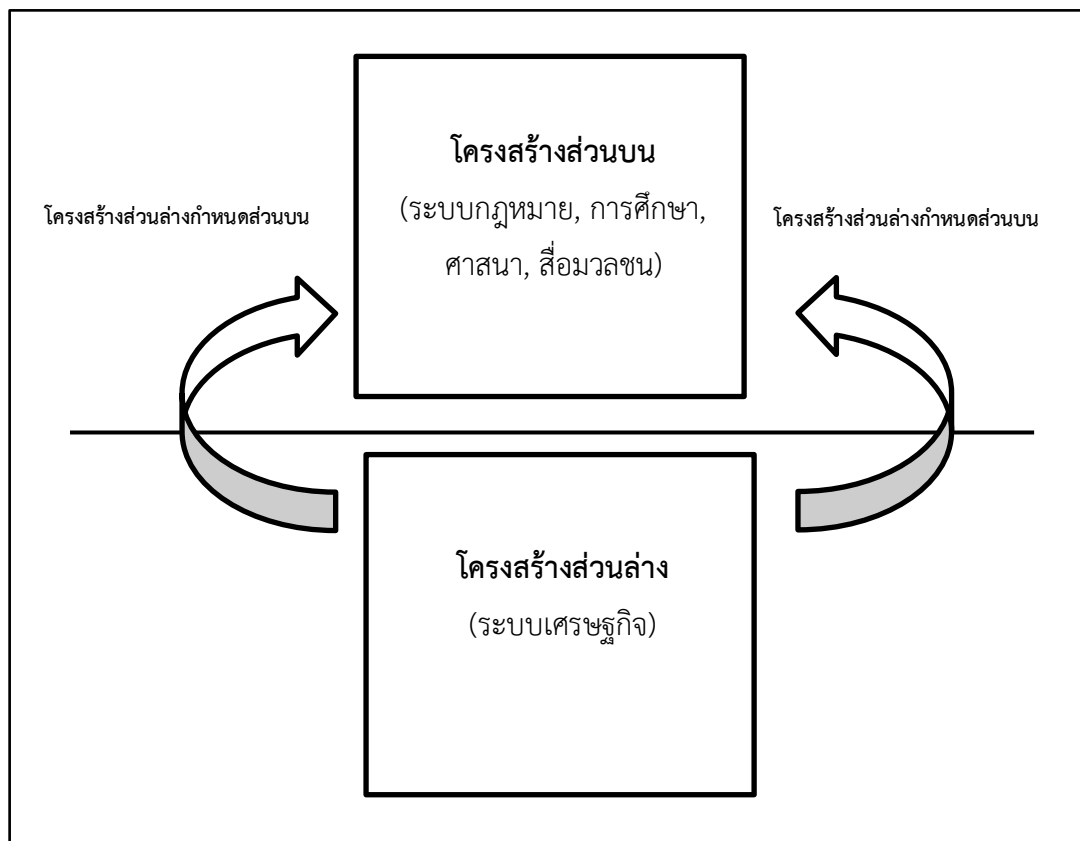
แนวเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ใช้วิเคราะห์ระบบสื่อมวลชน ต่างยึดถือแก่นความคิดหลักของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) โดยมองว่าระบบเศรษฐกิจหรือแบบแผนการผลิตทางเศรษฐกิจของสังคมเป็นพื้นฐาน (Economic base) ที่กำหนดระบบการเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือโครงสร้างส่วนบน

ของสังคม (Super structure) ตามการแบ่งโครงสร้างสังคมออกเป็น 2 ระดับ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542) ดังนี้

1. โครงสร้างส่วนล่าง (Economic base) ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่อยู่ในมิติเศรษฐกิจ คือ โครงสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึง พลังการผลิต และความสัมพันธ์ทางการผลิต เช่น ใครเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต มีการแบ่งผลประโยชน์อย่างไร เป็นต้น
2. โครงสร้างส่วนบน (Super structure) ได้แก่ สถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น สถาบันทางการเมือง สถาบันทางด้านสังคม วัฒนธรรม แหล่งผลิตความคิดและอุดมการณ์

รูปที่ 5 โครงสร้างสังคมตามแก่นความคิดของ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)

(อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542)

มาร์กซ์ วางระบบคิดไว้ว่า “สื่อ” คือปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง “สินค้า” คือผลผลิตจากสื่อมวลชน ได้แก่ สาร ที่มุ่งไปยังมวลชน และระบบความเป็นกรรมสิทธิ์ คือ การที่บริษัทหนึ่งๆ เป็นเจ้าของสื่อมวลชน ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยในระบบนี้ปัจจัยการ

ผลิตจะถูกครอบงำและผูกขาดโดยชนชั้นนายทุน ซึ่งครอบครองความเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว และจะใช้ปัจจัยการผลิตเหล่านี้เพื่อสนองผลประโยชน์และความต้องการของกลุ่มตน ชนชั้นนายทุนครอบครอง “สื่อต่างๆ” เพื่อแพร่กระจายความคิดและโลกทัศน์แบบทุนนิยมออกไปยังกลุ่มต่างๆ ของสังคม โดยไม่เปิดโอกาสให้มีการเสนอความคิดเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อทุนนิยม (กาญจนา แก้วเทพ, 2542)

นักวิชาการทางนิเทศศาสตร์ ได้เสนอทฤษฎีแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง เช่น Garnham, Murdock & Golding ที่มีความเชื่อว่าถ้าจะทำความเข้าใจกับระบบสื่อสารมวลชน ต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางเศรษฐกิจระบบอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเนื้อหาทางอุดมการณ์ของสื่อให้กระจ่าง โดยเฉพาะศึกษาระบบความเป็นเจ้าของและการควบคุมสื่อสารมวลชน (Ownership and control of the mass media) ด้วย เพราะแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง คือการมองสังคมว่าเป็นโลกที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีจุดยืนสำคัญเพื่อใช้มองสังคม ว่ามีความไม่เท่าเทียมกัน มีการเอารัดเอาเปรียบกัน และสื่อสารมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างอำนาจที่ทำให้ความไม่ชอบธรรมในสังคมยังคงอยู่ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542)

ข้อเสนอทางทฤษฎีของ นิโคลาส การ์นแฮม (Nicolas Garnham) (Garnham, 1979) เน้นให้เห็นว่าการวิเคราะห์ต้องเริ่มจากโครงสร้างเศรษฐกิจ (Economic base) เพราะในระบบทุนนิยมผูกขาด โครงสร้างส่วนบนถูกทำให้เป็นอุตสาหกรรมไปหมดแล้ว ซึ่งตามข้อเสนอของ การ์นแฮม ต้องไม่ลืมว่าข่าวสารและวัฒนธรรมเป็นเรื่องของความคิด (Mental production) มีลักษณะเฉพาะจำต้องพิจารณาประเด็นหลักๆ ของระบบ ได้แก่ การผลิตสินค้าวัฒนธรรม (ในที่นี้คือ ข่าว) การกระจาย การบริโภค โดยเฉพาะอิทธิพลของระบบทุน (ผ่านเจ้าของสินค้าและบริษัทโฆษณา) ที่มีต่อกระบวนการผลิต กระจาย และการบริโภคของผู้รับสื่อ ซึ่งจะนำไปสู่คำอธิบายในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองว่า สินค้าทางวัฒนธรรมลักษณะใดบ้าง ที่ถูกผลิตออกมาในระบบทุนนิยม และผลิตภายใต้เงื่อนไขอะไร

จากข้อเสนอของ การ์นแฮม ระบุว่า การวิเคราะห์สภาวะทางวัตถุของกระบวนการผลิตวัฒนธรรม (The materiality of cultural production) ในทางทฤษฎีและทางประวัติศาสตร์ ต้องพิจารณา 2 ด้าน คือ

1. มองระบบสื่อสารมวลชนเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจ ที่มีบทบาทโดยตรงในการเป็นผู้ผลิตมูลค่าส่วนเกิน (Surplus value) ผ่านกระบวนการผลิตและแลกเปลี่ยนสินค้าสื่อประเภทต่างๆ (Media/Cultural commodity production and exchange)
2. มองระบบสื่อสารมวลชนเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจ ที่มีบทบาทโดยอ้อมในการผลิตมูลค่าส่วนเกินให้แก่ภาคการผลิตอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจ โดยผ่านรูปแบบการโฆษณาสินค้า (Advertising)

Garnham กล่าวถึงทฤษฎีสื่อมวลชนทางเศรษฐศาสตร์การเมือง (Garnham, 1979) ดังนี้

1. เน้นโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสื่อมวลชน
2. วิเคราะห์โครงสร้างของการเป็นเจ้าของสื่อมวลชน
3. สนใจการปฏิบัติการของพลังทางด้านการตลาดของสื่อมวลชน

จากการที่ การ์นแฮม นำทฤษฎีสื่อมวลชนทางเศรษฐศาสตร์การเมืองมาทำการศึกษาวเคราะห์ลักษณะของสื่อมวลชน พบว่า

1. สถาบันสื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ
2. สิ่งที่สื่อมวลชนผลิตออกมา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนค่านิยม เพราะว่ายู่ภายใต้ความกดดันของความต้องการในการขยายตลาด
3. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับจะเป็นของเจ้าของผู้ประกอบการ ซึ่งผลประโยชน์เหล่านี้ คือ ความต้องการผลกำไรจากการดำเนินงานของสื่อมวลชน

แนวคิดกลุ่ม Political Economy of Media

กาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2552) อธิบายว่า กลุ่ม Political Economy of Media เป็นกลุ่มที่ยึดมั่นตามหลักการวิเคราะห์ของ Marx โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาสื่อมวลชน ดังนี้

1. มีแนวคิดหลัก (Concepts) อยู่ 3 แนวคิด ที่กลุ่มนี้พยายามหาความเกี่ยวข้องกัน คือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคม อุตสาหกรรมสื่อมวลชน และเนื้อหา/ผลผลิตของสื่อมวลชน ดังนั้น คำตอบสำคัญๆ สำหรับการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตเกี่ยวกับสื่อและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Ownership) ระบบการควบคุมสื่อด้วยกลไกทางเศรษฐกิจและการเมือง ระบบตลาดของสื่อ เป็นต้น
2. ในการศึกษาาระบบสื่อมวลชน กลุ่ม Political Economy of Media เสนอว่าจะต้องวิเคราะห์ให้เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจและการเมืองของสังคมอยู่เสมอ เพราะการทำ ความเข้าใจสื่อมวลชนต้องพิจารณาสื่อเช่นเดียวกับสายตาของนายทุนที่มองว่า สื่อเป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งที่ทำกรผลิตไปเพื่อขายหวังผลกำไร
3. การวิเคราะห์ระดับของเนื้อหา นักวิชาการกลุ่มนี้เชื่อว่าส่วนหนึ่งของเนื้อหาจะถูกกำหนด มาจากระบบตลาด (อาจจะเป็นผู้รับสารส่วนหนึ่ง) และอีกส่วนหนึ่งจะถูกกำหนดมาจากผลประโยชน์ของเจ้าของเงินทุน หรือผู้ตัดสินใจระดับนโยบาย

4. การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น จากสถานะที่สื่อมวลชนดำเนินการอยู่ในระบบทุนนิยม กลุ่ม Political Economy of Media ได้ทำนายว่าผลที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คือ
- สื่อที่ดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นอิสระจากระบบทุน (ไม่หวังกำไร) หรือจากนายทุนจะล้มหายตายจากไป สื่อที่ต้องการจะเอาชีวิตรอดอยู่ต่อไป จะทำงานอย่างมีอิสระน้อยลงทุกที
  - จะเกิดการรวมศูนย์ของตลาดในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการรวมศูนย์ของทุน การกระจุกตัวของสื่อในตลาดผู้บริโภค
  - ผู้ทำงานสื่อจะต้องใช้กลยุทธ์การผลิตที่ลดความเสี่ยงให้น้อยที่สุด เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคสื่อ จนอาจทำให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่หาได้ยาก
  - เนื้อหาของข่าวสารจะมีลักษณะไม่สมดุลทางการเมือง เพื่อเอาใจเจ้าของทุน ซึ่งมักเป็นผู้มีอำนาจทางการเมือง
5. ประเด็นที่ศึกษา นักวิชาการในกลุ่มนี้ จะให้ความสนใจวิเคราะห์ เช่น
- โครงสร้างการเป็นเจ้าของสื่อประเภทต่างๆ
  - วิธีการทำงานทางการตลาดของสื่อ ที่เป็นไปตามกลไกของตลาดสินค้า ที่ต้องทำกำไร ด้วยการเพิ่มสัดส่วนในตลาดให้เพิ่มขึ้น
  - ปรากฏการณ์การผูกขาดสื่อมวลชน การกระจุกตัวของสื่อมวลชน เช่น เจ้าของทุนคนเดียวครอบครองสื่อหลายประเภท (สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์)
  - ทักษะแนวใหม่ของผู้รับสาร ในระบบทุนนิยม สื่อทำหน้าที่ผลิต “ผู้รับสาร” ให้กลายเป็น “สินค้า” คือการปรับพฤติกรรมของผู้บริโภคให้สอดคล้องกับสินค้าอื่นๆ ที่ได้ผลิตขึ้นมาแล้ว
6. การทำนายแนวโน้มของสื่อมวลชน กลุ่ม Political Economy of Media ทำนายว่าแนวโน้มของสื่อมวลชนที่จะเกิดขึ้นต่อไป คือ
- อำนาจของการเป็นเจ้าของสื่อ (Ownership) จะตกอยู่ในมือคนกลุ่มน้อย แนวโน้มเดียวกับการกระจุกตัวและรวมศูนย์ของทุนทุกประเภท
  - มิติด้านเศรษฐกิจของข่าวสาร จะเพิ่มความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากมีการรวมตัวกันระหว่างธุรกิจโทรคมนาคมกับธุรกิจการกระจายเสียง
  - การควบคุมจากภาครัฐจะมีน้อยลง

นอกจากนี้ ฌรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (ฌรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2548) วิพากษ์สื่อมวลชนในระบบทุนนิยมว่า ในสังคมทุนนิยม ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุด และทุนมักจะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ทุนภาคเอกชน และทุนภาครัฐ ดังนั้น การพิจารณาเจ้าของและวัตถุประสงค์ของสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับประเทศไทยทุนส่วนใหญ่เป็นทุนภาคเอกชน ทั้งเอกชนในประเทศและเอกชนต่างประเทศ ในแนวคิดของเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมเสรีนั้น ผลประโยชน์ของสังคมเป็นเพียงผลพลอยได้ที่เกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้ลงทุนหรือผู้ประกอบการ ไม่ใช่เป็นความตั้งใจแท้ๆ ของผู้ประกอบการแต่อย่างใด

เพราะฉะนั้น กิจกรรมต่างๆ ของเอกชนทุกประเภทภายใต้ระบบทุนนิยม จึงเป็นกิจการที่ก่อตั้งขึ้น เพื่อหวังสร้างกำไรให้แก่เจ้าของหรือผู้ประกอบการเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ สื่อมวลชนที่เป็นองค์กร สถาบัน ในรูปของบริษัทเอกชนต่างๆ จึงล้วนแต่กำเนิดขึ้นมาเพื่อแสวงหากำไรจากธุรกิจสื่อมวลชนด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อความจริงของระบบเป็นเช่นนี้ วัตถุประสงค์ใดๆ ขององค์กรและสถาบันสื่อมวลชนของธุรกิจเอกชนจะไปลดทอนหรือเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหากำไรไม่ได้ เพราะจะเป็นการขัดต่อเป้าหมายของระบบทุนนิยม ส่งผลให้การนำเสนอข่าวสารข้อมูลและเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ จะต้องไม่กระทบต่อวิถีทางการแสวงหากำไรของธุรกิจ

จึงสรุปโดยตรรกะได้ว่า เสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลและข้อคิดเห็นของธุรกิจสื่อมวลชน บางครั้งจะถูกจำกัดด้วยนโยบายทางธุรกิจที่ต้องการได้กำไร ด้วยเหตุนี้ สื่อมวลชนส่วนใหญ่จึงคิดถึงเป้าหมายทางธุรกิจของตนเองมากกว่าการนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม หรืออาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนถูกยึดครองโดย “อาณาจักรทุน” ที่มีอำนาจกำหนดสภาพการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และสงคราม โดยอาณาจักรทุนจะใช้กิจกรรมเหล่านี้บรรลุมันต์วัตถุประสงค์ของการเติบโตทางกำไรของตน ซึ่งอาณาจักรทุน ประกอบด้วยกลุ่มธุรกิจหลากหลายบรรดาธุรกิจของอาณาจักรทุน บางธุรกิจก็สร้างมลพิษ มลภาวะ บางธุรกิจอาจเอาเปรียบแรงงานหรือเอาเปรียบผู้บริโภค แต่สื่อมวลชนก็ไม่ได้เสนอด้านลบของอาณาจักรทุน ตรงข้าม สื่อมวลชนกลับเสนอภาพด้านบวกเพื่อกลบภาพลบของอาณาจักรทุน เสมือนกำลังช่วยปกป้องผลประโยชน์ของอาณาจักรทุนอีกด้วย (ฌรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2548)

สำหรับเนื้อหาของสาระของสื่อมวลชนที่นำเสนอแก่สาธารณชนนั้น ฌรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ระบุว่าเกิดจาก “คนทำสื่อ” จำนวน 2 กลุ่ม คือ “เจ้าของทุน” ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจ โดยต้องการกำไรเป็นหลัก ส่วนคนอีกกลุ่มที่มีบทบาทในการผลิตเนื้อหาของสื่อ คือ “คนที่เป็นลูกจ้างของธุรกิจสื่อ” ที่ทำงานในส่วนต่างๆ ของสื่อ ซึ่งคนกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะทำหน้าที่รวบรวมเนื้อหาสาระ ผลิตเนื้อหาสาระ และส่งเนื้อหาสาระของสื่อไปสู่ประชาชนผู้รับสื่อ คนกลุ่มนี้มีทั้ง นักเขียน นักข่าว นักจัดรายการ ผู้ตรวจแก้ (รีไรท์เตอร์) และบรรณาธิการ ฯลฯ ที่ในความเป็นจริงคนกลุ่มนี้ถูกผลิตออกมาจากสังคมความรู้แยกส่วน ภายใต้สังคมอุปถัมภ์แบบไทยๆ ที่ผู้น้อยต้องคล้อยตามผู้ใหญ่

และต้องรู้คุณตอบสนองวัตถุประสงค์แก่ผู้อุปถัมภ์ จึงไม่สามารถคิดและทำนอกกรอบสังคมไทยได้ อีกทั้งภายใต้จุดยืนและอารมณ์ที่ต้องการความรวดเร็ว สะดวกง่าย ไม่ต้องใช้ดุลพินิจ ความคิด และการวิเคราะห์ เนื้อหาสาระของสื่อส่วนใหญ่ก็เพียงจะบอกว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร แต่ในส่วนที่ว่า ทำไม และจะเกิดผลกระทบอย่างไร ต่อใครบ้าง มักไม่มีการนำเสนอ เพราะส่วนนี้ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์ การตีความ และการบูรณาการขององค์ความรู้ ใช้ข้อมูล เหตุผล และทฤษฎี ที่ซับซ้อน ซึ่งในทางวิชาชีพ คนกลุ่มนี้ควรเติบโตและพัฒนาโดยขั้นตอนของการฝึกฝน เพิ่มทักษะ โดยเฉพาะทักษะการติดตามรวบรวมข้อมูล การนำเสนอ การเขียน การวิเคราะห์ การจินตนาการ และการบูรณาการองค์ความรู้ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2548)

กนกศักดิ์ แก้วเทพ สรุปลikeได้อย่างน่าสนใจว่า เมื่อสื่อสารมวลชนเป็นภาคเศรษฐกิจหนึ่งในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จึงจำเป็นต้องดำเนินการทางเศรษฐกิจให้เป็นไปตามตรรกะของทุน และมรรควิธีของระบบทุนนิยม ยิ่งไปกว่านั้น การที่สื่อเป็นสถาบันย่อยที่มีอิทธิพลสูงของระบบทุนนิยมทั้งหมด สถาบันสื่อจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ธำรงรักษาการดำรงอยู่ของระบบทุนนิยม ดังนั้น การคาดหวังว่าสื่อจะทำตามความต้องการของประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงดูจะเป็นเรื่องที่เพ้อฝัน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2548)

การวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจของสื่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน เพื่อทำความเข้าใจถึงโครงสร้างอำนาจ ความเป็นเจ้าของธุรกิจสื่อมีผลต่อการกำหนดนโยบายการทำงานของนักหนังสือพิมพ์และกองบรรณาธิการหรือไม่ การบริหารงานของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ของบรรณาธิการที่เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นฤมล เกษมสุข (2551) ศึกษาเรื่อง “หนังสือพิมพ์กับกรอบในการสะท้อนระบอบทักษิณ วิเคราะห์ตามแนวคิดของนิทเซ่” งานชิ้นนี้เป็นการศึกษาการกำหนดกรอบเนื้อหา (Content Framing) ของหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ คือ กรุงเทพธุรกิจ และโพสต์ทูเดย์ เพื่อสะท้อนระบอบทักษิณ โดยวิเคราะห์ตามแนวคิดของนิทเซ่ ซึ่งศึกษาการกำหนดกรอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บรรณาธิการและผู้สื่อข่าว จากนั้นจึงใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เพื่ออธิบายถึงบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการสะท้อนระบอบทักษิณ

ผลการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์กำหนดกรอบในการสะท้อนระบอบทักษิณต่างกันในช่วงเวลาต่างๆ เช่น กำหนดกรอบที่เน้นความโดดเด่นของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี, กรอบในเชิงตรวจสอบและกดดัน, กรอบชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของระบอบทักษิณ, กรอบในการติดตามระบอบทักษิณที่เหลืออยู่ เป็นต้น และการพิจารณาว่าทฤษฎีของหนังสือพิมพ์พบว่าเป็นไปตามหลักจริยศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าทางจริยธรรมของผู้นำ และตีแผ่ความเลวร้ายของระบอบทักษิณ

ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิจิต (2552) ศึกษาเรื่อง “การกำหนดกรอบเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2551” ผู้วิจัยทำการศึกษา การกำหนดกรอบ (Framing) ของหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย พ.ศ. 2551 และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ รวมถึงการรับรู้ของนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกลุ่มพันธมิตรฯ การวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์ (Interview) โดยเลือกหนังสือพิมพ์ 4 ฉบับมาศึกษา ได้แก่ ไทยรัฐ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ และมติชน

ผลการศึกษาพบว่า ข่าวที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ที่เลือกศึกษาจะสะท้อนกรอบของการชี้ให้เห็นถึงปัญหามากที่สุด โดยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและกรุงเทพธุรกิจสะท้อนถึงกรอบของการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหามากที่สุด ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับกรอบของการชี้ให้เห็นถึงปัญหามากที่สุด ในส่วนของบทวิเคราะห์นั้น แต่ละหนังสือพิมพ์จะกำหนดกรอบแตกต่างกันไป ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ ได้แก่ อิทธิพลจากตัวนักข่าว แรงกดดันจากองค์กรที่กำหนดทิศทางของข่าว ส่วนปัจจัยภายนอก คือ การให้คุณค่าข่าว โดยเฉพาะกรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรฯ ที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองกดดันรัฐบาล และสาธารณชนให้ความสนใจ ส่วนการรับรู้ของนักวิชาชีพเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกลุ่มพันธมิตรฯ นั้น นักวิชาชีพมีการรับรู้ แต่ขึ้นอยู่กับว่าจะปฏิบัติตามข้อปฏิบัติดังกล่าวหรือไม่

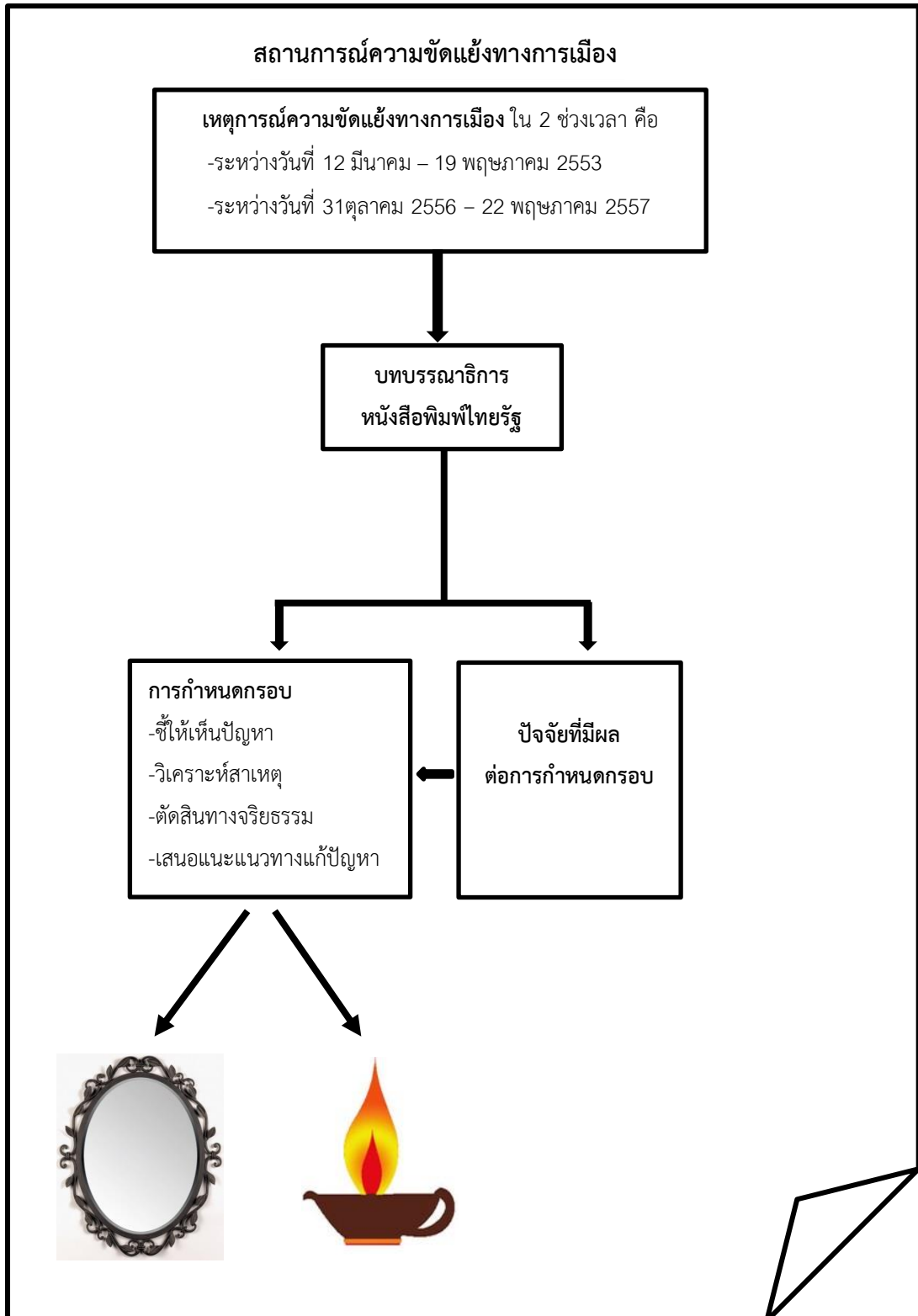
ธัชมน ศรีแก่นจันทร์ (ธัชมน ศรีแก่นจันทร์, 2552) ศึกษาเรื่อง “การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง : ศึกษากรณีข่าวการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เดือนพฤษภาคม ถึงธันวาคม 2551” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์โดยเปรียบเทียบระหว่างการนำเสนอข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ซึ่งเลือกวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดการให้คุณค่าของข่าว ความเป็นกลางของสื่อมวลชนและการทำหน้าที่ของสื่อ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข่าวที่ปรากฏในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

งานวิจัยนี้ต่อยอดจากหน้าที่หลักของสื่อหนังสือพิมพ์ คือ การสอดส่องดูแลความเป็นไปและการตีความหมายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ โดยการนำเสนอข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นนั้นต้องมีความสมดุล ถูกต้อง และเป็นธรรม

มีเดียมอนิเตอร์ (เว็บไซต์ประชาไท, 2557b) ศึกษาวิเคราะห์ บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 11 ฉบับ ตั้งแต่ช่วงชัตดาวนกรุงทเพฯ 13 ม.ค. - วันเลือกตั้ง 2 ก.พ. 2557 พบว่า หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เสนอประเด็นขัดแย้งการเมืองมากที่สุด รวมทั้งจัดกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามการวิพากษ์วิจารณ์ของบทบรรณาธิการ นอกจากนี้ มีเดียมอนิเตอร์ ยังเสนอให้บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันใช้สิทธิเสรีภาพทางบวก ชี้แนะกลุ่มต่างๆ ด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอย่างลุ่มลึก รอบด้าน มีเหตุผล น่าเชื่อถือ เพื่อแสดงจุดยืนของความเป็นสถาบันสื่อสารมวลชน และควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางออกให้สังคม หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความหรือถ้อยคำที่เป็นเท็จ ที่มีความรุนแรงและอาจเข้าข่ายการสร้างความเกลียดชัง หรือขยายความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้น

รูปที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระจก หรือ ตะเกียง” ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างการชุมนุมทางการเมือง ปี 2553 และปี 2556 – รัฐประหาร 2557 : กรณีศึกษา บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ผู้วิจัยกำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาการกำหนดกรอบ (Framing) ของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว และใช้ตารางลงรหัส (Coding Sheet) เพื่อวัดปริมาณการกำหนดกรอบ ว่าในช่วงแต่ละเวลาที่กำหนดมีการกำหนดกรอบอย่างไร

นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยที่ผลต่อการกำหนดกรอบ และการรับรู้ของนักสื่อสารมวลชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการทำหน้าที่ของสื่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เป็น “กระจก หรือ ตะเกียง” เพราะเหตุใด ผู้วิจัยจะใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะแรก : การวิเคราะห์เอกสารบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ระยะที่สอง : การสัมภาษณ์เชิงลึก

แหล่งข้อมูลในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ บทบรรณาธิการ ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ
  - ระหว่างวันที่ 12 มีนาคม – 19 พฤษภาคม 2553 และ
  - ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม 2556 – 22 พฤษภาคม 2557

โดยรวบรวมบทบรรณาธิการจากศูนย์ข้อมูลไทยรัฐ และเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเลือกศึกษาเนื้อหาที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา คือบทบรรณาธิการที่กล่าวถึงความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคู่ขัดแย้ง เช่น จุดเริ่มต้นความขัดแย้ง, ช่วงที่เกิดความรุนแรง,

ช่วงสลายการชุมนุม, ข้อเสนอเพื่อคลี่คลายปัญหาทางการเมือง, การยุติความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น รวมทั้งสิ้น จำนวน 103 บทความ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยจะใช้เพื่อศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ (Framing) และมุมมองที่มีต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชนจากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่าง “กระจก กับ ตะเกียง” ว่าเป็นแบบใด เพราะเหตุใด โดยเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา และสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวม 13 คน ประกอบด้วย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- น.ส.จิตสุภา วัชรพล ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด
- นายสุนทร ทาช้าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายประกิต หลิมสกุล ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคอลัมนิสต์ เจ้าของนามปากกา “กิเลนประลองเชิง” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายสมิต มานัสฤดี ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และอดีตหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายมานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายลิขิต จงสกุล รองหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายธงชัย ณ นคร หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายปราโมทย์ ฝ่ายอุประ อดีตหัวหน้าข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และอดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 6
- นายสมชาย กรุสวนสมบัติ คอลัมนิสต์ เจ้าของนามปากกา “ซุม” และ “จำแฉ่ง” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และอดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 3
- นายสุนทร คันธพิศาล คอลัมนิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการ
เว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตนายกสมาคม
นักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และอดีตประธาน
สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- นายจักรกฤษ เพิ่มพูล อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- นายบุตรดา ศรีเลิศชัย คณะอนุกรรมการฝ่ายเผยแพร่และ
ประชาสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน

- รศ.ดร.พีระ จิระโสภณ ผู้อำนวยการหลักสูตรดุสิตบัณฑิต สาขา
นิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยรวบรวมบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สำหรับบทบรรณาธิการที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือนำเสนอประเด็นความขัดแย้งทางการเมือง แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

- ระหว่างวันที่ 12 มีนาคม – 19 พฤษภาคม 2553
- ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม 2556 – 22 พฤษภาคม 2557

สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากบทบรรณาธิการ ว่ากำหนดกรอบ (Framing) แบบใด จะใช้ตารางลงรหัส (Coding Sheet) ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่าง ตารางลงรหัส วิเคราะห์เนื้อหาบทบรรณาธิการ

<p>บทบรรณาธิการ นสพ. ไทยรัฐ</p> <p>วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....</p> <p>หัวข้อเรื่อง.....</p>	
<p>ประเด็นสำคัญของบทบรรณาธิการ คือ</p> <p>.....</p>	
<p>วิเคราะห์เนื้อหาจากบทบรรณาธิการ .....</p>	
<p>แนวทางพิจารณา คือ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> — วัตถุประสงค์ของบทบรรณาธิการ — เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนนำเสนอ — ข้อมูลอ้างอิง — ความน่าเชื่อถือของข้อมูล — ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและข้อมูล 	
<p>การกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการเป็นแบบใด</p>	
○ ชี้ให้เห็นถึงปัญหา	เพราะ.....
○ วิเคราะห์สาเหตุ	เพราะ.....
○ การตัดสินใจทางจริยธรรม	เพราะ.....
○ เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา	เพราะ.....

ตารางที่ 3 ตัวอย่าง ตารางลงรหัส การกำหนดกรอบ (Framing) ของบทบรรณาธิการ

ลำดับที่	วันที่	ชื่อเรื่อง	การกำหนดกรอบ			
			ชี้ให้เห็นปัญหา	วิเคราะห์สาเหตุ	ตัดสินทางจริยธรรม	เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา

การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และกำหนดแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ดังนี้

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- การบริหารธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐของตระกูลวัชรพล มีโครงสร้างอย่างไร
- ผู้บริหารแบ่งสัดส่วนการถือครองหุ้นอย่างไร
- นโยบายของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
- นโยบายของผู้บริหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีผลต่อการทำงานของกองบรรณาธิการหรือไม่ อย่างไร
- ยอดขายของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับในสถานการณ์ปกติกับช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ยอดขายเปลี่ยนแปลงหรือไม่
- จุดยืนของไทยรัฐท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง
- อนาคตของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเป็นอย่างไร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์บรรณาธิการและผู้เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- กระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการ
- บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ ของบรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- หลักการเขียนบทบรรณาธิการท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- การค้นคว้าข้อมูลประกอบการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
- การเรียบเรียงข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอ
- เจตนารมณ์และเป้าหมายในการนำเสนอข่าวสารผ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารในสถานการณ์ความขัดแย้ง
- ความเห็นส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น
- การจัดการกับอารมณ์ของบรรณาธิการส่วนตัวไม่ให้เกิดคล้อยตามกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น
- ตีความ “การปกครองระบอบประชาธิปไตย” อย่างไร และมีมุมมองต่อพรรคการเมืองอย่างไร
- การตระหนักถึงประโยชน์หรือความสนใจของสาธารณะ
- อุดมการณ์ในบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน

แนวคำถามในการสัมภาษณ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- ความเหมาะสมของผู้ที่ได้รับมอบหมายเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- จุดเด่นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- ความคิดเห็นที่มีต่อการเสนอข่าวสารท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

แนวคำถามในการสัมภาษณ์สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

- ความเหมาะสมของผู้ที่ได้รับมอบหมายเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- จุดเด่นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- ความคิดเห็นที่มีต่อการเสนอข่าวสารท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งของบพบรรณธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน

- ความเหมาะสมของผู้ที่ได้รับมอบหมายเขียนบพบรรณธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- จุดแข็งและจุดอ่อน ของบพบรรณธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- ความคิดเห็นที่มีต่อการเสนอข่าวสารท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งของบพบรรณธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) บพบรรณธิการที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคู่ขัดแย้ง แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา คือ
  - ระหว่างวันที่ 12 มีนาคม – 19 พฤษภาคม 2553
  - ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม 2556 – 22 พฤษภาคม 2557

ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาการกำหนดกรอบ (Framing) โดยจัดทำตารางลงรหัส (Coding Sheet) เพื่อเป็นวิธีหลักในการศึกษา

2. ข้อมูลประเภทบุคคล ทำการเก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เช่น บรรณาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ รวมทั้งมุมมองต่อบพบรรณธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ว่าทำหน้าที่เป็น กระฉก หรือ ตะเกียง เพราะเหตุใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการกำหนดของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐช่วงเกิดความขัดแย้งทางการเมือง ระหว่างปี 2553 และปี 2556-2557 ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์จากประเด็นที่นำเสนอ และใช้แนวคิดเรื่องการกำหนดกรอบ (Framing) เป็นแนวทางสำคัญในการวิเคราะห์ จากนั้นนำมาสรุปในตารางลงรหัส (Coding Sheet) เพื่อให้ออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และสถิติเชิงพรรณนา

ส่วนการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงเวลาดังกล่าว รวมทั้งมุมมองที่มีต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชนของบทบรรณาธิการว่าเป็นแบบใด ระหว่าง “กระจก กับ ตะเกียง” จะวิเคราะห์จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ของกลุ่มตัวอย่าง และสรุปออกมาเป็นประเด็นสำคัญ โดยเขียนสรุปออกมาเชิงพรรณนา และภาพ

การนำเสนอข้อมูล

1. ผลการศึกษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการกำหนดกรอบแบบใด จะใช้ผลการบันทึกเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตารางลงรหัส (Coding Sheet) เพื่อแสดงจำนวนความถี่และเปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการที่ศึกษา และสรุปผลในรูปแบบพรรณนา ตาราง และภาพ
2. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะนำเสนอข้อมูลสรุปเชิงพรรณนา และภาพ เพื่อให้เห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรวางกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง
3. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์และประมวลผลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงเวลาที่กำหนด ว่าเป็นแบบใด ระหว่าง กระจก กับ ตะเกียง จะนำเสนอสรุปแบบบรรยาย และภาพ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะนำเสนอข้อมูลตามลำดับ โดยแบ่งออกเป็นบทต่างๆ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ระบุถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย, วัตถุประสงค์, ปัญหาการวิจัย, ขอบเขตการวิจัย, ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย และนิยามศัพท์

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4 โครงสร้างธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

บทที่ 5 ผลการวิจัย

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

โครงสร้างธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอธิบายเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจของ บริษัท วัชรพล จำกัด ผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งกระบวนการผลิตบทบรรณาธิการ โดยอาศัยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน อธิบายตามหัวข้อต่อไปนี้

จุดเริ่มต้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกิดขึ้นโดย กำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก มีประวัติโดยสังเขป (บริษัท วัชรพล จำกัด, 2540) ดังนี้

นายกำพล วัชรพล เกิดที่อำเภอกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2462 เป็นบุตรคนที่ 4 ของนายหลี่ และนางทองเพียร มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน คือ

1. นางนกแก้ว ทรัพย์สมบูรณ์
2. นายสมยศ จงใจหาญ
3. นายวิมล ยิ้มละมัย
4. นายกำพล วัชรพล

นายกำพล วัชรพล เดิมชื่อ นายตั้งกาย ยิ้มละมัย ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น นายนิพนธ์ ยิ้มละมัย (ในยุคที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นผู้นำประเทศ และมีนโยบายต้องการสร้างชาติด้วยวัฒนธรรมใหม่ เพื่อจัดระเบียบการดำเนินชีวิตของคนไทยให้เป็นแบบอารยประเทศ รวมทั้งการกำหนดชื่อนามสกุล ที่สะท้อนความเป็นไทย) จากนั้นช่วงที่ทำธุรกิจหนังสือพิมพ์ นายนิพนธ์ ยิ้มละมัย ได้เปลี่ยนชื่อเป็น นายกำพล วัชรพล ตามคำแนะนำของพระ เนื่องจากชื่อเดิมไม่เป็นมงคลทำให้มีเรื่องเดือดร้อนอยู่บ่อยครั้ง

นายกำพล วัชรพล สมรสกับ คุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล (ทุมมานนท์) เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2493 มีบุตรธิดา 3 คน คือ

นางยิ่งลักษณ์ วัชรพล

นายสรารุช วัชรพล

นางอินทิรา วัชรพล

นอกจากนี้ นายกำพล วัชรพล ยังมีบุตรธิดากับภรรยาอื่นอีก ได้แก่ นายพุศศักดิ์ วัชรพล, นางนำพร วัชรพล, นายเกรียงศักดิ์ วัชรพล, นายพีระพงษ์ วัชรพล และนางเพ็ชราภรณ์ วัชรพล

นายกำพล สำเร็จการศึกษาภาคบังคับอันเป็นขั้นสูงสุด คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่วัดดอนไก่อี อ.กระทุ่มแบน มารดามีอาชีพค้าข้าวเรือเร็ว ทำให้ต้องหอบลูกขึ้นล่องไปตามแม่น้ำลำคลองทั้งแม่น้ำเจ้าพระยา ทำเงินและแม่กลอง ค่าไหนนอนนั้น ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ

จากอาชีพแรกเป็นกระเป๋ารือเมล์ เมื่ออายุได้ 15 ปี ไปสู่การสมัครเป็นทหารเรือ เงินเดือน 2 บาท และมีโอกาสเข้าสนามรบหลายแห่งในสงครามมหาเอเซียบูรพา จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 กระทั่งลาออกจากราชการทหาร และใช้ชีวิตตระหกระเหินไปเรื่อย จนเริ่มเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ครั้งแรก เมื่อปี 2490 ด้วยการไปสมัครทำงานกับ “เลิศ อัสเวศน์” บรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันหลักไทย ย่านถนนกะออม สมัครโดยมีเงื่อนไขไม่ขอรับค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น และหน้าที่แรกที่ถูกพิสูจน์ให้ทำ ก็คือ พนักงานเดินตลาดฝ้ายหาโฆษณาแจ้งความ โดยนายกำพล วัชรพล เคยกล่าววาจาต่อหน้าพระบรมรูปทรงม้า ไว้ว่า “ข้าพเจ้า จัดทำหนังสือพิมพ์ตลอดอายุขัย” ซึ่งก็ได้ทำตามที่ตั้งใจเอาไว้ตลอดอายุขัย โดยมีเงินทุนก้อนแรก 6,000 บาท เพื่อเริ่มธุรกิจหนังสือพิมพ์ “ข่าวภาพ” และวางจำหน่ายในรูปแบบหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ระบุชื่อเจ้าของว่า “กำพล วัชรพล” จากนั้นขยับมาเป็นราย 3 วัน กระทั่งเป็นรายวันในที่สุด ต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้อำนาจเผด็จการสั่งปิดตายหนังสือพิมพ์ข่าวภาพ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501

แต่หลังจากนั้นไม่นาน นายกำพล วัชรพล ก็นำลูกทีมออกหนังสือพิมพ์รายวันใหม่ ในชื่อ “เสียงอ่างทอง” ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2502 ต่อมาเมื่อเจ้าของได้เอาชื่อหัวหนังสือพิมพ์เสียงอ่างทองคืนไป ก็ถึงเวลาเริ่มเริ่มต้นหนังสือพิมพ์หัวสีเขียว ชื่อ “ไทยรัฐ” เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2505

จากนั้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งรูปแบบการบริหารธุรกิจ การผลิต การจัดส่งและการจัดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ การขายโฆษณา เป็นต้น จนกลายเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายมากที่สุดในประเทศไทย และครองตำแหน่งนี้ต่อเนื่องมายาวนานกว่า 30 ปี โดยอาศัยหลักการของนายกำพล วัชรพล อดีตผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก ที่ว่า “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะต้องยืนอยู่เคียงข้างประชาชน” เป็นหลักการทำงานสื่อมวลชนและการบริหารองค์กรจนปัจจุบัน

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันพฤหัสบดีที่ 22 กุมภาพันธ์ 2539)

สำหรับพัฒนาการกว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายปี 2492 สรุปตามช่วงเวลา ดังนี้

ตารางที่ 4 จุดเริ่มต้นและพัฒนาการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ที่มา : (บริษัท วัชรพล จำกัด)

ช่วงเวลา	ชื่อหนังสือพิมพ์	เหตุการณ์สำคัญ
ยุคที่ 1 (พ.ศ.2493-2501)	<p>ข่าวภาพ</p> <p>หนังสือพิมพ์ข่าวภาพฉบับรายสัปดาห์ ฉบับปฐมฤกษ์ วันที่ 9 มกราคม 2493¹⁶</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1 มกราคม 2493 หนังสือพิมพ์ “ข่าวภาพรายสัปดาห์” ฉบับแรกวางจำหน่าย และเติบโตขึ้นมาตามลำดับ - 20 ตุลาคม 2501 หนังสือพิมพ์ “ข่าวภาพรายวัน” ถูกสั่งปิดไม่มีกำหนดด้วยอำนาจทางการเมือง
ยุคที่ 2 (พ.ศ. 2502-2505)	<p>เสียงอ่างทอง</p> <p>หนังสือพิมพ์เสียงอ่างทอง วันที่ 16 เมษายน 2503¹⁷</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1 พฤษภาคม 2502 คณะผู้บริหารได้เช่าหัวหนังสือพิมพ์ “เสียงอ่างทอง” เพื่อมาดำเนินการพิมพ์เป็นหนังสือพิมพ์ในกรุงเทพมหานคร ไม่นานนัก ยอดจำหน่ายก็เพิ่มขึ้นเป็นวันละ 30,000 ฉบับ นับว่าสูงมากในขณะนั้น - 25 ธันวาคม 2505 คณะผู้บริหารซื้อกิจการหนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” เพื่อมา

¹⁶ นำเสนอข่าวอุบัติเหตุทางรถยนต์ในช่วงเทศกาลปีใหม่ มีผู้เสียชีวิต 5 ศพ พร้อมกับข่าวผู้آنวยการ อจส. เช่นคำสั่งไล่พนักงานหญิงออกจากงานเป็นจำนวนมาก (บริษัท วัชรพล จำกัด)

		พิมพ์
<p>ยุคที่ 3 (พ.ศ.2505-2513)</p>	<p>ไทยรัฐ ชอยวรพงษ์</p> <p>หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับแรก วันที่ 25 ธันวาคม 2505¹⁸</p>	<p>- 1 เมษายน 2512 ย้ายโรงพิมพ์ มาที่ริมถนนซูเปอร์ไฮเวย์ (เดิมชื่อเป็นทางการว่า ถนนกรุงเทพฯ-สระบุรี ต่อมาเปลี่ยนเป็น ถนนวิภาวดี ในปัจจุบัน) เริ่มต้นมีที่ดิน 11 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่รวมทั้งหมด 39 ไร่</p>
<p>ยุคที่ 4 (พ.ศ.2513-2531)</p>	<p>ไทยรัฐ วิภาวดีรังสิต</p> <p>หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 28 พฤษภาคม 2529¹⁹</p>	<p>- 26 มิถุนายน 2519 หนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” ได้ปฏิวัติการเรียงพิมพ์แบบดั้งเดิม โดยเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ใช้คอมพิวเตอร์เรียงพิมพ์ แทนการเรียงพิมพ์ตัวตะกั่วด้วยมือ</p> <p>- 3 มิถุนายน 2531 เปลี่ยนโฉมใหม่ “ไทยรัฐ” ให้มีสีสันแพรวพราว</p>

¹⁷ เมื่อวันที่ 14 เมษายน เวลาประมาณ 9.33 น. พลาอากาศเอก เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ผู้บัญชาการกองทัพอากาศเสียชีวิต พร้อมกับภรรยา และนายทหารอากาศอีกร่วม 20 คน ขณะเดินทางไปกรุงเทพ ได้หวั่น เพื่อร่วมประชุมผู้บัญชาการทหารอากาศภาคพื้นแปซิฟิก โดยเครื่องบิน ดัสซี 4 ของกองทัพอากาศไทย ประสบอุบัติเหตุ ขณะเดินทางกลับประเทศไทย (บริษัท วัชรพล จำกัด)

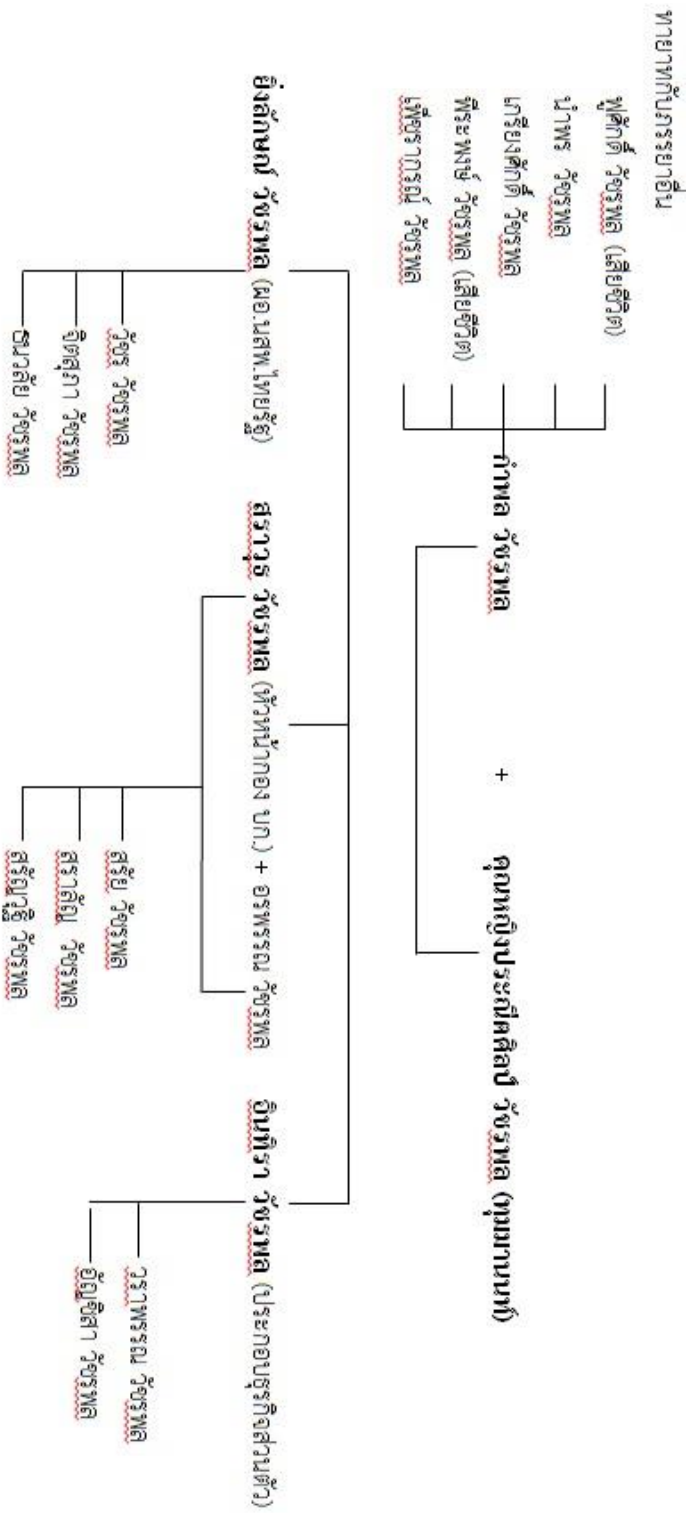
¹⁸ ภายหลังจากเจ้าของหนังสือพิมพ์เสียงอ่างทองขอหัวหนังสือพิมพ์คืน นายกำพล วัชรพล ได้ซื้อหัวหนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” มาทำต่อ โดยใช้ทีมงานเสียงอ่างทองเดิมเกือบทั้งหมด (บริษัท วัชรพล จำกัด)

<p>ยุคที่ 5 (พ.ศ.2531- ปัจจุบัน)</p>	<p style="text-align: center;">ไทยรัฐ วิภาวดีรังสิต</p> <p style="text-align: center;">หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2538</p>	<p>- 27 ธันวาคม 2538 “ไทยรัฐ” ได้นำเครื่องพิมพ์ที่มีเทคโนโลยีสูงสุดในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์เข้ามาใช้</p>
--	---	--

¹⁹ ปลดอาทิติย์ หลังประกาศยุบสภาแล้ว พรรคการเมืองแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งสนับสนุน พล.อ.เปรม อีกฝ่ายสนับสนุน พล.อ.อาทิติย์ พร้อมกับมีข่าวลือว่าจะปลด พล.อ.อาทิติย์ ในที่สุด พล.อ.เปรม ดิณสุลานนท์ ก็มีคำสั่งปลด พล.อ.อาทิติย์ กำลังเอก ออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เหลือตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดตำแหน่งเดียว และแต่งตั้งให้ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ดำรงตำแหน่งแทน

รูปที่ 7 สมาชิกตระกูลวัชรพล

นางฉิ่ง สุคนธ์ฉัตร ภรรยาอธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (นางฉิ่ง สุคนธ์ฉัตร ภรรยาอธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2559) กล่าวว่า ผู้ถือหุ้นหลักซึ่งมีอำนาจบริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) คือ คุณหญิงประสิทธิ์ศิลป์ วัชรพล ที่ถือครองหุ้นแล้วส่วนหนึ่งของตัวเองจำนวนหุ้นทั้งหมด ส่วนหุ้นส่วนที่เหลือกระจายให้ทายาททั้งสามคน คือ อึ้งลักษณ์, สุรวาท และอินทิรา ถือครองหุ้นแล้วส่วนที่แตกต่างกัน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบส่วนทายาทกับภรรยาอื่น คาดว่าไม่ใช่ถือครองหุ้นหลักในการบริหารงาน บริษัท วัชรพล จำกัด

การจัดองค์กรหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

กำพล วัชรพล กำหนดหลักการการบริหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยแบ่งงานออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนของการวางแผน
2. ส่วนของการบริหาร
3. ส่วนของการประสานงานและควบคุม

ส่วนของการวางแผน ผู้อำนวยการมีหน้าที่รับผิดชอบการวางแผน เริ่มด้วยการกำหนดเป้าหมายสำหรับกิจการในระยะสั้นและระยะยาว พิจารณากลุ่มต่างๆ ที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และตัดสินใจเลือกกลุ่มทางที่ดีที่สุดที่จะใช้ดำเนินกิจการ

เป้าหมายหลักของผู้บริหารที่ยึดถือในทางปฏิบัติแยกได้เป็น 4 ประการ คือ

1. รับผิดชอบต่อผู้แทนจำหน่ายและประชาชนผู้อ่านในการเสนอหนังสือพิมพ์ หรือบริการที่มีคุณภาพและในราคาที่เหมาะสม
2. รับผิดชอบต่อการจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบกิจการ ซึ่งก่อให้เกิดการหมุนเวียนของการใช้ทรัพยากรต่างๆ
3. รับผิดชอบต่อพนักงานลูกจ้าง ด้วยการหางานทำตามความรู้ ความชำนาญ โดยมีอัตราค่าตอบแทนอันสมควร
4. รับผิดชอบต่อบริษัทอันเป็นเจ้าของกิจการ ในอันที่จะต้องดำเนินกิจการให้เกิดผลดีมีกำไร เพื่อเป็นการตอบแทนการลงทุน และเพื่อความเจริญเติบโตมั่นคงของกิจการ

ส่วนของการบริหาร แบ่งเป็น 6 กอง แต่ละกองมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารและจัดการเกือบเป็นเอกเทศ และสัมพันธ์เกาะเกี่ยวโยงใยเป็นลูกโซ่ เพื่อจัดให้การบริหารทั้งในด้านบุคคล ผู้ปฏิบัติงานและบรรดาทรัพย์สินเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้สามารถดำเนินงานได้ตามแผนงานที่ผู้อำนวยการ หรือ “ส่วนของการวางแผน” กำหนดไว้

1. กองบรรณาธิการ ทำหน้าที่รับผิดชอบผลิตต้นฉบับหนังสือพิมพ์ แล้วส่งต้นฉบับหนังสือพิมพ์ที่ผลิตขึ้นต่อไปให้แก่กองการผลิต โดยกองบรรณาธิการมีอิสระในการทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสาร ไม่มีการแทรกแซงการทำงานจากฝ่ายใดๆ
2. กองการผลิต ทำหน้าที่รับผิดชอบจัดทำต้นฉบับที่ได้รับมอบหมายจากกองบรรณาธิการให้เป็นหนังสือพิมพ์สำเร็จรูป แล้วส่งมอบหนังสือพิมพ์สำเร็จรูปต่อไปให้แก่กองการจัดจำหน่าย

3. กองการจัดจำหน่าย ทำหน้าที่รับผิดชอบจัดปริมาณ บรรจุหีบห่อ แจกจ่าย หนังสือพิมพ์สำเร็จรูปแล้วแก่บรรดาผู้แทนจำหน่าย หรือลูกค้าผู้อ่าน แล้วมอบมัดหีบห่อที่จัดสรรนั้นต่อไปให้แก่กองการขนส่ง
4. กองการเงิน ทำหน้าที่รับผิดชอบทางการรับจ่ายเงิน การบัญชี การจัดหาวัตถุดิบและการธนาคาร ทั้งในด้านการผลิตและด้านเศรษฐกิจฐานะของกิจการ
5. กองการขนส่ง ทำหน้าที่รับผิดชอบมัดหีบห่อหนังสือพิมพ์ไปส่งผู้แทนจำหน่ายหรือลูกค้าผู้อ่าน พร้อมทั้งสนองตอบการเดินทางเคลื่อนไหวของผู้ปฏิบัติงานทุกกองด้วย ยวดยานพาหนะทุกรูปแบบ²⁰
6. กองบริการ ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการส่งกำลังบำรุงและสนับสนุนการผลิต เช่น การจ่ายกระแสไฟฟ้า น้ำประปา การรักษาอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องไม้และอำนวยความสะดวกความสบายของผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนของการประสานงานและควบคุม หรือ กองอำนวยการ ทำหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของการประสานงานกองดังกล่าวนี้ให้เกิดความสัมพันธ์กัน ได้แก่ การติดตามสอบถามผลการปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบกับแผนวิเคราะห์ ตั้งข้อสังเกตในรายการปฏิบัติที่แตกต่างและประมวลเรื่องสำหรับผู้อำนวยการ หรือส่วนของการวางแผนใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าควรมีการกระทำ แก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาอย่างไรบ้าง

“ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บรรดาหัวขอกองต่างๆ จะได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างเอกเทศ มีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างอิสระ ไม่ต้องรอฟังคำสั่งจากผู้ใดอีกแล้ว งานแต่ละฝ่ายจะไม่เกี่ยวข้องกัน จะไม่ก้าวก่ายกัน และเมื่อเป็นเอกเทศเช่นนี้ จึงมีกองอำนวยการเป็นตัวเชื่อมกับอีก 6 กองงาน คำสั่งใดก็ตามที่ไม่ได้ออกไปจากกองอำนวยการ ให้ถือว่าไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม ให้ฟังเฉยๆ อ่านเฉยๆ ให้ถือว่าแนวทางนั้นไม่ใช่นโยบายที่จะต้องลงมือลงแรงกัน นโยบายที่ปากำพลให้กับทีมงานนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในวงการหนังสือพิมพ์เมืองไทย” (ณรงค์ เพิ่มพูล, 2532)

การจัดองค์กรลักษณะเช่นนี้ เพราะกำพล วัชรพล ต้องการให้มีโครงสร้างแบบง่ายๆ ไม่ซับซ้อน พอที่ตัวเขาจะดูแลได้ทั่วถึง และปกครองแบบกันเอง แบบพ่อปกครองลูก มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีลูกหลานญาติสนิทมิตรสหายดูแลผลประโยชน์และช่วยการบริหารงานในแผนกต่างๆ ซึ่งลักษณะการ

²⁰ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กองซ่อมบำรุง-ยานพาหนะ

บริหารงานแบบครอบครัวและไม่เป็นทางการตามสไตล์ กำพล วัชรพล พิสูจน์ความสำเร็จมาแล้ว จากยุคข่าวภาพจนมาถึงยุคไทยรัฐ โดนก่อนเสียชีวิต กำพล วัชรพล ปูทางให้ทายาทรับช่วงบริหารต่อ (บริษัท วัชรพล จำกัด) ดังนี้

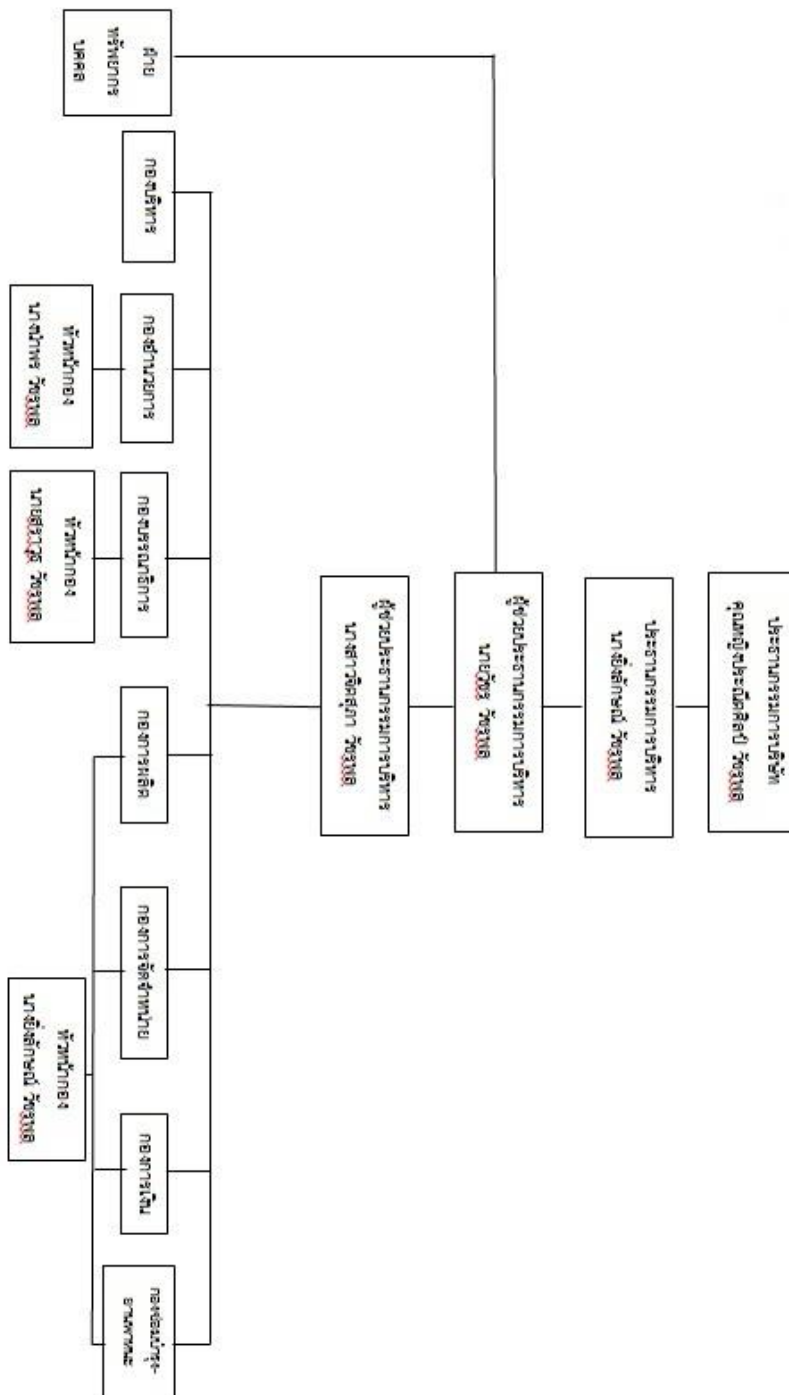
- งานด้านธุรกิจในฐานะเจ้าของและผู้อำนวยการ หรือที่เรียกว่า “พอลิเชอร์” มอบให้บุตรสาวคนโต ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ดูแล
- งานด้านการบรรณาธิการ มอบหมายให้ สราวุธ วัชรพล กุมบังเหียนต่อ
- ด้านการตลาด หรือจัดจำหน่าย เป็นหน้าที่ของ เกรียงศักดิ์ วัชรพล ลูกชาย
- ด้านการขนส่งและซ่อมบำรุง ให้ พีระพงษ์ วัชรพล ลูกชายอีกคนดูแล
- ด้านการผลิต ให้หลานชาย คือ กิตติ ยี่มะละมัย รับผิดชอบ

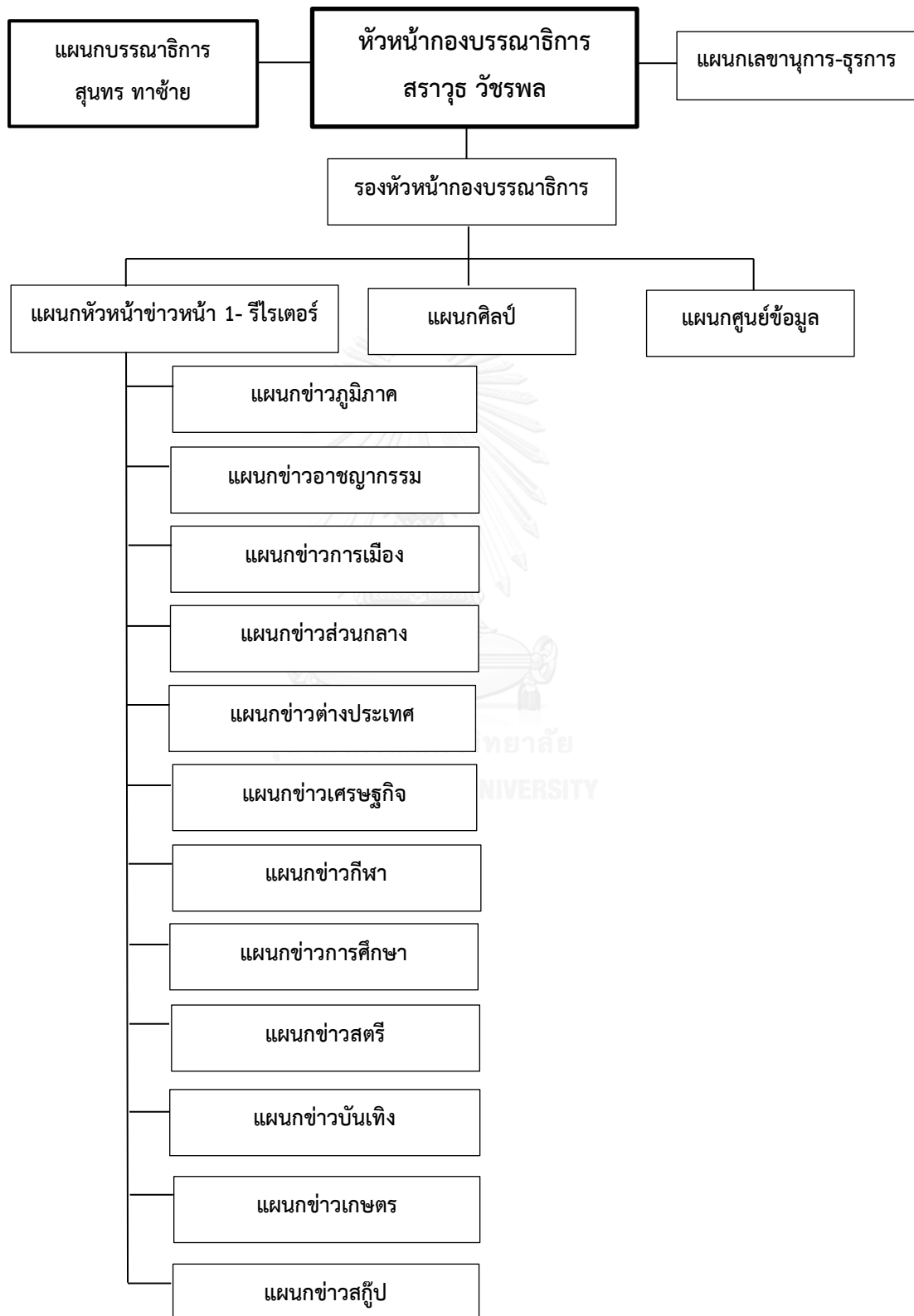
ต่อมาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐปรับปรุงแบบการบริหารจัดการองค์กร โดย จิตสุภา วัชรพล ผู้ช่วยประธานกรรมการบริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) อธิบายโครงสร้างการบริหารงานหนังสือพิมพ์ไทยรัฐปัจจุบัน ระบุว่า ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด และผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รับผิดชอบดูแลกองงานต่างๆ ประกอบด้วย กองการผลิต, กองการจัดจำหน่าย, กองการเงิน และกองซ่อมบำรุง-ยานพาหนะ ส่วนกองบรรณาธิการ สราวุธ วัชรพล เป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ ขณะที่กองอำนวยการมี นำพร วัชรพล เป็นหัวหน้ากอง นอกจากนี้ยังมี กองบริหาร ประกอบด้วย คณะบุคคลที่ปรึกษาบริษัท สำหรับคุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัท

รูปที่ 8 โครงสร้าง บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

ที่มา : (ฝ่ายทรัพยากรบุคคล, 2557)

รูปที่ 9 โครงสร้างการบริหารงานกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
(ฝ่ายทรัพยากรบุคคล, 2557)

นโยบายการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

กำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก วางแนวทางการทำงานสำหรับนักหนังสือพิมพ์ ให้ยึดหลักความเป็นอิสระ และไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง เป็นหลักสำคัญในการทำงาน เนื่องจาก กำพล วัชรพล เคยมีโอกาสดำรงตำแหน่งรวมทั้งรู้จักกับนักหนังสือพิมพ์คุณภาพในวงการหนังสือพิมพ์มากมาย จึงซึมซับหลักการดำเนินงานของคนหนังสือพิมพ์ในยุคนั้น เช่น อิศรา อมมั่นคง, อุทธรณ์ พลกุล, เลิศ อัศเวศน์ เป็นต้น อีกทั้งมีประสบการณ์ตรงจากการทำงานหนังสือพิมพ์ที่ถูกปิดกั้นอิสระเสรีภาพการทำงานของนักสื่อสารมวลชน จึงให้ความสำคัญกับหลักการดังกล่าวอย่างมาก

ชีวิตของ กำพล วัชรพล ได้เรียนรู้สั่งสมประสบการณ์ชีวิตผ่านเหตุการณ์สำคัญๆ หลายเหตุการณ์ เช่น การรัฐประหารยึดอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง จนสื่อมวลชนได้รับผลกระทบ ถูกคำสั่งของฝ่ายการเมืองแทรกแซงควบคุมคุกคาม ทำให้การทำหน้าที่สื่อมวลชนขาดอิสระเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้ กำพล วัชรพล จึงเห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำหน้าที่สื่อมวลชนและยึดถือหลักการอย่างแน่นมั่น คือ การนำเสนอข้อมูลความจริงอย่างตรงไปตรงมาเพื่อผู้อ่าน โดยให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ก้าวก่ายแทรกแซงการทำหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ ให้อิสระในการทำงานแก่นักหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ ดังตัวอย่างเหตุการณ์เมื่อครั้งที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม และ พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ อดีตอธิบดีกรมตำรวจ ได้ลี้ภัยไปต่างประเทศ กำพล วัชรพล ตัดสินใจให้นักข่าวตีพิมพ์บทสัมภาษณ์พิเศษของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ขณะอยู่ต่างประเทศ แม้จะมีหลายคนทักท้วงเกรงว่าจะทำให้ฝ่ายการเมืองไม่พอใจ แต่ กำพล วัชรพล เชื่อว่านี่คือการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างดีที่สุดที่สุด โดยกล่าวว่า

“...ใครจะกลัวก็กลัวไป ผมนั้นไม่กลัวหรอก เราไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดอยู่แล้ว เราทำหนังสือพิมพ์เพื่อคนอ่าน เราต้องกล้าทำความจริงให้ปรากฏ” (บริษัท วัชรพล จำกัด)

สุดท้ายเมื่อตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว ฝ่ายการเมืองไม่ได้กล่าวตำหนิต่ออย่างใด และข่าวที่นำเสนอ ยังช่วยเพิ่มยอดขายให้หนังสือพิมพ์อีกด้วย

ความเป็นนักหนังสือพิมพ์ของ กำพล วัชรพล ที่เข้าใจการทำงานของสื่อมวลชน โดยยึดถือหลักความเป็นอิสระในการทำหน้าที่สื่อมวลชน ไม่แทรกแซงการทำงานของนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ เพื่อให้นักข่าวสืบค้นและนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อผู้อ่านประชาชนได้รับทราบอย่างเต็มที่ ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เป็นธรรม และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อเป็นปากเป็นเสียงให้ประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังกำหนดแนวทางการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ต้องไม่ฝักใฝ่ทางการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถูกถ่ายทอดให้คนรอบตัว ทั้งทายาทของ กำพล

วัชรพล นักหนังสือพิมพ์ และพนักงานไทยรัฐ ได้ซึมซับ กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจนปัจจุบัน แม้ กำพล วัชรพล จะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม

“...เหตุที่มีเลือนคนักหนังสือพิมพ์อยู่เต็มตัว แม้เป็นผู้สร้างหนังสือพิมพ์รายวันใหญ่ขึ้นมากับมือ จนติดอันดับหนังสือพิมพ์ยักษ์ของโลก นายกำพล วัชรพล ก็ไม่เคยสั่งห้ามนักข่าวให้ปฏิบัติ หรืองดเว้น การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักข่าวแต่อย่างใด ตรงกันข้าม กลับแนะนำให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมอย่างดีที่สุด และอะไรที่เห็นว่าถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ให้ทำไป ทั้งสั่งห้ามมอมเมาประชาชน เด็ดขาด”

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันศุกร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2539 (บริษัท วัชรพล จำกัด, 2540)

“...พ่อภาคภูมิใจที่สร้างไทยรัฐขึ้นมาด้วยความยากลำบาก เพื่อให้ไทยรัฐเจริญก้าวหน้ามีอายุยืนยาว เป็นปากเสียงให้แก่ชาวบ้านตลอดไป”

ยิ่งลักษณ์ วัชรพล²¹ (บริษัท วัชรพล จำกัด, 2540)

“...นิสัยสำคัญอย่างหนึ่งของพ่อ คือ ทำอะไรต้องทำอย่างจริงจัง ไม่ฉาบฉวย”

สรารัฐ วัชรพล²² (บริษัท วัชรพล จำกัด, 2540)

“...ผมเขียนคอลัมน์ในนามปากกา “เปลว สีเงิน” ที่ไทยรัฐ 12 ปีเต็ม ทุกวัน เว้นวันอาทิตย์ และวันที่ผมหลบหนีไปเที่ยวไกลๆ บ้างเป็นบางโอกาส รวมแล้วผมจะเขียนก็พันชิ้นก็ขึ้นก็เก็ยจจำ

แต่ที่ไม่ต้องขึ้นก็เก็ยจจำได้ คือ ผม ก็คือ ผม

ลัทธิเดียวที่ ผอ. ไม่เคยมาแย่ง ไม่เคยมาห้ามปราม ไม่เคยมาสั่งวาจาว่าต้องเขียนนั่นเขียนนี่ ต้องไม่เขียนถึงคนนั้น คนนี้

ในบางข่าวที่เกี่ยวข้องถึงตัวบุคคลใกล้ชิดกับ ผอ.เอง เมื่อปรากฏเป็นข่าวแบหลายอยู่ในหน้าไทยรัฐ ท่านถูกต่อว่าต่อขาน ท่านก็รับปากเออๆ ค่ะๆ กับบุคคลนั้น แล้วท่านก็มาบอกกับหัวหน้าข่าวทีหลังว่า “เขาเป็นเพื่อนผม แต่งานหนังสือพิมพ์สำคัญกว่า คุณก็ว่ากันไป แต่ต้องให้ความเป็นธรรมเขาด้วยนะ”

²¹ บุตรสาวคนโต ของ กำพล วัชรพล และผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนปัจจุบัน

²² บุตรคนรองของ กำพล วัชรพล และหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ด้วยการคลุกคลีกับท่านอยู่ช่วงหนึ่ง ผมบอกกับตัวเองว่า การที่ไทยรัฐยิ่งใหญ่ได้ทุกวันนี้ มิใช่เพราะ ผอ. เป็นพ่อค้า แต่เพราะ ผอ. เป็นคนหนังสือพิมพ์ที่เข้าถึง จิตวิญญาณของคนในวิชาชีพหนังสือพิมพ์”

เปลว สีเงิน²³ (บริษัท วัชรพล จำกัด, 2540)

“ตั้งแต่สมัย ผอ.กำพล ท่านไม่เคยสั่งให้กองบรรณาธิการ ต้องเขียนอย่างนั้นอย่างนี้ ผอ. ให้อิสระในการทำงาน ถ้าผิดกฎหมาย จะตักเตือนหรือถอดออกจากตำแหน่ง ครั้งหนึ่งมีนักข่าวเคยทำผิดจรรยาบรรณสื่อขณะออกไปทำข่าว สุดท้ายเขาก็ขอลาออกเอง” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

นอกจากนี้ พี่ระ จิโรสภณ วิเคราะห์การบริหารงานธุรกิจหนังสือพิมพ์ของ กำพล วัชรพล ว่า “...กำพล วัชรพล ถือคติเรื่องการเมืองไม่ยุ่งมุ้งแตงงาน เขาไม่เคยฝักใฝ่การเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เขาคบหาสมาคมกับนักการเมืองระดับสูงของทุกพรรค แต่ไม่เคยสนับสนุนพรรคใดเป็นพิเศษ และไม่เคยใช้อำนาจบีบบังคับกองบรรณาธิการ เขาถือว่าเรื่องข่าวเรื่องความคิดเห็นเป็นเรื่องของกองบรรณาธิการ เขาเป็นผู้ให้ข้อมูลด้านการตลาดแก่กองบรรณาธิการเท่านั้น เว้นแต่บางครั้งมีเหตุการณ์สำคัญ เขาจะเสนอไอเดียพาดหัวขนาดใหญ่ในหน้าหนึ่งเป็นครั้งคราวตามความถนัด” (บริษัท วัชรพล จำกัด)

มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558) กล่าวว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบันนักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐยังคงยึดถือและสานต่อแนวทางการทำงานของ กำพล วัชรพล โดยเฉพาะการทำงานของกองบรรณาธิการที่ยึดมั่นหลักสำคัญคือ ทำงานด้วยความอิสระ และต้องรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ประเทศชาติ เป็นสิ่งสำคัญ หลักการเหล่านี้นักหนังสือพิมพ์ได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจนทุกวันนี้

สำหรับคู่มือการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ขณะนี้มีแนวคิดและพยายามจะรวบรวมนำแนวทางข้อกำหนดต่างๆ มาสรุปรวมเป็นรูปเล่ม เพื่อเป็นตำราสำหรับการทำงานหนังสือพิมพ์ เช่น ลักษณะการเขียนข่าว, การเลือกใช้ภาษาในข่าว ชื่อ ยศ ตำแหน่ง เป็นต้น ระหว่างที่ตำราหรือคู่มือ

²³ นามปากกาของ นายโรจน์ งามแมน นักหนังสือพิมพ์อาวุโส ผู้เขียนบทความวิเคราะห์การเมืองและสังคม เคยเขียนบทความวิเคราะห์ปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ชื่อคอลัมน์ "สะบัดปากกา ตีแสบหน้า" ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2534 ใช้นามปากกา "เปลว สีเงิน" ก่อนจะลาออกมาร่วมก่อตั้งหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ และไทยโพสต์ในเวลาต่อมา

การทำงานหนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังไม่แล้วเสร็จ หากเกิดความสงสัยในการนำเสนอข่าว จะใช้วิธีการสอบถามจากนักข่าวอาวุโส หรือตรวจสอบความถูกต้องเรื่องการใช้ภาษา จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, นามสงเคราะห์ส่วนราชการไทย เป็นต้น

ส่วนจรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะใช้วิธีการถ่ายทอดแนวคิดจริยธรรมสื่อมวลชน จากรุ่นสู่รุ่น ด้วยการจัดอบรมและมีนักข่าวอาวุโสไปบรรยายให้นักข่าวรุ่นใหม่รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญ โดยอ้างอิงจาก ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.2541²⁴ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนในฐานะสื่อมวลชน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่ได้ระบุหลักจริยธรรมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

“...หลักการทำงานข่าวสไตล์ไทยรัฐ เราเคยพยายามจะรวบรวมให้เป็นคู่มือหรือตำรา แต่ยังไม่สำเร็จ ระหว่างนี้ถ้ามีข้อสงสัยก็ใช้วิธีตรวจสอบอ้างอิงจากเอกสารตำราวิชาการ เช่น พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, นามสงเคราะห์ส่วนราชการไทย เป็นต้น ส่วนเรื่องจรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐไม่เคยมีคู่มือหรือตำราใดๆ เราอ้างอิงกับหลักจริยธรรมข้อบังคับ ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และมีอบรมให้ความรู้กับนักข่าวรุ่นใหม่ๆ ได้เข้าใจหลักการสื่อมวลชน” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“...ที่ผ่านมาไทยรัฐไม่มีคู่มือการทำงานที่เป็นรูปเล่มหรือตำรา เปรียบเหมือนรัฐธรรมนูญที่ไม่มีลายลักษณ์อักษร คนที่เข้ามาทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐ จะได้เรียนรู้และได้รับคำแนะนำ จากรุ่นพี่ที่ทำงานอยู่ก่อน ซึ่งจะคอยช่วยสอนงาน ช่วยให้แก๊งคิด รวมทั้งเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี อาชีพนักหนังสือพิมพ์ คุณต้องมีจิตสำนึก รู้จักผิดชอบชั่วดี แยกแยะถูกผิด ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร” (ธงชัย ณ นคร. หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

นโยบายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กับนโยบายการทำงานของกองบรรณาธิการ

นโยบายการทำงานของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยึดถือหลักความเป็นอิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบทวิเคราะห์ในคอลัมน์ต่างๆ สานต่อแนวทางที่ กำพล วัชรพล ได้กำหนดไว้ ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมีข่าวและคอลัมน์ที่หลากหลาย ซึ่งเนื้อหาที่เขียนโดยคอลัมนิสต์จะเป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนที่มีต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในสังคม เช่น ประเด็นการเมือง จะมีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือฝ่ายอื่นๆ มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย พร้อมเหตุผลที่นำมาประกอบการเขียนอธิบาย หรืออ้างอิง เพื่อป้องกันการ

²⁴ เนื้อหาข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ อยู่ในภาคผนวก (สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2557)

กล่าวหาโจมตีอย่างเลื่อนลอย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ภาพรวมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จึงมีความหลากหลายของเนื้อหา และประเด็นการนำเสนอ ที่ไม่เลือกข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอย่างชัดเจน และไม่มีธงทางการเมืองว่าสนับสนุนฝ่ายใด สอดคล้องกับแนวคิดของ กำพล วัชรพล ที่เคยย้าว่า ไทยรัฐไม่ควรเลือกข้างฝ่ายการเมือง เพราะการเมืองมีความไม่แน่นอน ล้วนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สื่อมวลชนจึงไม่ควรเอาตัวเองไปผูกติดกับการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพราะอาจกระทบต่อการทำหน้าที่ที่สื่อมวลชนรวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจอีกด้วย

สำหรับนโยบายการผลิตบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งสังกัดอยู่กับกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยังคงยึดถือหลักความเป็นอิสระ และไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานขององค์กร ในช่วงแรกของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีผู้เขียนบทบรรณาธิการประมาณ 3-5 คน สลับหมุนเวียนเพื่อเขียนบทบรรณาธิการตามที่ได้รับมอบหมายและตามความถนัดของแต่ละคน โดยส่วนใหญ่ผู้เขียนช่วงแรก คือนักข่าวอาวุโสประจำโต๊ะข่าวต่างๆ เช่น หัวหน้าข่าวการเมือง, หัวหน้าข่าวต่างประเทศ, หัวหน้าข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น ต่อมาได้มอบหมายให้มีบรรณาธิการที่เขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียว เพื่อรับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการโดยเฉพาะ คัดเลือกบุคคลที่เป็นนักข่าวนักหนังสือพิมพ์อาวุโส มีประสบการณ์ความรู้ ความเข้าใจในประเด็นข่าวต่างๆ เป็นอย่างดี โดยที่ให้อิสระในการกำหนดหัวข้อเรื่อง และเนื้อหาที่จะนำเสนอในบทบรรณาธิการแก่ผู้เขียน หัวหน้ากองบรรณาธิการไม่ได้เข้าไปก้าวก่าย หรือแทรกแซงการทำงาน อาจมีบางครั้งที่แนะนำเนื้อหาที่น่าสนใจเพิ่มเติม หรือตรวจดูความเรียบร้อยของบทบรรณาธิการ ซึ่งผู้เขียนบทบรรณาธิการจะเข้าประชุมร่วมกับทีมข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อรับทราบทิศทางและประเด็นข่าวที่จะนำเสนอในแต่ละวัน แต่การตัดสินใจว่าจะเขียนนำเสนอเรื่องอะไร ขึ้นอยู่กับผู้เขียนบทบรรณาธิการเป็นผู้ตัดสินใจ โดยกองบรรณาธิการเคารพการตัดสินใจของผู้เขียนบทบรรณาธิการ เพราะถือว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจ และมีคุณสมบัติและวิจารณญาณที่เหมาะสมในการเขียนบทบรรณาธิการ

ต่อมากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กำหนดให้มี “ตำแหน่ง บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา” เป็นผู้รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียวจนถึงปัจจุบัน โดยผู้ที่รับตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจากอดีตถึงปัจจุบัน ได้แก่ สมบูรณ์ วรพงษ์, ทองทศ ไททยานนท์, ไพฑูรย์ สุนทร เป็นต้น

ปัจจุบันกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มอบหมายตำแหน่ง บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้ **สุนทร ทาช้าย** อดีตหัวหน้าข่าวต่างประเทศหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นผู้รับผิดชอบ เพราะมีคุณสมบัติเหมาะสมตรงกับที่กองบรรณาธิการกำหนดไว้ คือ เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำงานข่าวอย่างยาวนาน จึงเป็นที่ไว้วางใจและได้รับการยอมรับจากกองบรรณาธิการ โดยทำหน้าที่สำคัญคือการเขียนบท

บรรณาธิการที่เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของหนังสือพิมพ์ นำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และความคิดเห็นสู่สาธารณชน

“โดยทั่วไปกองบรรณาธิการจะมอบหมายให้บุคคลทำหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการประมาณ 3-5 คน ตามความรู้ความเชี่ยวชาญโดยผลัดกันเขียนบทบรรณาธิการ เช่น นักข่าวอาวุโสสายการเมือง , เศรษฐกิจ, สังคม, ต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งในยุคเริ่มแรกของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ได้มอบหมายให้นักข่าวอาวุโสสลับกันรับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการเหมือนที่บอกไว้ ต่อมากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กำหนดให้มี “ตำแหน่ง บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา” เป็นผู้รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียวจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีหลายท่านที่ทำหน้าที่นี้มาก่อน จนมาถึงตัวผมในปัจจุบัน” (สุนทร ทาช้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“การคัดเลือกคนที่เข้ามารับหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ แม่นยำในประเด็นข่าว มีประสบการณ์ในการทำงานยาวนานพอสมควร โดยเฉพาะข่าวประเภทข่าวหนัก (Hard News) เป็นข่าวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ หรือมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก เป็นเรื่องราวที่เข้าใจค่อนข้างยาก ต้องอาศัยความคิด ความรู้ ความสนใจในภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆพอสมควร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ แรงงาน ต่างประเทศ การศึกษา ศาสนา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

จิตสุภา วัชรพล ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด ระบุว่า ที่ผ่านมานโยบายการนำเสนอข่าวสารและข้อมูล โดยกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เน้นความเป็นกลาง โดยการเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นผ่านเนื้อหาต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ และมีความถูกต้องแม่นยำ

“หนังสือพิมพ์เป็นสื่อประเภทหนึ่ง que เข้าถึงคนทุกระดับ ทำให้ทุกคนมีโอกาสได้รู้เท่าทันเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ข้อมูลจึงต้องมีความถูกต้องและเป็นธรรม เปรียบเหมือนสะพานเชื่อมโยงให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลและเดินบนสะพานนั้นได้อย่างมั่นใจ” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

จิตสุภา ย้ำว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยึดถือจรรยาบรรณสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายได้นำเสนอข่าวหรือข้อคิดเห็นผ่านคอลัมน์ได้เต็มที่และสมดุล หรือที่เรียกว่า วัดกันแบบ “คอลัมน์นิ้ว” หมายถึง พื้นที่การนำเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นต้องมีพื้นที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งปัจจุบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง และที่สำคัญอีกประการ นั่นคือ

ประเด็นที่น่าเสนอต้องเป็นเรื่องที่คนสนใจ (Human Centric) ทำให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ครอบคลุมของหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศไทยมาอย่างยาวนาน

สำหรับกรณีที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐถูกวิจารณ์ว่านำเสนอข่าวคลาดเคลื่อน ไม่ถูกต้อง ใช้ถ้อยคำรุนแรง จิตสุภา อธิบายว่า แม้จะมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนตีพิมพ์ทุกครั้งแล้วก็ตาม แต่ยอมรับว่าอาจเกิดจากความผิดพลาดของคน (Human Error) หรือจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นต้น หลังจากเกิดความผิดพลาด จะมีการประชุมหารือเพื่อสืบหาสาเหตุความผิดพลาด และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก รวมทั้งพิจารณาบทลงโทษแล้วแต่กรณี ส่วนกรณีการใช้พาดหัวข่าวด้วยภาษาและถ้อยคำที่หวิหวา จิตสุภา มองว่านี่คือ จุดเด่นของไทยรัฐ

“ไทยรัฐจะใช้ภาษาแบบชาวบ้านเข้าใจง่าย ตรง สั้น กระชับ ผู้อ่านจดจำได้ เพื่อแสดงตัวตนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ดังนั้น สิ่งที่เป็นจุดเด่นและข้อดี เราจะพยายามรักษาตัวตนของหนังสือพิมพ์ที่ชัดเจนนี้ไว้ต่อไป” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

จิตสุภา กล่าวว่า ผลงานที่น่าเสนอโดยนักหนังสือพิมพ์ของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นเครื่องที่ยืนยันความเป็นอิสระในการทำงานของกองบรรณาธิการได้เป็นอย่างดี เพราะมีเนื้อหาข้อมูลรวมทั้งบทวิเคราะห์โดยคอลัมนิสต์ที่หลากหลาย ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางความคิดแต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะพนักงานทุกคนมีความเข้าใจ และเคารพความแตกต่างทางความคิด จึงทำให้ประสานงาน และร่วมงานกันได้อย่างราบรื่น

“การทำงานของนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ คอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สามารถร่วมงานกันได้อย่างราบรื่น ไม่มีความขัดแย้งใดๆ ในการทำงาน เพราะทุกคนเข้าใจแนวทางการนำเสนอข่าวของแต่ละคน ถึงจะแตกต่างทางความคิด แต่ไม่ส่งกระทบต่อการทำงานใดๆ ในกองบรรณาธิการ” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

รูปที่ 10 ตัวอย่าง เนื้อหาที่หลากหลายของคอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จากรูปตัวอย่างข้างต้น จะพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 5 (รูปซ้าย) และ หน้า 6 (รูปขวา) วันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558 มีเนื้อหาการนำเสนอมุมมองบทวิเคราะห์ของคอลัมน์นิสต์ที่หลากหลาย เช่น

หน้า 5 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏว่ามี คอลัมน์ เหวะเหะพาตี โดย ชุม นำเสนอเรื่อง “ศึกเลือกตั้งเมียนมา ป่าซุจิบนเส้นทางวิบาก” เกี่ยวกับการจัดเลือกตั้งของพม่า, คอลัมน์ หมายเหตุประเทศไทย โดย ลม เปลี่ยนทิศ เรื่อง “เดินหน้าหรือถอยหลัง” ที่นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับข้อเสนอร่างรัฐธรรมนูญว่าด้วยระบบการเลือกตั้งของไทย, สกู๊ปหน้า 1 นำเสนอเรื่อง “หมอไทยไม่ไปนอกปักหลักตั้งรับเออีซี” กล่าวถึงความพร้อมของแพทย์ไทยก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น

หน้า 6 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏว่ามี คอลัมน์ กล้าได้กล้าเสีย โดย สายล่อฟ้า นำเสนอเรื่อง “เล่าเรื่องเมือง เมียนมา (2)” ซึ่งเล่าถึงการพัฒนารุขกิจในเมียนมา โดยเฉพาะธุรกิจธนาคารสัญชาติไทยที่เข้าไปลงทุนมากขึ้น, คอลัมน์ คาบลูกคอบดอก โดย หมดเหล็ก ที่เสนอบทวิเคราะห์เรื่อง “ติดหล่มรัฐธรรมนูญ” แสดงความกังวลเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญที่อาจจะติดหล่มปัญหา, คอลัมน์ ส่อง

ตำรวจ เรื่อง “ชายเพราะปาก” ที่กล่าวถึงกรณีหนุ่มวัยรุ่นพุดแซวพนักงานสาวต้อนรับบนเครื่องบิน ว่าอาจมีระเบิดในกระเป๋า จนถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย เป็นต้น

การผลิตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐดำเนินการโดย บริษัท วัชรพล จำกัด มีพนักงานทั้งสิ้นกว่า 1,600 คน ผลิตหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายวันละ 1,000,000 ฉบับ ในวันปกติ และกว่า 1,200,000 ล้านฉบับ ในวันที่ออกสลากกินแบ่งรัฐบาล ราคาจำหน่ายฉบับละ 10 บาท แต่ปัจจุบันยอดการผลิตหนังสือพิมพ์ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉลี่ยจัดจำหน่ายวันละประมาณ 600,000-700,000 ฉบับ

“ปัจจุบันในวันปกติจะมียอดจำหน่าย ประมาณ 600,000-700,000 ฉบับ จากเดิมในช่วงปี 2540 ที่มียอดขายสูงสุดวันละ 1,000,000 ฉบับ และในวันที่ออกสลากกินแบ่งรัฐบาล จะมีการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐวันละกว่า 1,200,000 ล้านฉบับ โดยยอดการจำหน่ายที่ลดลงเป็นเพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ไม่เกี่ยวข้องกันเนื้อหาหรือคุณภาพของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐแต่อย่างใด” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

การพิมพ์ครั้งแรก เป็นการเรียงพิมพ์ด้วยตัวตะกั่วแม่พิมพ์พื้นนูน ใช้เครื่องพิมพ์ระบบ “เลตเตอร์เพรส” เรียกว่า “แท่นนอน” แบบใช้หวี หรือ “ฉับแกระ” ใช้กระดาษเป็นแผ่นป้อนเข้าเครื่องด้วยมือ

ต่อมาเปลี่ยนมาใช้เครื่องพิมพ์ระบบ “โรตารี” ใช้แม่พิมพ์พื้นนูนเหมือนกัน แต่ใช้ตะกั่วหลอม และใช้กระดาษเป็นม้วน จากนั้นใช้เครื่องพิมพ์ระบบ “เวปออฟเซท” เป็นระบบพื้นเรียบ ใช้แม่พิมพ์เป็นแผ่นอลูมิเนียมผสมโลหะเคลือบน้ำยาไวแสง เรียกว่า “เพลท”

ปัจจุบันใช้เครื่องพิมพ์รุ่น “จีโอแมน” ผลิตโดย บริษัท แมนโรแลนด์ ประเทศเยอรมนี มูลค่ากว่า 2,000 ล้านบาท ติดตั้งอยู่ในอาคารที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะสำหรับเครื่องพิมพ์นี้ เครื่องพิมพ์จะทำงานร่วมกับเครื่องต่อกระดาษอัตโนมัติ รุ่น “ดีเอ็มอี/เอส 45” ผลิตโดย บริษัท เอ็มอีจี ประเทศฝรั่งเศส จำนวน 36 ยูนิต โดย 1 เครื่องพิมพ์ จะใช้เครื่องต่อกระดาษ จำนวน 6 ยูนิต

กระบวนการผลิตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เริ่มจากนำกระดาษป้อนเข้าสู่เครื่องต่อกระดาษผ่านเข้าป้อมพิมพ์ โดยมีระบบคอมพิวเตอร์ “พีคอม” คอยควบคุมการปรับสี และความคมชัด เป็นต้น เมื่อเดินเครื่องพิมพ์พร้อมกัน 6 เครื่อง สามารถพิมพ์หนังสือพิมพ์ได้ชั่วโมงละ 360,000 ฉบับ หรือวินาทีละ 100 ฉบับ

จากนั้นหนังสือพิมพ์ที่ออกเป็นฉบับแล้ว จะไหลผ่านสายพานลำเลียงหนังสือพิมพ์ ผลิตโดยบริษัท เพอร์แรค ประเทศสวีเดนเชอแลนด์ ทำหน้าที่รับช่วงนำหนังสือพิมพ์จากเครื่องพิมพ์ไปสู่เครื่องนับจำนวน และเครื่องมัด โดยเครื่องนับจำนวนจะปฏิบัติตามคำสั่งที่ถูกป้อนไว้ในคอมพิวเตอร์ควบคุม ปริมาณตามข้อมูลความต้องการหนังสือพิมพ์ของผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศ ขณะเดียวกันคอมพิวเตอร์อีกชุดหนึ่งจะพิมพ์แผ่นปะ “หน้าห่อ” โดยมีชื่อผู้แทนจำหน่าย จำนวนฉบับ และบาร์โค้ด ออกมาพร้อมกัน

ห่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะถูกส่งมาตามรางลำเลียงลงสู่ด้านหน้าอาคาร โดยจะมีคอมพิวเตอร์อ่านบาร์โค้ดบน “หน้าห่อ” และสั่งการไปยังเครื่องแยกห่อ เพื่อจำแนกห่อหนังสือพิมพ์ เตรียมจัดส่งไปสู่ผู้อ่านทั่วประเทศ ทั้งทางรถยนต์ และเครื่องบิน โดยแบ่งออกเป็นสายเหนือ อีสาน ใต้ ตะวันออก และกรุงเทพมหานคร (บริษัท วัชรพล จำกัด)

สำหรับหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ มีจำนวน 40 หน้า ใช้กระดาษยาวประมาณ 5.46 เมตร มีน้ำหนักประมาณ 210 กรัม ซึ่งฐานผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเฉลี่ยพบว่าหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ จะมีผู้อ่าน 4 คน ดังนั้น ฐานคนอ่านไทยรัฐจะอยู่ที่ 4 ล้านคน/วัน (จิตสุภา วัชรพล, 2557)

ยอดขายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง

มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระบุว่า สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยเพิ่มยอดขายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเห็นได้ชัดเจนในอดีตที่ผ่านมา เช่น เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2529 พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศปลด พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก จากการเป็น ผู้บัญชาการทหารบก และให้ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ขึ้นเป็นผู้บัญชาการทหารบกแทน

หลังจากมีประกาศคำสั่งดังกล่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐพาดหัวใหญ่ว่า "สั่งปลด...อาทิตย์" ซึ่งเป็นฉบับที่มียอดขายดีมาก โดยจำหน่ายได้เกิน 1 ล้านฉบับ (เว็บไซต์ประชาไท, 2558)

“เมื่อก่อนช่วงที่การเมืองมีความขัดแย้ง เกิดความรุนแรง ยอดขายของไทยรัฐก็จะเพิ่มขึ้นด้วย เพราะเอเยนต์เขาจะสั่งเพิ่มจำนวนหนังสือพิมพ์ เพื่อนำไปขายในพื้นที่ให้มากขึ้น เช่น จากเดิมเคยรับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 100 ฉบับ มาขาย ก็จะสั่งเพิ่มเป็น 120 ฉบับบ้าง 150 ฉบับบ้าง แล้วแต่พื้นที่ เพราะคนสนใจอ่านข่าว อยากรู้ อยากรู้อยากติดตามข่าวสารบ้านเมือง แต่สมัยนี้ยอดขายไทยรัฐช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองคงไม่ได้เพิ่มขึ้นเท่าอดีต เพราะมีสื่อต่างๆ ให้ติดตามเพิ่มขึ้นและรวดเร็วกว่า เช่น โทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย ยอดขายของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ลดลงก็ถือว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วโลก” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

รูปที่ 11 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 28 พฤษภาคม 2529

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการสร้างความปรองดองในสังคมไทย

มานิจ ย้ำว่า ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังคงยึดหลักการ คือ “ทำหนังสือพิมพ์ขายประชาชน ไม่ได้ขายนักการเมือง” ซึ่งเป็นคำพูดที่ กำพล วัชรพล เคยกล่าวไว้ ดังนั้น ไทยรัฐจะไม่ฝักใฝ่การเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสนับสนุนเข้าข้างนักการเมือง

“...บทวิเคราะห์ของคอลัมน์นิสต์ แม้จะดูว่าสนับสนุนฝ่ายใดเป็นพิเศษ นั่นคืออิสระเสรีภาพในการเขียนการนำเสนอ แต่อย่าบิดเบือนข้อมูล ไม่มุ่งโจมตีฝ่ายตรงข้ามโดยเลื่อนลอยไร้หลักฐาน ต้องอยู่บนพื้นฐานความจริง เป็นธรรม และไม่ผิดกฎหมาย” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ในอนาคตหากเกิดความขัดแย้งทางการเมืองไทยอีก จิตสุภา วัชรพล ยืนยันว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะทำหน้าที่สื่อมวลชนให้ดีที่สุด ด้วยการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารให้ผู้อ่านอย่างครอบคลุม ทั้งถึงถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

“เรายังคงทำหน้าที่สะท้อนสังคม สะท้อนความคิดเห็นของคนในสังคม แม้บทบาทเหล่านี้ อาจจะได้เข้มข้นหรือมีอิทธิพลต่อสังคมมากเหมือนยุคก่อนก็ตาม แต่เราจะรักษาบทบาทเหล่านี้

เอาไว้ต่อไป” (จิตสุภา วัชรพล, ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยการผลิดของ บริษัท วัชรพล จำกัด นับว่าเป็นหนึ่งในบริษัทสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ กำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและอดีตผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ต้องการให้ธุรกิจนี้เป็นของตระกูลวัชรพล ให้สมาชิกครอบครัวร่วมกันบริหาร เพื่อประกอบอาชีพ สร้างรายได้อย่างมั่นคง แต่ในอนาคตทายาทรุ่นที่สามของตระกูลวัชรพลที่จะเข้ามารับช่วงต่อในการบริหารธุรกิจของครอบครัว มองว่า หากมีโอกาสที่จะขยายธุรกิจให้เติบโตอย่างมีศักยภาพต่อไปได้ ก็อาจมีแนวโน้มพิจารณานำบริษัทในเครือวัชรพล เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

“คุณตา (กำพล วัชรพล) ย้ำว่า ไม่ต้องการให้นำธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพราะต้องการเก็บไว้ให้ลูกหลานได้ทำมาหากิน มีอาชีพรองรับ และช่วยกันพัฒนาธุรกิจของครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าต่อไป แต่ส่วนตัวมองว่าเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ตลาดหลักทรัพย์ฯ มีพัฒนาการที่ดีขึ้น นักลงทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และธุรกิจต้องเติบโตด้วยการต่อยอดไปเรื่อยๆ จึงมีแนวโน้มที่จะนำธุรกิจในเครือ บริษัท วัชรพล จำกัด ที่มีศักยภาพ เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ยอมรับว่าเป็นเพียงแค่แนวคิดเบื้องต้น และไม่ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องทำทันทีเพื่อให้สำเร็จในเร็ววัน” (จิตสุภา วัชรพล, ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

อนาคตของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

อนาคตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้บริหารกล่าวว่า จะพัฒนาธุรกิจสื่อประเภทอื่นๆ เป็นการขยายธุรกิจให้กว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น เพราะปัจจุบันความนิยมและพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป สื่อหนังสือพิมพ์จึงต้องปรับตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

“อนาคตคงจะสานต่อธุรกิจสิ่งพิมพ์ และยืดช่วงเวลานานต่อธุรกิจให้นานที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ เพราะปัจจุบันความนิยมและพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป ทำให้กระแสตอบรับสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ลดลงทั่วโลก ขณะเดียวกันจะเริ่มดำเนินธุรกิจใหม่ๆ เพิ่มเติม เช่น ขายธุรกิจสื่อเป็นไทยรัฐออนไลน์, ไทยรัฐทีวี รวมทั้งธุรกิจประเภทอื่นๆ เช่น ให้บริการด้านโลจิสติกส์และการขนส่งสินค้า จาก

ต้นทุนที่เรามีรถส่งหนังสือพิมพ์ครอบคลุมทั่วประเทศ แต่ยังคงอยู่ระหว่างการหารือเพื่อหาข้อสรุป” (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเกิดขึ้นและเติบโตได้ ด้วยการวางรากฐานของกำพล วัชรพล ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะในช่วงที่สื่อมวลชนถูกคุกคามด้วยอำนาจรัฐซึ่งมีอำนาจสั่งปิดหนังสือพิมพ์ จับกุมและลงโทษนักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามหรือมีความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาล เป็นต้น ดังนั้น เมื่อตัดสินใจทำธุรกิจหนังสือพิมพ์ จึงเข้าใจดีว่าต้องยึดมั่นหลักการการทำงานของสื่อมวลชน ให้ความสำคัญในการทำงานข่าว เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประชาชน ส่งผลต่อการใช้ชีวิต เป็นปากเสียงของประชาชน มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ขณะเดียวกันได้วางโครงสร้างการบริหารองค์กรแบบเครือข่าย เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยย้ำว่าไม่ต้องการให้นำบริษัท วัชรพล จำกัดจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อให้สะดวกแก่การบริหารงาน การตัดสินใจ และเป็นแหล่งประกอบอาชีพสร้างรายได้สำหรับสมาชิกของตระกูลวัชรพลในอนาคต โดยปัจจุบัน คุณหญิงประณีต ศิลป์ วัชรพล ถือหุ้นหลักในสัดส่วนครึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมด และทายาทของ กำพล กับคุณหญิงประณีตศิลป์ คือผู้ที่ถือครองหุ้นบริษัทในสัดส่วนที่แตกต่างกันตามหน้าที่รับผิดชอบ และบริหารโดยแบ่งเป็นกองงานต่างๆ มีผู้รับผิดชอบดูแลแต่ละกองงาน ซึ่งผู้บริหารระดับสูงส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของตระกูล “วัชรพล” ซึ่งแบ่งหน้าที่เพื่อดูแลรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน โดย คุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล ประธานบริษัท และ ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นผู้ดูแลภาพรวมของธุรกิจทั้งหมด ส่วนกองบรรณาธิการมี สราวุธ วัชรพล เป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ

สำหรับการบริหารงานภายในกองบรรณาธิการ ได้แบ่งโครงสร้างหน้าที่บริหารงานอย่างชัดเจน โดยหัวหน้ากองบรรณาธิการจะมีรองหัวหน้ากองบรรณาธิการช่วยบริหารดูแลงานภายในกองบรรณาธิการ และมีผู้ช่วยกองบรรณาธิการ รวมทั้งหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง ที่ช่วยดูแลภาพรวมของงานข่าวจากแผนกต่างๆ จากโครงสร้างบริหารงานกองบรรณาธิการ พบว่าตำแหน่ง “บรรณาธิการ” ซึ่งทำหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการ อยู่ภายใต้การดูแลของหัวหน้ากองบรรณาธิการโดยตรง และภายในกองบรรณาธิการให้อิสระเสรีภาพการทำงานสำหรับนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ ภายใต้หลักจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ และหลักการสำคัญของ กำพล วัชรพล ที่ยึดถือสานต่อ นั่นคือ “ทำหนังสือพิมพ์เพื่อคนอ่าน ด้วยการทำความจริงให้ปรากฏ ไม่บิดเบือนข้อมูล และไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด”

โดยสิ่งที่ช่วยยืนยันการทำงานอย่างมีอิสระและเสรีภาพในการเสนอความคิดของนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้วิจัยพบว่า มีความหลากหลายของเนื้อหาภายในหน้าหนังสือพิมพ์เดียวกัน เช่น ในหน้า 5 และ 6 ซึ่งมีเนื้อหาบทวิเคราะห์ทั้งเรื่องการเมือง, ต่างประเทศ, เศรษฐกิจ ฯลฯ

ผสมผสานแล้วแต่มุมมองของคอลัมนิสต์แต่ละคน ที่ต้องการเสนอให้ประชาชนได้อ่านและติดตาม ไม่มี การกำหนดให้เขียนประเด็นใดประเด็นหนึ่ง แล้วแต่วิจารณ์ของนักข่าว

การทำธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แม้เป็นองค์กรธุรกิจที่มุ่งหวังกำไรผ่านการขายโฆษณา และ การขายหนังสือพิมพ์ แต่กระบวนการผลิตข่าวสารต้องมีอิสระเสรีภาพ ไม่แทรกแซงการทำงานของ กองบรรณาธิการ และภายในกองบรรณาธิการเองก็เคารพการทำหน้าที่ของนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ มี เสรีภาพในการนำเสนอประเด็นข่าวสารต่างๆ อย่างเต็มที่ ภายใต้หลักจริยธรรมวิชาชีพ มุ่งเน้น ประโยชน์ของสาธารณะ ไม่สร้างปัญหาให้สังคม ประเทศชาติ และองค์กร ซึ่งเป็นหลักการที่ นักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐต่างยึดมั่นสืบทอดกันมาจนปัจจุบัน

บทที่ 5

การกำหนดกรอบข่าวสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอธิบายเกี่ยวกับการกำหนดกรอบ และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ รวมทั้งวิเคราะห์ว่าบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำหน้าที่เป็นกระจก หรือตะเกียง ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ในปี 2553 และ ปี 2556-2557 โดยอาศัยแนวคิดเรื่อง แนวคิดเรื่องการหนังสือพิมพ์และการเขียนบทบรรณาธิการ, แนวคิดเรื่องกรอบ (Framing), แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อมวลชน และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ระหว่างกระจกกับตะเกียง, แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องบรรทัดฐานเชิงวิชาชีพของสื่อ, ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory), แนวคิดเรื่องบทบาทสื่อกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ประกอบการพิจารณาผลการศึกษาวิจัย โดยมีหัวข้อการอธิบาย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประวัติและคุณสมบัติของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประวัติ สุนทร ทาช้าย บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สุนทร ทาช้าย
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สุนทร ทาช้าย เกิดเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2483 ที่ จ.นครราชสีมา ในครอบครัวของชาวนา มีพี่น้องรวมทั้งหมด 10 คน โดยเป็นลูกคนที่ 4 ตั้งแต่จำความได้ สุนทร เล่าว่าชื่นชอบเรื่องการเมืองเป็นพิเศษ ถึงขนาดว่าในช่วงที่มีการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งๆ ที่ตัวเองยังเด็ก ก็ขอเดินร่วมไปกับขบวนหาเสียงเลือกตั้ง เพราะชื่นชมอาชีพนักการเมือง

สุนทร เริ่มต้นการศึกษาจากการบวชเรียนเป็นสามเณร ตั้งแต่อายุ 12 ปี และเดินทางเข้ามาเรียนที่วัดยานนาวา กรุงเทพมหานคร จากนั้นสอบเทียบระดับการศึกษาได้สำเร็จ ก่อนเริ่มต้นชีวิตการทำงานเป็นข้าราชการที่กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในปี 2504

ต่อมาในปี 2508-2511 สุนทร ทาซ่าย ได้เข้าเรียนที่คณะนิเทศศาสตร์ รุ่นที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำให้ได้รู้จักกับ สมิต มานัสฤดี หัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ในขณะนั้น) โดย สมิต ชักชวนให้ สุนทร มาทำงานที่ไทยรัฐเนื่องจากเห็นว่า สุนทร เป็นคนที่มีความสนใจงานด้านสื่อสารมวลชน มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ มีประสบการณ์เคยแปลข่าวต่างประเทศให้หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งในช่วงเวลานั้น โดยมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบข่าวต่างประเทศ ซึ่ง สุนทร ระบุว่า แม้ข่าวต่างประเทศจะไม่ได้ขึ้นขอบเท่าข่าวการเมือง แต่ก็ไม่มีปฏิเสธโอกาสดังกล่าว

“ตอนแรกอยากเป็นนักข่าวการเมือง เพราะชอบเรื่องการเมืองมาตั้งแต่เด็ก แต่ตำแหน่งหัวหน้าข่าวการเมืองไม่ว่างในขณะนั้น มีตำแหน่งหัวหน้าข่าวต่างประเทศ กับหัวหน้าข่าวสตรีที่ว่างอยู่ ผมคิดๆ ดูแล้ว ผมว่าข่าวต่างประเทศก็น่าสนใจ เพราะเรามีความถนัดด้านภาษาอยู่แล้ว อีกทั้งช่วงเวลานั้นบ้านเมืองเป็นยุคเผด็จการ นำเสนอข่าวการเมืองได้จำกัด ผมเลยคิดว่าข่าวต่างประเทศนี่แหละ ที่จะบอกกล่าวเล่าเรื่องให้ประชาชนได้รับรู้ ผมเลยตั้งใจนำเสนอข่าวการเมืองในต่างประเทศสอดแทรกให้คนอ่านติดตาม ให้การศึกษาเรื่องการเมืองต่างประเทศแก่ผู้อ่าน”

สุนทร เริ่มต้นทำงานสื่อสารมวลชนเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ไทยรัฐ ตั้งแต่ปี 2512 โดยก่อนหน้านั้นช่วงที่ใกล้สำเร็จการศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์ สุนทร ลาออกจากกรมพัฒนาชุมชน และเข้าทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ ที่สถานทูตเยอรมนี ระหว่างปี 2511-2512 ก่อนจะเบนเข็มชีวิตตนเองเข้าสู่เส้นทางนักสื่อสารมวลชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

หลังจากเริ่มงานกับไทยรัฐ สุนทร ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม โดยลงเรียนปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วงปี 2513-2514 แต่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพราะต้องเดินทางไปต่างประเทศ สุนทร ยังไม่ละความพยายาม เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจจากต่างประเทศ ได้สมัครเรียนปริญญาโทอีกครั้ง ในคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเพราะเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สุดท้าย สุนทร ทาซ่าย ตัดสินใจสมัครเรียนวุฒิปริญญาตรีเพิ่มเติม ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำเร็จการศึกษาในปี 2532

ความภาคภูมิใจในการทำงานสื่อสารมวลชนของ สุนทร คือได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง “นายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย” ในปี 2523 และในปีเดียวกันนั่นเอง สุนทร ตัดสินใจลาออกจากสมาคมนักข่าวฯ และการทำอาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ไทยรัฐ

“ผอ. กำพล กำชัยไว้เสมอว่า นักข่าวไทยรัฐจะต้องไม่เล่นการเมือง เพราะการเมืองไม่แน่นอนเดี๋ยวมาเดี๋ยวไป และไม่ยากให้การเมืองมาแทรกแซงการทำงานข่าว และกระทบกับธุรกิจของไทยรัฐ”

จากนั้น สุนทร ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. สังกัดพรรคกิจสังคม โดยมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค เนื่องจากมีเพื่อนนักข่าวสายการเมืองแนะนำให้ลงสมัครภายใต้สังกัดพรรคกิจสังคม อีกทั้งส่วนตัวชื่นชมนโยบายเงินผัน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ที่เกิดขึ้นมาในช่วงก่อนหน้านั้น โดยต้องการสานต่อนโยบายดังกล่าวในพื้นที่บ้านเกิดของตนเอง เพราะช่วงนั้นในพื้นที่ภาคอีสานคนส่วนใหญ่ยากจนและลำบากมาก นโยบายดังกล่าวช่วยทำให้ประชาชนกินดีอยู่ดี มีความสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในที่สุด สุนทร ได้รับเลือกให้เป็น ส.ส. สมัย พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบดูแลพื้นที่ อ.บัวใหญ่, อ.ประทาย, อ.พิมาย และ อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา

เมื่อเป็น ส.ส. ครบวาระ สุนทร ตัดสินใจหันหลังให้การเมือง และกลับมาทำงานที่ไทยรัฐอีกครั้ง ด้วยเหตุผลว่า การเมืองขาดความเป็นอิสระ ต้องทำตามมติพรรค ซึ่งบางครั้งเป็นสิ่งที่ขัดใจและอุดมการณ์ของตัวเองแต่ก็จำเป็นต้องทำ อีกทั้งการเมืองเป็นเรื่องของคนรวยและอำนาจที่ยื้อแย่งแก่งแย่งเพื่อผลประโยชน์ แม้จะรู้สึกว่าอาชีพนักการเมืองไม่ได้สนุกอย่างที่คิด แต่สิ่งที่ได้รับจากการทำงานการเมือง คือความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเมือง การเลือกตั้ง และระบบรัฐสภา

จากนั้น สุนทร กลับเข้าทำงานที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐในปี 2526 ในตำแหน่งหัวหน้าข่าวต่างประเทศเหมือนเดิม เพราะระหว่างที่ออกไปทำงานการเมือง มีผู้ทำหน้าที่รักษาการตำแหน่งหัวหน้าข่าวต่างประเทศไว้ แต่ไม่นานนัก สุนทร ทาซาย ได้ย้ายไปเป็นคอลัมนิสต์ในชื่อ “สุนทร วาที” เขียนคอลัมนีวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศ เน้นเรื่องการเมืองต่างประเทศตามความถนัดและความชื่นชอบส่วนตัว ก่อนที่จะได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และรับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ ต่อจากคุณไพฑูริย์ สุนทร ตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน

“เมื่อผมมาทำหน้าที่คอลัมนิสต์ใช้ชื่อว่า สุนทร วาที ภารกิจหน้าที่อาจจะไม่มากเหมือนตอนเป็นหัวหน้าข่าวต่างประเทศ ทำให้พอจะมีเวลาว่างมากขึ้น และก่อนหน้านั้นผมเคยช่วยเขียนบทบรรณาธิการบ้างบางครั้ง ตั้งแต่สมัย คุณสมบูรณ วรพงษ์ เป็นบรรณาธิการ เลยอาจทำให้กองบรรณาธิการไว้วางใจและมอบหมายให้ผมเขียนบทบรรณาธิการ ต่อจากคุณไพฑูริย์ สุนทร ผมก็ทำเรื่อยมาตั้งแต่ตอนนั้นจนกระทั่งถึงทุกวันนี้”

ในยามว่าง สุนทร ชอบอ่านหนังสือประเภทประวัติศาสตร์และการเมือง ด้วยผลงานที่ผ่านมารวมทั้งความรู้ความสามารถ ทำให้ได้รับยกย่องจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้เป็นนิสิตเก่าดีเด่น คณะนิเทศศาสตร์ เมื่อปี 2526 – 2528 และได้รับยกย่องให้เป็นคนดีศรีประทาย จ.นครราชสีมา

คุณสมบัติของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประภิต หลิมสกุล ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งผู้ที่ทำงานในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้ความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารเห็นสมควรให้ สุนทร ทาซ่าย เป็นบรรณาธิการ รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ เพราะมีความเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ และความเป็นมืออาชีพในฐานะนักสื่อสารมวลชน ซึ่งผลงานที่ผ่านมาคือเครื่องการันตีคุณภาพได้เป็นอย่างดี

“คุณสุนทร ทาซ่าย มีความเหมาะสมที่จะเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะเป็นผู้ที่เห็นโลกมามาก ถูกหล่อหลอมด้วยประสบการณ์จริงของการทำข่าว และการเป็นนักหนังสือพิมพ์โดยแท้จริง ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใด เป็นกลาง เปรียบเหมือนผู้ที่บรรลุแล้ว จึงเหมาะสมทุกประการ ได้รับมอบหมายให้เขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียวมานานนับ 10 ปี เป็นปากเสียงให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งคุณสุนทร พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าทำหน้าที่ได้น่าพึงพอใจ เป็นกลาง มีการเขียนติติงแนะนำด้วยความปรารถนาดีต่อสังคมส่วนรวมอย่างแท้จริง” (ประภิต หลิมสกุล. ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

นอกจากนี้ บุคคลใกล้ชิดที่เคยร่วมงานกับ สุนทร ทาซ่าย ทั้งอดีตหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ต่างยอมรับในความสามารถและกล่าวชื่นชมลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ในตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

“การเลือกให้ คุณสุนทร ทาซ่าย เขียนบทบรรณาธิการ เป็นการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน รอบด้านแล้ว เพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมอย่างมาก ผ่านงานสำคัญต่างๆ เช่น หัวหน้าข่าวต่างประเทศ, ส.ส. นครราชสีมา เป็นต้น ส่วนสาเหตุที่ต้องหยุดงานนักข่าวช่วงที่เป็น ส.ส. เพราะ ผอ.กำพล ท่านไม่ต้องการให้การเมืองมีอิทธิพลต่ออาชีพนักข่าว” (สมิต มานัสฤดี. ที่ปรึกษากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“การเขียนบทบรรณาธิการของคุณสุนทร นับว่าเป็นงานการเขียนที่คงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยรัฐเอาไว้ได้เป็นอย่างดี เขียนอ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะสมแล้วที่รับผิดชอบหน้าที่นี้” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“คุณสุนทร ทาช้าย ถือว่าเป็นลูกหม้อคนหนึ่งของไทยรัฐ จากการติดตามการทำงานคุณสุนทร พบว่า มีความรู้ดี ใช้ภาษาดี มีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ อ่าน และแปลข่าวต่างประเทศ ต่อยอดประเด็นข่าวและวิเคราะห์ข่าวได้ดี” (สมชาย กรุสวนสมบัติ. คอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“คุณสุนทร มีความเหมาะสมทุกประการที่จะเขียนบทบรรณาธิการ ทั้งความรู้ความสามารถ และเนื่องด้วยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีบรรณาธิการรับผิดชอบเขียนด้วยตนเอง ทำให้บทบรรณาธิการมีคุณภาพ” (ธงชัย ณ นคร. หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“คุณสุนทร เป็นคนที่มีจุดยืนทางการเมืองอย่างเป็นกลาง ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นับว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ซื่อสัตย์ในวิชาชีพอย่างยิ่ง” (ปราโมทย์ ฝ่ายอุประ. อดีตหัวหน้าข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“ลักษณะนิสัยส่วนตัวของคุณสุนทร คือเป็นผู้ใหญ่ใจดี มีความประนีประนอม น่ารัก เป็นกันเอง มีความรอบรู้ พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เสมอ” (ชวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

เสรีภาพในการทำหน้าที่ของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สุนทร ทาช้าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีอิสระเสรีภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ และมีหลักการงานส่วนตัวที่สอดคล้องกับหลักขององค์กร คือ ยึดถือความเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง พยายามไม่ให้มีอคติ โดยเฉพาะ ฉันทาคติหรือความลำเอียง เพราะความรักใคร่ชอบพอ และภยาคติที่ลำเอียง เพราะความขลาดกลัว เกรงใจ เกรงอิทธิพล กลัวจะเสียผลประโยชน์ เพื่อให้บทบรรณาธิการมีประโยชน์ต่อผู้อ่านและส่วนรวมมากที่สุด

“ตั้งแต่ที่ผมได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการและเขียนบทบรรณาธิการ ผมมีอิสระในการทำหน้าที่ ผู้บริหารไม่เคยมาสั่งการ หรือแทรกแซงการทำงาน เว้นแต่จะมีข้อเสนอแนะในบางครั้ง ผมจึงต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุดด้วยความระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูล

แม้ว่าบทบรรณาธิการจะมีคนเขียนเพียงคนเดียว แต่ต้องรักษาจุดยืนของไทยรัฐด้วยการนำเสนอและถ่ายทอดเนื้อหาแทนความเห็นส่วนรวม สังเกตได้ว่าผมจะใช้สรรพนามคำว่า “เรา” เพื่อแทนความคิดเห็นส่วนรวมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเน้นยึดความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ไม่โจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้บทบรรณาธิการไม่เคยถูกฟ้องร้องทางคดี เพราะสิ่งที่ผมเขียนคือความตั้งใจที่ดีต่อส่วนรวม ต่อคนอ่าน เราอยากบอกให้เขารู้ เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมการเมืองโดยทั่วไปเพื่อหวังจะแก้ไขให้ดีขึ้น ไม่ได้มุ่งโจมตีตำหนิให้ร้ายใคร ไม่ต้องการทำให้ใครเสียหาย ทำให้ช่วงที่ผ่านมาไม่ว่าสถานการณ์ปกติหรือในช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมือง ไม่เคยมีใครมาข่มขู่คุกคาม ตำหนิ หรือต่อว่าผม” (สุนทร ทาช้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

สมิต มานัสฤดี ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และอดีตหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อธิบายเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีผู้รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียวเพื่อให้ดูแลรับผิดชอบบทบรรณาธิการโดยเฉพาะ จากเดิมในช่วงเริ่มแรกมีผู้รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการประมาณ 3-5 คน ซึ่งแต่ละคนต่างมีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่าง บางครั้งจึงไม่สะดวกที่ต้องเขียนบทบรรณาธิการ โดยบรรณาธิการจะมีอำนาจตัดสินใจกำหนดประเด็นและเลือกเรื่องที่ต้องการนำเสนอได้ด้วยตนเอง ไม่มีการแทรกแซงการทำงานจากฝ่ายบริหาร ทำให้นักหนังสือพิมพ์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ในอดีตบทบรรณาธิการมีคนเขียนหลายคน จึงแบ่งสลับกันเขียน แต่จะอยู่ในกรอบที่ตกลงร่วมกันไว้ แต่เราพบว่าบางคนต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ทำให้ไม่สะดวกที่จะรับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ เช่น นักข่าวอาวุโส ซึ่งเป็นหัวหน้าโต๊ะข่าวด้วย ต้องดูแลงานภายในโต๊ะข่าวที่รับผิดชอบ ต้องดูแลนักข่าวที่อยู่ในสังกัดด้วย และต้องเขียนบทบรรณาธิการด้วย ดังนั้น เพื่อให้งานมีคุณภาพ ไทยรัฐจึงมอบหมายให้มีบรรณาธิการที่รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียว คอยรับผิดชอบดูแลบทบรรณาธิการโดยเฉพาะ แต่ก็ยังคงยึดหลักการที่จะเป็นปากเสียงให้กับหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ ซึ่งการเลือกเรื่องและเนื้อหาบทบรรณาธิการ กองบรรณาธิการให้อำนาจแก่บรรณาธิการเป็นผู้ตัดสินใจ เพราะมอบความเชื่อมั่นให้ผู้เขียนไปแล้ว โดยวิธีการเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้เขียนจะใช้ภาษาเรียบง่าย ไม่หวือหวา เพื่อให้เข้าถึงคนทุกชนชั้น” (สมิต มานัสฤดี. ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

นอกจากนี้ ลิขิต จงสกุล รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยืนยันถึงความเป็นอิสระในการทำงานของบรรณาธิการ ระบุว่า การตัดสินใจของบรรณาธิการไม่ว่าจะเป็นประเด็น หรือเนื้อหาสาระละเอียดของบทบรรณาธิการ ล้วนขึ้นอยู่กับมติตัดสินใจและดุลพินิจของบรรณาธิการ

“บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีผู้เขียนเพียงคนเดียว ดังนั้น การกำหนดประเด็น และเนื้อหาของบทบรรณาธิการในแต่ละวัน จึงขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าต้องการนำเสนอเรื่องไหน ประเด็นอะไร ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นประเด็นที่คนในสังคมสนใจมากกว่า” (ลิขิต จงสกุล. รองหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ขึ้นชมความรู้ความสามารถของ สุนทร ทาซ่าย จนได้รับความไว้วางใจจาก สราวุธ วัชรพล หัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยให้อิสระในการทำหน้าที่บรรณาธิการอย่างเต็มที่ และประสบการณ์รวมทั้งผลงานที่ผ่านมาช่วยการันตีคุณภาพได้เป็นอย่างดี

“คุณสุนทร ทาซ่าย เป็นผู้อาวุโส มีความรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเมือง ต่างประเทศ สังคม และสามารถเขียนบทบรรณาธิการได้ดี จึงคว่ำรางวัลทุกปี ทำให้คุณสราวุธ วัชรพล ไว้วางใจ ดังนั้น คุณสราวุธ จึงปล่อยให้คุณสุนทร เขียนบทบรรณาธิการโดยอิสระ ทั้งการกำหนดประเด็น เลือกเรื่อง และถ่ายทอดเนื้อหา อาจจะมีตรวจดูบ้างบางครั้ง แต่ไม่เคยเข้าไปกำกับอย่างใกล้ชิด เพราะเชื่อมั่น และไว้วางใจ” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ส่วนที่ 2 บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ขั้นตอนการผลิตบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สำหรับขั้นตอนการผลิตบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประกอบด้วย (สุนทร ทาซ่าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

- **ประชุมทีมข่าว** เพื่อรับฟังข้อมูลและสถานการณ์ประเด็นข่าวเด่นของแต่ละวัน
- **คัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ** ผู้เขียนจะเป็นคนกำหนดและเลือกเรื่องที่จะนำเสนอด้วยตนเอง ไม่มีการแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร โดยยึดหลักสำคัญ คือ เรื่องที่นำเสนอต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่าน มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ ครอบคลุมประเด็นการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม เป็นไปตามหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน ไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อไทยรัฐ

- **ค้นคว้าหาข้อมูล** จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ, ศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ²⁵, โทรทัศน์, วิทยุ, อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- **เขียนบทบรรณาธิการ** โดยยึดหลักการที่มุ่งคำนึงถึงผู้อ่านเป็นหลัก จึงต้องเรียงลำดับเนื้อหาให้อ่านเข้าใจง่าย มีความเป็นเอกภาพ ตรงตามข้อเท็จจริง มีเหตุผลที่เชื่อถือได้ ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย ชวนติดตาม
- **ตรวจทานแก้ไข** บรรณาธิการจะเป็นผู้รับผิดชอบเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อความตัวอักษร และบางครั้ง สราวุธ วัชรพล หัวหน้ากองบรรณาธิการ อาจตรวจสอบคุณภาพรวมหรือให้คำแนะนำการทำงานเพิ่มเติม เพื่อป้องกันความผิดพลาด แต่ด้วยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของ สุนทร ที่ผ่านมามีไม่เคยเกิดความผิดพลาด ทำให้เป็นที่ไว้วางใจของหัวหน้ากองบรรณาธิการมาโดยตลอด
- **กำหนดชื่อเรื่อง** โดยพิจารณาว่าเนื้อหาส่วนใดสำคัญที่สุด หรือมีภาษาถ้อยคำข้อความใดที่โดดเด่นน่าสนใจ จะนำมาตั้งเป็นชื่อเรื่องบทบรรณาธิการ ซึ่งการตั้งชื่อเรื่องภายหลังเขียนบทความเสร็จสิ้น ผู้เขียนระบุว่าเหมือนการสรุปแก่นสำคัญของเนื้อหา ด้วยภาษาที่กระชับและสั้นที่สุด เพื่อดึงดูดสายตาผู้อ่านและเพิ่มความน่าสนใจให้ผู้อ่านต้องการอ่านเนื้อหาของบทบรรณาธิการนั้นๆ ซึ่งเป็นรายละเอียดส่วนขยายต่อจากชื่อเรื่อง
- **นำส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์**

“ในช่วงเช้าของทุกวัน ทีมข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเขาจะประชุมทีมข่าว เพื่อรายงานสถานการณ์ข่าวเด่นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเมินทิศทางประเด็นข่าวต่างๆประจำวัน ผมจะ

²⁵ หน่วยงานในสังกัดกองบรรณาธิการ ก่อตั้งในปี 2506 โดยใช้ชื่อว่า "แผนกข่าวภาพ-เอกสาร" ต่อมาในปี 2518 เปลี่ยนชื่อเป็น "แผนกประวัติ-ภาพ-ข่าว" ถัดมาในปี 2522 ใช้ชื่อว่า "แผนกห้องสมุด" และในปี 2530 เป็น "แผนกศูนย์ข้อมูล" ภาระสำคัญของของศูนย์ข้อมูล ได้แก่ การให้บริการแก่พนักงานในบริษัท โดยเฉพาะกองบรรณาธิการในส่วนที่เกี่ยวกับงานข่าวตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ภาพข่าว และฟิล์มจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทุกฉบับ รวมทั้งเอกสารข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเขียนข่าว เนื่องจากเป็นแผนกที่ต้องรวบรวมข้อมูลประเภทต่างๆเป็นจำนวนมาก ในปี 2538 บริษัท วัชรพล จำกัด ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และเครื่องมือต่างๆของศูนย์ข้อมูลให้มีความทันสมัย เพื่อสามารถให้บริการแก่ผู้ต้องการได้อย่างรวดเร็วและครบวงจร พร้อมทั้งได้นำระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่เข้ามาใช้ภายในแผนก ศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นอกจากให้บริการแก่พนักงานไทยรัฐแล้ว ยังเปิดให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ทุกวันไม่เว้นวันหยุด ตั้งแต่เวลา 9.00 - 17.00 น. โดยบุคคลภายนอกที่ได้รับอนุญาตเข้ามาใช้บริการ จะต้องเสียค่าบริการสืบค้นข้อมูลตามอัตราที่กำหนด (เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์)

เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังประเด็นข่าวเด่น แล้วผมก็จะเลือกเรื่องเพื่อเขียนบทบรรณาธิการ ซึ่งจะต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สร้างความเข้าใจให้ผู้อ่าน มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ ครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ทั้งการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม ส่วนการหาข้อมูล ผมจะใช้หลักการ “สุ จุ ปุ ลิ” เสมอ คือ ฟัง คิด ถาม จด จากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วค่อยเอามาเรียบเรียงก่อนเริ่มเขียนบทบรรณาธิการ ซึ่งก่อนจะเขียนบทบรรณาธิการ ก็เปรียบเหมือนการร้อยพวงมาลัยนั่นแหละ หลังจากรวบรวมดอกไม้ต่างๆ ได้ครบตามต้องการ ต้องจัดเรียงให้เหมาะสม โดยเนื้อหาในบทบรรณาธิการจะเรียงลำดับเนื้อหาให้อ่านเข้าใจง่าย เป็นเอกภาพ, มีข้อเท็จจริงยืนยัน ไม่ยกเมฆ ไม่กล่าวหาเลื่อนลอย, มีเหตุผลที่เชื่อถือได้, ใช้ภาษาที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย, คำนึงถึงผู้อ่าน เมื่ออ่านแล้วต้องเข้าใจ ชวนติดตาม ไม่น่าเบื่อ เสร็จเรียบร้อยก็อ่านตรวจทานให้ถูกต้อง แล้วค่อยตั้งชื่อเรื่อง ก่อนจะส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์” (สุนทร ทาซ่าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ในแต่ละวัน สุนทร ทาซ่าย จะใช้เวลาในการผลิตบทบรรณาธิการ ประมาณ 30-90 นาที ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ตามปกติจะเขียนบทบรรณาธิการ 1 เรื่อง/วัน และส่งต้นฉบับบทบรรณาธิการให้โรงพิมพ์ช่วงเวลาประมาณ 15.00-16.00 น. เป็นประจำทุกวัน ยกเว้นวันศุกร์ ที่ไม่ต้องเขียนและนำส่งบทบรรณาธิการ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการตีพิมพ์บทบรรณาธิการในวันอาทิตย์ นอกจากนี้ ก่อนวันที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะตีพิมพ์ผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล จะต้องส่งต้นฉบับบทบรรณาธิการจำนวน 2 เรื่อง ถือว่าเป็นนโยบายการทำงานของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ปฏิบัติกันสืบมาจนปัจจุบัน

ลักษณะและโครงสร้างบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จากการศึกษาวิจัยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางการเมือง ในช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างปี 2553 กับ ปี 2556-2557 พบว่าบทบรรณาธิการเป็นประเภทให้ข่าวสารและอธิบายขยายความ โดยผู้เขียนจะให้ข้อมูลข่าวสารและรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องที่เป็นข่าว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเสนอแนะความคิดเห็นผ่านบทบรรณาธิการอีกด้วย

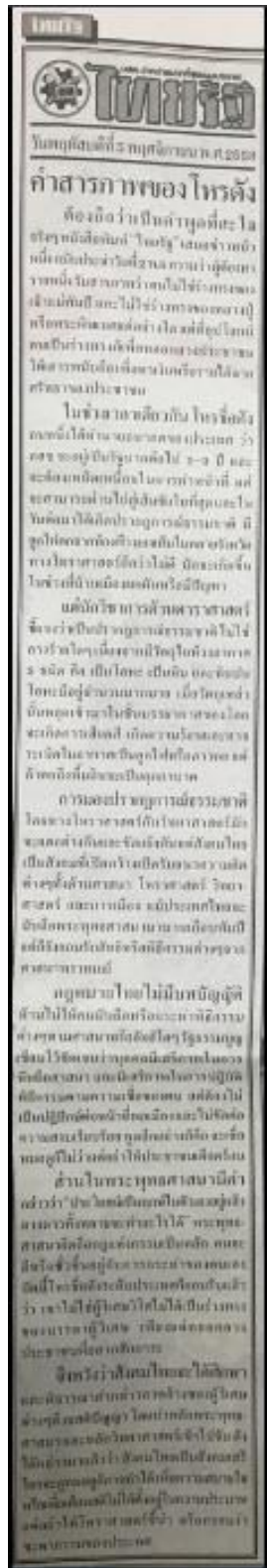
สำหรับบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะปรากฏในหน้า 3 กรอบบนด้านซ้ายมือ โดยรูปแบบของบทบรรณาธิการ ประกอบด้วย ด้านบนสุดคือ สัญลักษณ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บรรทัดล่างถัดมา คือ วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์ ถัดลงมา คือ “ชื่อเรื่อง” ของบทบรรณาธิการ จากนั้นคือ เนื้อหาบทบรรณาธิการ ที่มีจำนวน 7 ย่อหน้า (ดังรูปที่ 12)

“ช่วงแรกๆ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีผู้เขียนบทบรรณาธิการหลายคน จำนวนย่อหน้าจะสั้น-ยาว ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับผู้เขียนแต่ละคน จนกระทั่งผมเข้ามารับหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการ จำนวนย่อหน้าของเนื้อหาบทบรรณาธิการ มี 7 ย่อหน้า ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเขียนเนื้อหาและอธิบายให้ผู้อ่านได้เข้าใจด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ ไม่เยิ่นเย้อจนเกินไป แต่บางเรื่องที่เป็นเรื่องยากและซับซ้อน ผมคิดว่าถ้าเพิ่มจำนวนย่อหน้าได้อีกสัก 1-2 ย่อหน้า อาจจะเหมาะสมมากกว่า เพราะจะได้อธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น และบางครั้งคนอ่านบทบรรณาธิการไทยรัฐ จะบอกว่าทำไมมีเนื้อหาตำหนิฝ่ายการเมือง หรือคู่ขัดแย้งทางการเมือง ... จริงๆ แล้วผมต้องการชี้ให้เห็นว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ก็ต้องเขียนถึงกระตุกให้ฉกคิด เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น” (สุนทร ทาซ้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

รูปที่ 12 ตัวอย่าง บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558

สัญลักษณ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

วันเดือนปีที่ตีพิมพ์

ชื่อเรื่องบทบรรณาธิการ

เนื้อหาบทบรรณาธิการ

นอกจากการศึกษาโครงสร้างบทบรรณาธิการที่ปรากฏในหน้า 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้วิจัยได้ศึกษาความเกี่ยวข้องของบทบรรณาธิการ กับหนังสือพิมพ์หน้า 1 และหน้าตรงข้ามบทบรรณาธิการ โดยการเปรียบเทียบเนื้อหาข้อมูลที่นำเสนอ พบว่า

เนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 2 ซึ่งเป็นหน้าตรงข้ามบทบรรณาธิการ พบว่า เป็นเนื้อหาข่าวต่างประเทศ และคอลัมน์วิเคราะห์ต่างประเทศ ส่วนด้านล่างของหน้า 2 เป็นคอลัมน์ สำนักข่าวหัวเขียว ที่เป็นเนื้อหาต่อเนื่องจากหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยคอลัมน์นิสต์ คือ แม่ลูกจันทร์ หรือ ชูพงศ์ มณีน้อย รับผิดชอบคอลัมน์ดังกล่าวเพื่อนำเสนอมุมมองข้อคิดเห็น บทวิเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเด็นการเมือง นโยบายรัฐบาล หรือเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ข่าวที่ปรากฏในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะเป็นการพาดหัวข่าว และนำเสนอประเด็นข่าวเด่นรายวัน ทั้ง การเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม, ต่างประเทศ, การศึกษา, กีฬา,บันเทิง เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาในบทบรรณาธิการ หน้า 3 มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับประเด็นข่าวหลักที่นำเสนอในหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวคือ ถึงแม้บรรณาธิการจะเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบทิศทางข่าวในแต่ละวัน แต่ดุลพินิจการเลือกนำเสนอเนื้อหาในบทบรรณาธิการขึ้นอยู่กับบรรณาธิการเป็นผู้ตัดสินใจว่าต้องการนำเสนอเรื่องใด บางเรื่องอาจจะสอดคล้องกับพาดหัวข่าวหน้า 1 หรือบางเรื่องอาจจะไม่ตรงกับประเด็นข่าวที่นำเสนอในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ โดยอาจจะเขียนบทบรรณาธิการเพื่อกล่าวถึงเรื่องสำคัญที่ปรากฏเป็นข่าวหน้า 1 ในภายหลังก็เป็นได้ เช่น

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558 ข่าวหน้า 1 (รูปที่ 13) มีพาดหัวข่าวหลัก อาทิ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอนุมัติให้รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติออกจากราชการ, ผลกระทบจากโครงการรับจำนำข้าว, ข้อถกเถียงเรื่องความเหมาะสมการจัดลานเปียร์, ปัญหาการสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น นอกจากนี้ จะมีประเด็นหลักของคอลัมน์ต่างๆ ที่นำเสนอในหน้า 1 อีกด้วย เช่น สก๊อปข่าวหน้า 1, สำนักข่าวหัวเขียว เป็นต้น โดยผู้อ่านสามารถติดตามรายละเอียดเนื้อหาข่าวและบทวิเคราะห์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ตามเลขหน้าที่ระบุไว้

ถัดมา เป็นหน้า 2 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหน้าตรงข้ามบทบรรณาธิการ (รูปที่ 14) เนื้อหาที่นำเสนอโดยใช้พื้นที่ประมาณ 3 ใน 4 ส่วน คือ ข่าวต่างประเทศ และคอลัมน์ข่าวต่างประเทศ เช่น หน้าต่างโลก, เปิดม่านโจ๊ก โอเปร่า (Joke Opera) โดย ตอย ดอกฝิ่น, เปิดฟ้าส่องโลก โดย คุณนิตินวรรตน์ เป็นต้น และด้านล่างสุดของหน้า 2 คือ คอลัมน์สำนักข่าวหัวเขียว โดย แม่ลูกจันทร์ ซึ่งเนื้อหาข่าวต่างประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวสถานการณ์ต่างๆ รอบโลก ซึ่งอาจมีบางประเด็นที่ผู้เขียนบทบรรณาธิการนำเนื้อหาข่าวต่างประเทศมาอธิบายเพิ่มเติมในบทบรรณาธิการ ที่จะช่วยทำให้ผู้อ่านได้เปรียบเทียบระหว่างต่างประเทศ

ส่วนในหน้า 3 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (รูปที่ 15) ประกอบด้วย บทบรรณาธิการ ที่อยู่ด้านซ้ายของหน้าหนังสือพิมพ์ และมีคอลัมน์ต่างๆ โดยเนื้อหาหลักของหน้านี้ คือ ประเด็นการเมือง เช่น บทวิเคราะห์การเมือง โดย ทีมข่าวการเมือง, เทียบท่า หน้า 3 โดย ทีมข่าวการเมือง, การ์ตูนล้อการเมือง โดย เสขี ไทยรัฐ หรือ ศักดา แซ่เอียว เป็นผู้รับผิดชอบ, จับประเด็น, ยำใหญ่การเมือง, ชักธงรบ โดย กิเลน ประลองเชิง หรือ ประกิต หลิมสกุล เป็นต้น

โดยเนื้อหาในหน้า 3 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (รูปที่ 15) บทบรรณาธิการกับเนื้อหาที่นำเสนอในคอลัมน์ต่างๆ ไม่สอดคล้องกันเสมอไป เพราะผู้เขียนแต่ละคนจะมีแนวคิดและมุมมองต่อประเด็นการเมืองที่ลงลึกรายละเอียดแตกต่างกัน เช่น ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 บทบรรณาธิการนำเสนอเรื่อง “คำสารภาพของโหดัง” ซึ่งเป็นการขยายประเด็นข่าวหลังจากก่อนหน้านี้ คือ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2558 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้เสนอข่าวว่ามีผู้ต้องหารับสารภาพว่าไม่ได้เป็นร่างทรงที่มีประชาชนนับถือศรัทธา แต่อุปโลกน์ตนเป็นร่างทรงเพื่อหลอกลวงหารายได้จากความศรัทธาประชาชน พร้อมเปรียบเทียบกับหลักการทางวิทยาศาสตร์และหลักพระพุทธศาสนา เพื่อเตือนให้ผู้อ่านไม่ประมาท ป้องกันความลุ่มหลงมกมายอย่างไร้สติ เป็นต้น และด้านล่างสุดของบทบรรณาธิการจะไม่ระบุชื่อผู้เขียน หรือนามปากกา เหมือนในคอลัมน์ต่างๆ เนื่องจากเป็นบทบรรณาธิการที่เปรียบเหมือนตัวแทนความเห็นโดยรวมของหนังสือพิมพ์ ไม่เหมือนบทวิเคราะห์ในแต่ละคอลัมน์ที่ส่วนใหญ่เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลของคอลัมนิสต์ จึงสามารถระบุนามปากกา หรือชื่อผู้เขียนลงไปได้ (สุนทร ทาช้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ขณะที่บทวิเคราะห์การเมือง นำเสนอเรื่อง “เรียกขวัญ เสี่ยงวง” โดยกล่าวถึงความท้าทายของการบริหารงานเศรษฐกิจ โดย นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ (เสี่ยงวง) ที่ต้องรับมือทั้งเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาค่าครองชีพประชาชน และปัญหาการเมืองที่อยู่ระหว่างการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

สำหรับเนื้อหาคอลัมน์ เทียบท่า หน้า 3 ใช้ชื่อบทวิเคราะห์ว่า “จดหมายเหตุ” กล่าวถึงการจัดเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองก่อนเกิดการรัฐประหารที่เปรียบเหมือนจดหมายเหตุบันทึกเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองของประเทศในช่วงเวลานั้น

การ์ตูนล้อการเมือง โดย เสขี ไทยรัฐ ส่วนใหญ่จะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองผ่านความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ที่เสนอเรื่อง “ควีนหลงฮาโลวิน” ที่วิพากษ์วิจารณ์อำนาจ มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญ(ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557, ความยุติธรรม, ทำลายล้างการเมืองเมือง ผ่านผีที่หลอกหลอนสร้างความหวาดผวา เป็นต้น

คอลัมน์ชักธงรบ นำเสนอเรื่อง “เมียเทพ” ที่เปรียบเทียบกับเรื่องเล่าของหนังสือขมขม ปัญญาจีน กล่าวถึงยุคอดีตผู้คนเชื่อในแม่มดหมอผี และต้องจ่ายเงินให้คนเหล่านี้ สุดท้ายสามารถหาวิธีการแม่มดหมอผีได้สำเร็จ ทำให้ประชาชนไม่ตกเป็นเหยื่อถูกขูดรีดเงินอีกต่อไป ผู้เขียนนำเสนอ

เรื่องเล่าตำนานจีน เพราะช่วงเวลาดังกล่าวมีข่าวกรณีคนอ้างตัวเป็นร่างทรงองค์เทพลลวง
ประชาชน และถูกจับกุมได้ในที่สุด

ซึ่งคอลัมน์กีฬาเล่นประลองเชิง วันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 เป็นเพียงคอลัมน์เดียวในหน้า 3 ที่มี
เนื้อหาสอดคล้องกับบทบรรณาธิการ โดยมีประเด็นหลักที่น่าเสนอ คือ การลลวงประชาชนโดย
อ้างตัวเป็นร่างทรงองค์เทพ ส่วนในวันอื่นๆ คอลัมน์ดังกล่าวอาจจะมีเนื้อหาที่สอดคล้องหรือไม่
สอดคล้องกับบทบรรณาธิการก็ได้

รูปที่ 13 ตัวอย่าง หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558

รูปที่ 14 ตัวอย่าง หน้า 2 ซึ่งเป็นหน้าตรงข้ามบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558

รูปที่ 15 ตัวอย่าง ภาพหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 3
ประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558

** บทบรรณาธิการ **

คอลัมน์ เทียบท่าหน้า 3 ทีมข่าวการเมือง

การ์ตูนการเมือง โดย เสี่ย

คอลัมน์ ชักรงรูป โดย กิตน ประลองเชิง

การลำดับเรื่องในเนื้อหาบทบรรณาธิการ

สุนทร ทาช้าย อธิบายว่า การนำเสนอเนื้อหาบทบรรณาธิการ ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการกล่าวถึงประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น และอธิบายวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือสถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้น ในช่วงท้ายอาจย้ำจุดยืนทางความคิด ว่ามีความคิดอย่างไรต่อเรื่องที่น่าเสนอ หรืออาจเสนอแนะแนวทางการแก้ไข หรือใช้วิธีตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านฉุกคิดทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ให้ดีขึ้น โดยแต่ละย่อหน้าจะมีเนื้อหาที่ชัดเจน 1 ย่อหน้า จะมี 1 ประเด็นหลัก เช่น

รูปที่ 16 ตัวอย่างบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

แค่เพียงเคารพกฎหมาย

วันอังคารที่ 9 มีนาคม 2553

และแล้ว คนไทยก็เสมือนถูกสาปให้ตกอยู่ในความเครียด ความวิตกกังวล และกลายเป็นตัวประกันในความขัดแย้งทางการเมืองที่ไม่รู้จัก เมื่อแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศทำสงครามครั้งสุดท้าย เพื่อโค่นล้มรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ด้วยการนัดชุมนุมใหญ่ใน กทม. ➔ (ประเด็นหลัก คือ นปช. นัดชุมนุมประกาศโค่นล้มรัฐบาลอภิสิทธิ์)

คนไทยยังจำภาพเหตุการณ์จลาจล ช่วงเทศกาลเลือด เมื่อเดือนเมษายน 2552 ได้ดี และวิตกว่าประวัติศาสตร์อาจซ้ำรอยและอาจจะรุนแรงยิ่งกว่าเดิม เพราะคราวนี้เป็นการต่อสู้ที่มีเดิมพันสูงกว่า แม้แต่นายกอภิสิทธิ์ก็ยอมรับว่าชาวที่ว่าจะอาจมีการก่อวินาศกรรม ไม่เกินความจริง และนักวิเคราะห์การเมืองส่วนใหญ่ก็มองว่า อาจมีการสร้างสถานการณ์รุนแรง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ➔ (ประเด็นหลัก คือ หวั่นจะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจากการชุมนุม)

ถ้าเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามที่แกนนำกลุ่มคนเสื้อแดงยืนยันหลายครั้ง ก็ไม่น่ามีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เพราะเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และในกรอบกติกาประชาธิปไตย และรัฐบาลคงจะไม่ใช้ความรุนแรงเสียเอง แต่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด โดยใช้กฎหมายตามความจำเป็นของสถานการณ์ เริ่มต้นด้วยการใช้กฎหมายปกติ ➔ (ประเด็นหลักคือ ย้ำให้ทุกฝ่ายเคารพกฎหมาย ป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น)

รัฐบาลจะต้องประเมินสถานการณ์ อยู่ตลอดเวลา ถ้าเห็นว่ามีผลกระทบอันอาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงจะใช้กฎหมายพิเศษ ตั้งแต่เบาไปหาหนัก ตั้งแต่กฎหมายปกติจนถึงกฎหมายการรักษาความมั่นคงภายใน หรือกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อระดมกำลังทั้งตำรวจและทหาร ในการรักษาความสงบเรียบร้อย

➔ (ประเด็นหลัก คือ รัฐบาลต้องใช้กฎหมายควบคุมการชุมนุมให้เหมาะสมกับสถานการณ์)

ส่วนกลุ่มผู้ชุมนุมก็ต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ.ทางหลวง ซึ่ง "ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวง" หรือ พ.ร.บ.จราจรทางบก ที่ห้ามมิให้ทำการ "กีดขวางการจราจร" และการชุมนุมจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ไม่ใช่ความรุนแรง ไม่ปลุกระดมประชาชนให้เผาบ้านเผาเมือง หรือยุยงให้ประชาชนละเมิดกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา ➔ (ประเด็นหลัก คือ ผู้ชุมนุมต้องเคารพกฎหมาย ไม่ปลุกระดมให้เกิดความรุนแรง)

กฎหมายที่แกนนำของผู้ชุมนุมจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งคือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 116 ที่ห้ามปลุกระดมประชาชนให้ใช้กำลัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล หรือให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ หรือละเมิดกฎหมายบ้านเมือง นอกจากจะเป็นความผิดทางอาญาแล้ว ยังขัดกับหลักการประชาธิปไตยชัดแจ้ง ➔ (ประเด็นหลัก คือ ผู้ชุมนุมต้องระวังทำผิดกฎหมายอาญา ม.116)

ผลการสำรวจความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชาชน โดยสำนักโพลต่างๆพบว่า คนไทยส่วนใหญ่เลือกที่จะอยู่ตรงกลาง ไม่เลือกเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ซึ่งเป็นคู่อริของความขัดแย้ง กลุ่มคนที่เรียกว่า "พลังเงียบ" ต้องการให้บ้านเมืองสงบสุข และเดินทางต่อไปตามแนวทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ซึ่งยึดหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติ และตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ. ➔ (ประเด็นหลัก คือ เสนอให้แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้วยสันติวิธี ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ)

บทบรรณาธิการไทยรัฐกับผู้อ่าน

ความนิยมของผู้อ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้เขียนบทบรรณาธิการและผู้เกี่ยวข้อง ประเมินว่าอาจมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้อ่านคอลัมน์ต่างๆ ที่ตีพิมพ์ประจำในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเนื้อหาที่น่าสนใจในคอลัมน์ต่างๆของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอาจจะไม่สอดคล้องกับบทบรรณาธิการ เพราะขึ้นอยู่กับคอลัมนิสต์แต่ละคน ว่าต้องการนำเสนอประเด็นใดให้ผู้อ่านติดตาม ไม่มีการนัดแนะกันในหมู่นักหนังสือพิมพ์ว่าจะต้องเขียนเรื่องเดียวกัน ภายในวัน

เดียวกัน การประชุมข่าว เป็นการรับทราบทิศทางข่าวหลักของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ส่วนใครจะหยิบยกประเด็นใดมานำเสนอแล้วแต่ดุลพินิจส่วนบุคคล

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง หรือมีผลกระทบ ความรุนแรง ความสูญเสีย ฯลฯ ประเด็นเหล่านี้อาจจะถูกนำเสนอทั้งในบทบรรณาธิการ และคอลัมน์ต่างๆ เพียงแต่ต่างช่วงเวลา หรืออาจจะนำเสนอภายในวันเดียวกันแต่รูปแบบวิธีการเขียน การนำเสนอ และมุมมองจะแตกต่างกัน โดยรูปแบบการเขียนบทบรรณาธิการ ไม่หือหวา และไม่แสดงจุดยืนทางการเมืองชัดเจนเหมือนคอลัมน์ทางการเมือง ผู้อ่านจึงไม่นิยมอ่าน ถึงแม้จะมีคนอ่านน้อยแต่ผู้เขียนไม่เก็บมาเป็นสิ่งบั่นทอนการทำงาน เพราะเชื่อว่าบทบรรณาธิการเปรียบเหมือนหัวใจสำคัญของหนังสือพิมพ์ จึงต้องสร้างผลงานให้มีคุณภาพและรักษาคุณภาพให้คงอยู่สืบไป

“คำชื่นชมหรือข้อเสนอแนะจากผู้อ่านที่มีเข้ามา อาจจะไม่มากนัก เพราะคนที่อ่านบทบรรณาธิการต้องยอมรับว่าจำนวนค่อนข้างน้อย เนื่องจากเนื้อที่เขียนเผยแพร่ไม่ได้หือหวา หรือมีลีลาแบบคอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ ... เคยมีผู้อ่านเล่าให้ฟังว่า พออ่านบทบรรณาธิการไทยรัฐ จะมีความจริงจัง น่าเชื่อถือ ผมคิดว่าน่าจะเป็นผลมาจากการที่ไทยรัฐให้ความสำคัญกับบทบรรณาธิการค่อนข้างมาก และส่วนตัวผมจะศึกษาบทบรรณาธิการตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ เช่น บางกอกโพสต์ (Bangkok Post), เดอะ เนชั่น (The Nation) เพื่อดูวิธีการนำเสนอและนำมาปรับใช้” (สุนทร ทาชัย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“ผู้อ่านไทยรัฐ ส่วนใหญ่จะชื่นชอบและติดตามอ่านคอลัมน์ต่างๆ ที่มีคอลัมน์นิสต์เขียนบทความลงตีพิมพ์เป็นประจำ เพราะผู้เขียนเขาเขียนแสดงความเห็นอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจจะตรงกับจุดยืนทางการเมืองหรือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้อ่าน และใช้ภาษาหือหวา ทำให้มีผู้อ่านติดตามจำนวนมาก ส่วนบทบรรณาธิการไทยรัฐ จะไม่ใช่ภาษาหือหวา และเขียนโดยปราศจากอคติทางการเมือง เน้นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ผู้อ่านจึงไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับคอลัมน์ต่างๆ แต่ผมเชื่อว่าสิ่งที่เรียบง่ายจะอยู่ได้ยาวนาน ดังสุภาษิตที่ว่า “จางจีตจิงรู้อสแท้” พร้อมอธิบายเพิ่มเติมว่า บทบรรณาธิการ ไม่ใช่ของขาย แต่เป็นของดี มีความเรียบง่ายที่เต็มไปด้วยสาระ แต่คนทั่วไปอาจจะไม่ค่อยชอบนัก ผมขอยืนยันว่า คุณสุนทร เป็นเหมือนมนตรกรรมของมนุษย์ คือ คิดสิ่งที่ดี ๆ ได้เสมอ ดังนั้น ไม่ว่าไทยรัฐจะโลดโผนเพียงใด ยังไงก็จำเป็นต้องมีวิธีการเขียนแบบนี้ไว้ด้วย” (ประกิต หลิมสกุล. ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“สมัยก่อน คนอ่านบทบรรณาธิการมี 3 คน คือ คนเขียน คนเรียงพิมพ์ และคนตรวจปริ๊ฟ แต่ปัจจุบันเชื่อว่าคนอ่านมีจำนวนเพิ่มขึ้น มีคนพูดถึงบทบรรณาธิการมากขึ้น และมีการจัดงานมอบ

รางวัลบทนำ แสดงว่ามีผู้ที่ให้ความสำคัญกับบทบรรณาธิการ” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“บทบรรณาธิการอาจจะไม่มีคนอ่านมากนัก เมื่อเทียบกับ หน้า 4 ของไทยรัฐ ที่คนจะติดตามมากกว่า เพราะเขียนด้วยภาษาที่หือหาว เป็นการแสดงความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนซึ่งอาจจะตรงกับที่ผู้อ่านคิด และมีประเด็นข่าวหลากหลาย โดยเขียนนำเสนอแบบสั้นๆ เนื้อหาในหน้า 4 อาจจะไม่เหมือนกับเนื้อหาในบทบรรณาธิการเท่าไรนัก นอกจากนี้ คนอ่านยังนิยมอ่านบทวิเคราะห์การเมือง หน้า 3 วันอาทิตย์ จนบางครั้งคนอาจจะเข้าใจว่า หน้า4 หรือ หน้า3 คือตัวแทนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” (พีระ จิระโสภณ. ผู้อำนวยการหลักสูตรดุสิตบัณฑิต สาขาเนเทศศาสตร์ คณะเนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558)

รูปที่ 17 ภาพหน้า 4 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ “บุคคลในข่าว”²⁶

²⁶ มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญๆ ในสังคม เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....ยอดจำหน่ายมากที่สุดของประเทศ.....ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2558.....ประเด็นร้อนทางการเมือง โฟกัสที่ความเคลื่อนไหวภาคการเมือง.....ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ตัดสิทธิพรรคการเมืองใหญ่ ไม่เอาคะแนน ส.ส.แบบเขต ที่ชนะการเลือกตั้งไปรวมกับคะแนน ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ ....ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกาบัตรได้แค่ใบเดียว....เปิดช่องให้เอานายกามาจากคนนอก....เข้าสู่โหมดการปฏิรูปการเมืองแบบมัดมือชก..... เป็นต้น

คุณภาพบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้รับรางวัลการ์ตูนตีคุณภาพผลงานบทบรรณาธิการที่ผู้เขียนใส่ใจรับผิดชอบ และไทยรัฐให้ความสำคัญ โดยคณะกรรมการพิจารณาผลงานส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบรรณาธิการไทยรัฐได้รับรางวัล เป็นผลมาจากคุณสมบัติของผู้เขียน ที่มีความเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในงานข่าวเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้เขียนใส่ใจพัฒนาผลงานสม่ำเสมอ ทำให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รับรางวัลบทบรรณาธิการดีเด่นติดต่อกัน 2 ปีซ้อน ในงานประกาศรางวัล รางวัลบทบรรณาธิการดีเด่น ประจำปี 2555 และประจำปี 2556 ซึ่งจัดโดยสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

“จุดเด่นของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ มักจะหยิบเอาประเด็นปัญหาใหญ่ๆ ของประเทศ มานำเสนอ เช่น การเลือกตั้ง, สิทธิพลเมือง, ความปรองดอง เป็นต้น โดยจะนำเสนอในมุมมองของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ต้องการบอกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ตระหนัก ได้ถูกต้อง เพื่อนำเอา มาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะการยุติปัญหาสำคัญๆ อีกทั้งทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้เขียน ทำให้เขียนบทบรรณาธิการออกมาดีมีคุณภาพ จึงคว้ารางวัลทุกปี” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“คนเขียนบทนำ มีความรู้ มีประสบการณ์ ทั้งงานข่าว และงานการเมือง หลังจากหัวหน้ากองบรรณาธิการไทยรัฐ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ และมีกรอบของการเขียนบทนำตามนโยบายองค์กร เปรียบเหมือนธงนำของหนังสือพิมพ์ อีกทั้งมีคนเขียนคนเดียว จึงมีเวลาทุ่มเทให้ผลงานเต็มที่ รับผิดชอบตามหน้าที่ที่สุดความสามารถ เห็นชัดจากรางวัลที่ไทยรัฐได้รับรางวัลบทนำต่อเนื่องหลายครั้ง” (บุตธดา ศรีเลิศชัย. คณะอนุกรรมการฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2558)

“ผู้เขียนบทบรรณาธิการไทยรัฐ เป็นผู้มีความรู้ลุ่มลึก รอบด้าน มีความรู้ความสามารถ มีความอาวุโส และรับผิดชอบเขียนบท บก. เป็นหลัก แตกต่างจากฉบับอื่นๆ ที่ผู้เขียนมีหลากหลาย จึงอาจมีความจับฉ่าย เนื่องจากไม่ค่อยมีใครอยากเขียน เพราะเขียนยาก ต้องอาศัยประสบการณ์เยอะ อีกทั้งโครงสร้างบทบรรณาธิการไทยรัฐ ละเอียด ถัดถ่วง และมีข้อเสนอที่เป็นรูปธรรม เป็นที่น่าชื่นชม” (จักรกฤษ เพิ่มพูล. อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2558)

“บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความเป็นมืออาชีพ มีคุณภาพ เพราะผู้เขียนมีคุณภาพ เท่าที่รู้จักกับคุณสุนทร ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ มีหลักการ วิธีการเขียนที่มีคุณภาพ และเขียนอย่างเป็นระบบ จึงทำให้บทบรรณาธิการไทยรัฐ ได้รับรางวัลบทนำ

อยู่เสมอ” (พีระ จิระโสภณ. ผู้อำนวยการหลักสูตรดุขภูษบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558)

เป้าหมายของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในอนาคต

ความคาดหวังในอนาคตของ สุนทร ทาซ้าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือหวังว่าผู้อ่านจะเข้าใจเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้น มีความตื่นตัว และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ที่ควรจะช่วยกันหาทางออกให้กับการเมืองไทย ที่ไม่ใช่การรัฐประหารหรือใช้ความรุนแรงจนบาดเจ็บล้มตาย รวมทั้งหวังว่าบทบรรณาธิการจะช่วยทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิด จึงต้องรักษาความเป็นกลาง และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักสืบต่อไป เพื่อเป็นที่พึ่งให้ผู้อ่าน นอกจากนี้ ยังหวังว่าจะมีคนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดรับผิดชอบงานการเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

เช่นเดียวกับ หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่หวังว่าจะมีคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถและความเหมาะสมเข้ามารับช่วงต่อเขียนบทบรรณาธิการ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของความคิดและการนำเสนอที่แตกต่างจากการที่มีผู้เขียนเพียงคนเดียว

“ในอนาคตผมก็อยากจะเห็นคนรุ่นใหม่เข้ามารับช่วงต่อ ซึ่งจะต้องเป็นคนที่มีหัวคิดทันสมัยทันโลก สร้างประโยชน์ให้ผู้อ่าน สังคม และส่วนรวมอย่างแท้จริง” (สุนทร ทาซ้าย. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“สิ่งที่คิดว่าจะต้องพัฒนาต่อไปสำหรับบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นั่นคือ การมีผู้เขียนเพียงคนเดียว บางครั้งอาจจะทำให้เนื้อหาหรือแม้แต่ชื่อเรื่องซ้ำกัน ในอนาคตอาจจะมีคนมาช่วยเขียนบทบรรณาธิการเพิ่มเติม เพื่อความหลากหลาย นอกจากนี้ ความตั้งใจที่จะสะท้อนความเป็นไทยรัฐผ่านบทบรรณาธิการที่เปรียบเหมือนหัวใจของหนังสือพิมพ์ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่ยังมีข้อจำกัด คือไม่มีการประชุมกองบรรณาธิการ เพราะมีผู้เขียนเพียงคนเดียว แต่ส่วนตัวคิดว่าคงไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานมากนัก” (ชวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ส่วนที่ 3 การกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จากการศึกษาการกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ด้วยการวิเคราะห์บทบรรณาธิการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย ดังตัวอย่าง รูปที่ 15 เพื่อจำแนกว่ามีการกำหนดกรอบประเภทใดบ้างในแต่ละบทบรรณาธิการ

รูปที่ 18 ตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ปรากฏในช่วงเวลาปี 2553

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
แค่เพียงเคารพกฎหมาย
วันอังคารที่ 9 มีนาคม 2553

และแล้ว คนไทยก็เสมือนถูกสาปให้ตกอยู่ในความเครียด ความวิตกกังวล และกลายเป็นตัวประกันในความขัดแย้งทางการเมืองที่ไม่รู้จัก เมื่อแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศทำสงครามครั้งสุดท้ายเพื่อโค่นล้มรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ด้วยการนัดชุมนุมใหญ่ในกทม.

คนไทยยังจำภาพเหตุการณ์จลาจล ช่วงเทศกาลเลือด เมื่อเดือนเมษายน 2552 ได้ดี และวิตกว่าประวัติศาสตร์อาจซ้ำรอยและอาจจะรุนแรงยิ่งกว่าเดิม เพราะคราวนี้เป็นการต่อสู้ที่มีเดิมพันสูงกว่า แม้แต่นายกฯอภิสิทธิ์ก็ยอมรับว่าชาวที่อาจมีการก่อวินาศกรรม ไม่เกินความจริง และนักวิเคราะห์การเมืองส่วนใหญ่ก็มองว่า อาจมีการสร้างสถานการณ์รุนแรง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ถ้าเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามที่แกนนำกลุ่มคนเสื้อแดงยืนยันหลายครั้ง ก็ไม่น่ามีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เพราะเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และในกรอบกติกาประชาธิปไตย และรัฐบาลคงจะไม่ใช้ความรุนแรงเสียเอง แต่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด โดยใช้กฎหมายตามความจำเป็นของสถานการณ์ เริ่มต้นด้วยการใช้กฎหมายปกติ

รัฐบาลจะต้องประเมินสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา ถ้าเห็นว่าการกระทำอันอาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงจะใช้กฎหมายพิเศษ ตั้งแต่เบาไปหาหนัก ตั้งแต่กฎหมายปกติจนถึงกฎหมายการรักษาความมั่นคงภายใน หรือกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อระดมกำลังทั้งตำรวจและทหาร ในการรักษาความสงบเรียบร้อย

ส่วนกลุ่มผู้ชุมนุมก็จะต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะป็น พ.ร.บ.ทางหลวง ซึ่ง "ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวง" หรือ พ.ร.บ.จราจรทางบก ที่ห้ามมิให้ทำการ "กีดขวางการจราจร" และการชุมนุมจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ไม่ใช่ความรุนแรง ไม่ปลุกกระดมประชาชนให้เผาบ้านเผาเมือง หรือยุยงให้ประชาชนละเมิดกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา

กฎหมายที่แกนนำของผู้ชุมนุมจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งคือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 ที่ห้ามปลุกกระดมประชาชนให้ใช้กำลัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล หรือให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ หรือละเมิดกฎหมายบ้านเมือง นอกจากจะเป็นความผิดทางอาญาแล้ว ยังขัดกับหลักการประชาธิปไตยชัดแจ้ง

ผลการสำรวจความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชาชน โดยสำนักโพลต่างๆพบว่า คนไทยส่วนใหญ่เลือกที่จะอยู่ตรงกลาง ไม่เลือกเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ซึ่งเป็นคู่อริของความขัดแย้ง กลุ่มคนที่เรียกว่า "พลังเงียบ" ต้องการให้บ้านเมืองสงบสุข และเดินทางต่อไปตามแนวทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ซึ่งยึดหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติ และตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ.

ส่วนวิเคราะห์บทบรรณาธิการ

ประเด็นสำคัญของบทบรรณาธิการ คือ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ นปช. นัดชุมนุมหวังโค่นล้มรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

วิเคราะห์เนื้อหาบทบรรณาธิการ

ผู้เขียนกังวลเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นครั้งนี้จะซ้ำรอยปี 2552 หลังกลุ่ม นปช. นัดชุมนุมหวังโค่นล้มรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี โดยกดดันให้ยุบสภา และจัดเลือกตั้งใหม่ ซึ่งนักวิเคราะห์การเมืองประเมินว่าอาจมีการใช้ความรุนแรงเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ ที่ยอมรับว่ากระแสข่าวก่อวินาศกรรมอาจเป็นจริง นอกจากนี้ผู้เขียนเสนอคำแนะนำไปยังกลุ่มต่างๆ เพื่อให้การเมืองคลี่คลาย เช่น รัฐบาลต้องประเมินสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา และรักษากฎหมายให้เข้มงวด, กลุ่มผู้ชุมนุม ต้องเคารพกฎหมาย ไม่กระทำการให้เกิดความเดือดร้อนต่อส่วนรวมและประเทศ, แกนนำผู้ชุมนุม ต้องระมัดระวังการปลุกกระดม หรือสร้างความปั่นป่วนในหมู่ประชาชน เป็นต้น ในช่วงท้าย ผู้เขียนย้ำให้ทุกฝ่ายแก้ปัญหาโดยสันติ

ส่วนวิเคราะห์บทบรรณาธิการ (ต่อ)

ซึ่งผู้เขียนอ้างผลสำรวจจากสำนักโพลต่างๆ ที่สำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ระบุว่า ต้องการให้ใช้หลักสันติ ตามรัฐธรรมนูญแก้ปัญหาการเมือง

การกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการ

- ชี้ให้เห็นปัญหา หากแต่ละฝ่ายทั้งรัฐบาลและผู้ชุมนุมไม่เคารพกฎหมาย อาจนำไปสู่สถานการณ์ความรุนแรงเหมือนเหตุการณ์ทางการเมืองที่เคยเกิดขึ้นในอดีต
- เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา รัฐบาล, กลุ่มผู้ชุมนุม, แกนนำผู้ชุมนุม ต้องยึดหลักสันติวิธี ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหามองการเมืองที่เกิดขึ้น และช่วยระงับป้องกันเหตุรุนแรง

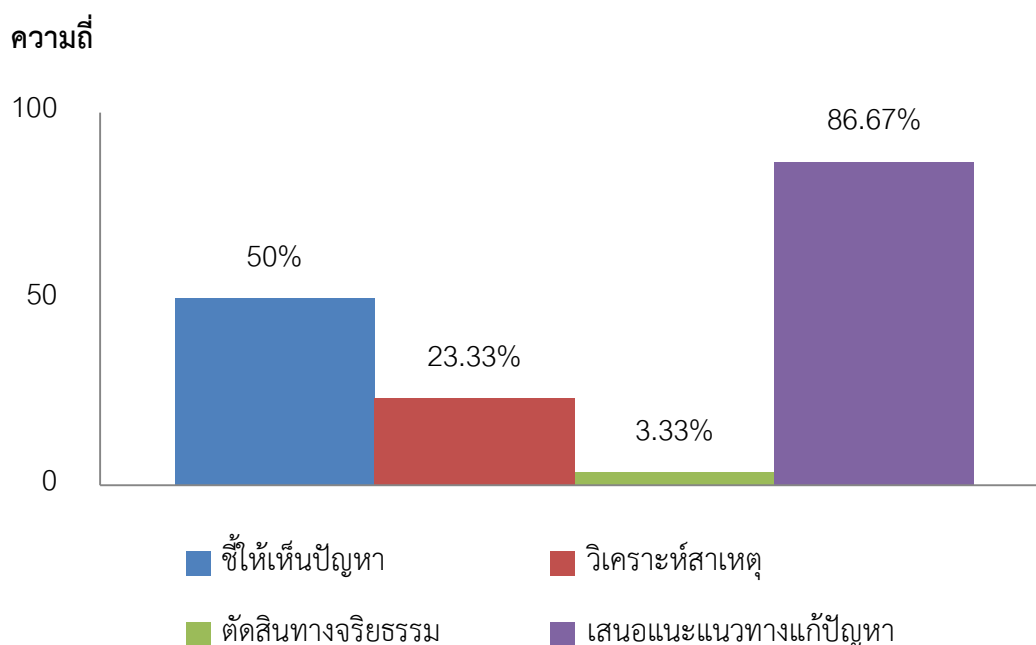
จากการวิจัย สามารถสรุปผลดังตารางที่ 10 ในภาคผนวก ผู้วิจัยคัดเลือกบทบรรณาธิการโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยรวม 30 บทความ และพบว่าในหนึ่งบทความสามารถกำหนดกรอบได้มากกว่าหนึ่งประเภท ดังนั้น **ความถี่ของการกำหนดกรอบ**²⁷ สรุปได้ดังนี้

- บทความที่กำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา มีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50
- บทความที่กำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.33
- บทความที่กำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.33
- บทความที่กำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มีจำนวน 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 86.67

²⁷ หมายถึง จำนวนครั้งของการกำหนดกรอบแต่ละประเภท เมื่อเทียบกับจำนวนบทความทั้งหมดที่ศึกษา จำนวน 30 บทความ วิธี

คำนวณค่าความถี่ของการกำหนดกรอบ (%) คือ $\frac{\text{จำนวนบทความทั้งหมดที่ศึกษา} \times 100}{\text{จำนวนครั้งของการกำหนดกรอบแต่ละประเภท}}$

รูปที่ 19 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ที่ปรากฏระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553

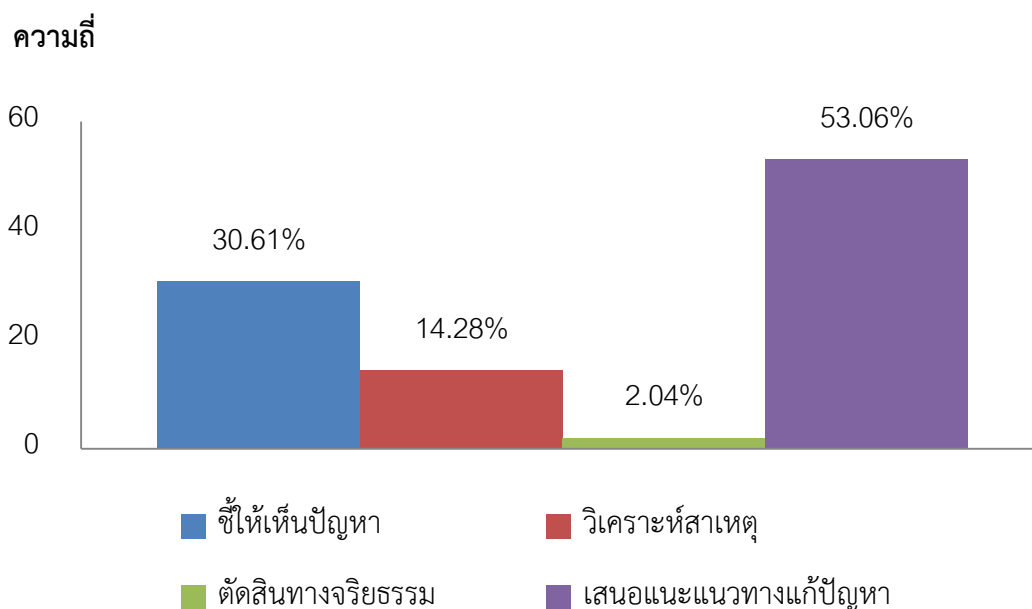

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553 พบว่า ผลรวมของการกำหนดกรอบทุกประเภท มีจำนวน 49 ครั้ง ดังนั้น สัดส่วนการกำหนดกรอบแต่ละประเภท²⁸ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา มีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.61
- การกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.28
- การกำหนดกรอบแบบตัดเส้นทางจริยธรรม มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.04
- การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มีจำนวน 26 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.06

²⁸ หมายถึง การคำนวณเพื่อพิจารณาว่าการกำหนดกรอบแต่ละประเภทมีค่ามากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับผลการกำหนดกรอบทั้งหมดที่ได้จากการศึกษา โดยผลรวมของการกำหนดกรอบทุกประเภท มีจำนวน 49 ครั้ง วิธีคำนวณสัดส่วนของการกำหนดกรอบ (%) คือ ผลรวมการกำหนดกรอบทุกประเภทที่ศึกษา $\times 100$

รูปที่ 20 แผนภูมิแสดงสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ที่ปรากฏระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553

เมื่อพิจารณาศึกษาผลการกำหนดกรอบทั้งหมดจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553 สรุปได้ว่า การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มีความถี่และมีสัดส่วนมากที่สุดในจำนวนบทความที่คัดเลือกมาเพื่อทำการวิจัย รองลงมา คือ ชี้ให้เห็นปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และตัดลีนทางจริยธรรม

กรอบข่าวสารสำคัญที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ

จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553 พบว่า กรอบข่าวสาร (News frame) หลักที่ปรากฏ คือ “**ประชาธิปไตยต้องเคารพกฎหมาย**” เนื่องจาก สิ่งสำคัญที่ผู้เขียนเน้นย้ำอยู่บ่อยครั้ง คือ การแสดงออกทางการเมืองต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศ และไม่ควรเดินเกมทางการเมืองบนท้องถนนเพราะเสี่ยงต่อการปะทะ การเผชิญหน้าโดยใช้ความรุนแรง และเกิดความสูญเสีย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า กรอบข่าวสารรองที่ปรากฏจากการวิจัย คือ “**ระงับความขัดแย้งทางการเมืองด้วยสันติวิธี**” ดังที่บรรณาธิการเขียนแนะนำอยู่บ่อยครั้งว่า ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ควรเจรจาต่อรองด้วยความประนีประนอม และไม่ควรถังเงื่อนไขการเจรจา โดยการเจรจาแต่ละฝ่ายต้องไม่มุ่งเอาชนะเด็ดขาดเพียงฝ่ายเดียว ที่สำคัญทุกฝ่ายต้องรับฟังความเห็นของประชาชน

หรือจัดทำประชามติหาแนวทางคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง และควรใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่เจรจาแก้ไข และระงับความขัดแย้ง รวมทั้งสนับสนุนแผนปรองดอง²⁹ ที่รัฐบาลเสนอเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ ความขัดแย้งทางการเมือง กล่าวโดยสรุปคือ ความขัดแย้งทางการเมืองต้องแก้ไขด้วยสันติวิธีตาม กระบวนการขั้นตอนที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

รูปที่ 21 เนื้อหาบางส่วนในบทบรรณาธิการที่ใช้วิเคราะห์กรอบข่าวสารในปี 2553

“...การประชุมโดยสงบจะต้องไม่มีการข่มขู่คุกคาม ไม่มีการขีดเส้นตาย ไม่ยื่นคำขาด ให้รัฐบาลทำ หรือไม่ทำตามที่ตนต้องการ เพราะจะข้ามเส้นเสรีภาพในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญแต่เป็นเพียง การยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ ไม่ใช่ให้ประชาชนจัดการเอง ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะอาจนำไปสู่ความรุนแรง ซึ่งจะไม่มีฝ่ายใดเป็นผู้ชนะ และประเทศไทยจะเป็นผู้แพ้

ประเทศไทยมีปัญหามากมาย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เช่น ความไม่เป็นธรรมในสังคม ความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของรายได้ ทุกฝ่ายมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น และเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจหน้าที่แก้ปัญหา แต่ถ้าต้องการล้มรัฐบาล ควรให้เป็นไปตามครรลอง คือล้มกันในสภา ด้วยการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือยื่นถอดถอน ถ้าล้มกันนอกสภาจะ เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง

บทเรียนที่นักการเมืองไทย และคนไทยทั่วไปน่าจะได้รับจากวิกฤติการเมืองในไม่กี่ปีที่ผ่านมา คือจะต้องทำให้กลไกในการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติ มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จะต้องช่วยกันปลูกฝังวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย เริ่มด้วยความอดทนอดกลั้นต่อความเห็นที่แตกต่าง การยึดหลักปกครองตามกฎหมาย หรือนิติธรรม (Rule of Law) และต้องไม่ใช่กฎหมาย หรือ Mob Rule”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง เสรีภาพชุมนุมโดยสงบ วันจันทร์ที่ 19 มีนาคม 2553

²⁹ แนวทางการสร้างความปรองดอง 5 องค์ประกอบ ที่เสนอโดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เชิญชวนทุกฝ่าย ให้ช่วยกันดูแลไม่ให้มีการใช้สื่อจากจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์-ไม่ให้ถูกดึงมาสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ให้ทุกฝ่ายร่วมกันสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยืนยันการเคารพเสรีภาพของสื่อแต่ต้องไม่มุ่งสร้างความขัดแย้งและความเกลียดชัง การตั้งคณะกรรมการสอบสวนเหตุการณ์ชุมนุม และการเดินทางปฏิรูปการเมือง (บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2553)

สำหรับผลการศึกษากำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ด้วยการวิเคราะห์บทบรรณาธิการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ การวิจัย ดังตัวอย่างรูปที่ 22 เพื่อจำแนกว่ามีการกำหนดกรอบประเภทใดบ้างในแต่ละบท บรรณาธิการ

รูปที่ 22 ตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาในบทบรรณาธิการไทยรัฐ ช่วงปี 2556-2557

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ปฏิรูปตัวเองก่อนประเทศ
วันศุกร์ที่ 11 เมษายน 2557

ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่ง แต่ดูเหมือนว่านักการเมืองไทยจะชื่นชม ยินดี เมื่อมีนักการเมืองชาติตะวันตกมาลูปไหลลูปหลัง และสั่งสอนให้เห็นแก่ประเทศชาติ อย่าง กรณีผู้ช่วยรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เข้าพบนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เรียกร้องให้คู่ความ ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายเจรจา และขอให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ฝ่ายรัฐบาลแสดงความชื่นชมอย่างออกหน้าออกตา รัฐมนตรีต่างประเทศแถลงว่าสหรัฐฯ แสดงความเป็นห่วงสถานการณ์การเมืองของไทย ไม่ต้องการให้มีการยึดอำนาจ หรือปฏิวัติ รัฐประหาร ก่อนหน้านี้รัฐบาลได้ส่งหนังสือฟ้องร้องไปทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นสหประชาชาติ มหาอำนาจหรือ องค์การรัฐสภาโลก กล่าวหาฝ่ายตรงข้ามขัดขวางการเลือกตั้ง

จากการติดตามการแสดงความคิดเห็นของโลกตะวันตก แสดงว่าส่วนใหญ่เข้าใจสถานการณ์ การเมืองไทยดี รู้ว่าคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายมองประชาธิปไตยต่างมุม ฝ่ายรัฐบาลเน้นย้ำการเลือกตั้ง แต่สื่อตะวันตกมองว่า การเลือกตั้งอย่างเดียวไม่ใช่ประชาธิปไตย แต่จะต้องมีหลักนิติธรรม หลักสิทธิเสรีภาพประชาชนและการตรวจสอบถ่วงดุล

ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็ถูกกล่าวหาไม่เป็นประชาธิปไตย อย่างกรณีทีเลขาธิการ กปปส. ประกาศจะเป็น “รัฐอธิปัตย์” เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรี ด้วยตนเอง อาจจะเป็นเพราะมุ่งชัยชนะมากเกินไป หรือพลังปากก็ตาม แต่กลายเป็นจุดอ่อนให้ ฝ่ายรัฐบาลรุมถล่ม กล่าวหาเป็นกบฏรอบที่สอง เป็นข่าวโด่งดังขณะนี้

“รัฐอธิปัตย์” เป็นศัพท์ทางรัฐศาสตร์ บางคนเรียกว่า “องค์อธิปัตย์” ตรงกับคำอังกฤษ Sovereign หมายถึงผู้คุมอำนาจสูงสุดในประเทศ อาจจะได้อำนาจมาจากการเลือกตั้ง หรือด้วย รัฐประหาร ส่วนผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ถ้ายึดตามรัฐธรรมนูญ ปัจจุบัน จะต้องเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนคำสอนให้ยึดผลประโยชน์ชาติเป็นตัวตั้ง นายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ก็เคยขอร้องนักการเมืองไทยในทำนองนี้ คนไทยที่เป็นนักวิชาการและผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง ตลอดจนคณะกรรมการหลายคณะที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองในชาติ ก็เคยเสนอแนะมามากมาย แต่ไม่มีใครฟัง

เรื่องง่ายๆแค่นี้ นักการเมืองไทยคิดเองไม่เป็นหรืออย่างไร? จึงต้องให้ฝรั่งมาสอน นั่นก็คือการปลูกฝังจิตสำนึก “ประเทศชาติต้องมาก่อน” และหันหน้าพูดจากันเพื่อหาทางออกให้กับบ้านเมือง นั่นคือ การปฏิรูปขั้นพื้นฐาน ถ้านักการเมืองปฏิรูปตนเองไม่ได้ จะปฏิรูปประเทศ ปฏิรูปการเมือง และปฏิรูปวงการต่างๆ ได้อย่างไร?

ส่วนวิเคราะห์บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประเด็นสำคัญของบทบรรณาธิการ คือ แนะนำให้นักการเมืองปฏิรูปตัวเองก่อนเพื่อแก้ปัญหาประเทศ

วิเคราะห์เนื้อหาบทบรรณาธิการ

ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าต่างประเทศคาดหวังให้ความขัดแย้งทางการเมืองของไทยยุติลงด้วยการเจรจา โดยอ้างข้อมูลผู้ช่วยรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา หลังเข้าพบนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์และคณะเรียกร้องให้คู่ขัดแย้งเจรจา โดยให้ค่านึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นผู้เขียนไม่มั่นใจว่าจะเจรจาได้หรือไม่ เพราะคู่ขัดแย้งตีความประชาธิปไตยต่างกัน รัฐบาลยืนยันว่าตนเองมาจากการเลือกตั้งโดยชอบธรรม ส่วน กปปส. กล่าวหาว่ารัฐบาลไม่เป็นประชาธิปไตย ต้องปฏิรูปประเทศก่อนเลือกตั้ง นอกจากนี้ ผู้เขียนย้ำว่าแนวคิดที่ให้ทุกฝ่ายยึดผลประโยชน์ชาติเป็นที่ตั้ง มีมานานแล้วทั้งนักวิชาการและผู้ใหญ่ในบ้านเมือง รวมทั้ง นายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ดังนั้น ช่วงท้ายผู้เขียนจึงเสนอว่า นักการเมืองต้องเริ่มปฏิรูปตัวเองเป็นลำดับแรก โดยปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อประเทศชาติ หันหน้าเจรจาทหาทางออกให้บ้านเมืองอย่ารอให้คนต่างชาติมาสอน เพราะนั่นแสดงว่านักการเมืองไทยคิดเองไม่เป็น

ส่วนวิเคราะห์บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ต่อ)

การกำหนดกรอบของบทบรรณาธิการ

- ชี้ให้เห็นถึงปัญหา คู่ขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล กับ กปปส. ตีความประชาธิปไตยแตกต่างกันชัดเจน แต่ละฝ่ายต่างยึดมั่นในข้อเสนอของตน ไม่มีใครยอมใคร ทำให้ความขัดแย้งยังดำเนินต่อไป
- เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา คู่ขัดแย้งต้องเจรจาร่วมกันเพื่อหาทางออกปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ที่สำคัญต้องปฏิรูปนักการเมืองเป็นลำดับแรก ปลุกฝังแนวคิดจิตสาธารณะ เน้นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก

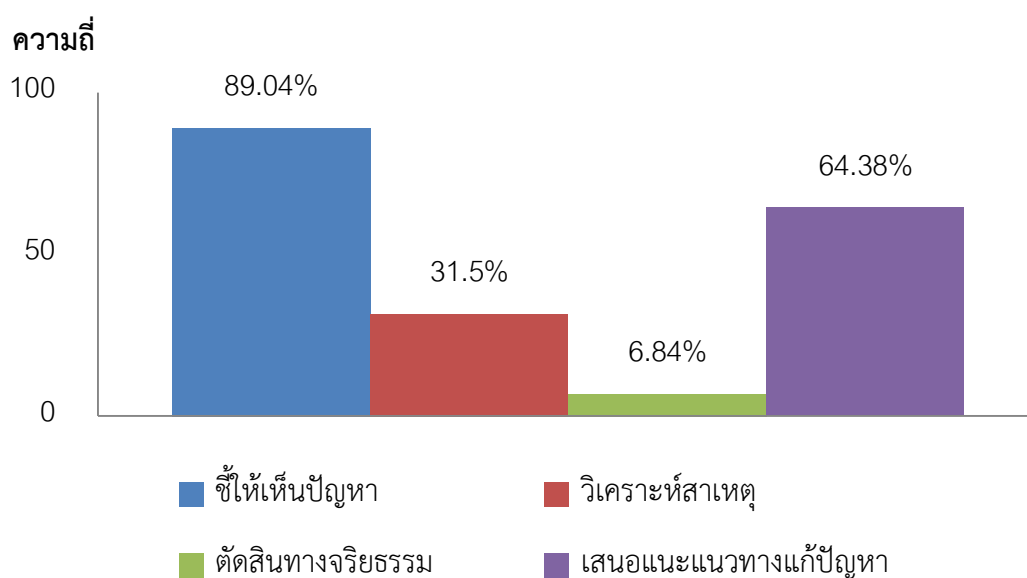
จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 11 ในภาคผนวก ผู้วิจัยคัดเลือกบทบรรณาธิการโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย รวม 73 บทความ และพบว่าในหนึ่งบทความสามารถกำหนดกรอบได้มากกว่าหนึ่งประเภท ดังนั้น **ความถี่ของการกำหนดกรอบ**³⁰ สรุปได้ดังนี้

- บทความที่กำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา มีจำนวน 65 คิดเป็นร้อยละ 89.04
- บทความที่กำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ มีจำนวน 23 คิดเป็นร้อยละ 31.5
- บทความที่กำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม มีจำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 6.84
- บทความที่กำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มีจำนวน 47 คิดเป็นร้อยละ 64.38

³⁰ หมายถึง จำนวนครั้งของการกำหนดกรอบแต่ละประเภท เมื่อเทียบกับจำนวนบทความทั้งหมดที่ศึกษา จำนวน 73 บทความ วิธี

คำนวณค่าความถี่ของการกำหนดกรอบ (%) คือ $\frac{\text{จำนวนบทความทั้งหมดที่ศึกษา} \times 100}{\text{จำนวนครั้งของการกำหนดกรอบแต่ละประเภท}}$

รูปที่ 23 แผนภูมิแสดงความถี่การกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ที่ปรากฏระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

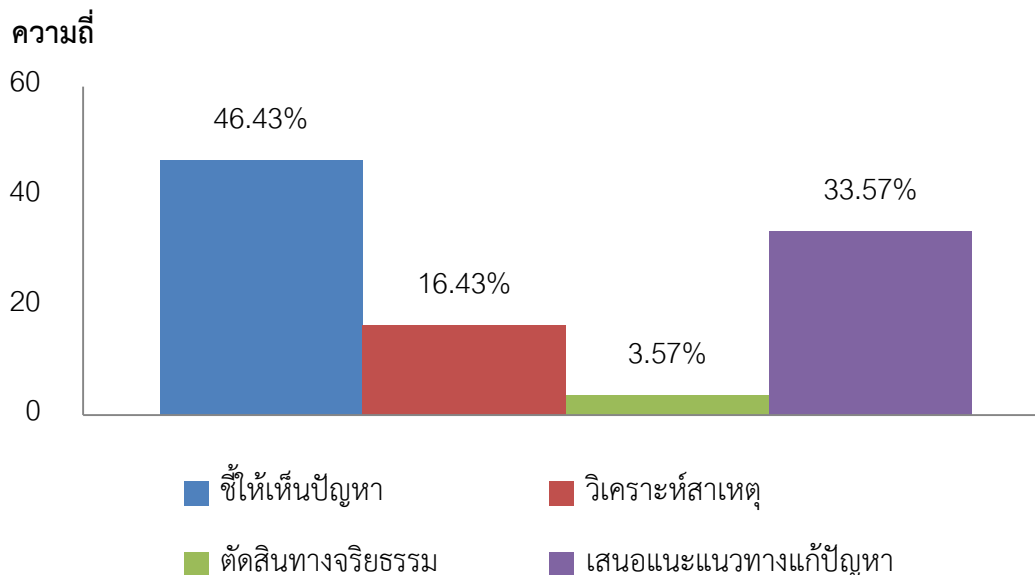

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พบว่า ผลรวมของการกำหนดกรอบทุกประเภท มีจำนวน 140 ครั้ง ดังนั้น **สัดส่วนการกำหนดกรอบแต่ละประเภท**³¹ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา มีจำนวน 65 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.43
- การกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ มีจำนวน 23 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.43
- การกำหนดกรอบแบบตัดเส้นทางจริยธรรม มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.57
- การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มีจำนวน 47 ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.57

³¹ หมายถึง การคำนวณเพื่อพิจารณาว่าการกำหนดกรอบแต่ละประเภทมีค่าน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับผลการกำหนดกรอบทั้งหมด ที่ได้จากการศึกษา โดยผลรวมของการกำหนดกรอบทุกประเภท มีจำนวน 140 ครั้ง วิธีคำนวณสัดส่วนของการกำหนดกรอบ (%) คือ ผลรวมการกำหนดกรอบทุกประเภทที่ศึกษา $X 100$

รูปที่ 24 แผนภูมิแสดงสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ที่ปรากฏระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

เมื่อพิจารณาศึกษาผลการกำหนดกรอบทั้งหมดจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 สรุปได้ว่า การกำหนดกรอบแบบ**ชี้ให้เห็นปัญหา**
มีความถี่และมีสัดส่วนมากที่สุดในจำนวนบทความที่คัดเลือกมาเพื่อทำการวิจัย รองลงมาคือ
เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และตัดสินทางจริยธรรม

กรอบข่าวสารสำคัญที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ

จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน ตุลาคม
พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พบว่า กรอบข่าวสาร (News frame) หลักที่ปรากฏ คือ
“**รัฐบาลยิ่งลักษณ์ คือประชาธิปไตยที่สอบทาน³²ไม่ได้**” เนื่องจาก รัฐบาลภายใต้การบริหารงานของ
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เน้นหลักการสำคัญเพียงว่าประชาธิปไตยมาจากการเลือกตั้ง
และอ้างความชอบธรรมจากเสียงส่วนใหญ่ของประเทศที่เลือกให้เป็นรัฐบาล จึงมีอำนาจตัดสินใจ

³² หรือ Accountable ใช้ในความหมายที่แสดงความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถอธิบายให้เป็นที่ยอมรับได้ว่า สาเหตุที่ตัดสินใจทำอย่างใด
อย่างหนึ่งเพราะเหตุใด และหากตัดสินใจผิดพลาดก็พร้อมรับความผิดและยินดีถูกลงโทษ โดยทั่วไปองค์กร/หน่วยงาน จะใช้คำว่า “สอบ
ทาน” กับนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงการทุจริต และเพิ่มความโปร่งใส เช่น องค์กรกำหนดให้มีการสอบทานการปฏิบัติตาม
นโยบายการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างสม่ำเสมอ, การสอบทานเกี่ยวกับการประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตอย่างสม่ำเสมอ, การสอบทาน
ความผิดปกติของข้อมูลหรือสัญญาโครงการต่างๆ เป็นต้น

ดำเนินการใดๆ ก็ได้ เช่น เสนอผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรม ทำให้ประชาชนไม่พอใจ นำโดยกลุ่ม กปปส. ที่ออกมาชุมนุมประท้วง นอกจากนี้ รัฐบาลละเลยอำนาจการตรวจสอบถ่วงดุล และพยายาม ครอบงำ แทรกแซงการทำหน้าที่ขององค์กรอิสระ รวมทั้งไม่ยอมรับคำตัดสินขององค์กรอิสระ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ, กกต. เป็นต้น จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับองค์กรอิสระ อาจกล่าวได้ว่า รัฐบาลยิ่งลักษณ์ เป็นรัฐบาลที่อ้างความเป็นประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งแต่สอบทานการใช้ อำนาจไม่ได้

สำหรับกรอบข่าวสารรองลงมา คือ “ปฏิรูปนักการเมืองก่อนปฏิรูปประเทศ” ซึ่งผู้เขียนชี้ว่า ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง สาเหตุหลักมาจากนักการเมือง ดังนั้น เมื่อนักการเมืองเป็นต้นเหตุ จึงต้องแก้ไขจากตัวนักการเมืองก่อนเป็นลำดับแรก โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกฝ่าย

รูปที่ 25 เนื้อหาบางส่วนในบทบรรณาธิการที่ใช้วิเคราะห์กรอบข่าวสารปี 2556 - 2557

“...มีคำถามว่าทำไมรัฐบาลจึงกระทำการที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกกล่าวหาทำผิดรัฐธรรมนูญ คำตอบส่วนหนึ่งก็คือรัฐบาลเชื่อมั่นในเสียงข้างมากในสภา ถือว่ามาจากการเลือกตั้ง และได้อำนาจ จากประชาชนจึงมีอำนาจเด็ดขาดที่จะแก้ไขหรือออกกฎหมายได้ตามอำเภอใจ โดยที่ศาลหรือ องค์กรอิสระไม่มีอำนาจขัดขวาง เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ไม่ยึดโยงกับประชาชน เป็นข้ออ้างที่มีเหตุผล แต่เป็นการมองประชาธิปไตยในเพียงมิติเดียวคือ “การเลือกตั้ง” ไม่ได้มององค์ประกอบในด้านอื่นๆ เช่น ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ระหว่างอำนาจ สามฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ รวมทั้งการปกป้องสิทธิเสรีภาพประชาชน ธรรมาภิ บาล หลักนิติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง

ท่ามกลางกระแสการปฏิรูปการเมืองที่มาแรงในขณะนี้ ทุกฝ่ายจึงน่าจะทบทวนว่าจะต้อง ปฏิรูปอะไร จึงจะเป็นการปฏิรูปที่แท้จริง ไม่ใช่แค่การแก้ไข หรือยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งเป็นแค่ การปฏิรูปตัว อักษรบนแผ่นกระดาษ แม้แต่นักวิชาการที่ออกมา “ปกป้องประชาธิปไตย” ก็จะต้อง ปกป้ององค์ประกอบทุกอย่างของประชาธิปไตย ไม่ใช่ปกป้องแค่การเลือกตั้ง

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง ปฏิรูปการเมืองตัวจริง วันอังคารที่ 14 มกราคม 2557)

จากผลการวิจัยการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งสองช่วงเวลา คือ ระหว่าง ปี 2553 กับปี 2556-2557 สามารถนำมาสรุปเปรียบเทียบเนื้อหาสาระสำคัญของการกำหนดกรอบแต่ละประเภทที่ปรากฏ รวมทั้งกรอบข่าวสารหลักและกรอบข่าวสารรอง ที่ได้จากการวิเคราะห์สรุปโดยผู้วิจัย ดังแสดงผลในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

การกำหนดกรอบ	ปี 2553	ปี 2556-2557
กรอบข่าวสารหลัก	ประชาธิปไตย ต้องเคารพกฎหมาย	รัฐบาลยิ่งลักษณ์ เป็นประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้
กรอบข่าวสารรอง	ความขัดแย้ง ต้องระงับด้วยสันติวิธี	ปฏิรูปนักการเมือง ก่อนปฏิรูปประเทศ
ชี้ให้เห็นปัญหา	กลุ่ม นปช. เรียกร้องให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ลาออกและจัดการเลือกตั้งใหม่ โดยจัดชุมนุมในพื้นที่สำคัญต่างๆ เพื่อกดดันรัฐบาล เช่น ถ.ราชดำเนิน , แยกราชประสงค์ เป็นต้น แม้จะมีประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ แต่ไม่สามารถทำให้นปช. ยุติการชุมนุมได้ ซึ่งระหว่างการชุมนุมเกิดความรุนแรงและความสูญเสีย สุดท้ายรัฐบาลตัดสินใจสลายการชุมนุมขอคืนพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจแยกราชประสงค์ ในวันที่ 19 พ.ค. 2553 เกิดการ	รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เชื้อมั่นและยึดหลักการที่ว่า “ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งและเสียงข้างมาก” ดังนั้น จึงตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ตามใจชอบ เช่น เสนอร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ที่แก้ไขเนื้อหาจนครอบคลุมทั้งคดีการเมืองและคดีทุจริต หวังช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดกระแสต่อต้านคัดค้านนำโดย กปปส. ที่เริ่มจากเป่านกหวีดร่วมชุมนุม อีกทั้งรัฐบาลไม่เคารพอำนาจตรวจสอบถ่วงดุล ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่พอใจ และการช่วงการชุมนุมเกิดความรุนแรง ใช้อาวุธ

	ปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ มีผู้บาดเจ็บรวมทั้งผู้เสียชีวิตจำนวนมาก	สงครามทำร้ายฝ่ายตรงข้าม จนเกิดความรุนแรงและสูญเสีย การชุมนุมที่ยืดเยื้อสุดท้ายเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น คสช. ตัดสินใจทำรัฐประหาร วันที่ 22 พ.ค. 2557
วิเคราะห์สาเหตุ	คู่ขัดแย้งต่างมุ่งเอาชนะเด็ดขาดตามข้อเรียกร้องที่ฝ่ายตนเสนอ ทำให้ความพยายามที่จะใช้สันติวิธีแก้ปัญหาไม่สำเร็จ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายล้มเหลว ไม่สามารถควบคุมการชุมนุมให้อยู่ภายใต้กฎหมายกำหนดได้	รัฐบาลขาดความเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชน หลังจากเสนอผลึกคั่นร่างกฎหมายนิรโทษกรรม โดยเชื่อมั่นในหลักการว่าตนเองมาจากการเลือกตั้งและมีคะแนนเสียงข้างมากสนับสนุน จึงตัดสินใจดำเนินการโดยไม่สนใจคำคัดค้าน
ตัดสินใจทางจริยธรรม	ผู้เขียนชื่นชมความเสียสละของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ยอมลดช่วงเวลาที่จะอยู่ในตำแหน่ง พร้อมทั้งเสนอแผนปรองดอง เพื่อยุบสภาและเตรียมจัดเลือกตั้งใหม่ แต่สุดท้ายข้อเสนอดังกล่าวกลุ่มนปช. ไม่ยอมรับ	ผู้เขียนตำหนิรัฐบาลที่ยึดเฉพาะหลักการที่ว่า ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งและเสียงข้างมาก แต่ละเลยการตรวจสอบถ่วงดุล นอกจากนี้ ยังตำหนิคู่ขัดแย้งบางส่วนที่เชื่อว่าความรุนแรงจะทำให้ฝ่ายตนเองชนะ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง และในเนื้อหาบางบทบรรณาธิการได้ชื่นชมข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ที่กล้าออกมาคัดค้านระบบทุจริตคอร์รัปชันและรัฐบาลที่ไม่ชอบธรรม
เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา	ควรใช้สันติวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยการเจรจาร่วมกัน และใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่ในการถกเถียงหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อ	คู่ขัดแย้งควรเจรจาร่วมกัน และมีคนกลางที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายช่วยไกล่เกลี่ย ส่วนข้อเสนอปฏิรูปประเทศ จะต้องไม่ใช่แค่การแก้ไขหรือยกร่างรัฐธรรมนูญ เท่านั้น แต่

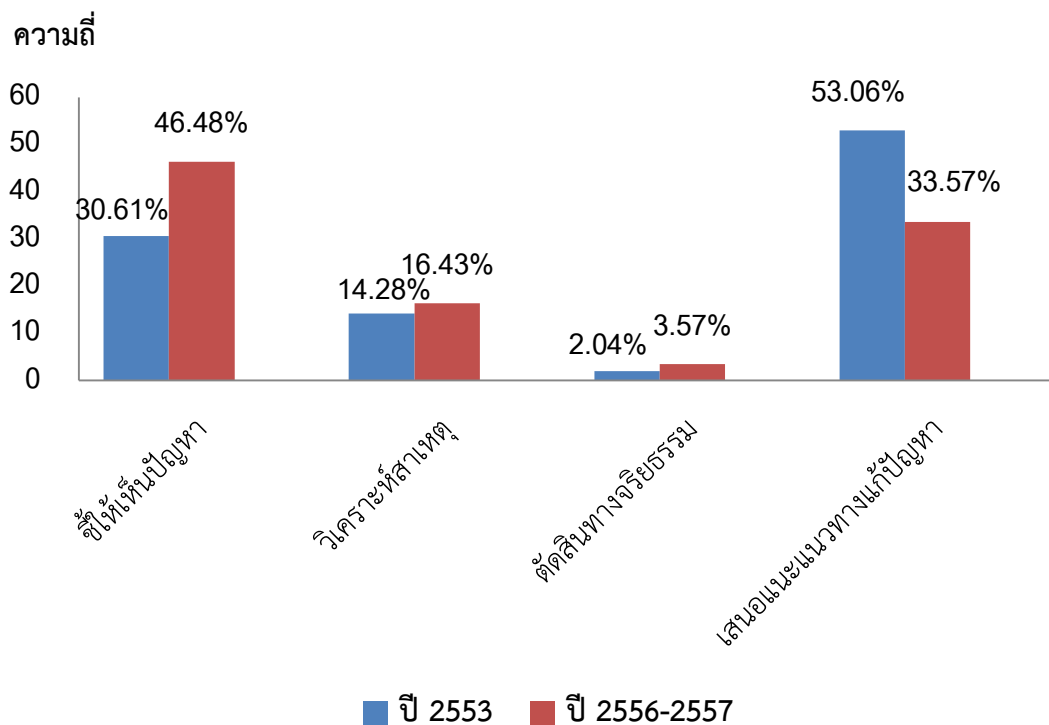
	ลดโอกาสความสูญเสียจากการ ชุมนุมบนท้องถนน	ต้องเริ่มต้นแก้ไขพฤติกรรม นักการเมือง ให้คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม
--	---	---

นอกจากนี้ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาเรื่องการกำหนดกรอบนโยบายบริหาร หนังสือพิมพ์
ไทยรัฐ ทั้งสองช่วงเวลา คือ ในปี 2553 และปี 2556-2557 พบว่า มีสัดส่วนการกำหนดกรอบที่
แตกต่างกัน โดยผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดของทั้งสองช่วงเวลา ดังแสดงผลในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบนโยบายบริหาร หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

ปี	การกำหนดกรอบ			
	ชี้ให้เห็นปัญหา	วิเคราะห์สาเหตุ	ตัดสินใจทางจริยธรรม	เสนอแนะ แนวทางแก้ปัญหา
2553	30.61%	14.28%	2.04%	53.06%
2556-2557	46.43%	16.43%	3.57%	33.57%

รูปที่ 26 แผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทรณานิการ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

จากข้อมูลในแผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทรณานิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างปี 2553 และ ปี 2556-2557 จะพบว่า ทั้งสองช่วงเวลามีสัดส่วนการกำหนดกรอบแต่ละประเภทแตกต่างกัน อธิบายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา

สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 30.61 น้อยกว่า ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 46.43

บทรณานิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อธิบายว่า สาเหตุที่เขียนถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างปี 2556-2557 บ่อยครั้ง เนื่องจากช่วงนั้นเป็นช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง รวมระยะเวลาประมาณ 7 เดือน คือตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556-พฤษภาคม 2557 ขณะที่ความขัดแย้งระหว่าง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 มีระยะเวลาประมาณ 3 เดือน ด้วยช่วงเวลาที่ยาวนานกว่า จึงเห็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นซ้ำๆ และบ่อยครั้งมากกว่า รวมทั้งรู้สึกว่ามีปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ค่อยได้รับการแก้ไขและทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงเขียนบทรณานิการที่ชี้ให้เห็นปัญหา เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่อยู่ในความสนใจของประชาชน และการเขียนให้ทุกคนมองปัญหา ร่วมกัน เข้าใจปัญหาร่วมกัน อาจช่วยกระตุ้นทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกร่วมกันเพื่อจะ

นำไปสู่การแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป เช่น ความขัดแย้งที่เริ่มตั้งแต่กลุ่ม กปปส. คัดค้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรม, ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาล กับกลุ่ม กปปส. และองค์กรอิสระ, การประกาศใช้กฎหมายควบคุมการชุมนุมที่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ว่าเกินกว่าเหตุ ไม่เหมาะสมกับระดับความรุนแรงของผู้ชุมนุม, การจัดเลือกตั้งท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง, การใช้ความรุนแรงในช่วงที่มีการชุมนุม, การไม่ยอมรับคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ และข่มขู่คุกคามศาล เป็นต้น เหล่านี้คือปัญหาที่ผู้เขียนมองว่า หากไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นหรือปล่อยให้ค้างคาต่อไป อาจทำให้สถานการณ์ยืดเยื้อ ขณะที่ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงปี 2553 หลักๆ เป็นปัญหาที่เกิดจากกลุ่ม นปช. คัดค้านรัฐบาลและเรียกร้องให้ยุบสภา เพื่อเลือกตั้งใหม่, การชุมนุมบนท้องถนน, การเจรจาที่ล้มเหลว, การปะทะกันด้วยความรุนแรง เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้อาจเอื้อหรือขยายผลให้เกิดความรุนแรงไม่แตกต่างกับปี 2556-2557 มากนัก ซึ่งผู้เขียนได้เขียนกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นเช่นกัน แต่มีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556-2557

การกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ

สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 14.28 ใกล้เคียงกับ ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 16.43

สุนทร ทาช้าย ระบุว่า เหตุที่ไม่ค่อยมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุหรือสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในบทบรรณาธิการมากนัก เพราะการเขียนบทบรรณาธิการต้องทำงานแข่งกับเวลาที่มีจำกัด โดยแต่ละวันต้องส่งต้นฉบับภายในเวลาที่กองการผลิตกำหนด คือช่วงเวลา 15.00-16.00 น. และการเขียนบทบรรณาธิการแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 30-90 นาที หลังจากประชุมข่าวรอบเช้า เวลา 11.00 น. เพื่อให้ทราบทิศทางประเด็นข่าวของหนังสือพิมพ์ จากนั้นเมื่อเลือกเรื่องที่จะเขียนได้แล้ว ต้องใช้เวลาสำหรับค้นคว้าข้อมูลเพื่อประกอบการเขียนบทบรรณาธิการ ดังนั้น กว่าจะเขียนแล้วเสร็จจึงใช้เวลาพอสมควร บางครั้งก็คาบเกี่ยวช่วงเวลาที่จะต้องส่งต้นฉบับเพื่อเตรียมการพิมพ์และจัดจำหน่าย ด้วยเวลาที่จำกัดผู้เขียนจึงไม่มีเวลามากพอในการค้นคว้าเชิงลึกเพื่อวิเคราะห์ให้ละเอียด อีกทั้งเนื้อที่สำหรับนำเสนอบทบรรณาธิการมีจำนวน 7 ย่อหน้า อาจจะไม่เพียงพอสำหรับบทวิเคราะห์เชิงลึกที่ต้องให้ข้อมูลอย่างรอบด้านและละเอียดมากขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้ ส่วนตัวไม่อยากจะให้ผู้อ่านเครียดมากเกินไป ต้องการให้มีความรู้สึกที่อ่านบทความจากนิตยสารที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และไม่ดูเป็นวิชาการมากเกินไป ด้วยเหตุนี้ หากเป็นปัญหาที่ไม่เชี่ยวชาญ ไม่ถนัด ไม่ค่อยเข้าใจมากนัก ผู้เขียนจะไม่วิเคราะห์ ไม่เสนอแนะ เพราะตระหนักว่าตนเองยังมีความรู้ไม่มากเพียงพอที่จะวิเคราะห์เจาะลึกเรื่องดังกล่าว จึงมักจะเลือกใช้วิธีการเขียนเพื่ออธิบายสถานการณ์ปัญหา บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป ให้ผู้อ่านรับทราบเท่านั้น

การกำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม

สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 2.04 ใกล้เคียงกับ ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 3.57

สุนทร กล่าวว่ สาเหตุที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่ค่อยตัดสินทางจริยธรรม เพราะลักษณะนิสัยส่วนตัวเป็นคนที่ไม่ชอบต่อว่าหรือตำหนิใคร ไม่เกี่ยวกับความเกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลใดๆ หากบุคคลใดหรือฝ่ายใดทำดีและถูกต้องก็จะเขียนชื่นชมเพื่อเป็นกำลังใจให้ทำความดีต่อไป แต่ถ้าฝ่ายใดหรือใครทำผิด ทำไม่ถูกต้อง จะเขียนเนื้อหาที่ให้แง่คิด ทักท้วง หรือเสนอแนะไปยังบุคคลนั้นหรือฝ่ายนั้นๆ เพื่อให้เกิดการแก้ไข มากกว่าการเขียนแบบตัดสินถูกผิดให้คุณให้โทษ เพราะไม่ต้องการให้บรรณาธิการที่ตนเองรับผิดชอบเป็นเหตุหรือมีส่วนทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองลุกลามบานปลาย ส่วนองค์กรไทยรัฐไม่มีนโยบายสั่งห้ามไม่ให้เขียนตัดสินใคร เพียงแต่มีหลักการงานซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัย กำพล วัชรพล ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก ได้วางเอาไว้ คือ จะต้องเขียนขำขันเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ ไม่ใส่ความ หมิ่นประมาทหรือปรักปรำใคร ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ทำให้ใครเสียหายเดือดร้อน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้อ่าน เหล่านี้คือหลักการที่นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ยึดถือสืบทอดกันมาในการทำงานจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ทั้งนิสัยส่วนตัวที่ไม่ชอบตำหนิใครและการยึดถือหลักจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางในการเขียนและนำเสนอผลงาน สุนทร ทาข่าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จึงไม่นิยมเขียนแบบตัดสินชี้ชัดว่าใครผิดใครถูก เพื่อไม่ให้เกิดข้อครหาว่าเขียนปรักปรำทำให้เกิดความเสียหาย มีความไม่เป็นกลาง เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทำให้ความขัดแย้งขยายวงกว้างออกไป

กำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา

สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 53.06 มากกว่า ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 33.57

บรรณาธิการไทยรัฐ กล่าวว่ ความขัดแย้งทางการเมืองทั้งสองช่วงเวลา คือในปี 2553 และช่วงปี 2556-2557 ล้วนมีทั้งผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ซึ่งสัดส่วนเนื้อหาในบทบรรณาธิการที่นำเสนอในปี 2553 จะเป็นการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามากกว่าช่วงปี 2556-2557 อย่างชัดเจน เพราะสถานการณ์ในปี 2553 ผู้เขียนมองว่ามีความเป็นไปได้ที่สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองจะคลี่คลายด้วยการเจรจา หรือใช้สันติวิธีระงับความขัดแย้ง เพราะมีสัญญาณที่ดีจากคู่ขัดแย้งทั้งฝ่ายนปช. และรัฐบาล ยินดีเข้าร่วมเจรจา เพียงแต่ยังมีเงื่อนไขต่อรองที่แตกต่างกันจึงหาข้อยุติร่วมกันไม่ได้ แต่ก็ยังมีความพยายามจะจัดการเจรจาอีกหลายครั้ง เพื่อให้แกนนำทั้งสองฝ่ายได้พูดคุยต่อรอง แม้สุดท้ายจะไม่สำเร็จและมีการสลายการชุมนุม โดยช่วงเวลาที่มีการเจรจาคือช่วงที่ผู้เขียนมองว่าเปรียบเหมือนนาฬิกาที่ช่วยแก้ไขปัญหาทางการเมือง เพราะคู่ขัดแย้งได้ร่วมเจรจาท่อง

ประนีประนอมกัน ลดการเผชิญหน้าของกลุ่มผู้ชุมนุมและเหตุปะทะที่จะทำให้เกิดความรุนแรงความสูญเสียตามมา นอกจากนี้ กระแสคัดค้านต่อต้านรัฐบาลของกลุ่มผู้ชุมนุม ก็มีส่วนสำคัญในการเขียนเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา กล่าวคือ หากการชุมนุมมีกระแสคัดค้านไม่รุนแรงขยายวงกว้างไปยังกลุ่มคนอื่น ๆ อาจจะมีโอกาสที่คู่ขัดแย้งหาทางคลี่คลายปัญหาร่วมกันได้ เช่น จัดพื้นที่ให้เกิดการเจรจา ใช้รัฐสภาเพื่อแก้ไขปัญหา เป็นต้น แต่กรณีที่มีกระแสคัดค้านต่อต้านรุนแรง มีผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวนมาก ขยายวงกว้างไปยังกลุ่มคนหลากหลายสาขาอาชีพ และใช้เวลาการชุมนุมยาวนาน ต่างฝ่ายล้วนยึดมั่นในข้อเสนองานของตนเอง จนไม่เอื้อให้เกิดการเจรจาหรือการแก้ไขปัญหาโดยรัฐสภา จะยังทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองมีความสับสนและบานปลาย นั่นอาจทำให้โอกาสของการแก้ปัญหาร่วมกันของคู่ขัดแย้งเกิดขึ้นได้ยากกว่า เช่น

เปรียบเทียบในปี 2553 คู่ขัดแย้งหลักของรัฐบาลอภิสิทธิ์ คือ กลุ่ม นปช. ที่ไม่พอใจรัฐบาล เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยได้รับคะแนนเสียงโหวตจาก ส.ส. ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ หลังจาก สมชาย วงศ์สวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รวมทั้งความไม่พอใจทหารที่เข้ามาแทรกแซงการเมือง และอ้างว่ามีสองมาตรฐานทางการเมือง เป้าหมายคือให้รัฐบาลอภิสิทธิ์ออกจากตำแหน่งเพื่อเลือกตั้งใหม่ การชุมนุมดังกล่าว มีกลุ่ม นปช. ออกมาเคลื่อนไหวจัดชุมนุม แต่ ส.ส. ยังคงทำหน้าที่ในสภาฯ ทำให้มีความหวังที่รัฐสภาจะยังทำหน้าที่แก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งได้

ในขณะที่ช่วงปี 2556-2557 คู่ขัดแย้งหลักของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ มีทั้งกลุ่ม กปปส. นักธุรกิจ ข้าราชการ องค์กรอิสระ เป็นต้น ซึ่งมีจุดเริ่มต้นความขัดแย้งทางการเมือง จากการคัดค้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรมที่ครอบคลุมคดีทุจริต ทำให้คนส่วนใหญ่ไม่พอใจและเข้าร่วมการชุมนุมจำนวนมาก จากนั้นยกระดับการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์ให้ทวีความรุนแรงด้วยการยุบสภา แม้ว่าต่อมา นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ยินยอมยุบสภา แต่ไม่เป็นผลให้ กปปส. ยุติการชุมนุม เพราะผู้ชุมนุมเสนอให้ปฏิรูปประเทศก่อนเลือกตั้ง เสนอให้มีรัฐบาลชั่วคราวเพื่อปฏิรูปประเทศ ไม่ยอมรับอำนาจรัฐบาลรักษาการ ฯลฯ นอกจากความไม่ไว้วางใจกันและกันแล้ว ข้อเสนอของแต่ละฝ่ายมีจุดยืนแบบสุดโต่ง ต้องการเอาชนะอย่างเด็ดขาด เหล่านี้ยิ่งเหมือนเป็นการปิดประตูสำหรับการเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้ง อีกทั้ง ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์บางส่วน ลาออกจากตำแหน่งเพื่อมาเป็นแกนนำการชุมนุม ทำให้ความหวังที่จะใช้รัฐสภาคลี่คลายสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองลดลง ดังนั้น การเขียนบทบรรณาธิการเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในช่วงปี 2556-2557 อาจไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะสถานการณ์อาจไม่เอื้อให้แต่ละฝ่ายพร้อมรับฟัง ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้เขียนเลือกใช้วิธีการเขียนต่อยอดปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา ส่วนในปี 2553 ผู้เขียนยังมองเห็นหนทางที่ทั้งสองฝ่ายสามารถจะร่วมมือกันได้ จึงใช้วิธีการ

เขียนแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อหวังกระตุ้นและเสนอแนะเพิ่มเติมให้การเจรจา หรือการใช้รัฐสภาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบของผู้เขียนบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งปี 2553 และปี 2556-2557 มีดังนี้

1. **สถานการณ์ทางการเมือง** ต้องเป็นสถานการณ์หรือประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เพราะจะมีผลต่อความรู้สึกและความอยากรู้อยากติดตามของผู้อ่าน ยิ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน ยิ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงและนำมาเขียนถ่านทอดผ่านบทบรรณาธิการ โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ประชาชนให้ความสนใจ เพราะมีความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ชุมนุมในแต่ละครั้ง เช่น

ปมความขัดแย้งทางการเมืองในปี 2553 ที่สืบเนื่องจากข้อกล่าวหาของกลุ่ม นปช. ระบุว่า เบื้องหลังที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ นำโดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้รับการสนับสนุนจาก ส.ส. จนสามารถจัดตั้งรัฐบาลสำเร็จ หลังจาก นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน³³ เนื่องจากมีทหารให้การสนับสนุนเพื่อตัดทอนอำนาจของรัฐบาลที่มีความเชื่อมโยงกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี โดยกลุ่มผู้ชุมนุมระบุว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้มีคะแนนเสียงข้างมากเหมือนกับพรรคพลังประชาชนที่ประชาชนเลือกเข้ามาเพื่อบริหารประเทศ ดังนั้น พรรคประชาธิปัตย์จึงไม่มี ความชอบธรรมที่จะบริหารประเทศ ต้องลาออกเพื่อจัดเลือกตั้งใหม่ ซึ่งความรู้สึกที่ไม่เป็น

³³ เมื่อเวลา 12.30 น. วันที่ 2 ธันวาคม 2551 ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยคดียุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรค ภูมิใจไทย อันเนื่องมาจากกรณีทุจริตการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 โดยพรรคพลังประชาชน มีข้อมูลว่า บุคคลที่เป็น กรรมการบริหารพรรค คือ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช ส.ส. สัดส่วนกลุ่ม และรองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน ชื่อเสียงด้วยการแจกเงินให้ กลุ่มกำนัน อ.แม่จัน จ.เชียงราย ที่นัดมาพบถึงกรุงเทพฯ แม้นายยงยุทธ จะอ้างว่าเป็นการจัดฉาก แต่ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งเห็นว่า ฟังไม่ขึ้น จึงมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง) นายยงยุทธ ดิยะไพรัช เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำ วินิจฉัยในส่วนของพรรคพลังประชาชน ด้วยมติเอกฉันท์ 9 ต่อ 0 ให้ยุบพรรคพลังประชาชน และตัดสิทธิทางการเมืองหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค 5 ปี (รวม 37 คน) ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข ทำให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรคพลังประชาชนต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยปริยาย

ธรรม การถูกเอาเปรียบทางการเมือง การปลุกระดมกลุ่มผู้ชุมนุมโดยอดีตนายกฯ ทักษิณ เพราะรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการเมือง ยิ่งทำให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ชื่นชอบหรือศรัทธาในอดีตนายกฯ ทักษิณ รวมทั้งกลุ่มคนที่ไม่ชอบอำนาจของทหารที่แทรกเข้ามาในการเมืองไทยเริ่มรวมตัวออกมาเรียกร้องคัดค้านรัฐบาล จัดการชุมนุมในพื้นที่สำคัญจองกรุงเทพมหานคร ปิดเส้นทางการจราจรในบางจุดทำให้การเดินทางบางพื้นที่ไม่สะดวก และมีเหตุปะทะกับเจ้าหน้าที่เป็นระยะๆ มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตที่อาจจะเป็นคนใกล้ตัวญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นแม้จะมีความพยายามจัดการเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้งแต่ไม่สำเร็จ รัฐบาลประกาศใช้กฎหมายพิเศษเพื่อควบคุมสถานการณ์ แต่การชุมนุมยังดำเนินต่อไป จนเกิดการสลายการชุมนุม และ นปช. ประกาศยุติชุมนุมในที่สุด

ขณะที่สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงปี 2556-2557 มีจุดเริ่มต้นความขัดแย้งมาจากการผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรมที่ครอบคลุมคดีทุจริต ทำให้ ส.ส. ฝ่ายค้านบางส่วน และประชาชนที่ไม่พอใจรัฐบาล เริ่มออกมาคัดค้านด้วยการเป่านกหวีด จากนั้นยกระดับการชุมนุมจัดตั้งกลุ่ม กปปส. และมีแนวร่วมการชุมนุมจำนวนมาก จัดพื้นที่ชุมนุมกระจายโดยรอบกรุงเทพฯ และมีวันประกาศปิดกรุงเทพฯ พร้อมนำผู้ชุมนุมไปชุมนุมในพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐบางแห่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่หยุดทำงาน เพิ่มแรงกดดันรัฐบาลให้ลาออก และเรียกร้องให้จัดตั้งสภาประชาชน มีคนกลางเข้ามาบริหารประเทศเพื่อปฏิรูปประเทศก่อนจัดเลือกตั้ง บรรยากาศการชุมนุม การปิดถนนเพื่อจัดชุมนุม ความสูญเสียจากเหตุปะทะ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างการชุมนุม ทำให้ประชาชนรู้สึกว่สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นบ่อยในช่วงเวลาดังกล่าว มีข่าวความรุนแรง ความสูญเสียเกิดขึ้นถึงจนกระทบต่อความมั่นคงในการดำเนินชีวิต กระทบต่อเศรษฐกิจ รายได้ มีปัญหาปากท้องเกิดขึ้นตามมา ฯลฯ ในที่สุดเมื่อการเจรจาไม่เป็นผลสำเร็จ คสช. จึงรัฐประหารยึดอำนาจ เพื่อระงับความขัดแย้งทางการเมืองไม่ให้ลุกลามขยายวงกว้างมากขึ้น

เหล่านี้คือตัวอย่างสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นและอยู่ในความสนใจของประชาชน ส่งผลต่อความรู้สึก ความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ ของประชาชนทำให้ความอยากรู้อยากติดตามสถานการณ์จึงมีมาก ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงนำเสนอเนื้อหาในบทบรรณาธิการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ด้วยการกำหนดกรอบที่แตกต่างกันไป เช่น ชี้ให้เห็นปัญหา, วิเคราะห์สาเหตุ, ตัดสินทางจริยธรรมหรือเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา โดยสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากเกิดผลกระทบในวงกว้างจะเน้นเขียนแบบชี้ให้เห็นปัญหา พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ขณะที่การตัดสินทางจริยธรรมจะมีน้อย เพราะนิสสัยส่วนตัวไม่ชอบตัดสินหรือกล่าวตำหนิใคร ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งลุกลามต่อไป ส่วนการวิเคราะห์สาเหตุมีข้อจำกัดคือระยะเวลา

การทำงานที่ต้องเร่งส่งต้นฉบับ จึงไม่มีเวลามากพอที่จะค้นคว้าเชิงลึกเพื่อวิเคราะห์โดยละเอียด อีกทั้งพื้นที่เขียนบทบรรณาธิการมีเพียง 7 ย่อหน้า ทำให้ยากที่จะนำเสนอบทวิเคราะห์ให้คนเข้าใจอย่างชัดเจนในพื้นที่ที่มีอย่างจำกัด และอาจทำให้บทบรรณาธิการดูเป็นบทความวิชาการมากเกินไป ไม่ชักจูงใจผู้อ่านให้ติดตาม เพราะกลุ่มคนเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคือคนทั่วไป ที่นิยมเสพข่าวอ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

“สิ่งแรกเลยต้องดูก่อนว่า เรื่องนั้นคนสนใจหรือเปล่า ถ้าคนสนใจเราต้องนำเสนอให้เขาได้ติดตาม จะได้เข้าใจมากขึ้น ยิ่งช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองมันมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเยอะแยะ คนมีความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ เพราะมีทั้งระเบิด ทั้งคนตาย ความรุนแรงก็มี ความสูญเสียก็มี คนเขาก็อยากรู้ว่าการเมืองจะเป็นอย่างไร จะเกิดอะไรขึ้นอีกหรือไม่ ความสนใจคนอ่านจึงมีมาก หน้าที่เราคือจะต้องนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงให้คนเขาได้รับรู้ อย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม” (สุนทร ทาช้าย, บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

2. **ความรู้ความเข้าใจของผู้เขียน** บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระบุว่า นอกจากสถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่านแล้ว ประเด็นที่น่าเสนอต้องเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถหาข้อมูลได้ครบถ้วนรวดเร็ว โดยข่าวการเมืองเป็นอีกเรื่องที่สุนทร ทาช้าย มีความถนัด นอกเหนือจากข่าวต่างประเทศ เพราะตั้งแต่สมัยเด็กสนใจเรื่องการเมืองอย่างมาก และมีประสบการณ์ตรงจากการเป็น อดีต ส.ส. จนุภรรษาชีมา ด้วยความที่เคยผ่านอาชีพนักการเมืองมาก่อน ทำให้เข้าใจการเลือกตั้ง การทำหน้าที่ของผู้แทนประชาชน ระบบพรรคการเมือง ระบบรัฐสภา ฯลฯ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่ช่วงที่เริ่มทำข่าวต่างประเทศสมัยเริ่มทำงานที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมักนำเสนอเรื่องการเมืองของประเทศต่างๆ ให้ผู้อ่านได้ติดตาม เพราะสถานการณ์การเมืองของไทยช่วงนั้นไม่เอื้อให้สื่อมวลชนนำเสนอหรือพูดถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากนัก สุนทร จึงต้องใช้วิธีการเล่าเรื่องการเมืองของต่างประเทศแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้อ่าน จะได้ติดตามสถานการณ์ต่างประเทศอย่างรู้เท่าทัน และไม่ขัดกับนโยบายของรัฐ ไม่กระทบต่อองค์กร

ในช่วงเวลาว่าง สุนทร ทาช้าย จะใช้เวลากับการอ่านหนังสือประเภทประวัติศาสตร์และการเมือง เพื่อเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ ทำให้มีความรู้ติดตัวที่พร้อมนำมาใช้สำหรับการทำงานได้ตลอดเวลา แต่หากไม่เข้าใจหรือติดขัดสงสัย จะหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์ข้อมูลไทยรัฐ, หนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ, โทรทัศน์, วิทยุ,

อินเทอร์เน็ต, ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น โดยยึดหลัก “สุ จี ปุ ลิ”³⁴ เพื่อหาคำตอบ และนำข้อมูลที่
ได้มาเรียบเรียงเขียนบทบรรณาธิการให้คนอ่านเข้าใจ คลี่คลายประเด็นปัญหา

อาจกล่าวได้ว่า ทั้งลักษณะนิสัยและความชอบส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเมือง
ความเป็นนักอ่าน นักคิด นักเขียน นักตั้งคำถาม และนักหาคำตอบ เหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐาน
สำคัญที่ช่วยสร้างและสั่งสมความรู้สำหรับบรรณาธิการ ทำให้การนำเสนอเนื้อหาบท
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง สามารถนำเสนอ
ข้อมูลได้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา และมีวิธีการเขียนที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เป็นลำดับขั้นตอน
ไม่ซับซ้อน โดยประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจที่สั่งสมจำนวนมาก ทำให้เข้าใจปัญหาต่างๆ
ที่เกิดขึ้น และเขียนนำเสนอถึงปัญหาได้ตรงประเด็น หรือช่วยในการวิเคราะห์ ประเมินผล
และเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

“การจะเขียนบทบรรณาธิการ เราต้องมีความเชี่ยวชาญในประเด็นข่าว มี
ประสบการณ์การทำงานที่ยาวนานพอสมควร เพื่อจะได้นำมาใช้ในงานเขียนของเรา ที่สำคัญ
คือ ต้องขยันทำให้ตัวเองมีความคิดกว้างขวาง รอบรู้ หมั่นคิด อ่าน เขียน บ่อยๆ” (สุนทร ทา
ซ่าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

“คุณสุนทร ทาซ่าย มีลักษณะนิสัย เป็นคนที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง ชอบศึกษา
ค้นคว้าเพื่อให้ได้คำตอบตามที่ต้องการ และนิสัยส่วนตัวมักจะชอบ “ปุจฉา-วิสัชนา” โดยตั้ง
ประเด็นคำถาม ถกปัญหา วิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบ กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ” (สุนทร คันธ
พิศาล. คอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

3. **อุดมการณ์ทางการเมือง** สุนทร ทาซ่าย อธิบายอุดมการณ์ทางการเมืองส่วนตัว คล้ายกับคำ
กล่าวของ อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ที่ว่า
“การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” กล่าวคือ กระบวนการ
ประชาธิปไตยที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง สามารถแสดง
ความเห็น หรือแสดงออกทางการเมืองได้โดยสงบและอยู่ภายใต้กฎหมายกำหนด ที่สำคัญ
ประชาชนสามารถตรวจสอบถ่วงดุลทางการเมือง ไม่ควรจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

³⁴ หัวใจนักปราชญ์ ประกอบด้วย สุ ย่อมาจาก สุตะ แปลว่า ฟัง, จิ ย่อมาจาก จินตะ แปลว่า คิด, ปุ ย่อมาจาก ปุจฉา แปลว่า ถาม,
ลิ ย่อมาจาก ลิขิต แปลว่า จด

ส่วนเรื่องการเลือกตั้ง หรือคะแนนเสียงข้างมากจากประชาชน อาจไม่ได้เป็นนิยามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอุดมคติของ สุนทร ทาช้าย พร้อมอธิบายว่า หากมีการเลือกตั้ง มีคะแนนเสียงข้างมากจากประชาชนที่เลือกเข้ามาบริหารประเทศ แต่จำกัดสิทธิประชาชน ปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ละเลยอำนาจตรวจสอบถ่วงดุล ก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนการเมืองกรณิหารเข้ามามีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการบริหารประเทศ ส่วนตัวไม่ชอบอำนาจเผด็จการ เพราะปิดกั้นการตรวจสอบถ่วงดุล และในอดีตมักมีการสืบทอดอำนาจ แต่สำหรับยุคที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รัฐประหารและเข้ามาบริหารประเทศ มองว่าน่ากังวลน้อยกว่ายุคทหารครองเมืองในอดีต เพราะ คสช. กำหนดกรอบระยะเวลาการทำงานที่ชัดเจน ถ้าหากไม่ทำตามทีระบุไว้ อาจจะมีเหตุขยับเปลี่ยนทางการเมืองซ้ำรอยประวัติศาสตร์การเมืองไทยในอดีตที่เกิดขึ้นมาแล้ว

ส่วนมุมมองที่มีต่อพรรคการเมืองปัจจุบัน สุนทร ระบุว่าไม่มีพรรคการเมืองใดที่ชื่นชอบเป็นพิเศษ เพราะพรรคการเมืองในอุดมคติจะต้องเป็นพรรคของประชาชนอย่างแท้จริง มีความเชื่อมโยงกับประชาชน เป็นตัวแทนของประชาชน ไม่ใช่เป็นพรรคของนายทุนทางการเมือง หรือธุรกิจการเมือง สำหรับพรรคการเมืองไทยในปัจจุบัน สุนทร เปิดเผยว่า หากเปรียบเทียบระหว่างพรรคประชาธิปัตย์ กับพรรคเพื่อไทย ส่วนตัวมองว่าพรรคประชาธิปัตย์มีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคมากกว่า เพราะยังเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มากกว่าพรรคเพื่อไทยด้านพรรคเพื่อไทย ส่วนใหญ่นายทุนพรรคจะมีอำนาจเด็ดขาด และสมาชิกต้องทำตามคำสั่งนายทุนพรรคการเมือง

จากอุดมการณ์ทางการเมืองของบรรณธิการ ดังนั้น ช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง บทบรรณธิการจึงถูกเขียนและถ่ายทอดผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้เขียน ที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเชื่อว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกทางการเมือง สำหรับการชุมนุมซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองรูปแบบหนึ่งแต่ต้องเป็นการชุมนุมที่สงบ ปราศจากความรุนแรง เคารพหลักกฎหมาย ส่วนการแสดงออกทางความคิด แม้จะมีความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ศรัทธาที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่ม นปช. อาจจะชื่นชม เชื่อมั่น และเห็นใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) หรือบางส่วนอาจจะพึงพอใจนโยบายประชานิยมตั้งแต่สมัยอดีตนายกทักษิณ ที่ช่วยทำให้ประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งกลุ่มคนที่ไม่พอใจและคัดค้านการที่ทหารเข้ามาแทรกแซงการเมือง ในขณะที่กลุ่ม กปปส. เชื่อว่าทหารจะช่วยคลี่คลายสถานการณ์ความตึงเครียดทางการเมือง เพราะเป็นคนกลางที่จะเข้ามา

ช่วยคลี่คลายปัญหา และต่อต้านระบอบทักษิณ เพราะมีส่วนเอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน จึงเสนอปฏิรูปประเทศก่อนเลือกตั้ง เป็นต้น บรรณาธิการ ระบุว่าแม้ความคิดจะแตกต่างกันจากความเชื่อ ความศรัทธา หรือประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน แต่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมให้ได้ ไม่สร้างความเกลียดชังให้เกิดขึ้นในสังคม ไม่มองอีกฝ่ายเป็นศัตรูที่ต้องมุ่งทำร้ายทำลายให้สิ้นซาก เพราะจะทำให้สังคมวุ่นวายไม่สงบสุขเกิดความรุนแรงและความสูญเสียไม่สิ้นสุด

ด้วยความเชื่อที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือหลักสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย สุนทร ทาซ่าย จึงเลือกมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการนำเสนอความคิดเห็นในฐานะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่มีฐานผู้อ่านหลายล้านคน เพื่อถ่ายทอดความคิดเห็นเขียนถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ตีชมหรือดักเตือนในบางโอกาส และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ด้วยความปรารถนาดีเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม เขียนบทบรรณาธิการบนหลักเหตุและผล ตรวจสอบข้อมูลที่เกิดขึ้นเพื่อความถูกต้องชัดเจน ไม่เข้าข้างฝ่ายใด และกระตุ้นให้ทุกคนคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก เพื่อระงับหรือคลี่คลายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

“ผมเชื่อมั่นในหลักการ ของ นายอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ที่ว่า “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ซึ่งอาจมีวิธีการที่แตกต่างกันไป แต่ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง ผมเชื่อว่าในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนมีความเห็นที่แตกต่างได้ แต่ไม่ควรสร้างความเกลียดชังให้เกิดขึ้น เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งการเขียนบทบรรณาธิการของผม ถือเป็น การแสดงความเห็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และผมก็หวังจะให้สังคมและประเทศชาติเกิดสันติ” (สุนทร ทาซ่าย. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

4. **จรรยาบรรณสื่อมวลชน** บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยึดหลักเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นผ่านบทความและความมีอิสระในการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน ไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง รักษาความเป็นประชาธิปไตยในการปกครอง และปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก ก่อนเขียนบทบรรณาธิการเพื่อให้ผู้อ่านติดตาม เพราะเชื่อว่าสิ่งที่เขียนอาจจะมีผลต่อความรู้สึกริษิกคิดของผู้อ่านไม่น้อย ดังนั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขียน ต้องมีความรอบคอบและระมัดระวัง

สำหรับการทำงานของบรรณาธิการไม่มีการสั่งงานหรือการครอบงำเพื่อกำหนดแนวทาง เนื้อหา หรือประเด็นที่จะนำเสนอจากผู้บริหาร เพราะหัวหน้ากองบรรณาธิการได้

มอบความไว้วางใจ และให้เกียรติในการทำงานรวมทั้งให้อิสระเสรีภาพในการทำหน้าที่อย่างเต็มที่ แม้ว่าองค์กรไทยรัฐจะไม่มีคู่มือการทำงานหรือข้อกำหนดนโยบายที่รวบรวมเป็นรูปเล่ม มีลายลักษณ์อักษรระบุรายละเอียดชัดเจน แต่นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐส่วนใหญ่ทำงานด้วยการยึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก โดยบุคลากรสื่อมวลชนไทยรัฐจะยึดถือสืบทอดแนวทางการทำงานและจรรยาบรรณสื่อมวลชนตามระเบียบข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ รวมทั้งสานต่อแนวคิดที่อดีตผู้อำนวยการคนแรกของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กำพล วัชรพล ได้วางรากฐานไว้ให้กับนักข่าวไทยรัฐ คือ การทำหนังสือพิมพ์เพื่อประชาชน ไม่ได้ทำหนังสือพิมพ์เพื่อฝ่ายการเมือง ดังนั้น ไทยรัฐจึงเน้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสำหรับประชาชน อย่างตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ข้อมูลที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง มีหลักฐานหรือแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ ไม่โจมตีหรือปรักปรำทำให้ใครเดือดร้อน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านมากที่สุด

“ไทยรัฐไม่มีใครมาคอยกำหนดหรือควบคุมการเขียนบทบรรณาธิการ ปล่อยให้ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจของผู้เขียน แต่จะมีกรอบหลักของการเขียนบทบรรณาธิการของไทยรัฐ คือ ความถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจริยธรรม และไม่ขัดต่อกฎหมาย โดยแนวทางที่ ผอ.กำพล วัชรพล ให้เอาไว้ คือ ต้องมีจริยธรรม ยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ปราศจากอคติ และเขียนอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งบรรณาธิการที่รับผิดชอบทุกคนต่างยึดถือเป็นแนวทางการทำงาน” (มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

ด้วยเหตุที่นักข่าวไทยรัฐยึดถือแนวทางข้อปฏิบัติที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และมีความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมโดยนักข่าวอาวุโสที่มีประสบการณ์ รวมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมอื่นๆ สำหรับการทำงาน ทำให้แม้จะไม่มีการจัดพิมพ์รวบรวมข้อกำหนดการปฏิบัติงานสำหรับสื่อมวลชนเป็นรูปเล่ม แต่ก็มีหลักสำคัญเพื่อยึดเหนี่ยวในการทำงาน

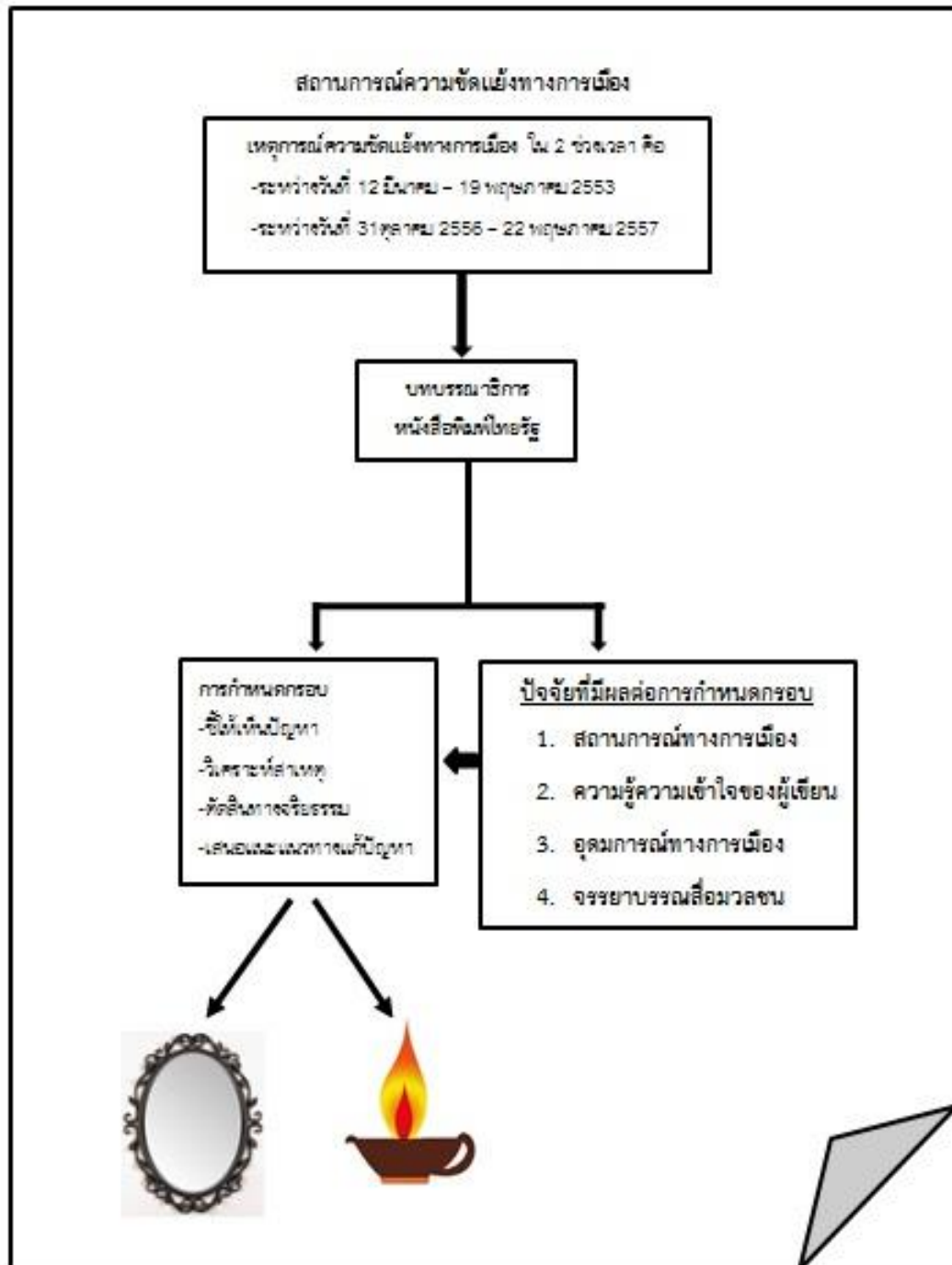
สุนทร ทาช้าย ย้ำว่า สิ่งที่ต้องมีอยู่เสมอสำหรับการทำงาน โดยเฉพาะการเขียนบทบรรณาธิการ ซึ่งเปรียบเหมือนหัวใจหลักของหนังสือพิมพ์และเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ ต้องเขียนโดยปราศจากอคติ เพื่อไม่ให้ถูกครหาว่าเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือตำหนิโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องเขียนจากข้อมูลข้อเท็จจริง ด้วยหลักเหตุผล เพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านติดตาม แม้ผู้อ่านจะมีจำนวนไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับคอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์ แต่บทบรรณาธิการจำเป็นต้องรักษาแนวทางการทำงานไว้ให้คงอยู่ต่อไป สิ่งเหล่านี้ทำให้การนำเสนอข้อมูลในบทบรรณาธิการจึงไม่ใช่การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อความพอใจ

ส่วนตัวของผู้เขียน แต่จะเป็นการนำเสนอเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม เช่น ช่วงที่เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองไทย ผู้เขียนจะนำเสนอโดยกล่าวถึงสถานการณ์ปัญหา ความรุนแรง ผลกระทบ หรือบางครั้งอาจวิเคราะห์สาเหตุปัญหา พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไข แต่หากพบว่ามีผลกระทบที่ไม่ถูกต้องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบรรณาธิการจะเขียนทักท้วงเพื่อหวังให้ตระหนักรู้และเกิดการแก้ไขปรับปรุง โดยเลี่ยงการใช้ภาษาที่รุนแรงหรือสร้างความเกลียดชังให้เกิดขึ้น แต่หากเป็นเรื่องที่ดีจะเขียนชมเชยเพื่อให้กำลังใจแก่คนทำงานต่อไป เป็นต้น

“การเขียนบทบรรณาธิการที่ดีนั้น ผู้เขียนจะต้องมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน และเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ด้วยเหตุด้วยผล โดยปราศจากอคติ และแม้ว่าบทบรรณาธิการจะมีผู้อ่านน้อย เพราะเนื้อหาค่อนข้างเครียด แต่ก็ถือว่ามีความสำคัญ จึงอยากให้อ่าน นสพ. ไทยรัฐ ติดตามอ่านบทบรรณาธิการด้วย” (สุนทร ทาช้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2558)

จากปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ระหว่างปี 2553 กับ ปี 2556-รัฐประหาร2557 สามารถสรุปเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของที่มาและผลลัพธ์การกำหนดกรอบ ดังแสดงผลในรูปที่ 27

รูปที่ 27 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ส่วนที่ 5 บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำหน้าที่เป็น กระจก หรือตะเกียง

จากการนิยามศัพท์การกำหนดกรอบข่าวสารของสื่อมวลชน ที่มี 4 ประเภท คือ

- **ชี้ให้เห็นปัญหา** คือ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักและรับรู้ปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมกำลังเผชิญกับปัญหาอะไร หากสื่อมวลชนกำหนดกรอบข่าวสารด้วยการชี้ให้เห็นปัญหา จึงเปรียบเหมือนทำหน้าที่เป็น **“กระจก”**
- **วิเคราะห์สาเหตุ** เป็นการพิจารณาทำความเข้าใจกับปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นและแยแยะเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองนั้นๆ รวมทั้งสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง หากสื่อมวลชนกำหนดกรอบข่าวสารแบบวิเคราะห์สาเหตุ เปรียบดังการทำหน้าที่เป็น **“ตะเกียง”**
- **ตัดสินทางจริยธรรม** คือ การให้คุณค่ากับบุคคล เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆ ด้วยความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของสิ่งต่างๆ ผ่านการประเมินว่าเป็นอย่างไร มีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งการกำหนดกรอบข่าวสารแบบตัดสินทางจริยธรรม เปรียบเหมือนสื่อมวลชนทำหน้าที่คล้ายดัง **“กระจก”** ที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อให้คนรับรู้เกี่ยวกับการกระทำ นโยบาย ของผู้ปรากฏเป็นข่าว ตามแนวทาง หรือค่านิยม ที่กำหนดโดยผู้เขียน
- **เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา** เป็นการนำเสนอข้อมูลและประเด็นปัญหาทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมที่ควรดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลดลง หรือขจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป จึงเปรียบเหมือนการทำหน้าที่เป็น **“ตะเกียง”** ที่ชี้แนะทางออกแก่ผู้อ่านและสังคม

ดังนั้น เมื่อพิจารณาผลการศึกษาวិจัยการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ระหว่าง ปี 2553 กับ ปี 2556-2557 ว่าทำหน้าที่เป็นกระจก หรือตะเกียง พบว่า

จากการศึกษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดือน มีนาคม - พฤษภาคม พ.ศ.

2553 สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” ได้อย่างชัดเจน เพราะผลการศึกษาชี้ชัดว่าผลรวมของจำนวนความถี่และสัดส่วนของการกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุ มีค่าผลรวมมากกว่าการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาและการตัดสินใจทางจริยธรรม โดยลักษณะสำคัญของการทำหน้าที่เหมือนตะเกียง นั่นคือ ผู้เขียนวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองควบคู่กับการแนะแนวทางวิธีการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและหากนำไปปฏิบัติ รวมทั้งผู้อ่านได้เข้าใจแนวทางที่จะทำให้สังคมเกิดสันติสุข ช่วยระงับความขัดแย้ง ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งคลี่คลาย ลดความรุนแรง และความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการชุมนุม โดยเน้นย้ำหลักการสันติวิธี การเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้ง เสนอให้ใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่ในการเจรจา ลดความเสี่ยงการปะทะจากการเมืองบนท้องถนน ฯลฯ โดยมีตัวอย่างข้อความบางส่วนในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่สามารถตีความและสื่อความหมายถึงการทำหน้าที่เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา เช่น

“...รัฐบาลจะต้องประเมินสถานการณ์ อยู่ตลอดเวลา ถ้าเห็นว่ามีอาการกระทำอันอาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงจะใช้กฎหมายพิเศษ ตั้งแต่เบาไปหาหนัก ตั้งแต่กฎหมายปกติจนถึงกฎหมายการรักษาความมั่นคงภายใน หรือกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อระดมกำลังทั้งตำรวจและทหาร ในการรักษาความสงบเรียบร้อย

ส่วนกลุ่มผู้ชุมนุมก็ต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ.ทางหลวง ซึ่ง "ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวง" หรือ พ.ร.บ.จราจรทางบก ที่ห้ามมิให้ทำการ "กีดขวางการจราจร" และการชุมนุมจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ไม่ใช่ความรุนแรงไม่ปลุกระดมประชาชนให้เผาบ้านเผาเมือง หรือยุยงให้ประชาชนละเมิดกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง แค่เพียงเคารพกฎหมาย วันอังคารที่ 9 มีนาคม 2553)

“...จะเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่ง ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้งมองเห็นร่วมกันว่า จะต้องแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีเท่านั้น และร่วมกันปฏิเสธการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงทุกรูปแบบ เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรุนแรงไม่เคยแก้ปัญหา มีแต่จะซ้ำเติมให้เลวร้าย รัฐบาลจะต้องไม่ปิดหนทางของการเจรจาโดยเด็ดขาด เพราะรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ

ในเวทีของรัฐสภา อาจจะมีพหุคณะกรรมการสมานฉันท์ขึ้นมาอีกก็ได้ และมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังในการแสวงหาทางการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติ จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า รัฐสภาสามารถแก้ปัญหาของประเทศได้โดยสันติตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ และวิถีทางประชาธิปไตย ทุกฝ่ายจะต้องเลิกยึดแนวทางสุดโต่ง และหันมาเดินทางสายกลางหรือมีชัฒิมาปฏิบัติทาของ พระพุทธศาสนา...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง มองหาแสงสว่างที่ริบหรี่ วันเสาร์ที่ 20 มีนาคม 2553)

“...ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนี้ ฝ่ายรัฐบาลจะต้องหาทางเจรจากับบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ เพื่อยุติการเผชิญหน้า ยุติการยั่วยุ และการกระทำต่างๆที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงอีก และจะต้องยุติลงในทันทีที่ประเทศไทยจะกลายเป็นแดนมิคสัญญี และจะต้องเป็นการเจรจาที่ทุกฝ่ายต่างมุ่งเอาชนะคะคานซึ่งกันและกัน ส่วนประเทศไทยเป็นผู้แพ้

ส่วนในระยะยาว ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจะต้องร่วมกันปฏิรูปการเมืองต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง จะต้องไม่เน้นแต่เฉพาะการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ แต่จะต้องระดมทรัพยากรที่มีเพื่อให้เกิดการศึกษาด้านการเมืองอย่างทั่วถึง และปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยให้ทุกฝ่ายยอมรับกติกาการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติ ไม่ว่าจะขัดแย้งในสภาหรือนอกสภา...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง โศกนาฏกรรมซ้ำซาก วันอังคารที่ 3 เมษายน 2553)

“...สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ เกิดความขัดแย้งการเมืองนอกรัฐสภาแบบซ้ำซาก และอย่างไม่รู้จบสิ้น เพราะว่าในระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีการดึงเอาการเมืองออกจากสภามา เล่นกันตามท้องถนนมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่ารัฐสภาไม่สามารถแก้ปัญหาของชาติ เช่น การทุจริต โกงกินในทางการเมือง จึงถูกลากออกมาตัดสินกันบนท้องถนน ซึ่งเสี่ยงต่อการนำไปสู่ความรุนแรง อย่างยิ่ง

สถานการณ์ของประเทศไทยขณะนี้ใกล้เคียงกับความเป็น "รัฐที่อ่อนแอ" หรือ "รัฐที่ล้มเหลว" มากขึ้นทุกที มีสภาพใกล้เคียงกับอิรัก ปากีสถาน อัฟกานิสถาน เยเมน โซมาเลีย ฯลฯ รัฐบาลมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย การรักษาความสงบเรียบร้อย การปกป้องชีวิตและทรัพย์สินประชาชน ส่วนรัฐสภาก็เสื่อมอำนาจและลดบทบาทไปมาก สมาชิกบางส่วนยินดีที่จะเล่นการเมืองนอกรัฐสภามากกว่าในสภา

รัฐบาลจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ ไม่ให้ชาวโลกมองว่าไทยเป็นรัฐที่อ่อนแอและเป็นรัฐที่ล้มเหลว ส่วนรัฐสภาก็จะต้องดำรงรักษาอำนาจหน้าที่และบทบาทของตน ไม่ให้ประชาชนเสื่อมศรัทธา จะต้องไม่ปล่อยให้ประชาชนแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยตนเองเพราะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง รัฐสภาจะต้องเป็นเวทีที่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพราะในสภามีทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน และฝ่ายเป็นกลาง คือวุฒิสภา...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง รัฐสภาต้องแสดงบทบาท วันเสาร์ที่ 24 เมษายน 2553)

“...ในระหว่างการชุมนุมของกลุ่ม นปช. มีมือมีดลอบยิงระเบิดเข้าไปใส่สถานที่ต่างๆ หลายสิบครั้ง ในการสลายการชุมนุมครั้งแรกก็มีกลุ่มคนในชุดสีดำออกมาใช้อาวุธสงคราม และเมื่อแกนนำ นปช. สั่งให้มวลชนยุติการชุมนุม ก็มีมือมีดออกมาเผาบ้านเผาเมือง ทั้งใน กทม. และต่างจังหวัด รัฐบาลอ้างว่ามีผู้ก่อการร้ายแฝงอยู่ รัฐบาลจึงต้องใช้กำลังทหารติดอาวุธเพื่อโอบล้อมและบีบให้สลายการชุมนุม

ความยุ่งยากของปัญหาอยู่ตรงที่ว่า เส้นแบ่งระหว่าง "การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ" กับการชุมนุมที่ล้ำเส้น จนถูกกล่าวหาเป็น "การก่อการร้าย" อยู่ตรงไหน? เพราะว่าการชุมนุมในระยะหลังๆมีแนวโน้มที่จะบานปลาย หมิ่นเหม่ต่อการถูกกล่าวหากระทำผิดกฎหมาย ตั้งแต่ความผิดเล็กน้อยตามกฎหมายการจราจร จนถึงถูกกล่าวหาการก่อการร้ายหรือกบฏ รัฐบาลมีอำนาจมากน้อยแค่ไหน?

ความชอบธรรมหรือความไม่ ชอบธรรมในทางการเมือง เป็นเรื่องที่ย่างยากซับซ้อน การกระทำบางอย่าง "ชอบด้วยกฎหมาย" แต่อาจจะ "ไม่ชอบธรรม" ปัญหาที่ว่า นายกรัฐมนตรีและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความชอบธรรมหรือไม่? และต้องรับผิดชอบอย่างไร? ในความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมที่ผ่านมา ต้องให้กระบวนการยุติธรรมและกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง เส้นแบ่งของการชุมนุม วันเสาร์ที่22พฤษภาคม 2553)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

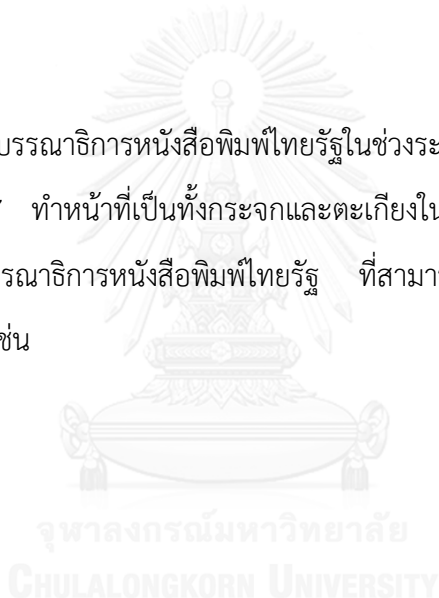
สำหรับผลการศึกษาวินิจฉัยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ว่าบทบรรณาธิการไทยรัฐทำหน้าที่เป็นทั้ง “กระจก” และ “ตะเกียง” เนื่องจากผลการคำนวณทั้งค่าความถี่และสัดส่วนของการกำหนดกรอบพบว่าผลรวมของการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาและการตัดสินใจทางจริยธรรม ซึ่งเปรียบเทียบเหมือนสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็น “กระจก” กับ ผลรวมของการกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุ ซึ่งเปรียบเทียบเหมือนการทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” มีค่าผลรวมเฉลี่ยเท่ากัน

ดังนั้น การทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการไทยรัฐในช่วงเวลาดังกล่าว จึงมีทั้งการทำหน้าที่สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นที่เปรียบดั่ง “กระจก” คือการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ปัญหาความรุนแรง ความสูญเสีย หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นหลัก เช่น การผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรมจนเป็นเหตุให้กลุ่ม กปปส. ออกมาคัดค้าน และการชุมนุมขยายวงกว้าง, รัฐบาลยึดมั่นใน

เสียงข้างมากที่มาจาก การเลือกตั้ง จนละเอียดการตรวจสอบถ่วงดุลจากองค์กรต่างๆ, รัฐบาลยืนยันจัดเลือกตั้งท่ามกลางความขัดแย้งและกระแสคัดค้านต่อต้าน เพื่อเรียกร้องให้ปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง, ความสูญเสียระหว่างการชุมนุม, รัฐบาลไม่ยอมรับผลตัดสินขององค์กรอิสระ และกลายเป็นคู่ขัดแย้งกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

ขณะเดียวกันบทบรรณาธิการไทยรัฐก็ทำหน้าที่เป็นตะเกียงส่องแสงสว่างนำทางให้สังคมเพื่อบรรเทาปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง โดยกล่าวถึงวิธีการคลี่คลายสถานการณ์ความตึงเครียดทางการเมือง และตำหนิการทำงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ที่ไม่ยอมรับผลการตัดสินขององค์กรอิสระ เน้นเฉพาะหลักการประชาธิปไตยที่มาจาก การเลือกตั้งและเสียงข้างมาก จนละเอียดการตรวจสอบถ่วงดุล เป็นต้น

จึงกล่าวได้ว่าบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงระหว่าง เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทำหน้าที่เป็นทั้งกระจกและตะเกียงในสัดส่วนเท่าๆ กัน โดยมีตัวอย่างข้อความบางส่วนในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่สามารถตีความและสื่อความหมายถึงการทำหน้าที่ชี้ให้เห็นปัญหา เช่น

“...มีการโต้เถียงกันมาตั้งแต่ ส.ส.ฝ่ายรัฐบาลและ ส.ว. 312 คน ร่วมกันอนุมัติร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ว่าด้วยที่มาและคุณสมบัติของ ส.ว. ฝ่ายสนับสนุนโต้ว่าการแก้ไขให้ ส.ว. มาจากเลือกตั้งทั้งหมด เพื่อให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ จะเป็นการล้มล้างระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 68 ได้อย่างไร แต่ฝ่ายที่คัดค้านโต้ว่าสมาชิกรัฐสภาทั้ง 312 คน ไม่ใช่แก้ไขเพียงให้ ส.ว. มาจากเลือกตั้งทั้งหมด แต่ใช้วิธี “ลับลวงพราง” แก้ไขคุณสมบัติของ ส.ว. ด้วยโดยวิธีอื่น “สภาผิวเมีย” ขึ้นมาอีก รวมทั้งให้ ส.ว. ปัจจุบันสมัครเป็น ส.ว. ต่อเนื่องได้ทันที โดยไม่ต้องเว้นวรรค 5 ปี และไม่จำกัดวาระ ทำให้ ส.ว. มีลักษณะเป็นแบบเดียวกับ ส.ส.

ยิ่งกว่านั้นยังแก้ไขให้ ส.ส.และสมาชิกพรรคการเมือง สมัคร ส.ว. ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้พ้นจากตำแหน่ง 5 ปี ประกอบกับการให้ ส.ว. สมัครรับเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง จึงเท่ากับเปิดช่องทางให้พรรคการเมืองเข้าครอบงำวุฒิสภา ครอบงำอำนาจในการแต่งตั้งกรรมการองค์กรอิสระ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงคุมอำนาจการถอดถอนของวุฒิสภา จึงทำลายระบบตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง วันตัดสินคดีการเมือง วันเสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2556)

“...วิกฤติการเมืองของประเทศ ก้าวเข้าสู่จุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่น่ากลัวอีกก้าวหนึ่ง เมื่อรัฐบาลยกระดับการใช้กฎหมาย จาก พ.ร.บ.ความมั่นคงภายใน ที่ใช้มากกว่าสองเดือน มาเป็น พ.ร.ก.สถานการณ์ฉุกเฉิน ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าสถานการณ์ขณะนี้ เป็น “สถานการณ์ฉุกเฉิน” ที่จะต้องใช้มาตรการแข็งกร้าว เข้าระงับยับยั้งสถานการณ์หรือยัง

หวังว่ารัฐบาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งได้รับดาบอาญาสิทธิ์ไปแล้ว จะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทำการเกินสมควรแก่เหตุ ใช้ความอดกลั้นอดทน เคารพสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชน ไม่ใช่กำลังเข้าสลายการชุมนุม อันอาจนำไปสู่เหตุรุนแรงยิ่งขึ้น วิธีที่ดีที่สุดคือการปฏิบัติหน้าที่เหมือนกับเมื่อตอนใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคง

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินใน กทม. และเขตปริมณฑล ย่อมจะก่อให้เกิดความวิตกกังวลในหมู่ประชาชนรวมทั้งชาวต่างประเทศ แต่ครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรกที่รัฐบาลไทยประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่เคยประกาศมาแล้วหลายหน จึงหวังว่าทุกฝ่ายจะได้จดจำบทเรียนในอดีต และระมัดระวังอย่างยิ่งยวด อย่าให้เกิดโศกนาฏกรรมซ้ำรอย...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง จดจำบทเรียนในอดีต วันศุกร์ที่ 24 มกราคม 2557)

“...ขณะนี้ไม่ใช่แค่รัฐบาลขาดความเชื่อถือ แม้แต่ประเทศไทยก็ใกล้ความเป็น “รัฐที่ล้มเหลว” มากขึ้นทุกที รัฐบาลประกาศ พ.ร.ก.สถานการณ์ฉุกเฉิน แต่ไม่ทำให้กลุ่มมวลชนผู้ชุมนุมเกรงกลัว รัฐบาลไม่สามารถบังคับใช้กฎหมาย และไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งเป็นหน้าที่พื้นฐานของรัฐบาล และมีข้าราชการทยอยเข้าร่วมชุมนุมกับ กปปส.อย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้รัฐบาลจะสามารถผลักดันจนมีการเลือกตั้งตามความประสงค์ แต่ก็เป็นการเลือกตั้งที่ไม่รู้อนาคต ไม่ทราบว่าจะนำประเทศไปสู่ชะตากรรมใด และอาจต้องใช้เวลาหลายเดือนกว่าการเลือกตั้งจะจบสิ้น ประเทศไทยจะต้องอยู่ในภาวะสุญญากาศทางการเมืองยาวนาน ไม่มีรัฐสภามีแต่รัฐบาลรักษาการ ไม่มีอำนาจเต็ม เป็นรัฐบาลเป็ดง่อย...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง รัฐที่ล้มเหลวไร้เชื่อถือ วันอังคารที่ 4 กุมภาพันธ์ 2557)

“...ถึงแม้บ้านเมืองในขณะนี้จะได้เต็มไปด้วยความขัดแย้งทางการเมืองที่ถูกผสมโรงด้วยการชุมนุมของชาวนาจากทั่วประเทศ เพื่อทวงเงินค่ารับจำนำข้าวจากรัฐบาลและยังหาทางออกไม่ได้ แต่ก็มีข่าวดีอยู่บ้าง ตัวอย่างเช่น ข่าวที่ว่ามีหลายฝ่ายเสนอตัว เป็นคนกลางในการเจรจา เช่น นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ประธานที่ปรึกษาพรรคชาติพัฒนา ซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาล

ข่าวดีอีกข่าวหนึ่งคือ 70 องค์กร เครือข่ายเดินหน้าปฏิรูปได้เปิดเวทีเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ เพื่อระดมความคิดและหารือประเด็นที่จะต้องเดินหน้าปฏิรูปโดยไม่ต้องรอคู่ขัดแย้งทางการเมือง ไม่ต้องรอว่ารัฐบาลหรือ กปปส. จะเข้าร่วมหรือไม่ แต่ 70 องค์กร จะเดินหน้าในทันที ให้การปฏิรูปเป็นรูปธรรม และให้ประชาชนมีส่วนร่วม

70 องค์กร จะถอดบทเรียนและประสบการณ์ในการปฏิรูปประเทศไทยที่ผ่านมา ทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว รวมทั้งนำข้อเสนอของคณะปฏิรูปต่างๆในอดีตมาวิเคราะห์ จุดอ่อนจุดแข็งและวิเคราะห์ว่าทำไมข้อเสนอดีๆ จึงไม่ถูกนำไปปฏิบัติ ชัดเจนที่สุดคือ ผลการศึกษาและข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปและสมัชชาปฏิรูปประเทศ เป็นต้น

ต่อคำถามที่ว่าทำไมข้อเสนอดีๆ จึงไม่ถูกนำไปปฏิบัติ คำตอบส่วนหนึ่งก็คือฝ่ายที่มีอำนาจตัดสินใจในขั้นสุดท้ายที่จะนำไปปฏิบัติคือนักการเมือง ถ้าไม่เป็นประโยชน์ในการหาเสียง นักการเมืองไทยมักจะเก็บใส่ลิ้นชัก การปฏิรูปประเทศจึงต้องเริ่มต้นที่นักการเมืองต้องปฏิรูปนักการเมืองให้มีจิตสำนึก “ประเทศชาติมาก่อน” และสร้างกลไกแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติ...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง ถนนทุกสายมุ่งสู่เจรจา? วันพฤหัสบดีที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557)

“...กฎหมายกลายเป็นประเด็นการโต้เถียงกันอีกครั้ง อดีตนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้เปิดประเด็นขึ้นมา โดยกล่าวว่าบ้านเมืองขณะนี้วุ่นวาย เพราะกติกาไม่เป็นกติกา กฎหมายไม่เป็นกฎหมาย แต่ไม่ได้ยกตัวอย่างที่ชัดเจน จึงต้องสันนิษฐานเอาว่าน่าจะหมายถึงการ เมืองไทยในปัจจุบัน ซึ่งกลับคืนสู่ความขัดแย้งที่ยืดเยื้ออีกครั้ง

เสียงวิจารณ์ที่ว่ากฎหมายไม่เป็นกฎหมาย ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย แต่เคยเป็น ประเด็นปัญหามานาน เช่นในยุคประชาธิปไตยเบงบาน หลังการลุกฮือต่อสู้ของนักศึกษาประชาชน 14 ตุลาคม 2516 องค์กรนิสิตนักศึกษาเคยถูกกล่าวหา “ใช้กฎหมายอยู่เหนือกฎหมาย” ส่วนใน ปัจจุบันหลายฝ่ายชี้หน้าด่ากันและกัน หาว่าอีกฝ่ายไม่เคารพกฎหมาย

ฝ่ายรัฐบาลโจมตี กปปส. ตั้งหน้าจะฉีกรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีตาม รัฐธรรมนูญมาตรา 7 ขณะที่ฝ่ายเห็นต่างกล่าวหารัฐบาลว่า ไม่เคารพรัฐธรรมนูญ ไม่ยอมรับอำนาจ ศาลและองค์กรอิสระ หลังจากศาลรัฐธรรมนูญ และ ป.ป.ช. ทำให้รัฐบาลไม่พอใจหลายครั้ง ด้วยการวินิจฉัยให้การเลือกตั้งโมฆะและเตรียมเล่นงานนายกรัฐมนตรี

การโต้เถียงกันเรื่องกฎหมาย ต้องถือว่าเป็นสัญญาณที่ดี เพราะก่อนหน้านี้เห็นพุดแค่ “การเลือกตั้งคือประชาธิปไตย” ไม่ได้เอ่ยถึงองค์ประกอบอื่นๆ ของประชาธิปไตย เช่น หลักสิทธิ เสรีภาพประชาชน หลักนิติธรรม และหลักการตรวจสอบถ่วงดุล รัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่า “บุคคล ย่อมเสมอกันในกฎหมาย” ไม่ว่าจะป็นนายกฯหรือใครๆ ก็ต้องอยู่ใต้กฎหมาย...”

(บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่อง กฎหมายไม่เป็นกฎหมาย วันเสาร์ที่ 19 เมษายน 2557)

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระจก หรือ ตะเกียง” ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างการชุมนุมทางการเมือง ปี 2553 และปี 2556 – รัฐประหาร 2557 : กรณีศึกษา บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ผู้วิจัยกำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบทั้งสองช่วงเวลาข้างต้น และใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับผิดชอบเขียน บทบรรณาธิการ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษามารวบรวมเพื่อตอบ คำถามวิจัย ดังนี้

1. กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีแนวทางการกำหนดกรอบเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง โดยเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่าง เดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 อย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลาง สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงเวลาที่กำหนด ประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ในช่วงระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แสดงบทบาทเป็น “กระจก” หรือ “ตะเกียง” เพราะเหตุใด

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการกำหนดกรอบข่าวสารของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลาง สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พบว่า

การศึกษากำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำเป็นต้องศึกษาวิจัยโครงสร้างธุรกิจของ บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) เพื่อให้ เข้าใจความสัมพันธ์ของโครงสร้างอำนาจและแนวทางการบริหารงานของหน่วยงานต่างๆ ใน ไทยรัฐ ซึ่งสรุปได้ว่า

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก่อตั้งโดย กำพล วัชรพล ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก ยึดแนวทางการทำงานสำหรับนักหนังสือพิมพ์ คือให้ความเป็นอิสระและเสรีภาพแก่กองบรรณาธิการ ไม่แทรกแซงการทำงาน อีกลักษณะสำคัญของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคือ ไม่มีธงชัดเจนว่าเลือกข้างทางการเมืองหรือฝักใฝ่สนับสนุนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นพิเศษ สอดคล้องกับแนวทางที่ กำพล วัชรพล มอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะไม่ฝักใฝ่ทางการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เน้นทำข่าวชาวบ้านที่คนสนใจเป็นหลัก เช่น ข่าวอาชญากรรม, ข่าวภูมิภาค เป็นต้น เพื่อมุ่งขายชาวบ้านและประชาชนทั่วไป ซึ่งแนวทางการทำงานที่ให้อิสระแก่นักหนังสือพิมพ์ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยปัจจุบัน ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ทายาทคนโตรับหน้าที่ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สรารุท วัชรพล ทายาทคนที่สอง รับหน้าที่หัวหน้ากองบรรณาธิการ ซึ่งให้นักข่าวทำงานได้อย่างอิสระและมีเสรีภาพในการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน รวมทั้งสานต่อและยึดมั่นในหลักการ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่ฝักใฝ่การเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ทำหนังสือพิมพ์เพื่อขายกลุ่มเป้าหมายคือประชาชน ไม่ได้ทำเพื่อขายนักการเมือง นักหนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอข่าวสารและข้อคิดเห็นผ่านคอลัมน์อย่างเสรี แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้อ่านและสังคม ไม่กระทบกับองค์กร ซึ่งเนื้อหาข่าวการเมือง บทวิเคราะห์ในคอลัมน์ต่างๆ และการรุดนการเมืองพบว่า มีความหลากหลาย โดยเฉพาะเนื้อหาประเด็นการเมือง ที่มีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้านต่อการทำหน้าที่ของผู้มีอำนาจทางการเมือง ไม่ได้เป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งโจมตีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นพิเศษ

อีกสิ่งที่ยืนยันว่าไม่มีการครอบงำหรือแทรกแซงสั่งการโดยฝ่ายบริหารเพื่อให้นักข่าวทำข่าวสนับสนุนหรือโจมตีฝ่ายการเมือง คือความหลากหลายของเนื้อหา ประเด็นข่าว และคอลัมน์ทางการเมือง เนื้อหาทั้งหมดล้วนขึ้นอยู่กับดุลพินิจของนักข่าวแต่ละคน ซึ่งแนวทางการทำข่าวที่ไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง แต่เน้นขายข่าวชาวบ้านทั่วไปที่คนสนใจต้องการรู้ นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้จากการจัดจำหน่ายหนังสือพิมพ์แล้ว ยังช่วยป้องกันไม่ให้ธุรกิจครอบครัวได้รับความเสียหายหรือเกิดผลกระทบใดๆ หากการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการเปลี่ยนหัวอำนาจทางการเมืองอีกด้วย

สำหรับโครงสร้างธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บริหารในลักษณะธุรกิจครอบครัวใหญ่ มีทายาทตระกูลวัชรพลเป็นผู้บริหาร จึงมีอำนาจตัดสินใจดำเนินนโยบายต่างๆ นอกจากนี้ธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นหนึ่งในสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้จดทะเบียนระดมทุนจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย³⁵ เนื่องจาก กำพล วัชรพล ต้องการให้ธุรกิจนี้เป็นแหล่ง

³⁵ ตัวอย่าง ธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น

สร้างรายได้ของสมาชิกครอบครัววัชรพล ปัจจุบันมีทายาทของ กำพล วัชรพล เข้ามาช่วยดูแลส่วนงานต่างๆ โดย คุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัท และถือครองหุ้นบริษัทในสัดส่วนมากที่สุด, ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ทายาทคนโต ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร และผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สราวุธ วัชรพล ทายาทคนกลาง เป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ ควบคุมดูแลการผลิตข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเป็นต้นสังกัดของผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งสัดส่วนการถือครองหุ้นของทายาท กำพล วัชรพล จะมีจำนวนหุ้นที่ถือครองในสัดส่วนที่แตกต่างกันไป

การผลิตหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ได้จำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น และการจัดส่งสายส่งกระจายไปทั่วประเทศ ไทยรัฐจึงเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดขายสูงสุดในประเทศ วันละ 1,000,000 ฉบับ (สำหรับวันปกติ) และกว่า 1,200,000 ล้านฉบับ ในวันที่ออกสลากกินแบ่งรัฐบาล ราคาจำหน่ายฉบับละ 10 บาท แต่ปัจจุบันยอดการผลิตหนังสือพิมพ์เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉลี่ยจัดจำหน่ายวันละประมาณ 600,000-700,000 ฉบับ ซึ่งจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เฉลี่ยมีจำนวน 4 ล้านคน/วัน

ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระบุว่ายอดขายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ในอดีตจะมีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัด เพราะช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ช่วยเพิ่มยอดขายให้หนังสือพิมพ์ประมาณร้อยละ 20-50 แต่ปัจจุบันความขัดแย้งทางการเมืองไม่ได้ช่วยเพิ่มยอดขายให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐอย่างมีนัยสำคัญหรือมากเท่ากับในอดีต เนื่องจากมีสื่อต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้บริโภคติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว จึงไม่จำเป็นต้องรอซื้อหนังสือพิมพ์อ่านเหมือนในอดีต นอกจากนี้ ยังระบุเพิ่มเติมว่าไม่ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะเป็นปกติหรือเกิดความขัดแย้ง ไทยรัฐจะยังคงทำหน้าที่สื่อมวลชนให้ดีที่สุด ด้วยการรักษามาตรฐานและ

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อหลักทรัพย์ คือ MATI ผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือและนิตยสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ มติชนรายวัน ข่าวสด, หนังสือพิมพ์ราย 3 วัน ได้แก่ ประชาชาติธุรกิจ, หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ นิตยสาร ได้แก่ มติชนสุดสัปดาห์ ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยีชาวบ้าน เส้นทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อหลักทรัพย์ คือ NMG ที่มีสายงานธุรกิจดูแลสื่อหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือพิมพ์ คมชัดลึก, เนชั่นสุดสัปดาห์, หนังสือพิมพ์ เดอะเนชั่น เป็นต้น

บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อหลักทรัพย์ คือ POST ผู้พิมพ์และจำหน่าย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันภาษาไทย และหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ

บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อหลักทรัพย์ คือ SPORT มีนิตยสารสตาร์ช็อคเกอร์รายสัปดาห์ กับหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่บริษัทฯ

คุณภาพนำเสนอเนื้อหาข่าวสารให้ผู้อ่านอย่างครอบคลุม ทัวถึง ถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และไม่ฝักใฝ่การเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

สำหรับผลการวิจัยการกำหนดกรอบข่าวสารในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ในปี 2553 กับ ปี 2556-2557 สรุปข้อมูลจากการวิจัย ได้ดังนี้

ในปี 2553 การกำหนดกรอบจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2553 สรุปได้ว่า การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุ มีความถี่และมีสัดส่วนมากที่สุด

กรอบข่าวสาร (News frame) หลักที่ปรากฏในบทบรรณาธิการตามช่วงเวลาดังกล่าว คือ “ประชาธิปไตยต้องเคารพกฎหมาย” และมีกรอบข่าวสารรองที่ปรากฏจากการวิจัย คือ “ระงับความขัดแย้งทางการเมืองด้วยสันติวิธี” โดยผู้เขียนบทบรรณาธิการต้องการเสนอให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ยึดหลักกฎหมายสูงสุดของประเทศคลี่คลายสถานการณ์ทางการเมือง เพื่อระงับเหตุรุนแรง และป้องกันความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง

ในปี 2556-2557 ผลการศึกษาวินิจฉัยสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2556 - พฤษภาคม 2557 สรุปได้ว่า ผลรวมค่าความถี่และจำนวนสัดส่วนของการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาและตัดสินใจจริยธรรม กับ การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุ มีค่าผลรวมเท่ากัน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์โดยสรุป พบว่า การกรอบข่าวสาร (News frame) หลักที่ปรากฏในบทบรรณาธิการตามช่วงเวลาดังกล่าว คือ “รัฐบาลยิ่งลักษณ์ คือ ประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้” และกรอบข่าวสารรองลงมา คือ “ปฏิรูปนักการเมืองก่อนปฏิรูปประเทศ” เพราะผู้เขียนชี้ว่าปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง สาเหตุหลักมาจากนักการเมือง ที่มีอำนาจคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งโดยละเลยการตรวจสอบถ่วงดุล เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองที่ถูกกลามบานปลาย ดังนั้น เมื่อนักการเมืองเป็นต้นเหตุ จึงต้องแก้ไขจากตัวนักการเมืองก่อนเป็นลำดับแรก โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกฝ่าย

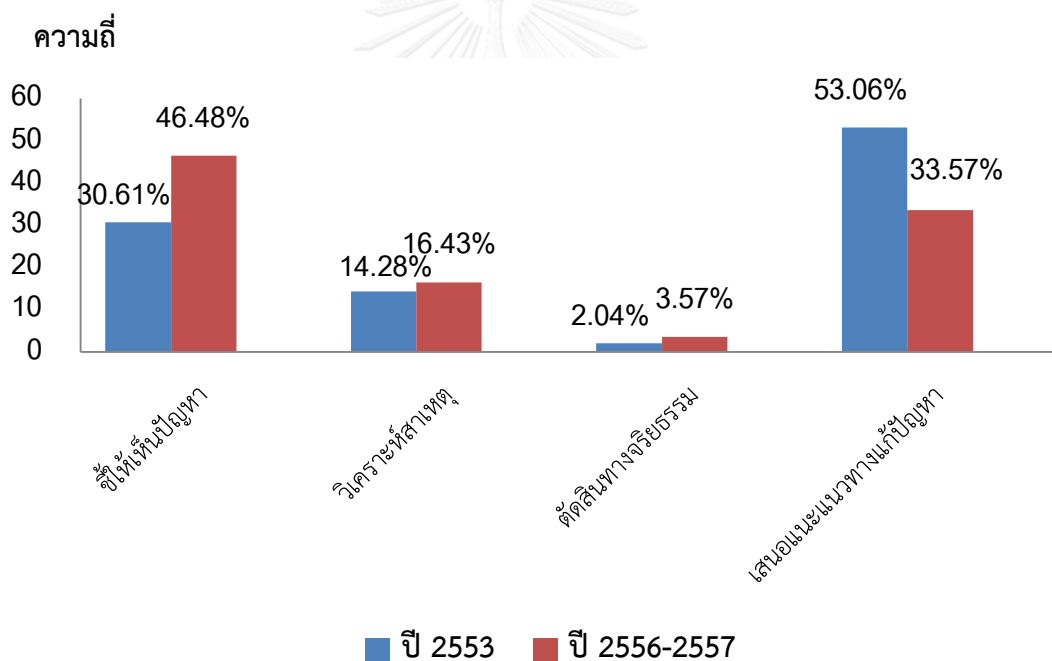
เมื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบระหว่างสองช่วงเวลา ที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง คือ ในช่วงปี 2553 กับ ปี 2556-2557 พบข้อมูลตามที่สรุปในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสัดส่วนการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

ปี	การกำหนดกรอบ			
	ชี้ให้เห็นปัญหา	วิเคราะห์สาเหตุ	ตัดสินใจทางจริยธรรม	เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา
2553	30.61%	14.28%	2.04%	53.06%
2556-2557	46.43%	16.43%	3.57%	33.57%

รูปที่ 28 แผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

จากข้อมูลในแผนภูมิแสดงสัดส่วนเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างปี 2553 และ ปี 2556-2557 จะพบว่า ทั้งสองช่วงเวลามีสัดส่วนการกำหนดกรอบแต่ละประเภทแตกต่างกัน อธิบายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหา ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 30.61 น้อยกว่า ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 46.43 สาเหตุที่เขียนถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างปี

2556-2557 บ่อยครั้งกว่า ปี 2553 เนื่องจากช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556-พฤษภาคม 2557 รวมระยะเวลาประมาณ 7 เดือน มากกว่าช่วงเวลาที่ความขัดแย้งทางการเมือง ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 ซึ่งมีระยะเวลาประมาณ 3 เดือน ช่วงเวลาที่ยาวนานกว่า และคู่ขัดแย้งทางการเมืองในปี 2556-2557 มีหลากหลายกลุ่ม โดยคู่ขัดแย้งหลักคือ รัฐบาล กับ กปปส. และยังมีองค์กรอิสระ ข้าราชการ รวมทั้งกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ปฏิรูปประเทศหลากหลายกลุ่ม ทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นซ้ำและบ่อยครั้งมากกว่า รวมทั้งบรรณาธิการรู้สึกว่าเป็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ค่อยได้รับการแก้ไขและทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงเขียนบทบรรณาธิการที่ชี้ให้เห็นปัญหา เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่อยู่ในความสนใจของประชาชน และการเขียนให้ทุกคนมองปัญหาร่วมกัน เข้าใจปัญหาร่วมกัน อาจช่วยกระตุ้นทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกร่วมกันเพื่อจะนำไปสู่การแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

การกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบวิเคราะห์สาเหตุ ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 14.28 ใกล้เคียงกับ ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 16.43 บรรณาธิการ ระบุว่า เหตุที่ไม่ค่อยมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุหรือสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในบทบรรณาธิการมากนัก เพราะข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาการทำงานที่จะต้องส่งต้นฉบับภายในเวลาที่กำหนด ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์เชิงลึก อีกทั้งเนื้อที่สำหรับบทบรรณาธิการมี 7 ย่อหน้า ไม่พอที่จะวิเคราะห์เชิงลึก และส่วนตัวของบรรณาธิการยังต้องการให้ผู้อ่านได้อ่านบทความจากนิตยสารพิมพ์ที่เขียนอย่างเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และไม่ใช่นิตยสารเชิงวิชาการมากเกินไป จึงเลี่ยงการเขียนเชิงวิเคราะห์เชิงลึกในบทบรรณาธิการ

การกำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบตัดสินทางจริยธรรม ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 2.04 ใกล้เคียงกับ ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 3.57 ถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกรอบประเภทอื่นๆ สืบเนื่องจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของบรรณาธิการเป็นคนที่ไม่ชอบต่อว่าหรือตำหนิใคร ไม่เกี่ยวกับความเกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลใดๆ หากบุคคลใดหรือฝ่ายใดทำดีและถูกต้องก็จะเขียนชื่นชมเพื่อเป็นกำลังใจให้ทำความดีต่อไป แต่ถ้าฝ่ายใดหรือใครทำผิดทำไม่ถูกต้อง จะเขียนเนื้อหาที่ให้แง่คิด ทักท้วง หรือเสนอแนะไปยังบุคคลหรือฝ่ายนั้นๆ เพื่อให้เกิดการแก้ไข มากกว่าการเขียนแบบตัดสินถูกผิดให้คุณให้โทษ เพราะไม่ต้องการให้บท

บรรณาธิการที่ตนเองรับผิดชอบเป็นเหตุหรือมีส่วนทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองลุกลามบานปลาย

กำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญห สัดส่วนการกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญห ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 53.06 มากกว่า ปี 2556-2557 ซึ่งมีสัดส่วนการกำหนดกรอบคิดเป็นร้อยละ 33.57 บรรณาธิการไทยรัฐ กล่าวว่า ความขัดแย้งทางการเมืองทั้งสองช่วงเวลา คือในปี 2553 และช่วงปี 2556-2557 ล้วนมีทั้งผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ซึ่งสัดส่วนเนื้อหาในบทบรรณาธิการที่นำเสนอในปี 2553 จะเป็นการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามากกว่าช่วงปี 2556-2557 อย่างชัดเจน เพราะสถานการณ์ในปี 2553 ผู้เขียนมองว่ามีความเป็นไปได้ที่สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองจะคลี่คลายด้วยการเจรจา หรือใช้สันติวิธีระงับความขัดแย้ง เพราะมีสัญญาณที่ดีจากคู่ขัดแย้งทั้งฝ่าย นปช. และรัฐบาล ยินดีเข้าร่วมเจรจา เพียงแต่ยังมีเงื่อนไขต่อรองที่แตกต่างกันจึงหาข้อยุติร่วมกันไม่ได้ แต่ก็ยังมีความพยายามจะจัดการเจรจาอีกหลายครั้ง เพื่อให้แกนนำทั้งสองฝ่ายได้พูดคุยต่อรอง แม้สุดท้ายจะไม่สำเร็จและมีการสลายการชุมนุม โดยช่วงเวลาที่มีการเจรจาคือช่วงที่ผู้เขียนมองว่าเปรียบเทียบอนานาที่ทองที่จะช่วยแก้ไขปัญหทางการเมือง เพราะคู่ขัดแย้งได้ร่วมเจรจาทอรองประนีประนอมกัน ลดการเผชิญหน้าของกลุ่มผู้ชุมนุมและเหตุปะทะที่จะทำให้เกิดความรุนแรงความสูญเสียตามมา นอกจากนี้ กระแสคัดค้านต่อต้านรัฐบาลของกลุ่มผู้ชุมนุม ก็มีส่วนสำคัญในการเขียนเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญห กล่าวคือ หากการชุมนุมมีกระแสคัดค้านไม่รุนแรงขยายวงกว้างไปยังกลุ่มคนอื่นๆ อาจจะมีโอกาสที่คู่ขัดแย้งหาทางคลี่คลายปัญหาร่วมกันได้ เช่น จัดพื้นที่ให้เกิดการเจรจา ใช้รัฐสภาเพื่อแก้ไขปัญห เป็นต้น แต่ในปี 2556-2557 เป็นกรณีที่มีกระแสคัดค้านต่อต้านรุนแรง มีผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวนมากขยายวงกว้างไปยังกลุ่มคนหลากหลายสาขาอาชีพ และใช้เวลาการชุมนุมยาวนาน ต่างฝ่ายล้วนยึดมั่นในข้อเสนอของตนเอง จนไม่เอื้อให้เกิดการเจรจาหรือการแก้ไขปัญหโดยรัฐสภา จะยิ่งทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองมีความสุมเสี่ยงและบานปลาย นั้นอาจทำให้ออกาสของการแก้ปัญหาร่วมกันของคู่ขัดแย้งเกิดขึ้นได้ยากกว่า ทำให้ส่วนใหญ่เป็นการเขียนบทบรรณาธิการที่ชี้ให้เห็นปัญหามากกว่า

ตารางที่ 8 สรุปเปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

การกำหนดกรอบ	ปี 2553	ปี 2556-2557
กรอบข่าวสารหลัก	ประชาธิปไตย ต่อเคารพกฎหมาย	รัฐบาลยิ่งลักษณ์ เป็นประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้
กรอบข่าวสารรอง	ความขัดแย้ง ต่อระงับด้วยสันติวิธี	ปฏิรูปนักรการเมือง ก่อนปฏิรูปประเทศ
ชี้ให้เห็นปัญหา	<p>กลุ่ม นปช. เรียกร้องให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ลาออกและจัดการเลือกตั้งใหม่ โดยจัดชุมนุมในพื้นที่สำคัญต่างๆ เพื่อกดดันรัฐบาล เช่น ถ.ราชดำเนิน , แยกราชประสงค์ เป็นต้น แม้จะมีประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ แต่ไม่สามารถทำให้นปช. ยุติการชุมนุมได้ ซึ่งระหว่างการชุมนุมเกิดความรุนแรงและความสูญเสีย สุดท้ายรัฐบาลตัดสินใจสลายการชุมนุมขอคืนพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจแยกราชประสงค์ ในวันที่ 19 พ.ศ. 2553 เกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ มีผู้บาดเจ็บรวมทั้งผู้เสียชีวิตจำนวนมาก</p>	<p>รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เชื่อมั่นและยึดหลักการที่ว่า “ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งและเสียงข้างมาก” ดังนั้น จึงตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ตามใจชอบ เช่น เสนอร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ที่แก้ไขเนื้อหาจนครอบคลุมทั้งคดีการเมืองและคดีทุจริต หวังช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีต นายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดกระแสต่อต้านคัดค้านนำโดย กปปส. ที่เริ่มจากเป่านกหวีดร่วมชุมนุม อีกทั้งรัฐบาลไม่เคารพอำนาจตรวจสอบถ่วงดุล ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่พอใจ และการช่วงการชุมนุมเกิดความรุนแรง ใช้อาวุธสงครามทำร้ายฝ่ายตรงข้าม จนเกิดความรุนแรงและสูญเสีย การชุมนุมที่ยืดเยื้อสุดท้ายเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น คสช. ตัดสินใจทำรัฐประหาร วันที่ 22 พ.ศ. 2557</p>

<p>วิเคราะห์สาเหตุ</p>	<p>คู่ขัดแย้งต่างมุ่งเอาชนะเด็ดขาดตามข้อเรียกร้องที่ฝ่ายตนเสนอ ทำให้ความพยายามที่จะใช้สันติวิธีแก้ปัญหาไม่สำเร็จ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายล้มเหลว ไม่สามารถควบคุมการชุมนุมให้อยู่ภายใต้กฎหมายกำหนดได้</p>	<p>รัฐบาลขาดความเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชน หลังจากเสนอผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรม โดยเชื่อมั่นในหลักการว่าตนเองมาจากการเลือกตั้งและมีคะแนนเสียงข้างมากสนับสนุน จึงตัดสินใจดำเนินการโดยไม่สนใจคำคัดค้าน</p>
<p>ตัดสินใจทางจริยธรรม</p>	<p>ผู้เขียนชื่นชมความเสียสละของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ยอมลดช่วงเวลาที่จะอยู่ในตำแหน่ง พร้อมทั้งเสนอแผนปรองดอง เพื่อยุบสภาและเตรียมจัดเลือกตั้งใหม่ แต่สุดท้ายข้อเสนอดังกล่าวกลุ่มนปช. ไม่ยอมรับ</p>	<p>ผู้เขียนตำหนิรัฐบาลที่ยึดแต่หลักการว่าประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งและเสียงข้างมากที่ชอบธรรม แต่ละเลยการตรวจสอบถ่วงดุล นอกจากนี้ ยังกล่าวตำหนิคู่ขัดแย้งบางส่วนที่เชื่อว่าความรุนแรงจะทำให้ฝ่ายตนเองชนะ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง และในเนื้อหาบางบทบรรณาธิการได้ชื่นชมข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขที่กล้าออกมาคัดค้านระบบทุจริตคอร์รัปชันและรัฐบาลที่ไม่ชอบธรรม</p>
<p>เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา</p>	<p>ควรใช้สันติวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยการเจรจาร่วมกัน และใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่ในการถกเถียงหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อลดโอกาสความสูญเสียจากการชุมนุมบนท้องถนน</p>	<p>คู่ขัดแย้งควรเจรจาร่วมกัน และมีคนกลางที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายช่วยไกล่เกลี่ย ส่วนข้อเสนอปฏิรูปประเทศ จะต้องไม่ใช่แค่การแก้ไขหรือยกร่างรัฐธรรมนูญ เท่านั้น แต่ต้องเริ่มต้นแก้ไขพฤติกรรมนักการเมือง ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม</p>

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ในปี 2553 กับในปี 2556-2557 ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน

1. **ความรู้ความเข้าใจของผู้เขียน** บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระบุว่าประเด็นการเมืองเป็นเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีสืบเนื่องจากความสนใจการเมืองตั้งแต่วัยเยาว์ รวมทั้งมีประสบการณ์ตรงจากการทำงานการเมือง ทำให้เข้าใจระบบการเลือกตั้ง การทำหน้าที่ในฐานะผู้แทนราษฎร ระบบรัฐสภา เป็นต้น เหล่านี้คือพื้นฐานความรู้สำคัญที่ผู้เขียนนำมาประกอบการทำงานเขียนบทบรรณาธิการ
2. **อุดมการณ์ทางการเมือง** ที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเชื่อมั่นในหลักกระบวนการประชาธิปไตยที่ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย มากกว่าแค่ให้สิทธิกับประชาชนเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจรัฐบาลเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำหน้าที่ ซึ่งการเขียนบทบรรณาธิการ ถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางการแสดงออกทางการเมืองที่สื่อมวลชนคนหนึ่งสามารถทำได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
3. **จรรยาบรรณสื่อมวลชน** คือ ความมีอิสระเสรีภาพในการนำเสนอบทบรรณาธิการ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ทั้งผู้อ่าน สังคม และประเทศชาติ ปกป้องประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการทำงานของไทยรัฐ จึงอาจกล่าวได้ว่า นโยบายการทำงานข่าวของผู้เขียนบทบรรณาธิการกองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ล้วนสอดคล้องกับหลักการหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดี ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนักข่าวไทยรัฐต่างยึดถือแนวทางของ กำพล วัชรพล ที่เคยกล่าวไว้ว่า “ทำหนังสือพิมพ์เพื่อขายประชาชน ไม่ใช่ขายนักการเมือง” และบอกกับข่าวไทยรัฐเสมอว่า “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะต้องยืนอยู่

เคียงข้างประชาชน” จึงต้องคำนึงถึงประชาชนในการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารเสมอ โดยเน้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นธรรม มีเหตุผลและมีหลักฐานที่เชื่อถือได้ มีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่เข้าข้างฝ่ายการเมืองฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด มีความเป็นกลาง และใช้ภาษาที่ไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือแตกแยก เป็นต้น

ปัจจัยภายนอก

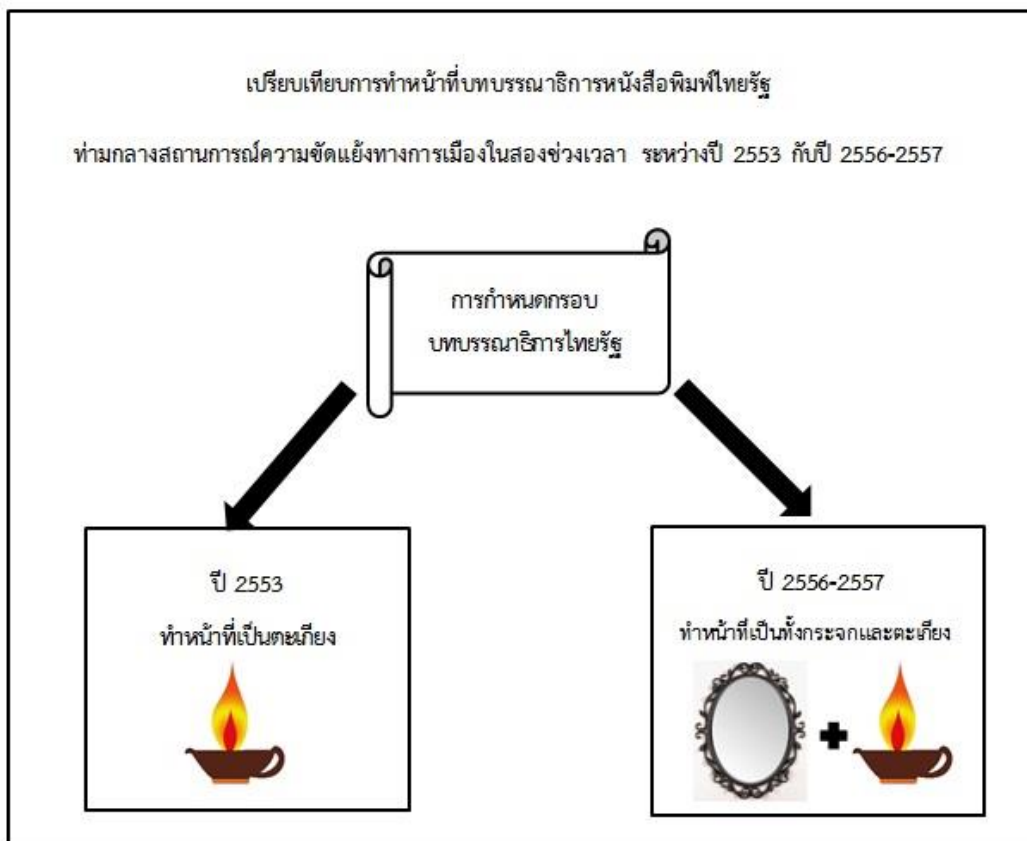
1. **สถานการณ์ทางการเมือง** โดยต้องเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หรือมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น การนัดชุมนุมที่ใช้สถานที่ต่างๆ อาจส่งผลกระทบต่อการเดินทางหรือการทำงานของประชาชน, เหตุปะทะระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุม, ความสูญเสียที่เกิดจากการชุมนุม, แนวทางการจัดการกับกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น
3. **บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แสดงบทบาทเป็น “กระจก” หรือ “ตะเกียง”** ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ในปี 2553 ผลการวิจัยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วงที่เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่เดือน มีนาคม – พฤษภาคม ปี 2553 ปรากฏว่า มีการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุมากที่สุด ดังนั้น การทำหน้าที่ของบทบรรณาธิการในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเปรียบเหมือนการทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” เพราะเน้นการวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและหากนำไปปฏิบัติ รวมทั้งผู้อ่านได้เข้าใจแนวทางที่จะทำให้เกิดสันติสุข ช่วยระงับความขัดแย้ง ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งคลี่คลาย ลดความรุนแรง และความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการชุมนุม โดยเน้นย้ำหลักการสันติวิธี การเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้ง เสนอให้ใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่ในการเจรจา ลดความเสี่ยงการปะทะจากการเมืองบนท้องถนน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นข้อเสนอที่เปรียบเสมือนตะเกียงที่ส่องทางสว่างให้สังคม เพื่อนำพาให้ก้าวข้ามความขัดแย้งทางการเมือง

สำหรับปี 2556-2557 พบว่าการทำหน้าที่ของทบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ระหว่างเดือนตุลาคม ปี 2556 – พฤษภาคม ปี 2557 เป็นการทำหน้าที่ทั้ง “กระจก” และ “ตะเกียง” เพราะ ผลการศึกษาพบว่าผลรวมความถี่ และสัดส่วนของการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาและตัดสินใจทางจริยธรรม ซึ่งเปรียบ เหมือนการทำหน้าที่เป็นกระจก กับผลรวมของการกำหนดกรอบแบบเสนอแนวทางการ แก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุ มีค่าเท่าๆ กัน จึงสรุปได้ว่า ทบพรรณาธิการไทยรัฐในช่วงเวลา ดังกล่าวเป็นทั้งกระจกและตะเกียง ซึ่งการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาและการตัดสินใจ ทางจริยธรรมในทบพรรณาธิการ คือการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ปัญหาความรุนแรง ความสูญเสีย หรือผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการกระทำของคู่ ขัดแย้งทางทางการเมือง เช่น การปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกลุ่มผู้ชุมนุม, ความ รุนแรงและความสูญเสียจากการชุมนุม, การตีความประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน อาทิ ฝ่ายที่ อ้างเสียงข้างมากจากการเลือกตั้งโดยละเอียดตรวจสอบถ่วงดุล หรือฝ่ายที่เสนอให้ ประชาธิปไตยต้องเป็นการปกครองโดยสภาประชาชนเพื่อปฏิรูปประเทศก่อนจัดการเลือกตั้ง, การที่รัฐบาลไม่ยอมรับคำตัดสินศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ส่วนการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุ คือการที่ผู้เขียนวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหานั้นมีสาเหตุจากอะไร และ ทางแก้ไขของปัญหาทางการเมืองควรทำอย่างไร ซึ่งโดยรวมจะเน้นการยึดสันติวิธีแก้ไข ปัญหา และการแก้ไขปัญหาก็หมักหมมทางการเมืองมานานจะต้องเริ่มจากการปฏิรูป นักการเมืองเป็นอันดับแรก เป็นต้น

โดยสรุปผลการทำหน้าที่ของทบพรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความ ขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือ ระหว่างเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ดังรูปที่ 29

รูปที่ 29 สรุปการทำหน้าที่ของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

อภิปรายผลการวิจัย

เศรษฐศาสตร์การเมืองกับธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ในระบบทุนนิยม ทุนสื่อถือว่าเป็นทุนที่มีลักษณะพิเศษกว่าทุนอื่นๆ เพราะนอกจากลักษณะทั่วไปของทุนที่มุ่งเน้นการทำกำไรสูงสุดตามแบบแผนของธุรกิจทั่วไป ในระบบทุนนิยมแล้ว ทุนสื่อยังมีลักษณะของการทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการครอบงำเชิงสัญลักษณ์นอกเหนือจากทุนทางเศรษฐกิจ จากการทำความเข้าใจโครงสร้างธุรกิจสื่อมวลชนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่า ลักษณะของธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่ได้หยุดนิ่ง มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนผ่านของธุรกิจอุตสาหกรรมที่เริ่มจากหนังสือพิมพ์ข่าวภาพ มาสู่หนังสือพิมพ์เสียงอังก้อง จนกระทั่งเป็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และมีการเปลี่ยนผู้บริหารองค์กรตามวาระ

ธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐถือว่าเป็นธุรกิจสื่อที่บริหารโดยสมาชิกในครอบครัวตระกูลวัชรพล โดยเป็นธุรกิจสื่อที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาชิกในครอบครัวจึงมีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจและวางแนวทางการอยู่รอดของธุรกิจ ลดความเสี่ยงจากการเพิ่ม

อำนาจบริหารให้แก่ผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งแนวทางการทำธุรกิจของประเทศไทยถูกกำหนดและวางรากฐานมาตั้งแต่สมัย กำพล วัชรพล นั่นคือ ประเทศไทยไม่เลือกข้างทางการเมือง เน้นทำข่าวขายประชาชน แนวทางการดังกล่าวสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้น เมื่อไทยรัฐกำหนดตัวเองว่าไม่ใช่สื่อเลือกข้างทางการเมือง ผู้อ่านส่วนใหญ่จึงมองว่าไทยรัฐไม่มีธงที่ชัดเจนว่าจะยืนอยู่ข้างการเมืองฝ่ายใด อีกทั้งภาพรวมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเน้นการทำข่าวขายประชาชนชาวบ้านทั่วไป เน้นข่าวที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย โกลัตุ้ม มีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวภูมิภาค, ข่าวอาชญากรรม, ข่าวคนดังในสังคม, ข่าวหวย เป็นต้น อาจจะมีพื้นที่ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ต่างประเทศบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะเน้นข่าวชาวบ้านมากกว่า เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอด มีรายได้ และมีกำไร เพราะในระบบอุตสาหกรรมสื่อมวลชน “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” คือหนึ่งในเครื่องมือของนายทุน ที่ใช้เพื่อแสวงหาผลกำไรจากการประกอบธุรกิจ โดยการผลิต “สินค้า” คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และจำหน่ายให้แก่ “ผู้รับสาร” ชื่อหนังสือพิมพ์เพื่อบริโภคข้อมูลข่าวสารและอ่านความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ ผ่านเนื้อหาข่าว, คอลัมน์, ภาพข่าว, การโฆษณา ฯลฯ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ดังนั้น การทำข่าวที่เน้นข่าวชาวบ้าน เน้นปริมาณมาก กระจายสินค้าสู่ผู้อ่านรวดเร็ว และไม่มีธงเลือกข้างทางการเมือง นอกจากจะทำให้ธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความแข็งแกร่งจากตัวเลขยอดขาย รายได้ และผลกำไรแล้ว ยังมีความปลอดภัยต่อธุรกิจอีกด้วยโดยเฉพาะในยามที่การเมืองมีความไม่แน่นอนหรือมีการแบ่งฝักฝ่าย เพราะไทยรัฐจะสามารถวางตัวกลมกลืนได้ในทุกสถานการณ์

สำหรับข่าวการเมือง แม้ในหน้าหนังสือพิมพ์จะมีบางคอลัมน์หรือบทวิเคราะห์ของคอลัมนิสต์ที่เขียนวิจารณ์การเมืองร้อนแรง แต่เมื่อรวมเนื้อหาทั้งหมดในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก็จะพบว่ามีความหลากหลายของเนื้อหา ดูสมดุลกันในแต่ละฝ่าย จึงได้รับความนิยมจากผู้อ่านเพราะอ่านง่าย สำหรับเนื้อหาข่าวการเมืองนอกจากจะมีรายละเอียดของประเด็นข่าวประจำวัน ยังมีบทวิเคราะห์ที่มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยผสมผสานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทำให้จุดยืนทางการเมืองของไทยรัฐจึงถูกมองว่าไม่เลือกที่จะยืนข้างการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แต่ใช้วิธีการชูจุดขายของธุรกิจ คือ เลือกยื่นเคียงข้างประชาชนในทุกสถานการณ์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ปลอดภัยที่สุด ทำให้ธุรกิจอยู่รอดและมียอดขายสูงสุดในประเทศไทย นั่นคือเหตุผลที่ทำให้ไทยรัฐจึงผ่านมรสุมการเมืองมาได้ทุกครั้ง

ในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองปี 2553 และ ปี 2556-2557 ที่แบ่งออกเป็นสองฝั่งชัดเจน พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังคงนโยบายและหลักการที่ให้อิสระและเสรีภาพแก่นักหนังสือพิมพ์ ในการคัดเลือกประเด็น นำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ซึ่งนักหนังสือพิมพ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่เสนอข่าวสารข้อมูล ไม่กล่าวหาโจมตีแบบไร้เหตุผล แม้จะเป็นความเห็นส่วนตัวของคอลัมนิสต์ แต่ต้องมีเหตุผลประกอบว่าเหตุใดจึงเชื่อและแสดงความคิดเห็นเช่นนั้น เช่น บทบรรณาธิการไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองแบ่งสีแบ่งฝ่ายชัดเจน ผู้เขียนเสนอความคิดเห็นทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจหรือการดำเนินการ

ของฝ่ายรัฐบาล และกลุ่มการเมืองต่างๆ ที่ออกมาเคลื่อนไหว โดยผู้เขียนบทบรรณาธิการจะใช้วิธีการเขียนบรรยายและอธิบายเหตุผลประกอบว่าเหตุใดจึงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่โจมตีหรือใช้ภาษารุนแรงเพื่อดำเนินฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผลสำรวจ เป็นต้น ประกอบการนำเสนอบทบรรณาธิการไทยรัฐ หรือแม้แต่คอลัมน์การ์ตูนการเมือง ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นอีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความเห็นต่างทางการเมืองของนักวาดการ์ตูนการเมือง นั่นคือ “ชัย ราชวัตร” หรือ สมชัย กตัญญูตานันท์ นักเขียนการ์ตูนการเมืองอาวุโส กับ “เซีย” หรือ ศักดา แซ่เอียว นักเขียนการ์ตูนล้อการเมือง แม้ทั้งสองคนจะมีความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่สามารถทำงานร่วมกันได้ โดยแต่ละคนจะมีพื้นที่สำหรับเสนอการ์ตูนการเมือง โดยการ์ตูนการเมืองของ เซีย จะนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 3 ส่วนการ์ตูนล้อการเมืองของ ชัย ราชวัตร จะเสนอในคอลัมน์ ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน หน้า 5 การ์ตูนล้อการเมืองดังกล่าวแสดงถึงความเชื่อและความคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียน แต่จะไม่นำเสนอที่มุ่งโจมตีแบบไร้เหตุผล หรือใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ ทั้งสองคนจะอาศัยภาพการ์ตูน สีหน้า ท่าทาง อารมณ์ของตัวการ์ตูน และเขียนข้อความอธิบายสั้นๆ ประกอบภาพวาดการ์ตูน เพื่อนำเสนอมุมมองทางการเมืองส่วนตัวผ่านคอลัมน์การ์ตูนการเมืองในแต่ละครั้ง และให้ผู้อ่านตัดสินใจด้วยวิจารณญาณส่วนตัว เป็นต้น และเมื่อรวมเนื้อหาข่าว คอลัมน์ การ์ตูนการเมือง ข้อมูลทั้งหมดที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำให้ภาพรวมของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับมีความหลากหลาย ไม่พบการเลือกย่นข้างใดหรือฝ่ายใดทางการเมืองแบบชัดเจน เป็นต้น

นอกจากนี้ การวิจัยพบว่าในโครงสร้างธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีกลุ่มคนที่เป็นส่วนประกอบช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรมทุนนิยมสื่อมวลชน เหมือนดังที่ ฌ็อง-ฌัก กูว์แซร์ ประเสริฐ กล่าวไว้ คือ การทำธุรกิจสื่อมวลชนเกิดจาก “คนทำสื่อ” จำนวน 2 กลุ่ม คือ “เจ้าของทุน” นั่นคือ ตระกูล วัชรพล ทายาทของ กำพล วัชรพล ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจ โดยเจ้าของทุนต่างมุ่งหวังต้องการกำไรเป็นหลัก ส่วนคนอีกกลุ่มที่มีบทบาทในการผลิตเนื้อหาของสื่อ คือ “คนที่เป็นลูกจ้างของธุรกิจสื่อ” ที่ทำงานในส่วนต่างๆ ของสื่อ เช่น นักข่าว, นักข่าวอาวุโส, คอลัมนิสต์, ผู้ตรวจแก้ (รีไรท์เตอร์), บรรณาธิการข่าวแต่ละประเภท, บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา (รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ) เป็นต้น ซึ่งคนกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะทำหน้าที่รวบรวมเนื้อหาสาระ ผลิตเนื้อหาสาระ และส่งเนื้อหาสาระของสื่อไปสู่ประชาชนผู้รับสื่อ

ฌ็อง-ฌัก ระบุว่า คนที่เป็นลูกจ้างของธุรกิจสื่อถูกผลิตออกมาจากสังคมความรู้แยกส่วน ภายใต้สังคมอุปถัมภ์แบบไทยๆ ที่ผู้น้อยต้องคล้อยตามผู้ใหญ่ และต้องรู้จักตอบสนององวัตถุประสงค์แก่ผู้อุปถัมภ์ จึงไม่สามารถคิดและทำนอกกรอบสังคมไทยได้ จากการศึกษาประวัติ กำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและอดีตผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเคยร่วมงานกับ กำพล วัชรพล ระบุว่า ฝ่ายบริหารของไทยรัฐไม่เข้าไปก้าวก่ายการทำหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์

เหตุผลแรกสืบเนื่องจากประสบการณ์ชีวิตของ กำพล ที่เคยผ่านช่วงเวลายุคที่สื่อมวลชนถูกอำนาจรัฐแทรกแซง ครอบงำ และคุกคามการทำหน้าที่สื่อมวลชน จึงเข้าใจว่าการทำงานของสื่อมวลชน สิ่งสำคัญคืออิสระเสรีภาพและความรับผิดชอบ และเพื่อความปลอดภัยอยู่รอดของธุรกิจในระยะยาว ไทยรัฐจะต้องไม่เลือกข้างหรือโจมตีการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นี่คือการรอบการทำงานกว้างๆ ที่ กำพล วัชรพล วางแนวทางไว้ให้นักข่าวของไทยรัฐ ซึ่งการทำหน้าที่นักข่าว คอลัมนิสต์ นักหนังสือพิมพ์สามารถทำได้อย่างมีอิสระ มีเสรีภาพ แต่จะต้องไม่กระทบหรือส่งผลเสียต่อองค์กร ซึ่งแนวทางการทำงานหลักของไทยรัฐแม้จะไม่มีกรอบรวมแนวทางนโยบายองค์กรเป็นรูปเล่ม แต่นักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐจะใช้วิธีการถ่ายถอดสืบต่อกันเรื่อยมาจนปัจจุบัน โดยเฉพาะการยึดถือสิ่งที่ กำพล วัชรพล ย้ำเสมอว่า “ไทยรัฐทำข่าวเพื่อขายประชาชน ไม่ใช่ทำเพื่อขายนักการเมือง”

นอกจากนี้ อีกเหตุผลที่ทำให้ฝ่ายบริหารไม่เข้ามาแทรกแซงการทำหน้าที่ของกองบรรณาธิการ และนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะตำแหน่งสำคัญในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แบ่งสัดส่วนและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างลงตัวแล้ว โดยหัวหน้ากองบรรณาธิการปัจจุบัน คือ สราวุธ วัชรพล ซึ่งเป็นทายาทคนรองของ กำพล วัชรพล กับ คุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล ที่เป็นเจ้าของธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีตำแหน่งและอำนาจสูงสุดในการบริหารงานของกองบรรณาธิการ ขณะที่ ยิ่งลักษณ์ วัชรพล ทายาทคนโต ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร และหัวหน้ากองการผลิต, กองการจัดจำหน่าย, กองการเงิน, กองซ่อมบำรุง-ยานพาหนะ เมื่อทายาทของ กำพล-คุณหญิงประณีตศิลป์ แบ่งหน้าที่กันดูแลกองงานต่างๆ อย่างชัดเจน ทำให้ไม่จำเป็นที่ฝ่ายบริหารจะต้องเข้ามาแทรกแซงการทำงานให้เกิดความซ้ำซ้อน

ยังมีอีกหนึ่งสาเหตุที่ฝ่ายข่าวไม่ได้ถูกครอบงำจากนายทุน เนื่องจากรายได้หลักสำหรับธุรกิจหนังสือพิมพ์ คือ รายได้จากการขายพื้นที่โฆษณา แม้รายได้จากการขายข่าวจะสำคัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่า สัดส่วนรายได้จากการขายพื้นที่โฆษณามีสัดส่วนสูงกว่า โดยข้อมูลจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ระบุว่า จากการสำรวจผลประกอบการระหว่างปี พ.ศ. 2552-2556 ของบริษัทหนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้อ่านมากที่สุด 5 ฉบับแรก รายได้หลักของบริษัทเหล่านี้มาจากการค่าโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 75-80 ของรายได้รวม (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ & ธิปไตร์ แสละวงค์, 2557) ด้วยเหตุนี้ เมื่อรายได้หลักมาจากการขายพื้นที่โฆษณา การมุ่งเน้นขายพื้นที่โฆษณาเพื่อให้ลูกค้าสนใจซื้อจึงเป็นสิ่งสำคัญ และนี่อาจทำให้การทำงานของฝ่ายข่าวไม่ถูกกดดันหรือถูกครอบงำจากนายทุน สามารถทำหน้าที่ได้อย่างอิสระเสรี

กล่าวโดยสรุปเรื่องโครงสร้างความเป็นเจ้าของกับการควบคุมการทำหน้าที่สื่อมวลชน ที่ได้ศึกษาจากโครงสร้างธุรกิจของบริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) มีผลต่อการบริหารจัดการโครงสร้างและการทำงานของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นการบริหารงานแบบธุรกิจครอบครัวที่มีการรวมศูนย์อำนาจสูง

โดยมีสมาชิกตระกูลวัชรพลที่เป็นทายาทของ กำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐคนแรก นั่งบริหารในตำแหน่งสำคัญๆ สานต่อเจตนารมณ์ของ กำพล วัชรพล ที่ไม่ต้องการให้นำธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อไม่ให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจของการบริหารเปลี่ยนแปลงหรือต้องแบ่งอำนาจกระจายออกไปยังผู้ถือหุ้นอื่นๆ ทำให้สะดวกต่อการบริหารธุรกิจและการตัดสินใจดำเนินนโยบายต่างๆ อีกทั้งแนวทางการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ให้อิสระแก่นักหนังสือพิมพ์ ทำให้คนทำข่าวมีอิสระและเสรีภาพในการคิด เขียน นำเสนอข่าว จึงปรากฏในเนื้อหาข่าว คอลัมน์ต่างๆ รวมทั้งการตั้งศูนย์ข่าวที่ตีพิมพ์เผยแพร่จึงมีเนื้อหาที่หลากหลาย ซึ่งผู้เขียนมีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาลหรือแม้กระทั่งกลุ่มการเมืองต่างๆ ทำให้เกิดลักษณะของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ไม่เลือกข้างการเมืองฝ่ายใดแบบชัดเจน หากมองในด้านวิชาชีพของสื่อมวลชน นั่นคือการเปิดโอกาสให้พื้นที่ข่าวอย่างเท่าเทียมและหลากหลาย โดยให้ผู้อ่านใช้วิจารณญาณตัดสินใจด้วยตนเอง แต่หากมองในแง่ธุรกิจวิธีดังกล่าวจะช่วยทำให้ธุรกิจมีความปลอดภัย เพราะเมื่อไทยรัฐไม่เลือกอยู่ข้างการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น เมื่อการเมืองเปลี่ยนชั่วคราวอำนาจหรือเปลี่ยนฝ่าย ธุรกิจจะไม่ถูกสั่นคลอน เพราะลอยตัวอยู่เหนือความขัดแย้ง ไม่แสดงตัวว่าเข้าข้างหรือสนับสนุนการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จึงไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะแบ่งฝ่ายชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ไทยรัฐยังคงนโยบายเน้นการทำข่าวทั่วไปที่คนสนใจ เข้าใจง่าย รวดเร็ว และเป็นเรื่องใกล้ตัว มีผลต่อการดำเนินชีวิต เน้นปริมาณยอดขาย เป็นการตลาดเพื่อคนหมู่มาก โดยคงลักษณะของการไม่เลือกข้างทางการเมืองชัดเจนเอาไว้ เพื่อให้ให้นักหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ได้อย่างอิสระเสรี ตามความคิดความเชื่อของแต่ละคน และอีกเหตุผล นั่นคือ เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของธุรกิจต่อไป

บทบรรณาธิการ กับจำนวนผู้อ่าน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทที่เน้นปริมาณและได้รับความนิยม (Popular Newspaper) สาเหตุที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รับความนิยมจากผู้อ่าน จนมียอดจำหน่ายสูงสุดวันละ 1 ล้านฉบับ (ในวันปกติ) แม้ปัจจุบันยอดการจำหน่ายลดลงเหลือประมาณ 600,000-700,000 ฉบับ/วัน เพราะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีสายส่งทั่วประเทศ และแบ่งการผลิตเป็นช่วงเวลา ใช้สัญลักษณ์ “ดาว” กำหนดเขตพื้นที่ รวมทั้งช่วงเวลาของการผลิต ทำให้การส่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศได้รวดเร็ว ผู้อ่านจึงได้รับข้อมูลข่าวสารจากไทยรัฐเป็นลำดับแรกๆ โดยพฤติกรรมของผู้อ่านส่วนใหญ่ จะซื้อหนังสือพิมพ์แค่วันละ 1 ฉบับ โดยเมื่ออ่านข่าวทราบความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละวันแล้วจะไม่ซื้อหนังสือพิมพ์เพิ่มอีก (มานพ แยมอุทัย, 2558)

นอกจากนี้ จากการวิจัย พบว่า สาเหตุที่ทำให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่านคนทั่วไป ส่วนหนึ่งเพราะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทำหน้าที่ได้ครอบคลุม 4 ประการ ดังที่ สุภา ศิริमानนท์ ระบุไว้ คือ

- ให้ข่าวสาร (to inform) จากข่าวสถานการณ์เด่นประจำวันที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์
- ให้ข้อคิด (to instruct) ผ่านข้อคิดเห็นของบรรณาธิการ และคอลัมน์นิสต์ต่างๆ
- ให้ความบันเทิง (to entertain) ผ่านบทความและข่าวสังคมบันเทิงที่น่าสนใจ
- ให้การโฆษณา (to advertise) ด้วยการนำเสนอภาพข่าวและเนื้อหาโฆษณาต่างๆ

หากพิจารณาเฉพาะบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้เขียนบทบรรณาธิการยอมรับว่า มีจำนวนผู้อ่านมีไม่มากเท่าไรนัก เมื่อเทียบกับผู้อ่านที่ติดตามเนื้อหาข่าวประจำวัน หรือคอลัมน์การเมืองที่มีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างเต็มที่ และใช้ภาษาหวิหวิหา มีลีลาของเนื้อหาที่ดูคาดมากกว่าบทบรรณาธิการ เมื่อมีจำนวนผู้อ่านบทบรรณาธิการไม่มาก อาจจะเป็นเรื่องยากที่บทบรรณาธิการไทยรัฐจะทำหน้าที่ชี้นำสังคมไทยให้ขับเคลื่อนได้ตามที่ต้องการทั้งหมด โดยผู้อ่านส่วนใหญ่มักเป็นคนที่มีการศึกษาในระดับหนึ่งที่นิยมอ่าน เพื่อให้ทราบข่าวบทบรรณาธิการซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของหนังสือพิมพ์มีความเห็นต่อประเด็นข่าวหรือสถานการณ์ต่างๆ อย่างไร แตกต่างกับในต่างประเทศซึ่งบทบรรณาธิการมีความสำคัญ ได้รับความนิยมน และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นกระบอกเสียงแทนหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ เปรียบเสมือนหัวใจของหนังสือพิมพ์ แต่ในเมืองไทยด้วยข้อจำกัดทั้งบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่นี้ ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์งานข่าวอาจจะยังไม่มากพอ ทำให้บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ของไทยไม่ค่อยได้รับความนิยมนมากเท่ากับต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ไทยรัฐยังคงให้ความสำคัญกับบทบรรณาธิการ โดยคัดเลือกบุคคลมาทำหน้าที่รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

จากการวิจัย พบว่า โครงสร้างการทำงานภายในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บรรณาธิการที่รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ จะอยู่ใต้สังกัดของหัวหน้ากองบรรณาธิการโดยตรง ลดขั้นตอนความซับซ้อนและลำดับขั้นในการทำงานได้มาก ซึ่งหัวหน้ากองบรรณาธิการจะคัดเลือกบรรณาธิการผู้รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่สำคัญ คือ บุคคลนั้นจะต้องเป็นคนที่ “ถูกเลือก และ ถูกใจ” กล่าวคือ ถูกเลือกเพราะมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในการทำงานข่าวอย่างยาวนาน มีความสามารถในการใช้ภาษา เขียนถ่ายทอดให้คนอ่านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มีจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อสารมวลชน ส่วนถูกใจ หมายถึง บุคคลนั้นจะต้องเข้าใจนโยบายของธุรกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เข้าใจตรงกันกับฝ่ายบริหาร สามารถทำหน้าที่นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ได้อย่างอิสระมีเสรีภาพในการนำเสนอโดยที่ไม่สร้างผลกระทบต่อองค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า ที่ผ่านมาระยะหลังๆ ผู้ที่รับผิดชอบเขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมี

เพียงคนเดียว อาจเพราะหาบุคคลที่จะตรงตามคุณสมบัติได้ค่อนข้างยาก หรือเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายซ้ำซ้อนในการทำงาน เลือกลงเพียงคนเดียวและให้ทำหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐต่อเนื่องไปเรื่อยๆ น่าจะเหมาะสมกว่า

ด้วยเหตุนี้ การเขียนบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เมื่อผู้เขียนถูกเลือกมาแล้ว การเขียนบทบรรณาธิการแต่ละครั้งจะต้องคำนึงเสมอว่า เป็นการเขียนเพื่อแสดงมุมมองข้อคิดเห็นในฐานะตัวแทนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีต่อประเด็นต่างๆ ที่ประชาชนสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม, สิ่งแวดล้อม, ต่างประเทศ เป็นต้น ในช่วงเวลาสถานการณ์ทางการเมืองปกติเปรียบเทียบกับช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ประเด็นส่วนใหญ่ที่นำเสนอไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในช่วงเวลาปกติผู้เขียนจะนำเสนอประเด็นที่ใกล้ตัวประชาชน มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาน้ำท่วม, ภัยแล้ง, ความเหลื่อมล้ำ, การดำเนินนโยบายรัฐบาล เป็นต้น แต่ในช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมืองผู้เขียนจะนำเสนอเรื่องการเมืองเป็นหลัก สลับกับการนำเสนอประเด็นข่าวอื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ เป็นต้น ส่วนวิธีการและรูปแบบการเขียนบทบรรณาธิการทั้งในยามปกติและยามที่การเมืองขัดแย้งจะคล้ายคลึงกัน โดยผู้เขียนจะใช้วิธีเขียนอธิบายสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ระบุปัญหาสำคัญที่กำลังเผชิญ พร้อมทั้งอ้างอิงข้อมูลจากบทความวิจัย, นักวิชาการ, ผลสำรวจ, สถิติต่างๆ เป็นต้น และจะกระตุ้นให้ผู้อ่านและผู้เกี่ยวข้องต่อเรื่องดังกล่าวได้ตระหนักเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ไม่โจมตีด้วยถ้อยคำรุนแรง หรือกล่าวอ้างแบบเลื่อนลอย

มีข้อที่น่าสังเกตกรณีที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมอบหมายให้มีผู้เขียนบทบรรณาธิการเพียงคนเดียว คงไม่สามารถสรุปได้ว่าบทบรรณาธิการที่เขียนขึ้นจากคนเพียงคนเดียวคือการแสดงความคิดเห็นส่วนรวมขององค์กรไทยรัฐทั้งหมด แม้ผู้เขียนจะคำนึงเสมอว่าต้องเขียนบทบรรณาธิการในฐานะตัวแทนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยใช้คำว่า “เรา” เป็นคำเรียกแทนตัวเองเพื่อสื่อถึงทั้งองค์กรไทยรัฐ แต่การเลือกประเด็น กำหนดเนื้อหา และการเขียนเพียงคนเดียว ด้วยมุมมองส่วนตัว ความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ส่วนตัว มีอาจกล่าวว่าเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอย่างสมบูรณ์ทั้งหมด เพราะบทบรรณาธิการที่เปรียบเหมือนธงนำหรือธงชัยของหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง ควรจะมีการหารือร่วมกันกับฝ่ายต่างๆ ในกองบรรณาธิการ มีการถกเถียง ท้าหรือ เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดประเด็นและเนื้อหาที่จะนำเสนอ ก่อนมอบหมายให้ดำเนินการเขียนและร่วมกันตรวจสอบจนเป็นที่สรุปเห็นด้วยร่วมกัน เหล่านี้จะทำให้บทบรรณาธิการมีความเป็นธงนำของหนังสือพิมพ์ได้มากกว่า

ในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 1 เรื่อง ผู้เขียนจะไม่แสดงออกว่าเลือกข้างทางการเมืองชัดเจน รูปแบบลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเนื้อหาจะมีวิธีการนำเสนอแบบผสมผสาน นอกเหนือจากการเขียนระบุปัญหาที่เกิดขึ้น เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ยังเขียนเนื้อหาโดย

วิเคราะห์สาเหตุ และตัดเส้นทางจริยธรรม แต่ไม่ปรากฏบ่อยครั้งนัก เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ต้องใช้เวลาเพื่อค้นคว้าข้อมูลจำนวนมาก และต้องใช้พื้นที่มากขึ้นสำหรับเขียนอธิบายให้คนเข้าใจ จึงอาจไม่ทันต่อการส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ ส่วนการตัดเส้นทางจริยธรรมมีจำนวนน้อยเพราะผู้เขียนบทบรรณาธิการไม่ชอบกล่าวตำหนิผู้ใด และไม่ต้องการใช้ผลงานการเขียนบทบรรณาธิการขยายประเด็นความขัดแย้ง หากมีเหตุการณ์หรือประเด็นใดที่ผู้เขียนบทบรรณาธิการไม่เห็นด้วย จะใช้วิธีการเขียนให้เห็นปัญหา ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา มากกว่าเขียนตัดสินชี้ถูกผิดหรือกล่าวตำหนิหากบกพร่องทางจริยธรรม ซึ่งการเขียนชี้ขาดตัดเส้นทางจริยธรรมถือว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการชี้นำความคิดคนในสังคม แต่เมื่อในบทบรรณาธิการมีจำนวนน้อย เหตุนี้บทบรรณาธิการจึงไม่หือหาวหรือมีความถูกต้องด้านเนื้อหาที่วิพากษ์วิจารณ์ด้วยภาษาเผ็ดร้อนเหมือนคอลัมน์อื่นๆ

การกำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างกรอบข่าว โดยอ้างอิงจากแบบจำลองกระบวนการคัดเลือกข่าวของ Gans (1979) และงานศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อเนื้อหาของสื่อ โดย Shoemaker และ Reeses (1990) Scheufele ระบุว่า มีอย่างน้อย 3 ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างกรอบของนักข่าว ประกอบด้วย

ปัจจัยแรก ได้แก่ **อิทธิพลจากตัวนักข่าว (Journalist-centered influences)** โดยนักข่าวแต่ละคนจะสร้างกรอบของตนเองขึ้น โดยมีจุดประสงค์อย่างน้อยเพื่อที่จะวางโครงสร้าง (Structure) และทำความเข้าใจ (Make sure) กับข้อมูลที่ได้รับมา แน่ใจว่าในขั้นตอนนี้จะถูกจัดการโดยปัจจัยหลายๆ อย่าง ที่มีอยู่ในตัวของนักข่าว โดยอิทธิพลจากตัวของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจต่อประเด็นที่จะนำเสนอ, อุดมการณ์ทางการเมือง

อธิบายเพิ่มเติม คือ ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างกรอบข่าวสาร หากเป็นประเด็นที่ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จะเขียนบทบรรณาธิการได้หลายกรอบผสมผสานกัน ทั้งชี้ให้เห็นปัญหา, วิเคราะห์สาเหตุ, ตัดเส้นทางจริยธรรม หรือเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหา ในทางกลับกันหากเป็นประเด็นที่ผู้เขียนไม่ถนัด หรือไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจมากนัก จะเขียนบทบรรณาธิการด้วยความระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการวิเคราะห์หรือการตัดเส้นทางจริยธรรม แต่จะใช้วิธีการเขียนที่เน้นการนำเสนอสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวถึงปัญหาทั่วไป หรืออาจเสนอทางแก้ไข ปัญหา ด้วยการตั้งคำถามให้ผู้อ่านถกคิด หรืออ้างอิงข้อเสนอจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น อ้างอิงข้อมูลจากสถิติ ผลสำรวจ นักวิชาการ ฯลฯ เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล ไม่กล่าวอ้างแบบเลื่อนลอย โดยไม่มีเหตุผลรองรับ ซึ่งประเด็นการเมืองนับว่าเป็นประเด็นที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความรู้ความเข้าใจอย่างดี เพราะขึ้นชอบตั้งแต่เด็กและมีโอกาสเรียนรู้ข่าวการเมืองทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ รวมทั้งมีโอกาสได้ทำหน้าที่ ส.ส. จ.นครราชสีมา จึงเข้าใจระบบการเลือกตั้ง พรรคการเมือง ระบบรัฐสภา และเรื่องเกี่ยวกับการเมืองอื่นๆ อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ความชื่นชอบพรรคการเมืองของผู้เขียนบทบรรณาธิการ น่าจะมีผลต่อการกำหนดกรอบข่าวสารที่สรุปได้จากการศึกษาวิจัยบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐประเด็นการเมือง ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบสองช่วงเวลา คือในปี 2553 และปี 2556-2557 กล่าวคือ สำหรับพรรคการเมืองในปัจจุบัน ไม่มีพรรคใดที่ สุรนทร ทาช้าย ชื่นชอบเป็นพิเศษ แต่หากเปรียบเทียบระหว่างพรรคประชาธิปัตย์ กับพรรคเพื่อไทย ผู้เขียนบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มองว่า พรรคประชาธิปัตย์มีความเป็นนายทุนภายในพรรค ที่ใช้อำนาจสั่งการสมาชิกพรรคให้ทำตามที่นายทุนพรรคต้องการ น้อยกว่าพรรคเพื่อไทย ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญภายในพรรคเพื่อไทย

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ความชื่นชอบของผู้เขียนบทบรรณาธิการที่มีต่อพรรคประชาธิปัตย์ มากกว่าพรรคเพื่อไทย มีโอกาสที่จะทำให้บทบรรณาธิการมีแนวโน้มของการผลิตกรอบข่าวสารสอดคล้องกับวาทกรรมของกลุ่ม กปปส. ที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงปี 2556-2557 ดังจะเห็นได้จาก กรอบข่าวสารหลัก ในปี 2556-2557 ที่ระบุว่า “รัฐบาลยิ่งลักษณ์ เป็นประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้” และกรอบข่าวสารรอง คือ “ปฏิรูปนักรบการเมืองก่อนปฏิรูปประเทศ” กรอบข่าวสารเหล่านี้มีความสอดคล้องกับข้อเสนอเรียกร้องของกลุ่ม กปปส. ที่มีจุดเริ่มต้นของการออกมาเคลื่อนไหวคัดค้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรมซึ่งครอบคลุมคดีทุจริต จนนำไปสู่การการคัดค้านต่อต้านระบอบทักษิณและรัฐบาลยิ่งลักษณ์ เพราะกลุ่มผู้ชุมนุมมองว่ารัฐบาลยิ่งลักษณ์ คือตัวแทนของระบอบทักษิณ ที่ไม่มีความโปร่งใส และเสนอให้ปฏิรูปการเมืองก่อนจัดการเลือกตั้งใหม่ ส่วนกรอบข่าวสารที่ผู้วิจัยสรุปได้ในปี 2553 ทั้งกรอบข่าวสารหลัก ที่ระบุว่า “ประชาธิปไตยต้องเคารพกฎหมาย” และกรอบข่าวสารรอง คือ “ความขัดแย้งต้องระงับด้วยสันติวิธี” ไม่สอดคล้องกับข้อเรียกร้องหรือการใช้วาทกรรมของกลุ่ม นปช. ซึ่งออกมาคัดค้านรัฐบาลอภิสิทธิ์ เสนอข้อเรียกร้องให้ยุบสภาเพื่อจัดเลือกตั้งใหม่ เพราะเป็นรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง พร้อมกล่าวโจมตีว่ามีอำนาจทางการเมืองเพราะได้รับการสนับสนุนจากทหาร และทำให้เกิดปัญหาสองมาตรฐานทางการเมือง

เปรียบเทียบการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ระหว่าง พ.ศ. 2553 กับ พ.ศ. 2556-2557

การกำหนดกรอบ	ปี 2553	ปี 2556-2557
กรอบข่าวสารหลัก	ประชาธิปไตย ต้องการกฎหมาย	รัฐบาลยิ่งลักษณ์ เป็นประชาธิปไตยที่สอบทานไม่ได้
กรอบข่าวสารรอง	ความขัดแย้ง ต้องระงับด้วยสันติวิธี	ปฏิรูปน้กการเมือง ก่อนปฏิรูปประเทศ

นอกจากนี้ สุนทร ทาซ่าย มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เชื่อมั่นและยึดถือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง มีเสรีภาพในการแสดงออกทั้งการพูด การเขียน การแสดงออกทางการเมือง หรือการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธ หากเป็นรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งหรือรัฐบาลเผด็จการ ที่ปิดกั้นเสรีภาพประชาชน จำกัดสิทธิการแสดงออกหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง สุนทร ทาซ่าย ถือว่าไม่มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องแก้ไข ทำให้ในช่วงปี 2556-2557 กรณีรัฐบาลยิ่งลักษณ์ที่อ้างว่ามีความชอบธรรมและมีความเป็นประชาธิปไตยเพราะมาจากการเลือกตั้งโดยเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน มีอำนาจเสียงข้างมากในสภาฯ จนละเลยการตรวจสอบถ่วงดุลจากฝ่ายอื่นๆ จึงเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ความไม่โปร่งใส เผด็จการเสียงข้างมากในสภาฯ รัฐบาลไม่ยอมรับผลการตรวจสอบจากองค์กรอิสระ เกิดความขัดแย้ง ความรุนแรง ความสูญเสีย เป็นต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นและไม่มีท่าทีว่าจะคลี่คลายยุติลงด้วยสันติวิธี เพราะแต่ละฝ่ายมีเงื่อนไขและจุดยืนทางการเมืองแบบสุดโต่ง เป็นเหตุให้ในช่วงปี 2556-2557 ผู้เขียนบทบรรณาธิการจึงเขียนเนื้อหาที่กำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหามากที่สุดเมื่อเทียบกับการกำหนดกรอบประเภทอื่นๆ ในปีเดียวกัน และหากเปรียบเทียบกับกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาในปี 2553 จะพบว่า สัดส่วนและความถี่ของการกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาในปี 2556-2557 เพิ่มขึ้นอย่างมาก จนทำให้ผลรวมของความถี่และสัดส่วนการกำหนดกรอบแบบต่างๆ ในปี 2556-2557 พบว่า บทบรรณาธิการไทยรัฐทำหน้าที่เป็นทั้ง “กระจก และ ตะเกียง” ในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน

ขณะที่เหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียจากการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ชุมนุม นปช. ในปี 2553 ผู้เขียนบทบรรณาธิการมองว่าเป็นปัญหาเช่นเดียวกัน เพราะการเมืองบนท้องถนนเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความรุนแรงได้ง่าย แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ขัดแย้งมีโอกาสได้ร่วมเจรจาเพื่อหาข้อยุติความขัดแย้งทางการเมือง แม้จะไม่สำเร็จ แต่เป็นความพยายามที่จะยุติความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผู้เขียนมองว่าจะช่วยคลี่คลายสถานการณ์ความตึงเครียดทางการเมืองได้ จึงเขียนบทบรรณาธิการเพื่อสนับสนุนแนวทางการแก้ปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาเพิ่มเติม เพราะมีความหวังว่าการเจรจาของคู่ขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ น่าจะบรรลุความสำเร็จหากช่วยสร้างบรรยากาศทางการเมืองที่เอื้อให้เกิดความปรองดอง ทำให้โดยรวมในช่วงปี 2553 การกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจึงมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ การกำหนดกรอบข่าวสารรูปแบบอื่นๆ และเปรียบกับการทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” ได้มากที่สุด

ปัจจัยที่สอง ได้แก่ **แรงกดดันจากองค์กร (Organizational pressures)** เป็นอิทธิพลที่สืบเนื่องมาจากการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ส่งผลต่อลักษณะการทำงานของสื่อที่นักข่าวผู้นั้นสังกัด และมีผลต่อการวางกรอบของข่าว ซึ่ง สุนทร ทาช้าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยืนยันว่าการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรไทยรัฐ ไม่ได้เพิ่มแรงกดดันในการทำงานให้รู้สึกอึดอัด หรือขาดอิสระเสรีภาพในการทำหน้าที่นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ เพราะนโยบายไทยรัฐที่ไม่เลือกข้างทางการเมือง อีกทั้งฝ่ายบริหารไม่แทรกแซงการทำงานของกองบรรณาธิการ อำนาจการตัดสินใจของกองบรรณาธิการขึ้นอยู่กับหัวหน้ากองบรรณาธิการ ส่วนการคัดเลือกประเด็นข่าวและนำเสนอข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ สำหรับบทบรรณาธิการซึ่งมีผู้เขียนเพียงคนเดียว ทำให้เนื้อหาของบทบรรณาธิการไทยรัฐจึงมีความเป็นเอกภาพ ไม่ซับซ้อน ไม่สับสน เพราะมีคนกำหนดประเด็นและวางลำดับการเขียนนำเสนอเนื้อหาเพียงคนเดียว โดยการทำงานของกองบรรณาธิการในแต่ละวันจะมีการประชุมกองบรรณาธิการ ซึ่งเป็นลักษณะการพูดคุยประเด็นข่าวและเรื่องที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงมอบหมายสั่งการกระจายงานรับผิดชอบตามหน้าที่ โดยมีหัวหน้าข่าวหน้า 1 ของไทยรัฐ, หัวหน้าโต๊ะข่าวต่างๆ รวมทั้งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอประเด็น แลกเปลี่ยนรับฟังความเห็น ก่อนจะสรุปแบ่งหน้าที่ให้แต่ละโต๊ะข่าวรับผิดชอบเนื้อหา ตรวจสอบแก้ไข ก่อนส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ โดยบทบรรณาธิการจะมีความเป็นเอกเทศด้านเนื้อหา เพราะการเข้าร่วมประชุมร่วมกับกองบรรณาธิการนั้นเพียงเพื่อร่วมรับฟังและติดตามสถานการณ์ข่าวประจำวัน แต่ประเด็นและเนื้อหาของบทบรรณาธิการผู้เขียนสามารถเลือกกำหนดได้เองตามดุลพินิจ ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข่าวหน้า 1 หรือข่าวหน้าตรงข้าม เพียงแต่ต้องทำงานส่งต้นฉบับให้ทันกำหนดเวลา ดังนั้น สิ่งที่จะเป็นแรงกดดันสำหรับนักข่าวไทยรัฐ คือ การทำงานแข่งกับเวลา เพราะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีทั้งกรอบเช้า และกรอบบ่าย โดยแบ่งสัญลักษณ์เป็น 6 ดาว เพื่อกระจายการจัดส่งไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ได้ทันเวลาสำหรับการจัดจำหน่าย ดังนั้น นักข่าวจึงต้องเร่งทำข่าวให้เสร็จเรียบร้อยก่อนถึงกำหนดส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ ซึ่งหลังจากประชุมทีมข่าวรอบเช้าแล้วเสร็จประมาณ 11.00 น. ผู้เขียนบทบรรณาธิการจะต้องเร่งทำเนื้อหาให้แล้วเสร็จ ก่อนจัดส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ในช่วงเวลาประมาณ 15.00-16.00 น. ของแต่ละวัน นี่จึงเป็นแรงกดดันสำหรับการเขียนบทบรรณาธิการ ถ้าเป็นประเด็นที่ยากหรือลึกซึ้ง สุนทร ทาช้าย ต้องค้นคว้าข้อมูลมากขึ้น และตรวจสอบ รวบรวมเรียบเรียง วางลำดับ

การเขียนเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจสำหรับผู้อ่าน จึงใช้เวลาพอสมควร การกำหนดกรอบข่าวสารแบบวิเคราะห์สาเหตุ จึงเป็นวิธีการที่บรรณาธิการอาจจะไม่เขียนบ่อยนัก เพราะต้องใช้เวลามาก อาจไม่ทันต่อการส่งต้นฉบับ และอาจทำให้บรรณาธิการดูเป็นวิชาการเคร่งเครียดมากเกินไป ไม่เหมาะสำหรับผู้่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของไทยรัฐ คือ ประชาชนชาวบ้านคนทั่วไป

ปัจจัยที่สาม ได้แก่ **ปัจจัยภายนอก (External sources of influence)** หมายถึง กลุ่มอิทธิพลต่างๆ เช่น นักการเมือง ผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีอิทธิพลต่อนักข่าว และส่งผลต่อการกำหนดกรอบรวมทั้งมุมมองที่มีต่อประเด็นนั้นๆ ของสื่อ โดยปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการสร้างกรอบข่าวสารของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างสองช่วงเวลา คือ ในปี 2553 กับ ปี 2556-2557 ประกอบด้วย คู่ขัดแย้งทางการเมืองรวมทั้งเหตุการณ์ที่เป็นผลจากความขัดแย้งทางการเมือง และจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน มีผลต่อการสร้างกรอบข่าวสาร กล่าวคือ

คู่ขัดแย้งทางการเมืองกับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกิดขึ้น เช่น ในปี 2553 คู่ขัดแย้งหลัก คือ รัฐบาลอภิสิทธิ์ กับ นปช. โดยกลุ่ม นปช. ออกมาชุมนุมคัดค้าน เรียกร้องให้รัฐบาลลาออกโดยพรรคประชาธิปัตย์ยุบสภาและจัดเลือกตั้งใหม่ สืบเนื่องจากเมื่อปี 2551 หลังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคภูมิใจไทย เพราะทุจริตการเลือกตั้ง ทำให้การเมืองไทยพลิกขั้ว โดยพรรคประชาธิปัตย์ที่คะแนนเสียงเป็นอันดับสองเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล ร่วมกับพรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคเพื่อแผ่นดิน มีกระแสความไม่พอใจต่อการใช้อำนาจศาลเข้าแทรกแซงเพื่อหวังผลทางการเมือง หรือที่เรียกว่า “ตุลาการภิวัตน์” จากนั้นกลุ่มคนเสื้อแดงจึงเริ่มออกมาชุมนุมชัดเจนมากขึ้น โดยการเกิดขึ้นของกลุ่มคนเสื้อแดงมีขึ้นก่อนหน้ารัฐประหาร แต่รวมตัวกันชัดเจนเพื่อต่อต้านการใช้อำนาจนอกสภาฯ เข้าแทรกแซงระบอบประชาธิปไตย ในชื่อ “แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.)” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)” ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 การใช้อำนาจนอกแบบทำรัฐประหาร โดยมีมวลชนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรียุบพรรคพลังประชาชน ระหว่างการชุมนุมมีเหตุปะทะระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ และเกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่ม นปช. ใช้พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินเป็นสถานที่จัดการชุมนุม ต่อมาใช้พื้นที่บริเวณแยกราชประสงค์ ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ก่อนที่รัฐบาลจะใช้กำลังทหารขอคืนพื้นที่และสลายการชุมนุม

สำหรับ ในปี 2556-2557 คู่ขัดแย้งทางการเมืองหลัก คือ รัฐบาลยิ่งลักษณ์ กับ กปปส. โดยเริ่มจากฝ่ายค้าน ไม่พอใจการเสนอร่างกฏหมายนิรโทษกรรมที่ครอบคลุมคดีทุจริต และอาจช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) อดีตนายกรัฐมนตรียุบพรรคพลังประชาชน

เพื่อกลุ่มคน นัฒนุมนุคคัตค่าน บริเวณริมทางรถไฟสามเสน เปานกหวัดเพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองคัตค่านการชุมนุม โดยมีผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวนมาก ต่อมาเปลี่ยนชื่อกลุ่มจากมีอบนกหวัด เป็น “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” หรือ กปปส. เรียกร้องให้คว่ำร่างกฎหมายนิรโทษกรรม ต่อมาได้เรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภา ปฏิรูปประเทศ ก่อนจัดเลือกตั้งใหม่ นอกจากนี้ รัฐบาลยังลักษณะ ยังเป็นคู่แข่งกับกลุ่มอื่นๆ เช่น องค์กรอิสระ อาทิ กกต. ที่เสนอให้รัฐบาลเลื่อนการจัดเลือกตั้งหลังรัฐบาลประกาศยุบสภา เพราะสถานการณ์ความขัดแย้งยังไม่ยุติ อาจทำให้การเลือกตั้งล้มเหลวหรือเกิดความรุนแรงระหว่างจัดการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลยืนยันจะเดินหน้าจัดเลือกตั้ง ในที่สุดศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ เพราะไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรคสอง บัญญัติว่า “...วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร” ท่าทีของรัฐบาลที่ไม่ยอมรับคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งส่อเค้ารุนแรงมากขึ้น เป็นต้น ทำให้ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลยิ่งลักษณ์ มีคู่แข่งจำนวนมาก ความพยายามเจรจาเพื่อประนีประนอมหาข้อสรุปไม่สำเร็จ จนนำไปสู่การรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า มีอีกปัจจัยตัวแปรสำคัญที่อาจมีส่วนกำหนดทิศทางการเมืองของทั้งสองช่วงเวลา คือ “ทหาร” โดยในปี 2553 กลุ่ม นปช. คัดค้านทหารที่เข้ามาแทรกแซงการเมือง และอ้างว่าทหารคอยช่วยสนับสนุนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ส่วนในปี 2556-2557 กลุ่ม กปปส. เรียกร้องให้ทหารออกมาระงับเหตุความขัดแย้งทางการเมือง ก่อนลุกลามบานปลายจนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และสุดท้าย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้ทำรัฐประหาร ยึดอำนาจการปกครองในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557

สรุปได้ว่า ปัจจัยข้างต้นล้วนส่งผลต่อการกำหนดกรอบข่าวสารในบทบรรณาธิการ นอกจากนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ทั้งสองช่วงเวลาการศึกษาวิจัยนี้ มีปัจจัยบางอย่างที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ

ปัจจัยที่เหมือนกันทั้งสองช่วงเวลา คือ ผู้เขียนบทบรรณาธิการเป็นคนเดียวกัน นั่นคือ นายสุนทร ทาชาย ที่มีความเชื่อว่าประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม และความขัดแย้งทางการเมืองต้องระงับด้วยสันติวิธี ซึ่งห้วงเวลาดังกล่าวผู้เขียนเป็นพนักงานสังกัดองค์กรไทยรัฐ ที่ผู้ก่อตั้งให้แนวทางการทำงานแก่นักหนังสือพิมพ์ ย้ำว่าไทยรัฐไม่ฝักใฝ่การเมืองฝ่ายใดเป็นพิเศษ ดังนั้นไทยรัฐจะไม่มุ่งโจมตีการเมืองจนเกิดผลกระทบต่อธุรกิจครอบครัว การเขียนบทบรรณาธิการจึงไม่เน้นกำหนดกรอบข่าวสารแบบตัดสินทางจริยธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงการสร้างศัตรู และไม่สร้างความระคายเคืองให้ฝ่ายการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ถัดมา คือ ทั้งสองช่วงเวลามีคู่แข่งทางการเมืองที่เหมือนกันแต่สลับบทบาททางการเมือง กล่าวคือ ในปี 2553 เปรียบเทียบกับ ช่วงปี 2556-2557 พบลักษณะสำคัญ คือ “เป็นการต่อสู้ทางการเมืองของคู่แข่งที่มีผู้เล่นรายเดิม แต่สลับบทบาทการแสดงออกทางการเมือง” ในปี 2553 รัฐบาลอภิสิทธิ์ ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นผู้ร่วมสนับสนุน ต่อสู้ทางการเมืองกับกลุ่ม นปช. ผ่านมาไม่กี่ปี ในปี 2556-2557 กลายเป็น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำของกลุ่ม กปปส. เพื่อโจมตีต่อต้านรัฐบาลอย่างลักษณะ ที่มีมวลชนของ นปช. สนับสนุน

สำหรับอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้เขียนบทบรรณาธิการ ที่ส่วนตัวมองว่ารัฐบาลยิ่งลักษณ์ มีความเป็นนายทุนพรรคการเมืองเข้มข้นกว่าพรรคประชาธิปัตย์ และนั่นอาจทำให้เสียงของพรรคมีความสำคัญมากกว่าเสียงของประชาชน ซึ่งความชอบที่มีต่อพรรคประชาธิปัตย์มากกว่านี้เอง อาจส่งผลต่อการกำหนดกรอบข่าวสารในบทบรรณาธิการ เพราะสังเกตพบว่าผู้เขียนบทบรรณาธิการจะสนับสนุนแนวคิดการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจทางการเมืองช่วงที่เกิดความขัดแย้งของพรรคประชาธิปัตย์สมัยดำรงตำแหน่งเป็นรัฐบาล มากกว่ายุครัฐบาลพรรคเพื่อไทย เช่น ในปี 2553 กรณีที่ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตัดสินใจยุบสภา ผู้เขียนบทบรรณาธิการชื่นชมว่าเป็นการเสียสละเพื่อประเทศชาติในช่วงเวลาคับขัน แต่ในปี 2556-2557 เมื่อ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ตัดสินใจยุบสภา ผู้เขียนมองว่าเป็นการตัดสินใจที่ล่าช้าเกินไป จนอาจไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มประชาชนผู้ชุมนุมประท้วง ถ้ายุบสภาเสียตั้งแต่เมื่อมีเสียงเรียกร้องจากหลายฝ่ายจะได้รับการยอมรับมากกว่านี้ เป็นต้น ความชื่นชอบพรรคการเมืองอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกรอบข่าวสารของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ทำให้ในช่วงปี 2553 การดำเนินนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ จะได้รับการสนับสนุนหรือมีความเห็นชอบจากผู้เขียนบทบรรณาธิการมากกว่าเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองยุครัฐบาลพรรคเพื่อไทย

สำหรับปัจจัยที่แตกต่างกันในสองช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง คือ สถานการณ์ความรุนแรงทางการเมือง มีส่วนต่อการกำหนดกรอบข่าวสารเช่นเดียวกัน โดยในปี 2553 สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งเริ่มต้นจากข้อเรียกร้องของ นปช. ให้รัฐบาลอภิสิทธิ์ยุบสภา เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งมีข้อครหาเรื่องปัญหาสองมาตรฐานไม่มีความยุติธรรมและให้ทหารเข้าแทรกแซงการเมือง จากข้อเรียกร้องนำไปสู่การชุมนุมประท้วง แต่สถานการณ์ความขัดแย้งมีแนวโน้มจะคลี่คลายได้ด้วยเจรจาหารือระหว่างคู่แข่ง แม้ความพยายามจัดการเจรจาจะไม่สำเร็จ แต่ก็ยังเป็นสัญญาณที่ดีสำหรับการใช้สันติวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้การกำหนดกรอบโดยเน้นการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา จึงมีจำนวนความถี่มากกว่าการกำหนดกรอบประเภทอื่นๆ ขณะที่ในปี 2556-2557 จุดเริ่มต้นความขัดแย้งจากการคัดค้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรม ที่ครอบคลุมคดีทุจริต มีผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวนมากและเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และยืดเยื้อยาวนาน ทำให้ผู้เขียนมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้มีควมน่ากังวลกว่าเมื่อกับปี 2553 เพราะยังไม่มีสัญญาณที่คู่แข่งจะยอมประนีประนอมต่อกัน

และเสี่ยงต่อการเผชิญหน้าที่ยืดเยื้อ ทำให้มีการกำหนดกรอบข่าวสารแบบบีบให้เห็นปัญหาเพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญในช่วงปี 2556-2557

นอกจากนี้ สถานที่การชุมนุม จากปี 2553 ที่ใช้ถนนราชดำเนินและสี่แยกราชประสงค์ เป็นสถานที่หลักสำหรับการชุมนุมเพื่อต่อต้านรัฐบาล แต่ในปี 2556-2557 มีการขยายพื้นที่การชุมนุม ครอบคลุมหลายพื้นที่ และมีการปิดกรุงเทพฯ (Bangkok Shutdown) วันที่ 13 มกราคม 2557 ทำให้สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองดุเดือดมากกว่าในปี 2553 ผู้เขียนจึงให้ความสำคัญกับ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นกว่าในปี 2553

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) แม้ผู้เขียนบทบรรณาธิการจะให้สัมภาษณ์ว่าไม่ค่อย เชื่อว่าหรือไม่นิยมสื่อสังคมออนไลน์มากนัก แต่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า สื่อสังคมออนไลน์น่าจะมีอิทธิพล ต่อการกำหนดกรอบข่าวสารและการรับรู้สถานการณ์ทางการเมืองของคนในสังคม ในช่วงปี 2553 เป็นช่วงที่สื่อสังคมออนไลน์ยังไม่แพร่หลายมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี 2556-2557 ซึ่งสื่อสังคม ออนไลน์จะมีลักษณะของการเผยแพร่ข้อมูล เหตุการณ์ แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น ทำให้ในช่วงที่สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่และกระจายเข้าถึงคนมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งทาง การเมืองจึงถูกหยิบยกมาพูดถึงหรือนำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์บ่อยครั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ พบว่าการกำหนดกรอบข่าวสารในช่วงปี 2556-2557 มีจำนวนความถี่ของการกำหนดกรอบแบบ ขี้ให้เห็นปัญหาเพิ่มขึ้นมากกว่าปี 2553 ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการพูดถึงและการรับรู้เกี่ยวกับปัญหา ทางการเมืองของประชาชนมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้ผู้เขียนบทบรรณาธิการนำปัญหาต่างๆ ที่ใกล้ตัวและ ใกล้ชิดกับความรู้สึกประชาชนมาเขียนลงในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทและหน้าที่สื่อมวลชนท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง

บทบาทหน้าที่ของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งรับผิดชอบโดย สุนทร ทาซ่าย เป็นบทบรรณาธิการที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนด้วยความระมัดระวัง เพราะผู้เขียนบทบรรณาธิการเคยผ่านสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลา 2516, เหตุการณ์ 6 ตุลา 2519, เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เป็นต้น ทั้งหมดล้วนเป็น เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติรุนแรง ทำให้ผู้เขียน บทบรรณาธิการเข้าใจและตระหนักว่าสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ยิ่งในช่วงที่ อารมณ์ของผู้คนมีความรู้สึกโกรธเกลียดซึ่งต่อกันสูง มีอคติต่อกันมาก เสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรง และความสูญเสีย จึงต้องนำเสนอข้อมูลอย่างระมัดระวังและรอบคอบ ไม่กล่าวโจมตีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นำเสนอข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา เป็นข้อมูลรอบด้าน ใช้ภาษาและ ถ้อยคำที่ไม่ปลุกปั่นยุยงให้เกิดการเกลียดชัง (Hate Speech) นอกจากนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้ต้องมี หลักฐานอ้างอิงและเชื่อถือได้ หากเป็นการเสนอแนะ คือเสนอแนะความคิดเห็นด้วยความปรารถนาดี

เพื่อช่วยคลี่คลายหรือช่วยให้ก้าวข้ามความขัดแย้งไปได้ เพราะผู้เขียนตระหนักและเชื่อว่าทบ
บรรณาธิการเป็นหนึ่งในผลผลิตของสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในระดับปัจเจก
บุคคล กลุ่มคน และสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบที่มองเห็นและสัมผัสได้ รวมทั้งมีผลกระทบอีกด้านที่
มองเห็นแต่อาจจับต้องได้ยากกว่า คือ อิทธิพลในด้านค่านิยมความเชื่อต่างๆ และความสัมพันธ์ของสื่อ
ที่มีต่อวิถีชีวิตผู้คน ตลอดจนความหลากหลายของชุมชน (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542)

ลักษณะวิธีการทำหน้าที่ของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สอดคล้องกับข้อเสนอของ พีร์
พงศ์พิพัฒน์พันธุ์ ระบุว่า การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามกลางสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดความ
ขัดแย้ง ต้องเพิ่มความระมัดระวังอย่างยิ่ง ทั้งในด้านความปลอดภัยของตัวสื่อมวลชน และความ
ปลอดภัยของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ ต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน เที่ยงธรรม และสมดุล ควรเปิดพื้นที่
ให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนหรือนำเสนอข้อคิดเห็นที่อาจเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติให้ก้าวพ้นความ
ขัดแย้งไปได้ในที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทการทำหน้าที่ของทบบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิด
ความขัดแย้งทางการเมือง เปรียบเทียบระหว่างปี 2553 กับ ปี 2556-2557 ตามคำอธิบายของ บุญ
รักษ์ บุญญะเขตมาลา (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542) ที่อุปมาอุปไมยเรื่องกระจกกับตะเกียง ระบุ
ว่า เมืองไทยสื่อมวลชนมักจะมีแต่ “กระจก” และเป็นกระจกบางชนิดเท่านั้น ขณะที่ “ตะเกียง” ยัง
ไม่ค่อยมี การทำหน้าที่ตะเกียงของสื่อมวลชนจะช่วยให้เข้าใจโลกแห่งความคิดบางชนิดชัดเจนขึ้น ด้วย
การเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดจากเอกสารจำนวนมาก และทำให้เราเข้าใจแจ่มแจ้งมากขึ้น พบว่า

ในปี 2553 ทบบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเหมือนทำหน้าที่เป็น “ตะเกียง” อย่าง
ชัดเจน เพราะผลรวมของการกำหนดกรอบข่าวสารแบบเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและวิเคราะห์
สาเหตุมีมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์อนงค์ ธรรมกวีวัฒน์ (ทิพย์อนงค์ ธรรมกวีวัฒน์,
2552) ที่ศึกษาเรื่อง “การกำหนดกรอบเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวชุมนุม
ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2551” ซึ่งสรุปว่า ทบบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงเวลาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเป็นการกำหนดกรอบแบบเสนอแนะแนวทาง
แก้ปัญหาที่มากที่สุด จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวเพียง 2 ปี คือปี 2551 กับ ปี 2553 ทบ
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยังคงการทำหน้าที่เป็น ตะเกียง เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาความ
ขัดแย้งทางการเมือง หวังกระตุ้นให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อความสงบสุขของประเทศ

ส่วนการทำหน้าที่ของทบบรรณาธิการในปี 2556-2557 พบการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจ คือ
การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาจำนวนมากเพิ่มขึ้น จนทำให้สุดท้ายแล้วเมื่อ
เปรียบเทียบการทำหน้าที่ ว่าสื่อมวลชนเป็น กระจก หรือ ตะเกียง พบว่ามีจำนวนความถี่และสัดส่วน
ที่เท่ากัน กล่าวได้ว่า ในปี 2556-2557 ทบบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นทั้ง “กระจกและ
ตะเกียง” สาเหตุที่ทำให้การกำหนดกรอบแบบชี้ให้เห็นปัญหาเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญช่วงปี

2556-2557 อาจเนื่องด้วยสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่ขยายวงกว้างขึ้น จำนวนผู้ชุมนุมมากขึ้นเพราะการชุมนุมรอบนี้ชูประเด็นเรื่องที่ว่ารัฐบาลเร่งรัดผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรมครอบครัวคลุมคืดทุจริต หวังช่วยเหลืออดีตนายกทักษิณกลับประเทศ ประชาชนจึงตื่นตัวและเข้าร่วมการชุมนุมจำนวนมาก อีกทั้งการชุมนุมทางการเมืองยืดเยื้อยาวนานกว่าในปี 2553 การเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้งไม่ได้เกิดขึ้นแบบในช่วงปี 2553 ความหวังของคนในสังคมที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยสันติวิธีจึงริบหรี่ และเรียกร้องให้ทหารเข้ามาแก้ไขระงับเหตุขัดแย้งทางการเมือง จนเกิดรัฐประหารในที่สุด

การทำหน้าที่ของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในปี 2556-2557 สอดคล้องกับข้อเสนอของ มิเดียมอนิเตอร์ (เว็บไซต์ประชาไท, 2557b) ที่ศึกษาวิเคราะห์บทบาทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 11 ฉบับ ตั้งแต่ช่วงชัตดาว์นกรุงเทพฯ 13 มกราคม - วันเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ 2557 โดยเสนอให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันใช้สิทธิเสรีภาพในฐานะสื่อมวลชนชี้แนะกลุ่มต่างๆ ด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง รอบด้าน มีเหตุผล น่าเชื่อถือ ขณะเดียวกันควรมีข้อเสนอแนะเพื่อหาทางออกให้สังคม หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความหรือถ้อยคำที่เป็นเท็จ ที่มีความรุนแรงและอาจเข้าข่ายการสร้างความเกลียดชัง หรือขยายความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้น

การทำหน้าที่ของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงปี 2553 ที่ทำหน้าที่เป็นตะเกียงเด่นชัดที่สุด ด้วยการวิเคราะห์สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองและชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหา โดยยึดหลักสันติวิธี เคารพกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และในปี 2556-2557 ที่ทำหน้าที่เป็นทั้งกระจกและตะเกียงในสัดส่วนที่เท่าๆกัน ช่วยชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งทางการเมืองทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่ออย่างไร พร้อมทั้งเสนอแนะการปฏิรูปการเมืองที่ยั่งยืน คือ ต้องเริ่มจากตัวนักการเมือง และปลูกฝังวัฒนธรรมการเมืองที่ถูกต้อง ไม่นิยมความรุนแรง ใช้เวทีประชาธิปไตยให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น หน้าที่เหล่านี้คือความพยายามที่จะให้โอกาสช่วยประเทศไทยให้หลุดพ้นจากวงจรความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งเป็นการทำหน้าที่แบบ “วารสารศาสตร์ตำรวจกันไว้ก่อน-ดีกว่าแก้”³⁶ (Preventive Journalism) ที่สมควรเป็นต้นแบบให้แก่สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ต่อไป

³⁶ ข้อเสนอของ บุณย์รักษ์ บุญญะเขตมาลา เสนอให้ระบบสื่อสารมวลชนไทยควรปฏิรูปตนเอง เน้นนำเสนอข่าวสารในรูปแบบ “วารสารศาสตร์ตำรวจกันไว้ก่อน-ดีกว่าแก้” (Preventive Journalism) เพราะโดยทั่วไปเนื้อหาจำนวนมากของสื่อมวลชนมักเป็นผลผลิตของสิ่งที่เป็น “วารสารศาสตร์ตำรวจปฏิกิริยา-ปฏิกิริยา” (Action-Reaction) ซึ่งเป็นวิธีการที่สื่อมวลชนมักให้ความสำคัญกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าต่างๆ และผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ขอบเขตเนื้อหาจำกัดในลักษณะวันต่อวันและอาจขยายความรุนแรงเพิ่มขึ้น ข่าวที่นำเสนอจึงเปรียบเสมือน “สินค้าร้อนๆ เร็วๆ” ที่ไม่จำเป็นต้องใช้สติปัญญาเท่าใดนักในการผลิตเพื่อนำเสนอไปยังผู้บริโภคข่าวสาร

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเนื้อหาบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตามช่วงเวลาที่กำหนดสำหรับการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเท่านั้น หากศึกษาในช่วงเวลาอื่นๆ รายละเอียดข้อมูลในบทบรรณาธิการที่ทำการศึกษา อาจมีการเปลี่ยนแปลง
2. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีเพียงคนเดียว ดังนั้น การสัมภาษณ์เพื่อจะศึกษาความหลากหลายเกี่ยวกับแนวคิดหรือมุมมองในการทำหน้าที่เขียนบทบรรณาธิการมีไม่มากนัก หากบทบรรณาธิการมีผู้เขียนจำนวนหนึ่งหมุนเวียนสลับกันเขียน อาจจะทำให้การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลได้พบเห็นมุมมองการทำงานที่หลากหลายและมีข้อวิเคราะห์เปรียบเทียบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อจะพัฒนาเป็นหัวข้อวิจัย และศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป รายละเอียด ดังนี้

1. ผู้รับสาร/ผู้อ่าน มีการตีความบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองอย่างไร
2. บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ในช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อเปรียบเทียบว่า องค์กร/หน่วยงาน/ผู้เขียน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำเสนอบทบรรณาธิการอย่างไร
3. เนื้อหาบทวิเคราะห์ประเด็นการเมือง ในหน้า 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ตีพิมพ์ประจำทุกวันอาทิตย์ โดยทีมข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ทีมข่าวการเมือง มีแนวคิด และรูปแบบวิธีการการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร การกำหนดกรอบในบทวิเคราะห์อย่างไร

รายการอ้างอิง

- Garnham, N. (1979). *Contribution to a Political Economy of Mass Communication, in Media Culture and Society*. London: Sage Publication.
- Mr.VOP. (2553a). เครื่องยิงจรวดอาร์พีจี. Retrieved 28ตุลาคม 2558
<https://mrvop.wordpress.com/2010/09/21/rpg/>
- Mr.VOP (Producer). (2553b, 28ตุลาคม2558). ปืน M79. Retrieved from
<https://mrvop.wordpress.com/2010/04/25/m79/>
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, & จิปาถะ แสละวงศ์. (2557). การซื้อสื่อของภาครัฐ: โจทย์ที่ทำนายสำหรับการปฏิรูปสื่อ. Retrieved 1 ธันวาคม, 2558, from <http://tdri.or.th/tdri-insight/kt30/>
- เว็บไซต์ Siam Intelligence. (2556). ใครเป็นใครใน กปปส. ของ สุเทพ เทือกสุบรรณ. Retrieved 28ตุลาคม, 2558, from <http://www.siamintelligence.com/suthep-thaugsuban/>
- เว็บไซต์ ไทยพีบีเอส นิวส์ (Producer). (2557). ลำดับเหตุการณ์ชุมนุม จากสามเสน ถึงปิดกรุงเทพฯ. Retrieved from <http://news.thaipbs.or.th/content/>
- เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์. ศูนย์ข้อมูลไทยรัฐ. Retrieved 2พฤศจิกายน, 2558, from <http://www.thairath.co.th/datacenter/>
- เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ (Producer). (2553). บทบาทสื่อท่ามกลางวิกฤติขัดแย้ง ยังก้าวไม่พ้น ทุน-อำนาจ. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/pol/80514>
- เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์. (2556). ม็อบยังปิดแยกอรุณพงษ์ เปลี่ยนชื่อใหม่'คปท.' จี้ ตร.เร่งหาคนร้าย. Retrieved 28ตุลาคม, 2558, from <http://www.thairath.co.th/content/375566>
- เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์. (2557). ย้อนรอย กระสุนสังตายนลิตซีฟ 'เสธ.แดง' ใครคือผู้บงการ? Retrieved 28ตุลาคม, 2558, from <http://www.thairath.co.th/content/422722>
- เว็บไซต์ประชาไท. (2557a). มติศาล รธน. 6 ต่อ 3 ชี้เลือกตั้ง 2 ก.พ.เป็นโมฆะ. Retrieved 28ตุลาคม, 2558, from <http://www.prachatai.com/journal/2014/03/52379>
- เว็บไซต์ประชาไท (Producer). (2557b). มีเดียมอนิเตอร์เผยแพร่ผลศึกษาบท บก.นสพ.รายวัน แนะนำวิธีทางออกให้สังคม. Retrieved from <http://www.prachatai.com/journal/2014/05/53040>
- เว็บไซต์ประชาไท. (2557c). ลดเป้าหมาย 20 จุด 'ปิดกรุงเทพฯ' กปปส.เหลือ 7 เวที แยกปทุมวันเป็นศูนย์กลาง. Retrieved 28ตุลาคม, 2558, from <http://www.prachatai.com/journal/2014/01/51031>

- เว็บไซต์ประชาไท. (2558). อาทิตย์ลับ: พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ถึงแก่นนิจกรรม. Retrieved 10 พฤศจิกายน, 2558, from <http://www.prachatai.com/journal/2015/01/57461>
- เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา. (2558). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 26/2558 Retrieved 29ตุลาคม, 2558, from <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/E/207/1.PDF>
- กาญจนา แก้วเทพ. (2542). การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร: อินฟินิตี้เพลส.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คอลัมน์ แฟ้มคดี. (2553, วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ปีที่ 20 ฉบับที่ 1722). บันทึกวันต่อวัน 15มี.ค. - 23พ.ค.53 เมืองกรุงมิคสัญญี นองเลือด"86 ศพ", ข่าวสดรายวัน.
- จักร์กฤษ เพิ่มพูล. อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (2558, 31 สิงหาคม).
- จิตสุภา วัชรพล. (2557). 'ไทยรัฐทีวี' เปิดตัว ออนแอร์แล้ว เข้าถึง-เข้าใจ คนไทยที่สุด. from <http://www.thairath.co.th/content/418684>
- จิตสุภา วัชรพล, ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด. (2558).
- จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด (2558, 27 กรกฎาคม).
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูล และบรรณาธิการเว็บไซต์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 17 สิงหาคม).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2548). สื่อมวลชนบนเส้นทางทุนนิยม. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์.
- ณรงค์ เพิ่มพูล. (2532). เปิดปมชีวิต กำพล วัชรพล เจ้าพ่อไทยรัฐ. บริษัท วิคตอรี เพาเวอร์ พอยท์ จำกัด บริษัท เคล็ดไทย จำกัด
- ดรุณี หิรัญรักษ์. (2530). การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดรุณี หิรัญรักษ์. (2543). การจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ (*Journalism Business Management*) กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอกพิมพ์ไทย จำกัด: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทวี มีเงิน (Producer). (2556). ตำนาน “นกหวีด” และ “มือบีสลิม”. Retrieved from http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNNE16a3LOREUZT1E9PO==

- ทิพย์อนงค์ ธรรมภูมิจิตต์. (2552). การกำหนดกรอบเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2551. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธงชัย ณ นคร. หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 14 สิงหาคม). นฤมล เกษมสุข. (2551). หนังสือพิมพ์กับกรอบในการสะท้อนระบอบทักษิณ วิเคราะห์ตามแนวคิดของนิทเช่. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บพบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2553, 6 พฤษภาคม). ข้อเสนอที่ไม่น่าปฏิเสธ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ p. 3
- บริษัท วัชรพล จำกัด. เอกสารประชาสัมพันธ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- บริษัท วัชรพล จำกัด, ท. ตำนานชีวิต กำพล วัชรพล นักหนังสือพิมพ์ ผู้สร้างทฤษฎีการบริหารหนังสือพิมพ์แบบไทย.
- บริษัท วัชรพล จำกัด, ท. (2540). อนุสรณ์เนื่องในพิธีพระราชทานเพลิงศพ นายกำพล วัชรพล ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
- บุญรักษ์ บุญฤๅชเขตมาลา. (2542). ระหว่างกระจกกับตะเกียง (พิมพ์ครั้งแรก ed.). กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- บุตรดา ศรีเลิศชัย. คณะอนุกรรมการฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (2558, 31 สิงหาคม).
- ประภิต หลิมสกุล. ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 21 สิงหาคม).
- ปราโมทย์ ฝ่ายอุประ. อดีตหัวหน้าข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 14 สิงหาคม).
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล. (2548). (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ฝ่ายทรัพยากรบุคคล (2557). [โครงสร้าง บริษัท วัชรพล จำกัด]. 13 พฤศจิกายน.
- พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์ (Producer). (2556). เปิดใจ "ประดิษฐ์ เรื่องดิษฐ์" จุฑยีน ส.นักข่าว ในยุควงการสื่อผันผวน. Retrieved from http://www.isranews.org/isranews-article/item/23649-pradit_23649.html
- พีร์ พงศ์พิพัฒน์พันธ์ (Producer). (2556). “สื่อออก” กับจินตนาการแบบไทย. Retrieved from <http://prachatai.com/journal/2013/12/50822>

พีระ จิระโสภณ. ผู้อำนวยการหลักสูตรดุซุฎบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2558, 3 กันยายน).

มันทนา แจ่มศรี (Producer). (2553). PEACE JOURNALISM สิ่งที่ดีที่วิชาหายไป. Retrieved from <http://www.isranews.org/thaireform-doc-mass-comm/item/10957-peace-journalism-.html>

มานพ แยมอุทัย, อ. จ. (2558 28 ตุลาคม).

มานิจ สุขสมจิตร. บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 24 สิงหาคม).

มาลี บุญศิริพันธ์. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณาธิกรณ หน่วยที่ 8.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

รายการนักข่าวพลเมือง (Producer). (2556, 3 ธันวาคม). บทบาทสื่อกับสถานการณ์ทางการเมือง.

Retrieved from <http://www.citizenthaipbs.net/node/3437>

ลิขิต จงสกุล. รองหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 14 สิงหาคม).

วิเชน โพชนุกูล. เลขธิการมูลนิธิไทยรัฐ (2557, 17 มกราคม).

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2531). การเขียนในงานส่งเสริม (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). เชียงใหม่: สถาบัน

เทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้.

ศรัณยู กลิ่นจันทร์. (2549). กว่าจะถึงวันนี้ของหนังสือพิมพ์บ้านเรา (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.).

กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญ เอส.เจ.เอส.

ศูนย์ศึกษากฎหมายและนโยบายสื่อมวลชน ภายใต้สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย. (2556). คู่มือการสอนวิชากฎหมายสื่อมวลชนและวิชาชีพจริยธรรมสื่อมวลชน.

กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อร่วม

10 ปี ในสังคมไทย. Retrieved 9พฤศจิกายน 2558, from

http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/ThaiHealth2013/thai2013_12.pdf

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. (2557). ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์.

Retrieved 10พฤศจิกายน, 2558, from

<http://www.presscouncil.or.th/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%98%E0%B8%A3/>

สมชาย กรุสวนสมบัติ. คอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 2558).

สมิต มานัสฤดี. ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 22 สิงหาคม).

สุนทร คันธพิศาล. คอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 14 สิงหาคม).

สุนทร ทาช้าย. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2558, 5 สิงหาคม).

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, ท., สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. (2552). ว่าด้วยสารพัดคำเรียก
สื่อ Retrieved 29ตุลาคม 2558, from

http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1122:2009-12-25-04-27-23&catid=17:media-store%3E,%20

สุวิมล รุ่งเจริญ. ชีวิตและงานของสุภา ศิริमानนท์ : ด้านหนังสือพิมพ์. ใน ชีวิตและงานของสุภา ศิริमानนท์ ในวาระ 100 ปี สุภา ศิริमानนท์: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2542). ระบบวิทยุโทรทัศน์ไทย : โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตารางที่ 9 ลำดับเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง ช่วงปี 2553
(ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม – 19 พฤษภาคม 2553)

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง
12 มีนาคม 2553	กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. นัดรวมตัวที่ ถ.ราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร ก่อนตั้งเวทีที่สะพานผ่านฟ้าลีลาศ
15 มีนาคม 2553	เกิดเหตุยิง M79 ³⁷ เข้าไปใน กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ (ร.1 รอ.) มีเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บ 2 นาย
20 มีนาคม 2553	คนร้ายยิง จรวดRPG ³⁸ ถล่มกระทรวงกลาโหม มีพลเรือนบาดเจ็บ 1 คน
27 มีนาคม 2553	คนร้ายปาระเบิดใส่บริเวณสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง5 มีเจ้าหน้าที่และพลเรือนบาดเจ็บรวม 4 คน วันเดียวกันเกิดเหตุยิง M79 หน้าสถานีโทรทัศน์ NBT มีพลเรือนบาดเจ็บ 1 คน ทหารที่รักษาการณ์บาดเจ็บ 3 นาย
28 มีนาคม 2553	เกิดเหตุคนร้ายยิง M79 ถล่ม กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ (ร.11 รอ.) มีเจ้าหน้าที่บาดเจ็บ 4 นาย และตกติดวันเดียวกัน เกิดเหตุระเบิดป้ายรถประจำทาง ปากซอยจรัญสนิทวงศ์ 57 บริเวณรั้วบ้านนายบรรหาร ศิลปะอาชา อดีตนายกรัฐมนตรี มีประชาชนได้รับบาดเจ็บ 1 คน

³⁷ เป็นยิงลูกระเบิดชนิดหนึ่ง โดย เอ็ม79 (M79) คือ ชื่อเรียกตัวปืนเท่านั้น ไม่ใช่ชื่อกระสุน ลักษณะของ M79 มีน้ำหนักเบาให้อำนาจการยิงสูง มีความแม่นยำสูง มีระยะยิงไกลสุด 350 เมตร ยิงได้ช้า คือทำการยิงได้ราว 6 นัดต่อนาที มีการผลิตกระสุนหรือระเบิดขนาด 40 มม. หลายชนิดให้เลือกใช้กับ M79 ซึ่งลักษณะการใช้งานจะต่างกันออกไป ทั้งระเบิดสังหารบุคคล แก๊สน้ำตาปราบจลาจล หรือกระสุนควันซีเป่าสำหรับการโจมตีทางอากาศหรือเป้าปืนใหญ่ ชนิดกระสุนจะมีชื่อขึ้นต้นด้วย M เช่น M406, M576, M676 เป็นต้น (Mr.VOP, 2553b)

³⁸ เป็นอาวุธต่อสู้รถถังขนาดเล็ก ชนิดประทับบ่ายิง ปากลำกล้องกว้าง 40 มม. ใช้ลูกระเบิดขนาด 82 มม. (RPG-2) และขนาด 85 มม. (RPG-7) ตามลำดับ เป็นอาวุธเสริมเพื่อใช้ทำลายรถถังหรือยานยนต์ต่างๆ ที่มีน้ำหนักเบา รวมทั้งสังหารบุคคลเป็นกลุ่มก้อน (Mr.VOP, 2553a)

28-29 มีนาคม 2553	ตัวแทนรัฐบาลเจรจาเรื่องการยุบสภากับตัวแทน นปช. สองรอบ ได้ข้อสรุปว่าจะให้ยุบสภา แต่ยังไม่กำหนดเวลา
6 เมษายน 2553	ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ จัดงานฉลองครบรอบการตั้งพรรคคนร้ายยิง M79 เข้าไปบริเวณลานจอดรถด้านหลังที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ ถูกรถชนผู้ต้องหาที่ตำรวจเตรียมเอาไว้เพื่อป้องกันเหตุร้าย
7 เมษายน 2553	เกิดเหตุระเบิดที่ห้างโลตัส สาขานวมินทร์ พลเรือนเจ็บ 2 คน นายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
10 เมษายน 2553	เกิดเหตุปะทะกันครั้งแรกระหว่างทหารกับผู้ชุมนุม บริเวณ ถ.ราชดำเนิน และบริเวณสี่แยกคอกวัว ต่อมาช่วงเย็น ทหารจำนวนมากเข้าสลายการชุมนุมเพื่อขอคืนพื้นที่และพื้นที่ผิวจราจร แต่ถูก นปช.ปะทะต้านไว้ จนเริ่มคำมีคำเตือนให้รัฐบาลยุติคำสั่งขอคืนพื้นที่ เพราะเกรงว่าบรรยากาศที่มีตึงเครียด อาจจะทำให้เกิดความสูญเสียโดยไม่จำเป็น แต่รัฐบาลสั่งการผ่านศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) ให้เดินหน้าขอคืนพื้นที่ต่อไป เหตุการณ์นี้มีรายงานว่า ประชาชนบาดเจ็บ 482 คน เสียชีวิต 21 คน และเจ้าหน้าที่บาดเจ็บ 356 นาย เสียชีวิตจำนวน 5 นาย รวมถึงนายทหารระดับสูงที่ตั้งกองบัญชาการปราบม็อบในโรงเรียนสตรีวิทยา ถูกยิงถล่มด้วย M79
	หลังสลายการชุมนุมที่สะพานผ่านฟ้าฯ กลุ่ม นปช. ตัดสินใจรวมพลที่แยกราชประสงค์เพียงจุดเดียว และตั้งบังเกอร์รอบสถานที่ชุมนุม เพื่อป้องกันทหารเข้าสลายการชุมนุม
22 เมษายน 2553	เกิดเหตุปะทะกันที่ศาลาแดง ระหว่าง นปช. กับ มีอบเสื่อหลากสี และฝ่ายทหาร มีพลเรือนบาดเจ็บ 75 คน เสียชีวิต 1 ศพ ส่วนเจ้าหน้าที่บาดเจ็บ 4 นาย
25 เมษายน 2553	เกิดระเบิดที่ซอยจรัญสนิทวงศ์ 55 พลเรือนเจ็บ 8 คน เจ้าหน้าที่บาดเจ็บ 3 นาย
28 เมษายน 2553	ทหาร-ตำรวจ ตั้งแนวบริเวณอนุสรณ์สถาน ถ.วิภาวดีรังสิต เพื่อ

	สกัดมือบเสื้อแดงจากราชประสงค์ เดินทางไปสมทบกับมือบที่ตลาดไท เกิดเหตุปะทะกัน มีพลเรือนบาดเจ็บ 16 คน เจ้าหน้าที่เจ็บ 3 นาย เสียชีวิต 1 นาย
7 พฤษภาคม 2553	มีเหตุยิงปืนถล่มสถานีรถไฟฟ้าศาลาแดง สีลม พลเรือนเจ็บ 2 คน เจ้าหน้าที่เจ็บ 3 นาย และเสียชีวิต 1 นาย
8 พฤษภาคม 2553	เหตุปะทะที่บริเวณจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ บนถนนพระรามที่ 4 เจ้าหน้าที่บาดเจ็บ 8 นาย เสียชีวิต 1 นาย
13 พฤษภาคม 2553	เหตุปะทะที่แยกศาลาแดงอีกรอบ พลเรือนเจ็บ 10 คน เสียชีวิต 1 ศพ มีเจ้าหน้าที่เสียชีวิต 1 นาย คือ พล.ต.ชัตติยะ สวัสดิผล ³⁹ หรือ “เสธ.แดง” ที่ถูกยิงโดย สไนเปอร์จากระยะไกล และวันเดียวกันนี้ มีการรุด นปช. ถูกห้ามส่งโรงพยาบาลจำนวนมาก เพราะตีหมาแพะที่มีผู้นำมาให้คาดว่าน่าจะใส่สารอันตราย
14-19 พฤษภาคม 2553	เกิดเหตุปะทะกันหลายจุด มีประชาชน พลเรือน และเจ้าหน้าที่บาดเจ็บและเสียชีวิต
19 พฤษภาคม 2553	เป็นวันสลายการชุมนุมอย่างรุนแรงที่แยกราชประสงค์ และเกิดเหตุรุนแรง มีการปะทะกันทั่วกรุง ประชาชนและเจ้าหน้าที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก

ที่มา : (คอลัมน์ แฟ้มคดี, 2553)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁹ พล.ต.ชัตติยะ สวัสดิผล หรือ เสธ.แดง ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก จัดเป็นแกนนำฝั่งฮาร์ดคอร์ของกลุ่มคนเสื้อแดง และเป็นแกนนำที่รับผิดชอบดูแลเรื่องความปลอดภัยของกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อป้องกันการบุกยึดพื้นที่ชุมนุมจากรัฐบาล (เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์, 2557)

ตารางที่ 10 ลำดับเหตุการณ์วิกฤติความขัดแย้งการเมืองไทย ช่วงปี 2556-2557

(ตั้งแต่ 31 ตุลาคม 2556 – 22 พฤษภาคม 2557)

ที่มา : (เว็บไซต์ ไทยพีบีเอส นิวส์, 2557)

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง
31 ตุลาคม 2556	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นัดชุมนุมคัดค้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรม โดยใช้สถานีรถไฟสามเสนเป็นสถานที่แรกในการชุมนุม
4 พฤศจิกายน 2556	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ประกาศเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมไปปักหลักที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย บริเวณถนนราชดำเนินแทน และกระแสคัดค้านขยายวงกว้างมากขึ้น
11 พฤศจิกายน 2556	ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ แต่การชุมนุมซึ่งนำโดยนายสุเทพยังคงดำเนินต่อไป โดยเปลี่ยนเงื่อนไขจากคัดค้านการแก้ไข พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เป็นการชุมนุมเพื่อต่อต้านรัฐบาลแทน นอกจากนี้ ในวันเดียวกัน ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ อีก 8 คน ลาออก ประกอบด้วย นายถาวร เสนเนียม, นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย, นายอิสระ สมชัย, นายวิทยา แก้วภราดัย, นายชุมพล จุลใส, นายพุฒิพงษ์ ปุณณกันต์, นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ และนายณัฐพล ติปิสุวรรณ โดยทั้งหมดเดินทางไปยังรัฐสภาเพื่อลาออกในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556 และมาเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว
19 พฤศจิกายน 2556	มีการล่ารายชื่อถอดถอน ส.ส. ทั้งหมด 310 คน โดยจะยื่นต่อ ป.ป.ช. และเริ่มมีการอารยะขัดขืนกับฝ่ายรัฐบาล ด้วยการเป่านกหวีด
20 พฤศจิกายน 2556	ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยประเด็นที่กลุ่ม ส.ว. จำนวน 40 คน ยื่นคำร้องว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญว่าด้วยที่มาของ ส.ว. ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่พรรคเพื่อไทยปฏิเสธคำวินิจฉัยนี้ โดยให้เหตุผลว่าศาลรัฐธรรมนูญก้าวล่วงเขตอำนาจของรัฐสภา การออกแถลงข่าวปฏิเสธคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญของกลุ่ม ส.ส. และ ส.ว. ส่งผลให้จำนวนผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2556
24 พฤศจิกายน 2556	แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งสนับสนุนรัฐบาล ได้จัดการชุมนุมตอบโต้การต่อต้านรัฐบาล ของกลุ่ม กปปส. ที่

	ราชวังคลาภิฬาสถาน ในขณะที่กลุ่ม กปปส. มีการชุมนุมใหญ่ที่เวทีราชดำเนิน โดยประกาศยกระดับข้อเรียกร้อง เป็นการต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์ โดยใช้ชื่อว่า "วันมวลมหาประชาชน คนไทยใจเกินล้าน"
25 พฤศจิกายน 2556	กลุ่มผู้ชุมนุมบุกกรุกเข้ายึดบริเวณและอาคารสถานที่ราชการ สำนักงานงบประมาณ และกระทรวงการคลัง ซึ่งตั้งอยู่ติดกัน เพื่อหวังบังคับให้ปิดทำการเป็นอารยะขัดขืน ขณะที่สมาชิกพรรคเพื่อไทย ยื่นฟ้องร้องต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ว่ามีการกระทำความผิดเป็นกบฏต่อแผ่นดิน
29 พฤศจิกายน 2556	ที่ศูนย์ราชการฯ ถนนแจ้งวัฒนะ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ประกาศก่อตั้ง คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มองค์กรประชาชนในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มนักวิชาการ, เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.), กลุ่มประชาชนคนรักธุรกิจสีลม, เครือข่ายนักธุรกิจเพื่อประชาธิปไตย, กองทัพอธรรม, กองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.), สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) โดย นายสุเทพ เป็นเลขาธิการกลุ่ม กปปส.
30 พฤศจิกายน 2556	กลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. ได้เข้าไปยังอาคาร บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด มีการตัดไฟและเครือข่ายการสื่อสารของทั้งหมด ส่งผลกระทบกับระบบอินเทอร์เน็ตเกือบทั้งประเทศ และในวันดังกล่าวต่อเนื่องจนถึงเช้าวันที่ 1 ธันวาคม มีเหตุรุนแรงจากการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง จนมีผู้เสียชีวิต 4 คน และบาดเจ็บจำนวนมาก
1 ธันวาคม 2556	ผู้ชุมนุมเคลื่อนประชิดแนวกันตำรวจหลายจุด มุ่งหน้าสู่กองบัญชาการตำรวจนครบาล และทำเนียบรัฐบาล ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้น 3 จุด บริเวณแยกกองพลที่ 1 ใกล้กองบัญชาการตำรวจนครบาล, วัดเบญจมบพิตร และที่สะพานซมัยมรุเชฐ เส้นทางเข้าสู่ทำเนียบรัฐบาล ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาและฉีดน้ำใส่ผู้ชุมนุม การปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและตำรวจเป็นเวลา 2 วัน มีรายงานผู้ได้รับบาดเจ็บ 119 คน
8 ธันวาคม 2556	ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ทั้ง 153 คน ประกาศลาออก เพื่อเดินหน้า

	ชุมนุมต่อและประกาศยกระดับการชุมนุม ในวันที่ 9 ธันวาคม ปรับเป้าหมายจากการชุมนุมเพื่อขับไล่รัฐบาล เป็นการชุมนุมเพื่อจัดระบอบทักษิณ
9 ธันวาคม 2556	นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้ง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 แต่กลุ่มผู้ชุมนุมปฏิเสธการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้มีการจัดตั้ง "สภาประชาชน" เพื่อทำการปฏิรูปประเทศ และนัดชุมนุมเพื่อปิดกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 13 มกราคม 2557
26 ธันวาคม 2556	เป็นวันแรกของการรับสมัครรับเลือกตั้ง มีการเมือง 34 พรรค เดินทางมาสมัคร และจับสลากหมายเลขประจำพรรค ณ อาคารกีฬาเวสน์ 2 ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) เขตดินแดง และเกิดความวุ่นวาย มีการปะทะกันเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้ชุมนุมแนวร่วม คปท. บุกรุกเข้าไปภายในเพื่อขัดขวางการรับสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงยิงแก๊สน้ำตาและกระสุนยางเข้าใส่ผู้ชุมนุม เพื่อสกัดกั้นและจับแกนนำบางส่วนไป ต่อมาในช่วงเย็นกลุ่มผู้ชุมนุมแนวร่วม คปท. ปิดถนนวิภาวดีรังสิต ทั้งขาเข้าและขาออก เพื่อเรียกร้องให้ตำรวจปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่ถูกจับกุมไป ต่อมาพรรคเพื่อไทย ร่วมกันแถลงข่าวยืนยันการเดินหน้าเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ 2557 จะเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดให้จัดการเลือกตั้งภายใน 45-60 วัน หลังยุบสภา และบอกว่ารัฐบาลไม่มีสิทธิ์ในการเปลี่ยนวันเลือกตั้ง หาก กกต. เลื่อนวันเลือกตั้งออกไป อาจถูกร้องเรียนว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
1 มกราคม 2557	แกนนำ กปปส. ประกาศบนเวทีปราศรัยว่า นัดชุมนุมใหญ่ขับไล่รัฐบาลรักษาการ ในวันที่ 13 มกราคม 2557 หรือที่เรียกว่า “วันปิดกรุงเทพฯ” ⁴⁰ (Shutdown Bangkok) โดยจะมีการปิดถนนในส่วน

⁴⁰ วิธีการเพิ่มความเข้มข้นของการชุมนุม เพื่อยกระดับการกดดันให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ลาออกจากรักษาการ เปิดทางไปสู่การปฏิรูปประเทศโดยประชาชน มุ่งเป้าปฏิบัติการปิดกรุงเทพ ในพื้นที่ 7 จุดสำคัญ ประกอบด้วยเวทีต่างๆ ดังนี้ เวทีแจ้งวัฒนะ หลวงปู่พุทธอิสระ และนายราเชน ตระกูลเวียง กรรมการ กปปส. เป็นผู้รับผิดชอบ, เวทีห้าแยกลาดพร้าว นายอิสระ สมชัย เป็นผู้รับผิดชอบ, เวทีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ นายถาวร เสนเนียม เป็นผู้รับผิดชอบ, เวทีแยกปทุมวัน นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เป็นผู้รับผิดชอบ, เวทีราชประสงค์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา, นายชุมพล จุลใส, นายพุดพิงษ์ ปุณณกันต์ เป็นผู้รับผิดชอบ, เวทีโศก นายณัฐพล

	ต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร และจะส่งมวลชนไปเผ่าสังเกตุการณ์ ปิดล้อมบ้านพักของคณะรัฐมนตรี
13 มกราคม 2557	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส. นัดชุมนุมปิดถนนสายหลักในกรุงเทพมหานครเพื่อกดดันรัฐบาล นำไปสู่การใช้ความรุนแรงและอาวุธเป็นระยะๆ จนมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต
21 มกราคม 2557	รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบ
26 มกราคม 2557	กลุ่มผู้ชุมนุมรวมตัวกันขัดขวางการเลือกตั้งล่วงหน้าในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ทำให้การเลือกตั้งเสียระบบ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 440,000 คน ไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนได้
28 มกราคม 2557	รัฐบาลยืนยันว่า การเลือกตั้งต้องดำเนินตามกำหนดต่อไป โดยมีตัวเลขสรุปจำนวนผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.79
2 กุมภาพันธ์ 2557	วันเลือกตั้ง ส.ส. ตามกำหนด แต่เกิดความวุ่นวายในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะ กทม. มีการปิดล้อมคูหาลงคะแนน และบางแห่งมีการลอบทำร้ายแกนนำผู้ชุมนุมและมีผู้เสียชีวิต
5 กุมภาพันธ์ 2557	ศาลอาญาออกหมายจับแกนนำการชุมนุม 19 คน ในข้อหาฝ่าฝืนพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548
28 กุมภาพันธ์ 2557	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส. ประกาศยุติการปิดถนนในกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 3 มีนาคม 2557 และรวมเวทีการชุมนุมทั้งหมดไปอยู่ที่สวนลุมพินี
18 มีนาคม 2557	คณะรัฐมนตรียกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และกลับไปใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 มีผลตั้งแต่วันที่ 19 มีนาคม 2557 จนถึงวันที่ 30 เมษายน 2557

21 มีนาคม 2557	ศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มีมติเสียงข้างมาก 6 ต่อ 3 วินิจฉัยว่า การเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรค 2 ⁴¹ จึงถือว่าเป็นโมฆะ
7 พฤษภาคม 2557	ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีที่มีมติย้าย นายถวิล เปลี่ยนศรี ออกจากตำแหน่ง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี
20 พฤษภาคม 2557	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศกฎอัยการศึก ตั้งแต่เวลา 03.00 น. พร้อมสั่งยุบศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ซึ่งตั้งโดยรัฐบาลรักษาการ และตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) โดยเป็นผู้บังคับบัญชาเอง ซึ่ง กอ.รส. มีหน้าที่ "เพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความสงบสุขกลับคืนสู่ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่าย โดยเร็ว"
22 พฤษภาคม 2557	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รัฐประหารยึดอำนาจบริหารประเทศ โดยมีประกาศรัฐประหาร ตั้งแต่เวลา 16.30 น.

⁴¹ รัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรคสอง บัญญัติว่า “...วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร” การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรคสอง ให้กำหนดวันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร มีเจตนารมณ์เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักพื้นฐานของการเลือกตั้งที่สำคัญ ได้แก่ หลักการเลือกตั้งโดยเสรี กล่าวคือ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกคนย่อมใช้สิทธิโดยปราศจากการบังคับหรือกดดันทางจิตใจหรือการใช้อิทธิพลใดๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่ว่าการใช้อิทธิพลเหล่านั้นจะมาจากฝ่ายใดๆ ทั้งระหว่างการเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้งต้องไม่ให้เกิดการควบคุมทิศทางหรือการลงคะแนนเสียงไม่ว่าจะเป็นโดยการกระทำในรูปแบบใด ผู้ออกเสียงเลือกตั้งต้องตัดสินใจลงคะแนนได้อย่างอิสระภายใต้กระบวนการสร้างความคิดเห็นทางการเมืองที่เปิดเผย หลักการเลือกตั้งโดยเสรีนี้จึงครอบคลุมถึงการเตรียมการเลือกตั้งและโดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบคลุมถึงการเสียงเลือกตั้งด้วย จึงเห็นได้ว่าการกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปมากกว่าหนึ่งวันจะทำให้พฤติกรรมมารหาเสียง พฤติกรรมมารลงคะแนนเลือกตั้ง หรือบรรดาเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปที่กำหนดขึ้นในวันหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นในอีกวันหนึ่งได้ (เว็บไซต์ประชาไท, 2557a)

รายละเอียด บริษัท วัชรพล จำกัด

ที่มา : (บริษัท วัชรพล จำกัด)

บริษัท วัชรพล จำกัด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2492 โดย กำพล วัชรพล โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อยู่คู่สังคมไทยมากกว่า 60 ปี มุ่งมั่นและพัฒนาตนเองมาโดยตลอดจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศไทย คือ 1,000,000 ฉบับต่อวันปกติ และ 1,200,000 ฉบับในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตั้งใจนำเสนอข่าวที่มีคุณภาพ แม่นยำ รวดเร็ว เพื่อผู้บริโภคได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง และเป็นกลางที่สุด รวมถึงการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการจัดตั้งมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นองค์กรการกุศลเพื่อเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2522 โดยปัจจุบันมีโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทั่วประเทศ 101 แห่ง ตลอดจนให้การสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า การวิจัยงานหนังสือพิมพ์ และร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

ปัจจุบันสำนักงานของหนังสือพิมพ์ บริษัท วัชรพล จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ตราสัญลักษณ์ของบริษัท

ประกอบด้วย ชนงก สายฟ้า กล้องถ่ายรูป และเฟือง มีความหมาย ดังนี้

ชนงก คือ ตัวแทนของผู้สื่อข่าว คอมพิวเตอร์ และศูนย์ข่าวทั่วประเทศของไทยรัฐ ที่พร้อมนำเสนอข่าว และเรื่องที่น่าสนใจ เพื่อเปิดโลกให้คนไทยในทุกมิติ ด้วยความเป็นกลางทางความคิด

สายฟ้า คือ ความรวดเร็ว ฉับไว ทันทุกสถานการณ์ พร้อมเป็นสื่อกลาง และกระบอกเสียงให้ประชาชนทุกที่ทุกเวลา

กล้องถ่ายรูป คือ ภาพสด ภาพจริง จากที่เกิดเหตุ สื่อถึงความรู้จริง และความชัดเจนของข่าว ถ่ายทอดประสบการณ์จริงของผู้สื่อข่าวมืออาชีพ ผ่านการเก็บอารมณ์และความรู้สึกของเหตุการณ์นั้นไว้ในภาพ ด้วยความเชี่ยวชาญ เป็นกลาง และเที่ยงตรง ราวกับว่าผู้รับสื่อทุกคนได้เห็นด้วยตาตนเอง

เฟือง คือ เครื่องจักรที่ไม่มีวันหยุดนิ่ง แทนพิมพ์ และช่องทางข่าวที่ไม่หยุดพัก ทุกคนพร้อมขับเคลื่อนสังคมไทยทุกที่ทุกเวลา ด้วยความรู้และความเข้าใจคนไทยอย่างแท้จริง

ตารางที่ 11 ข้อมูลโดยย่อ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ที่มา : (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2543)

เจ้าของ	บริษัท วัชรพล จำกัด
ผู้ก่อตั้ง	นายกำพล วัชรพล
วันที่ก่อตั้ง	1 มกราคม 2493
สถานที่ตั้ง	เลขที่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
พื้นที่บริษัท	39 ไร่ 9 ตารางวา หรือ 15,609 ตารางวา
ทุนจดทะเบียน	4,000 ล้านบาท
ผู้อำนวยการ	นางยิ่งลักษณ์ วัชรพล
หัวหน้ากองบรรณาธิการ	นายสรารัฐ วัชรพล
บรรณาธิการ	นายสุนทร ทาช้าย
การบริหาร	แบ่งเป็น 7 กอง ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1. กองบริหาร 2. กองอำนวยการ 3. กองบรรณาธิการ 4. กองการผลิต 5. การการจัดจำหน่าย 6. กองการเงิน 7. กองซ่อมบำรุง-ยานพาหนะ
จำนวนอาคาร	13 หลัง
พนักงานทั้งบริษัท	1,600 คน
พนักงานกองบรรณาธิการ	251 คน
เครื่องพิมพ์	รุ่น “จีโอแมน” ผลิตโดย บริษัท แมนโรแลนด์ ประเทศเยอรมนี
ลักษณะหนังสือพิมพ์	1 ฉบับ มีจำนวน 40 หน้า ใช้กระดาษยาวประมาณ 5.46 เมตร น้ำหนักประมาณ 210 กรัม
จำนวนพิมพ์สูงสุด	วันละ 1,000,000-1,200,000 ⁴² ฉบับ
ราคาจำหน่าย	ฉบับละ 10 บาท
จำนวนผู้อ่าน	ประมาณวันละ 4,000,000 ⁴³ คน
กิจกรรมทางสังคม	มูลนิธิไทยรัฐ

⁴² จำนวนพิมพ์ในวันที่ออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

⁴³ โดยเฉลี่ยหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ จะมีผู้อ่าน 4 คน ดังนั้น จากจำนวนพิมพ์วันละ 1 ล้านฉบับ ฐานคนอ่านไทยรัฐจะอยู่ที่ 4 ล้านคน/วัน (จิตสุภา วัชรพล. ผู้ช่วยประธานกรรมการเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท วัชรพล จำกัด, 2558)

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๑

โดยที่เจ้าของ ผู้ประกอบการ บรรณาธิการ และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้งหลายได้พร้อมใจกัน สถาปนาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ให้เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมตนเอง เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบวิชาชีพและกิจการหนังสือพิมพ์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยส่งเสริมให้หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชน รวมทั้งยึดถือความยุติธรรม และความเที่ยงธรรมเป็นหลักในการประกอบวิชาชีพ อาศัยความตามข้อ ๕ (๑) และข้อ ๑๔ (๔) แห่งธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๐ คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มีมติเห็นชอบให้ตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไว้ดัง ต่อไปนี้

หมวด ๑

หมวดทั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ข่าว” หมายถึง เนื้อข่าว ความนำหรือตัวโปรย พาดหัวข่าว ภาพข่าว และคำบรรยายภาพข่าว

“หนังสือพิมพ์” หมายถึง หนังสือพิมพ์ตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ ๓

“ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์” หมายถึงผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตามธรรมนูญสภา การหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๓

หมวด ๒**จริยธรรมของหนังสือพิมพ์**

ข้อ ๔ หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและความครบถ้วน

ข้อ ๕ หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือ หมู่คณะ

ข้อ ๖ หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายาม ในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ข้อ ๗ หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ ๘ หนังสือพิมพ์ ต้องละเว้นการเสนอข่าวเพราะความลำเอียง หรือมีอคติจนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาด เคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ ๙ หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

ข้อ ๑๐ เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อความ นั้น

ข้อ ๑๑ การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความ พยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๑๓ หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็น ประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ ๑๔ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่ง ข่าวนั้นไว้ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้ เป็นความลับ

ข้อ ๑๕ ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ บุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อย โอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอัน เกิดแก่เด็ก สตรีและผู้ ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

ข้อ ๑๖ การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องสะท้อน ใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

ข้อ ๑๗ หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้ สึกของสาธารณชนอย่างถี่ยวน

ข้อ ๑๘ ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูก พาดพิงเสมอ

ข้อ ๑๙ ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณา ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศ โฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด ๓

จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ ๒๐ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติกรใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติ ศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่วาดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผล ประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชน ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง รอบด้าน

หมวด ๔

แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ ๒๓ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์ หรือตำแหน่ง เพื่อให้กระทำการ หรือไม่ กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ ๒๔ การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณชน และไม่เสนอข่าว ในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ ๒๕ การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์

ข้อ ๒๖ ในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธะกรณีอื่นใด นอก จากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

ข้อ ๒๗ หนังสือพิมพ์ พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ ๒๘ หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบ ให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขต ของศีลธรรมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณา ที่น่า สงสัยว่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณชน

ข้อ ๒๙ หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่า เจ้าของประกาศโฆษณา นั้น เจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งที่มมาย

ข้อ ๓๐ ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายเหยียดหยาม

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

นายมานิจ สุขสมจิตร

ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ตารางที่ 12 แสดงการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ที่ปรากฏระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ว/ต/ป	ชื่อบทความ	ประเด็นสำคัญ	เนื้อหาโดยสังเขป	การกำหนดกรอบ			
				ชี้ให้เห็นปัญหา	วิเคราะห์สาเหตุ	ตัดสินใจริเริ่ม	เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา
9 มี.ค. 53	เพียงแค้ เคารพ กฎหมาย	นปช. นัดชุมนุม ล้มรัฐบาล อภิสิทธิ์	นปช. ชุมนุมกดดันรัฐบาล นายกฯ อภิสิทธิ์ ให้ ลาออกและจัดเลือกตั้ง ใหม่ ผู้เขียนหวังจะเกิด ความรุนแรง จึงเสนอให้ แก้ปัญหาโดยสันติ ตาม หลักกฎหมาย				/
11 มี.ค. 53	นำห้วง วัฒนธรรม รุนแรง	รัฐบาล ประกาศใช้ พ.ร.บ.ความ มั่นคง ควบคุม การชุมนุม	รัฐบาลประกาศ พ.ร.บ. ความมั่นคง เพื่อควบคุม การชุมนุม หลัง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ปลูก ระดม นปช. ชุมนุมกดดัน เพื่อชัยชนะ ผู้เขียนหวัง เกิดความรุนแรง เสนอให้ ร่วมเจรจาทางออก	/	/		/
13 มี.ค. 53	ให้โอกาส ประเทศไทย	ระงับความ ขัดแย้งด้วยสันติ วิธี	ข้อเสนอให้ นปช. ชุมนุม โดยสงบและปราศจาก อาวุธ ผู้เขียนย้ำว่าอย่า แก้ปัญหาด้วยความ รุนแรง				/
17 มี.ค. 53	อย่าปิดช่อง เจรจา	เสนอระงับความ ขัดแย้งด้วยการ เจรจา	คู่ขัดแย้งควรใช้รัฐสภา แก้ปัญหาความขัดแย้ง พร้อมเสนอให้สร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการ เจรจา				/
19 มี.ค. 53	ปัญหารัฐบาล แห่งชาติ	ข้อเสนอให้จัดตั้ง รัฐบาลแห่งชาติ	วัฒนธรรมการเมืองไทย กลายเป็นเรื่องความ รุนแรง ส่วนข้อเสนอ จัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ มี ข้อจำกัดหลายประการ จึงเสนอให้รับฟัง ความเห็นหลายฝ่าย และ	/			/

			นำไปพิจารณา ก่อน เจรจากับฝ่ายต่างๆ				
20 มี.ค. 53	มองหาแสง สว่างที่ริบหรี่	เสนอใช้รัฐสภา แก้ความขัดแย้ง ทางการเมือง	เกิดความรุนแรงระหว่าง ชุมนุม จึงเสนอให้ใช้ รัฐสภาเป็นพื้นที่แก้ปัญหา ความขัดแย้ง ฟันฟู คณะกรรมการสมานฉันท์ ควบคู่กับการเจรจา				/
22 มี.ค. 53	ไม่มีผู้แพ้แต่ ชนะด้วยกัน	คู่ขัดแย้งอย่าตั้ง เงื่อนไขการ เจรจาจนเป็น อุปสรรค	พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวหา คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ ไม่เป็น กลาง ผู้เขียนระบุอย่าตั้ง เงื่อนไขต่อการเจรจา ทุก ฝ่ายต้องประนีประนอม เพื่อหาข้อยุติ	/			/
23 มี.ค. 53	อย่ามองข้าม กลไกสภา	ควรใช้รัฐสภา แก้ปัญหาคความ ขัดแย้งทาง การเมือง	ผู้เขียนเสนอให้ใช้รัฐสภา แก้ปัญหาคความขัดแย้ง ส่วนการจัดเลือกตั้งใหม่ ต้องอยู่ในบรรยากาศที่ เหมาะสม และ ส.ส. ต้อง ทำหน้าที่ของตนเอง				/
24 มี.ค. 53	เรื่องที่น่าจะ พูดจากันได้	การเจรจาคือ ทางออกของ ปัญหาความ ขัดแย้ง	ผลสำรวจประชาชนเห็น ด้วยที่จะแก้ปัญหาด้วย สันติวิธี โดยให้การเจรจา พร้อมเสนอให้คู่ขัดแย้งทำ สัตยาบันเพื่อสร้างความ ไว้วางใจต่อกัน				/
31 มี.ค. 53	ให้โอกาสสันติ วิธี	หวังให้การเจรจา ช่วยแก้ไขความ ขัดแย้ง	ผู้เขียนเสนอให้การเจรจา ระหว่างรัฐบาลกับ นปช. ไม่ควรเผยแพร่ผ่าน โทรทัศน์ และสนับสนุน ให้ยุติความขัดแย้งด้วย สันติวิธี				/
1 เม.ย. 53	ช่วงเวลาของ เหตุผล	ให้เวลาแต่ละ ฝ่าย เพื่อ ทบทวนและ เจรจาต่อรอง คลายความ ขัดแย้ง	ผู้เขียนเสนอให้ทุกฝ่ายใช้ เวลาร่วมสร้างบรรยากาศ สมานฉันท์ งดปลุกระดม ความรุนแรง และรัฐบาล ต้องฟังความเห็น ประชาชน				/
2 เม.ย. 53	อย่าให้เป็นรัฐ ที่ล้มเหลว	ความรุนแรงและ ความสูญเสีย	เกิดความวุ่นวายและ ความสูญเสียจากการ	/			

		จากความขัดแย้งทางการเมือง	ชุมนุมทางการเมือง โดยเฉพาะพื้นที่ กทม.				
3 เม.ย. 53	ทำไม่จึงต้องประท้วง	ใช้ประท้วง แก้ปัญหาความขัดแย้ง	ผู้เขียนเสนอให้จัดทำประท้วง แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง				/
9 เม.ย. 53	ให้โอกาสแก่สันติวิธี	สนับสนุนการเจรจาแก้ปัญหาความขัดแย้ง	ผู้เขียนเสนอให้รัฐบาลและคู่ขัดแย้งเปิดการเจรจาครั้งใหม่ แต่ต้องปรับวิธีการพูดคุยไม่ถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์	/	/		/
13 เม.ย. 53	โศกนาฏกรรมฆ่าซาก	เกิดเหตุนองเลือด จากการชุมนุม วันที่ 10 เม.ย. 2553	หลังเกิดเหตุนองเลือดครั้งใหญ่ ผู้เขียนเสนอให้เร่งแก้ไขปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว พร้อมปฏิรูปการเมือง	/			/
17 เม.ย. 53	คืนสู่ความสงบ-คืนสู่สภา	ย้ำให้แก้ปัญหามืองด้วยวิธีการเมือง	พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้บัญชาการทหารบก ย้ำให้ปัญหามืองต้องแก้ด้วยการเมือง และไม่ควรถึงเกมการเมืองมาบนถนน	/	/		/
19 เม.ย. 53	เสรีภาพชุมนุมโดยสงบ	กลุ่มพลังเจียบออกมาชุมนุม ชูแนวทางชุมนุมโดยสงบ	ผู้เขียนเสนอให้กลุ่มพลังเจียบต้องชุมนุมโดยสงบอย่างแท้จริง และควรใช้รัฐสภาแก้ปัญหาความขัดแย้งการเมือง	/			/
24 เม.ย. 53	รัฐสภาต้องแสดงบทบาท	เสนอใช้รัฐสภาแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง	ก่อนประเทศไทยจะกลายเป็นรัฐที่อ่อนแอและล้มเหลว ผู้เขียนย้ำข้อเสนอใช้กลไกรัฐสภาแก้ปัญหาประเทศ	/			/
29 เม.ย. 53	แก้ความขัดแย้งในสภา	เสนอให้ยุติเกมการเมืองบนท้องถนน และใช้รัฐสภาถกหาทางออก	ผู้เขียนสนับสนุนแก้ปัญหามืองโดยใช้รัฐสภาเป็นพื้นที่เจรจาถกเถียงเพื่อป้องกันความรุนแรงและความสูญเสียจากเหตุนองเลือด	/			/
30 เม.ย. 53	ระวังเป็นรัฐมะเขือเผา	ไทยเสี่ยงเป็นรัฐล้มเหลว หลังบังคับใช้	รัฐบาลไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานการณ์ความรุนแรง	/	/		

		กฎหมายควบคุม การชุมนุมไม่ สำเร็จ	และเหตุนองเลือดที่ เกิดขึ้นได้ จนไทยเสี่ยง เป็นรัฐล้มเหลว				
3 พ.ค. 53	วิธีรัฐสภากับ บาทวิถี	พรรคเพื่อไทยมี มติไม่ยื่น อภิปรายไม่ ไว้วางใจรัฐบาล	พรรคเพื่อไทยมีมติไม่ อภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐบาล โดยอ้างว่ามี ความผิดเกินกว่าอภิปราย ได้ ถือว่าปฏิเสธใช้รัฐสภา แก้ปัญหา	/	/		/
6 พ.ค. 53	ข้อเสนอที่ไม่ นำปฏิเสธ	นายกฯ อภิสิทธิ์ เสนอแผน ปรองดอง หวัง คลี่คลายปัญหา การเมือง	นายกฯ อภิสิทธิ์ ยอมยุบ สภาไว้อื่น และเสนอแผน ปรองดอง ผู้เขียนชื่นชม ความเสียสละและฝากให้ นปช. พิจารณาข้อเสนอ			/	
7 พ.ค. 53	ลงมือ ปรองดอง ทันที	นปช. ตอบรับ ข้อเสนอแผน ปรองดอง นายก ฯ อภิสิทธิ์	นปช. มีท่าทียอมรับ ข้อเสนอของนายกฯ อภิสิทธิ์ ผู้เขียนเห็นด้วย และย้ำว่าต้องเดินหน้า ตามแผนปรองดอง รวมทั้งทำให้กระบวนการ ยุติธรรมเป็นที่ยอมรับ				/
10 พ.ค. 53	อย่าผูกขาด ความถูกต้อง	กระแสคัดค้าน แผนปรองดอง ของนายกฯ อภิสิทธิ์	กลุ่มพันธมิตรประชาชนฯ คัดค้านข้อเสนอนายกฯ อภิสิทธิ์ พร้อมเรียกร้อง ให้นายกฯ ลาออก และ ทหารใช้กฎอัยการศึก ผู้เขียนเสนอให้ทุกฝ่าย เคารพความเห็น ประชาชนส่วนใหญ่ที่เห็น ด้วยกับแผนปรองดอง	/			/
14 พ.ค. 53	ให้ทุกฝ่าย ร่วมปรองดอง	ใช้รัฐสภา แก้ปัญหาความ ขัดแย้งทาง การเมือง	พรรคเพื่อไทยเสนอใช้ รัฐสภาแก้ปัญหา พร้อม ตั้งคณะกรรมการเพื่อ กำหนดแผนปรองดอง และรัฐบาลยุบสภา กำหนดวันเลือกตั้งใหม่ ซึ่งผู้เขียนแนะนำให้รัฐบาล ควรรับฟัง และเปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายร่วม แสดงความเห็น				/
17 พ.ค. 53	เสียชีวิต	เกิดเหตุนอง	เกิดความรุนแรงจากการ	/	/		

	โอกาสที่หลุดไป	เลือด ทำแผน ปรองดองสะกด	ชุมนุมทางการเมือง มี ผู้บาดเจ็บล้มตาย เพราะ แต่ละฝ่ายมุ่งเอาชนะ ไม่ ใช้สันติวิธีแก้ปัญหา				
18 พ.ค. 53	ช่องทาง เจรจา ยังเปิด	มุ่งให้เกิดการ เจรจา ยุติความ ขัดแย้ง ระวัง เหตุนองเลือด	เสนอรัฐบาลเดินหน้าแผน ปรองดอง ตั้ง คณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงจากเหตุนอง เลือด และทำให้ กระบวนการยุติธรรมเป็น ที่ยอมรับ				/
19 พ.ค. 53	ชีวิตคนที่ต้อง รับผิดชอบ	ยุติความขัดแย้ง ด้วยสันติวิธี	เสนอให้ใช้การเจรจา คลี่คลายความขัดแย้ง และทุกฝ่ายต้องไม่ตั้ง เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อ การเจรจา		/		/
21 พ.ค. 53	กลับคืนสู่ หนทางสันติ	เร่งสร้างความ สมานฉันท์หลัง นปช. ยุติชุมนุม	ผู้เขียนแนะนำรัฐบาลเร่ง สร้างความปรองดอง หลัง นปช. ยุติการชุมนุม และ ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง เยี่ยวยาผู้ได้รับผลกระทบ และสร้างความเป็นธรรม ที่เท่าเทียม				/
22 พ.ค. 53	เส้นแบ่งของ การชุมนุม	ปัญหาการชุมนุม ที่แฝงอาวุธ สงครามและ ความรุนแรง	เกิดความสูญเสียจากการ ชุมนุม โดยมีผู้ใช้อาวุธ สงครามทำร้ายฝ่ายตรง ข้าม ดังนั้น ต้องเร่งค้นหา ความจริง หาผู้กระทำผิด และทำให้กระบวนการ ยุติธรรมเป็นที่ยอมรับ	/			/
รวม		30 บทความ		15	7	1	26

ตารางที่ 13 แสดงการกำหนดกรอบในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ที่ปรากฏระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ว/ด/ป	ชื่อบทความ	ประเด็นสำคัญ	เนื้อหาโดยสังเขป	การกำหนดกรอบ			
				ชี้ให้เห็น ปัญหา	วิเคราะห์ สาเหตุ	ตัดสินทาง จริยธรรม	เสนอแนะ แนวทาง แก้ปัญหา
26 ต.ค. 56	นิรโทษระวัง เจอชอยตัน	รัฐบาล น.ส.ยิ่ง ลักษณ์ และ ส.ส. ส่วนใหญ่ ร่วม ผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษ กรรม	การผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ที่เนื้อหาสาระ ผิดเพี้ยนไปจาก วาระแรกสิ้นเชิง โดยครอบคลุมคดี การเมืองและคดี ทุจริต จะทำให้เกิด ปัญหาตามมาและ ขัดรัฐธรรมนูญ	/			
30 ต.ค. 56	กฎหมายลับ ลวงพราง	ผลสำรวจ ประชาชนส่วนใหญ่ คัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษ กรรม	ผลสำรวจนิด้าโพล และเอแบคโพล พบว่าประชาชน ส่วนใหญ่ไม่เห็น ด้วยกับร่าง กฎหมายนิรโทษ กรรม และฝ่ายค้าน เตรียมชุมนุมเป่า นกหวีดต่อต้าน เพราะทำลายหลัก นิติธรรม	/	/		
31 ต.ค. 56	ผู้สังคมนอกกิน โดยเสรี	ภาคเอกชน คัดค้านกฎหมาย นิรโทษกรรม	ภาคเอกชนหลาย องค์กร ร่วมแสดง จุดยืนคัดค้านการ ออกกฎหมายนิร โทษกรรมคดีทุจริต	/			
1 พ.ย. 56	ศาล รธน.คือที่ พึ่งสุดท้าย	ศาลรัฐธรรมนูญ ควรชี้ขาดว่า กฎหมายนิรโทษ กรรม ทำได้ หรือไม่	ผู้เขียนตำหนิ รัฐบาล น.ส.ยิ่ง ลักษณ์ ที่ปฏิเสธ ความรับผิดชอบ กรณีเสนอร่าง กฎหมายนิรโทษ	/	/	/	/

			กรรม ซึ่งต้องการ พาดตีตนายกา ทักษิณกลับบ้าน ทำให้เกิดกระแส คัดค้าน พร้อมเสนอ ให้ศาลรัฐธรรมนูญ ตัดสินชี้ขาด ว่าร่าง กฎหมายดังกล่าว ขัดรัฐธรรมนูญ หรือไม่				
5 พ.ย. 56	กลไกบังคับให้ รับผิดชอบ	นักการเมืองต้อง รับผิดชอบ กรณี เสนอร่าง กฎหมายนิรโทษ กรรม	นักการเมือง ฝ่ายรัฐบาล และ ส.ส. รวมทั้ง ส.ว. ที่ ร่วมผลักดันออก กฎหมายนิรโทษ กรรม ซึ่งอาจขัด รัฐธรรมนูญต้อง แสดงความ รับผิดชอบต่อ ไม่ควร ปฏิเสธความผิดที่ อาจเกิดขึ้น หลัง กระแสคัดค้าน ต่อต้านเพิ่มขึ้น เรื่อยๆ และหวังพึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญ ตัดสิน	/	/	/	
7 พ.ย. 56	นิรโทษกรรม ทะลุซอย	ประชาชนลุกฮือ ต่อต้านร่าง กฎหมายนิรโทษ กรรมที่ ครอบคลุมคดี การเมืองและคดี ทุจริต	วิจารณ์ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ที่ เปลี่ยนแปลงเนื้อหา จากวาระแรกจน ทะลุซอย และหาก จะหวังพึ่ง ส.ว. เพื่อ คว่ำร่างกฎหมาย ดังกล่าวคงยาก เพราะ ส.ว. ถูกมอง ว่าเป็นพวกเดียวกับ ฝ่ายรัฐบาล จนได้ ฉายาว่า “สภา ทาส”	/			
8 พ.ย. 56	ประเทศเป็น เดิมพัน	กฎหมายนิรโทษ กรรมทำลาย	การเสนอร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม	/			/

		กระบวนการ ยุติธรรมของ ประเทศ	รัฐบาลมีท่าทีไม่ ชัดเจน อาจทำให้ ประชาชนสับสน ผู้เขียนเสนอว่าควร หาช่องทางให้ร่าง กฎหมายดังกล่าว ตกไปในชั้นสภา ผู้แทนราษฎร เพื่อ ยุติปัญหา เพราะ หากกฎหมายมีผล บังคับใช้ จะทำลาย กระบวนการ ยุติธรรมและระบบ กฎหมายของ ประเทศ เพียงเพื่อ ต้องการล้างผิดให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชิน วัตร				
11 พ.ย. 56	บทเรียนจาก การลุกฮือ	ประชาชน จำนวนมากร่วม ชุมนุมคัดค้าน รัฐบาล ประกาศ จุดยืนต่อต้าน ร่าง พ.ร.บ.นิร โทษกรรม	รัฐบาล น.ส.ยิ่ง ลักษณ์ ลูแก่อำนาจ เพราะเชื่อมั่นว่า “ประชาธิปไตยคือ การเลือกตั้ง” ดังนั้นเสียงข้างมาก จะทำอะไรก็ได้ เช่น การเสนอร่าง กฎหมายนิรโทษ กรรม ทำให้ฝ่าย ค้าน นักวิชาการ ประชาชน นักธุรกิจ ออกมาร่วมต่อต้าน จำนวนมากและ ขยายวงเพิ่มขึ้น	/	/		
13 พ.ย. 56	ยึดสันติ-วิถี รัฐธรรมนูญ	ผู้ชุมนุมต้อง ชุมนุมโดยสันติ ตามกฎหมาย กำหนด	ผู้เขียนเตือนรัฐบาล ต้องคุมสถานการณ์ การชุมนุมให้ได้ หวั่นเกิดมือบอน มือบ ระหว่าง กปปส. กับ นปช. ซึ่งผู้ชุมนุมต้องยึด หลักสันติ ชุมนุม	/			/

			โดยสงบภายใต้กฎหมาย พร้อมเสนอปฏิรูปการเมืองโดยรับฟังความเห็นประชาชน และสื่อมวลชนต้องเสนอข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน				
15 พ.ย. 56	เพราะความไม่เชื่อถือ	ประชาชนเสื่อมศรัทธารัฐบาลยิ่งลักษณ์	ประชาชนไม่เชื่อถือศรัทธารัฐบาล หลังเกิดกรณี “ลับลวงพราง” ผลักดันร่างกฎหมายนิรโทษกรรม ดังนั้น การชุมนุมส่อเค้ายึดเยื้อต่อไป	/	/		
16 พ.ย. 56	วันตัดสินคดีการเมือง	ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องกรณี ส.ส. และ ส.ว. 312 คน เสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็น ที่มา ส.ว.	วันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย กรณี ส.ส.ฝ่ายรัฐบาลและ ส.ว. จำนวน 312 คน เสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่มาและคุณสมบัติของ ส.ว. ทำให้พรรคการเมืองครอบงำ ส.ว. ได้ง่ายขึ้น ผู้เขียนมองว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่มา ส.ว. จะยิ่งทำให้สถานการณ์การเมืองย่ำแย่มากขึ้น	/			
25 พ.ย. 56	ยุบสภา-ผ่าทางตัน	เสนอยุบสภา หลังการเมืองไทยเสี่ยงเจอทางตัน	ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่มาและ	/			/

			คุณสมบัติ ส.ว. ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ทำให้พรรคเพื่อไทยไม่พอใจ ช่มชู้จะยื่นถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสถานการณ์การเมืองไทยเสี่ยงเจอทางตัน ผู้เขียนจึงเสนอรัฐบาลยุบสภาผ่าทางตัน				
28 พ.ย. 56	ทางออกที่ถูกรัฐาปฏิเสศ	นายกรัฐมนตรีไม่รับข้อเสนอภาคเอกชน ที่ให้ยุบสภา จัดเลือกตั้งใหม่	ภาคเอกชนเสนอให้รัฐบาลยุบสภาเลือกตั้งใหม่ และเมื่อมีรัฐบาลใหม่จะต้องทำสัญญาประชาคมว่าไม่นำร่างกฎหมายนิรโทษกรรมมาพิจารณาอีก ซึ่งนายกฯ ยิ่งลักษณ์ไม่รับข้อเสนอ เพราะมองว่าการเมืองไทยยังไม่ถึงทางตัน	/			/
2 ธ.ค. 56	ตัดสินใจก่อนถึงม็อบสัญญา	รัฐบาลต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ก่อนเกิดม็อบสัญญา	ผู้เขียนตำหนิรัฐบาล ที่ไม่ตัดสินใจเลือกทางแก้ไขปัญหารวมทั้งนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ให้สัมภาษณ์ว่า “ตนเองมาจากการเลือกตั้ง” จึงไม่ยอมยุบสภา ไม่ลาออก อาจยังทำให้ความขัดแย้งรุนแรงขึ้น รัฐบาลต้องเร่งตัดสินใจเพื่อคลี่คลายปัญหา	/			/
4 ธ.ค. 56	รธน.ใหม่มีใช่	การเจรจา	เกิดความรุนแรง มี	/			/

	ทางออก	ระหว่างคู่ขัดแย้งคือทางออกของปัญหาการเมือง	ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต แต่รัฐบาลยังไม่ยอมรับข้อเสนอของผู้ชุมนุม พร้อมยืนยันไม่ลาออกไม่ยุบสภา ผู้เขียนเสนอว่าต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุและการเจรจาคือแนวทางยุติปัญหาที่เหมาะสม				
6 ธ.ค. 56	ทางออกในรัฐธรรมนูญ	นักวิชาการเสนอจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง	ผู้เขียนเสนอให้รัฐบาลแก้ปัญหาด้วยความจริงใจและรวบรวมข้อเสนอของนักวิชาการที่เนะนาะรัฐบาลให้ยุบสภาลาออก และตั้งรัฐบาลแห่งชาติปฏิรูปประเทศก่อนจัดเลือกตั้งใหม่ซึ่งรัฐบาลควรรับพิจารณา				/
10 ธ.ค. 56	รัฐธรรมนูญที่ไม่ขัดแย้ง	รัฐธรรมนูญของไทยกลายเป็นชนวนปัญหาความขัดแย้งเพราะแก้ไขได้ง่าย	สาเหตุหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเพราะรัฐธรรมนูญไทยแก้ไขง่ายทางแก้ไขคือนักการเมืองต้องทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	/	/		/
11 ธ.ค. 56	ทำอย่างไรให้คนยอมรับ	รัฐบาลต้องทำให้ประชาชนยอมรับ ก่อนจัดเลือกตั้งใหม่	หลังจากนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ยอมยุบสภาต้องเตรียมจัดเลือกตั้งใหม่ให้โปร่งใส เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับพร้อมกระตุ้น				/

			ประชาชนให้ร่วม ตรวจสอบการ เลือกตั้ง				
13 ธ.ค. 56	ผ่าทางตันด้วย ประชามติ	เสนอทำ ประชามติ จะ เลือกตั้งก่อนหรือ ปฏิรูปก่อน	หลังยุบสภา คู่ ขัดแย้งแต่ละฝ่ายมี ความเห็นเรื่องจัด เลือกตั้งต่างกัน จน หาข้อสรุปไม่ได้ ผู้เขียนจึงเสนอให้ ทำประชามติ ว่า ต้องการเลือกตั้ง ก่อน หรือปฏิรูป ประเทศก่อน โดย ให้ กกต. ดำเนินการ ยึด ความโปร่งใส เป็น ธรรม และทุกฝ่าย ต้องยอมรับผล ประชามติ	/			/
14 ธ.ค. 56	ถึงเวลาต้อง ระวิงคำพูด	เร่งปฏิรูป ประเทศ คุ่มเข้ม ทุจริต สร้าง ความโปร่งใส ก่อนจัดเลือกตั้ง	ทุกพรรคการเมือง ต้องระมัดระวังการ กระทำที่อาจขัด กฎหมายเลือกตั้ง ที่ ผ่านมาการเลือกตั้ง มีปัญหาชื่อเสียง ไม่ เป็นธรรมบ่อยครั้ง จึงเสนอให้ทุกฝ่าย ทำสัญญาประชาคม ร่วมวางแนวทาง ปฏิรูปประเทศก่อน เลือกตั้ง เพื่อยุติ ความขัดแย้ง	/			/
18 ธ.ค. 56	องค์กรอิสระ เป็นที่พึ่ง?	หวังให้องค์กร อิสระช่วย คลี่คลายปัญหา การเมือง	ระบบตรวจสอบ ถ่วงดุลโดยวุฒิสภา ขาดประสิทธิภาพ เพราะถูกฝ่าย การเมืองแทรกแซง และในช่วงที่ปัญหา การเมืองยืดเยื้อ ผู้เขียนหวังว่า องค์กรอิสระจะเป็น	/			

			ที่พึงเพื่อคลี่คลาย ปัญหาทางการเมือง				
23 ธ.ค. 56	เดินสู่อันตราย ที่รออยู่?	การเมืองไทย เสี่ยงเจอทางตัน หากทุกฝ่ายมุ่ง เอาชนะ	กปปส. เสนอให้ ปฏิรูปประเทศก่อน เลือกตั้ง นัดระดม มวลชนชุมนุมใหญ่ 22 ธันวาคม 2556 ด้าน กกต. เสนอให้ เลื่อนการเลือกตั้ง ออกไปในช่วงที่ บรรยากาศ เหมาะสม เพราะ กังวลเกิดปัญหา บานปลาย ผู้เขียน เสนอให้ทุกฝ่าย ยอมถอย ประนีประนอมต่อ กัน	/			/
27 ธ.ค. 56	นายภา รักษาการพึง ระวัง	ทุกฝ่ายต้องระวัง ทำผิดกฎหมาย เลือกตั้ง	เตือนรัฐบาลที่ทำ หน้าที่รักษาการ และทุกพรรค การเมืองต้องระวัง การกระทำผิด กฎหมายเลือกตั้ง โดยเฉพาะการซื้อ เสียงและปราศรัย ใส่ร้ายให้ข้อมูลเท็จ อาจถูกใบแดง มี โทษจำคุกรวมทั้ง อาจถูกเพิกถอน สิทธิ์เลือกตั้ง				/
4 ม.ค. 57	สู่อัมพาททั้ง นิติฯ-บริหาร	ปัญหาที่จะ เกิดขึ้น จากการ จัดเลือกตั้ง ท่ามกลางความ ขัดแย้งทาง การเมือง	การจัดเลือกตั้ง ท่ามกลาง บรรยากาศความไม่ แน่นอนทาง การเมือง อาจทำให้ เกิดปัญหาตั้งแต่ การรับสมัคร การ เลือกตั้ง การนับ คะแนน จำนวน ส.ส. ฯลฯ ส่งผลให้	/			/

			ทั้งฝ่ายบริหารและ นิติบัญญัติทำหน้าที่ ไม่ได้ ผู้เขียนจึงหวัง ให้ กกต. เป็นคน กลางเจรจาระหว่าง คู่ขัดแย้ง ให้ได้ ข้อสรุปร่วมกันและ เลื่อนการเลือกตั้ง ไปในช่วงเวลา ที่เหมาะสม				
13 ม.ค. 57	ให้ปัญหา แก้ปัญหากัน เอง?	เร่งยุติปัญหา ความขัดแย้งทาง การเมือง ป้องกันความ รุนแรงและความ สูญเสียที่อาจ เกิดขึ้น	กปปส. ประกาศปิด กรุงเทพฯ เรียก ปฏิรูปประเทศก่อน จัดเลือกตั้ง แต่ รัฐบาลไม่เห็นด้วย ยืนยันจัดเลือกตั้ง ต่อไป ผู้เขียนกังวล จะเกิดการ เผชิญหน้าและ ความรุนแรง จึง เสนอให้กองทัพเป็น ตัวกลางช่วย คลี่คลายปัญหา	/			/
14 ม.ค. 57	ปฏิรูป การเมืองตัว จริง	อย่ายึดมั่นใน เสียงข้างมากใน สภา จนละเลย ระบบตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจ	รัฐบาลต้องไม่ยึด เฉพาะหลักการ “ประชาธิปไตยคือ การเลือกตั้ง” จน ละเลยระบบ ตรวจสอบถ่วงดุล และหากจะปฏิรูป การเมืองต้องเริ่ม จากแก้ไข พฤติกรรม นักการเมือง และ รับฟังความเห็น ประชาชน	/			/
17 ม.ค. 57	น้อมรับพร พระราชทาน	ความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล กับ กกต. เกี่ยวกับ กำหนดการจัด	เกิดความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล กับ กกต. เรื่องการจัด เลือกตั้ง ผู้เขียน เสนอให้ศาล	/			/

		เลือกตั้ง	รัฐธรรมนูญวินิจฉัย หาข้อยุติ และ เดือนสติทุกฝ่าย น้อมนำพร พระราชทาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ คลี่คลายปัญหา ความขัดแย้งทาง การเมือง โดยนึ่งถึง ผลประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก				
23 ม.ค. 57	ก้าวให้ข้าม ความรุนแรง	เกิดเหตุการณ์ ความรุนแรงและ ความสูญเสียจาก การชุมนุมทาง การเมือง	เกิดปัญหาความ รุนแรงและความ สูญเสียจากการ ชุมนุมทางการเมือง มีผู้เสียชีวิต 4 คน บาดเจ็บ 267 คน โดยมีบางส่วนเชื่อ ว่าความรุนแรงจะ ทำให้ได้ชัยชนะ ผู้เขียนเสนอว่าต้อง แก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งด้วยสันติวิธี	/		/	/
24 ม.ค. 57	จดจำบทเรียน ในอดีต	กังวล สถานการณ์ การเมือง หลัง รัฐบาลใช้ พ.ร.ก. สถานการณ์ ฉุกเฉิน	รัฐบาลประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เพื่อ ควบคุมการชุมนุม หลายฝ่ายกังวลว่า ใช้กฎหมายเกินกว่า เหตุหรือไม่ และ เสี่ยงเกิดเหตุรุนแรง มากขึ้น ผู้เขียนจึง เตือนว่าเมื่อ ประกาศใช้ พ.ร.ก. สถานการณ์ฉุกเฉิน ต้องใช้ความอดทน อดกลั้น ไม่กระทำ การเกินกว่าเหตุ ไม่ ใช้กำลังสลายการ ชุมนุมจนอาจเกิด เหตุรุนแรงยิ่งขึ้น	/	/		/

25 ม.ค. 57	ระวังอำนาจ ทำให้เสื่อม	เรียกร้องรัฐบาล ยกเลิก พ.ร.ก. สถานการณ์ ฉุกเฉิน	หลายฝ่ายเรียกร้อง ให้รัฐบาลยกเลิก ประกาศใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ผู้เขียน วิจารณ์ว่าการ ประกาศใช้ กฎหมายพิเศษนี้ เป็นการตัดสินใจใช้ อำนาจที่ผิดพลาด อีกครั้ง หลังจาก รัฐบาลเคยผลักดัน ออกกฎหมายนิร โทษกรรมสุดขอย มาแล้ว	/		/	
27 ม.ค. 57	ศาล รัฐธรรมนูญชี้ ทาง	ศาล รธน. มีคำ วินิจฉัยสามารถ เลื่อนจัดการ เลือกตั้งได้	ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่าสามารถ เลื่อนการเลือกตั้ง ได้ โดยให้เป็น อำนาจของ นายกรัฐมนตรี และ ประธาน กกต. หารือร่วมกัน แต่ ผู้เขียนกังวลว่า รัฐบาลอาจไม่ ยอมรับคำตัดสิน เหมือนกับที่รัฐบาล เคยประกาศก่อน หน้านี้ จึงวอนขอ รัฐบาลอย่ามองว่า กกต. และ ศาล รัฐธรรมนูญเป็นคู่ ขัดแย้ง	/	/		/
29 ม.ค. 57	หลักหยานะ ประชาธิปไตย	เกิดเหตุความ วุ่นวายและเหตุ นองเลือดในวัน จัดเลือกตั้ง ล่วงหน้า	เกิดความวุ่นวาย วุ่นวายในวันที่จัด เลือกตั้งล่วงหน้า ทำให้หลายเขตจัด เลือกตั้งไม่ได้ รวมทั้งเกิดเหตุ มวลชนของ กปปส. ถูกยิงเสียชีวิต 1 คน และบาดเจ็บ	/			/

			จำนวนมาก ผู้เขียน จึงเสนอว่า กกด. ควรเป็นคนกลาง เจรจากับรัฐบาล กปส. พรรค การเมืองต่างๆ เพื่อ หาข้อสรุปร่วมกัน เรื่องวันเลือกตั้งที่ เหมาะสม โดยทุก ฝ่ายต้องไม่ตั้ง เงื่อนไขมุ่งเอาชนะ จะแพ้ไม่ได้ เพราะ ประเทศชาติจะ เสียหาย				
31 ม.ค. 57	สอบตกปฏิรูป ขั้นพื้นฐาน	รัฐบาลตัดสินใจ เดินหน้าจัด เลือกตั้ง 2 ก.พ. 2556 ไม่สนใจ คัดค้าน	รัฐบาลต้องการใช้ คะแนนเสียง เลือกตั้งเป็น เครื่องมือสนับสนุน อำนาจรัฐบาลให้อยู่ ในอำนาจต่อไป จึง เดินหน้าจัดเลือกตั้ง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556 โดยไม่สนใจ ข้อกังวลของ กกด. รวมทั้งกระแส คัดค้านของ ประชาชน	/	/		
1 ก.พ. 57	ใช้สิทธิหรือไม่ ใช้สิทธิ?	ประชาชนทุกคน ควรออกไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	ผู้เขียนแนะนำ ประชาชนทุกคน ควรไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง สำหรับผู้ที่ คัดค้านต่อต้าน รัฐบาลควรออกไป ใช้สิทธิกาบัตรช่อง “ไม่ประสงค์จะ ลงคะแนน” เพื่อ แสดงพลังให้รัฐบาล รับรู้ เพราะหากไม่ ไปใช้สิทธิจะมีเพียง ผู้ที่สนับสนุนไปใช้ สิทธิ และรัฐบาล	/			/

			อาจอ้างคะแนนเสียงสร้าง ความชอบธรรมรวมทั้งแนว กปปส. ต้องไม่กระทำการขัดขวางการเลือกตั้ง เพราะผิดกฎหมาย และเสี่ยงเกิดความรุนแรง				
3 ก.พ. 57	สิ่งที่ต้องปฏิรูปอันดับแรก	ปฏิรูปการเมืองต้องเริ่มแก้ไขที่พฤติกรรมของนักการเมือง	จุดอ่อนการเมืองไทยคือการทุจริตและระบบตรวจสอบที่อ่อนแอ ดังนั้น แนวทางปฏิรูปการเมืองต้องเริ่มจากปฏิรูปนักการเมือง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน	/			/
4 ก.พ. 57	รัฐที่ล้มเหลวไร้เชื่อถือ	ไทยเสี่ยงภาวะรัฐล้มเหลวเนื่องจากรัฐบาลไร้ความเชื่อถือ	หลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้น รัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ขณะเลือกตั้ง แต่ต้องเลือกตั้งซ่อมอีกหลายรอบ เพื่อให้ได้สมาชิกสภาครบตามจำนวน ปัญหาสำคัญคือรัฐบาลขาดความชอบธรรม ไม่ได้รับการยอมรับในหมู่ประชาชน และวงการธนาคาร นอกจากนี้ จำนวนผู้ชุมนุมที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ไทยเสี่ยงสู่ภาวะ “รัฐที่ล้มเหลว”	/			
6 ก.พ. 57	ถึงเลือกตั้งก็	ข้อเสนอให้คู่	ประเทศไทยเสี่ยง	/			/

	เหมือนไม่มี	ขัดแย้งเจรจาร่วมกันเพื่อหาข้อยุติ	เผชิญสถานการณ์ทางการเมือง ไม่มีรัฐสภาและไม่มีรัฐบาลที่มีอำนาจเต็ม หลายฝ่ายเสนอให้คู่ขัดแย้งเจรจาร่วมกัน แต่ปัญหาสำคัญคือขาดคนกลางที่เป็นที่ยอมรับ และขาดความไว้วางใจระหว่างกัน ผู้เขียนแนะนำให้ทุกฝ่ายคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อก้าวพ้นปัญหาความขัดแย้ง				
8 ก.พ. 57	ผู้รัฐบาลเสียงข้างน้อย?	การเลือกตั้งที่ไม่ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง	ผู้เขียนคาดว่าความขัดแย้งทางการเมืองยังไม่ยุติ แม้การเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วก็ตาม และมีคนออกมาใช้สิทธิน้อยเพราะเบื่อการเมือง	/	/		เขียนคาดว่าความ
12 ก.พ. 57	ผ่าทางตันด้วยประชามติ	เสนอทำประชามติ คลี่คลายวิกฤตการเมือง	คู่ขัดแย้งไม่เปิดช่องเจรจาระหว่างกัน เพราะต่างมุ่งเอาชนะ และขาดคนกลางไกล่เกลี่ย ผู้เขียนจึงเสนอทำประชามติสอบถามประชาชน จะเดินหน้าเลือกตั้งซ่อม หรือเว้นวรรคเพื่อปฏิรูปประเทศก่อนเลือกตั้ง โดยรัฐบาลรักษาการต้องจัดทำประชามติอย่าง	/	/		/

			โปรงใส				
13 ก.พ. 57	ถนนทุกสายมุ่งสู่การเจรจา?	ปฏิรูป นักรการเมือง และสร้างกลไก แก้ปัญหาความ ขัดแย้งด้วยสันติ	ความขัดแย้งทาง การเมืองที่ยืดเยื้อ ผู้เขียนเสนอให้คู่ ขัดแย้งร่วมกัน เจรจาคลี่คลาย ปัญหา และต้องเริ่ม ปฏิรูปนักรการเมือง ให้มีจิตสำนึกเพื่อ ประเทศชาติ รวมทั้งสร้างกลไก แก้ปัญหาความ ขัดแย้งด้วยสันติ	/			/
22 ก.พ. 57	พ.ร.ก. เครื่องมือ การเมือง	ศาลแพ่งตัดสิน ให้รัฐบาลห้าม บังคับใช้ ข้อกำหนดที่มี ความร้ายแรง ตาม พ.ร.ก. สถานการณ์ ฉุกเฉิน	การประกาศใช้ พ.ร.ก.สถานการณ์ ฉุกเฉิน สุ่มเสี่ยงที่ เจ้าหน้าที่อาจลุแก่อำนาจ จนเกิด ความสูญเสียทั้ง ชีวิตและทรัพย์สิน ศาลแพ่งจึงห้าม รัฐบาลใช้ข้อบังคับ ที่รุนแรงตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ผู้เขียนแนะนำการ บังคับใช้กฎหมาย พิเศษต้อง ระมัดระวัง เพราะ วัตถุประสงค์หลัก ของ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน คือปราบปรามการ ก่อการร้าย ไม่ใช่ ปราบปรามผู้ชุมนุม โดยสงบและ ปราศจากอาวุธ	/	/		
24 ก.พ. 57	อำนาจมี ขอบเขตจำกัด	รัฐบาลไม่พอใจ คำตัดสินของ ศาลแพ่งที่ห้าม รัฐบาลบังคับใช้ ข้อกำหนดตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน	รัฐบาลไม่ยอมรับคำ ตัดสินของศาลแพ่ง ผู้เขียนชี้ว่านี่คือ บทเรียนที่รัฐบาล ต้องตระหนักว่า อย่าอ้างว่าตนเอง	/			

			มาจากการเลือกตั้ง และใช้อำนาจ ตามใจชอบ เพื่อ ลิดรอนสิทธิ ประชาชน หรือปิด ปากฝ่ายเห็นต่าง จะต้องยอมรับการ ตรวจสอบถ่วงดุล ด้วย				
28 ก.พ. 57	ปฏิบัติการจอง เวร	ความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล กับองค์กรอิสระ และศาล	เกิดความบาดหมาง ระหว่างรัฐบาล รวมทั้ง ส.ส.พรรค เพื่อไทย กับองค์กร อิสระและศาล ผู้เขียนชี้ว่าจะต้อง ยอมรับการทำ หน้าที่ขององค์กร ตรวจสอบถ่วงดุล ตามระบอบ ประชาธิปไตย อย่า อ้างแต่เสียงข้าง มากที่มาจาก การเลือกตั้งเท่านั้น	/	/		/
1 มี.ค. 57	ผู้ก้าวข้าม ความกลัว	ข้าราชการ กระทรวง สาธารณสุข ประกาศตัวร่วม ชุมนุมทาง การเมือง	นายแพทย์ณรงค์ สหมธาพัฒน์ ปลัดกระทรวง สาธารณสุข เป็น ผู้นำประกาศจุดยืน คัดค้านและ ประณามการใช้ ความรุนแรง รวมทั้งต่อต้าน รัฐบาลโง่ หลังจากก่อนนี้ ข้าราชการตกเป็น เครื่องมือ นักการเมือง ผู้เขียน จึงชื่นชมความกล้า หาญก้าวข้ามความ กลัว ไม่ยอมจำนน ให้กับความไม่		/	/	/

			ถูกต้อง				
4 มี.ค. 57	ต้องไม่เกินควร แก่เหตุ	สนับสนุนให้ ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน และใช้ พ.ร.บ.ความ มั่นคง ควบคุม การประชุม	รัฐบาลควรใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคง เพื่อควบคุมการ ชุมนุมน่าจะ เพียงพอแล้ว เพราะให้อำนาจ รัฐบาลมากกว่า กฎหมายปกติ ไม่ ควรใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ที่มี วัตถุประสงค์หลัก ควบคุมการก่อการ ร้าย และเสี่ยงแก่ อำนาจ	/			/
7 มี.ค. 57	คดีการเมือง เรื่องกบฏ?	ปัญหาความไม่ ไว้วางใจ กระบวนการ ยุติธรรม ท่ามกลางความ ขัดแย้งทาง การเมือง	เกิดความไม่ ไว้วางใจในขั้นตอน กระบวนการ ยุติธรรม คู่ขัดแย้ง เกรงว่าผู้มีอำนาจ จะไม่เป็นกลาง และอาจถูกใช้เป็น เครื่องมือทาง การเมืองทำลาย ฝ่ายตรงข้าม ด้วย การยึดยึดข้อหา ร้ายแรง ซึ่งจะทำให้ ความขัดแย้งรุนแรง มากขึ้น	/			
8 มี.ค. 57	ลัทธิ “เข้ามา จากเลือกตั้ง”	องค์กรอิสระถูก คุกคามทาง การเมืองจาก รัฐบาล	เกิดความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล กับ องค์กรอิสระและ ศาล ตอกย้ำความ บาดหมางระหว่าง องค์กรตรวจสอบ ถ่วงดุลกับระบอบ ทักษิณ ที่สืบเนื่อง มาตั้งแต่การตัดสิน คดีชุกหิ้น	/	/		
12 มี.ค. 57	ก.ม.ฉุกเฉินที่ ไม่ฉุกเฉิน	เสนอให้ยกเลิก พ.ร.ก.	ผลการประชุมของ ศูนย์รักษาความ	/			/

		สถานการณ์ ฉุกเฉิน และใช้ พ.ร.บ.ความ มั่นคง ควบคุม การชุมนุม	สงบ (ตรส.) กับ หน่วยงานความ มั่นคงต่างๆ เสี่ยง ส่วนใหญ่เสนอให้ ควรวยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน เพราะอาจดู แก่อำนาจ รวมทั้ง ซ้ำเติมเศรษฐกิจให้ ย่ำแย่ นักลงทุน นักท่องเที่ยวหลา ดกแล้ว ผู้เขียน สนับสนุนเห็นด้วย และเสนอให้ใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคง เพื่อควบคุมการ ชุมนุม				
19 มี.ค. 57	ให้โอกาสความ สงบสุข	องค์กรอิสระ อาสาเป็นคน กลาง เปิดเวที เจรจาระหว่างคู่ ขัดแย้ง	7 องค์กรอิสระ อาสาเป็นคนกลาง เจรจาไกล่เกลี่ยกับ คู่ขัดแย้ง แต่ผู้เขียน กังวลว่าอาจไม่ สำเร็จ เพราะ รัฐบาลเป็นคู่ขัดแย้ง กับองค์กรอิสระ จึง เสนอว่าควรตั้ง กองทัพเข้ามาร่วม ไกล่เกลี่ยหาทาง ออกด้วย	/			/
24 มี.ค. 57	จะให้เป็น วิกฤติหรือ โอกาส	ศาลรัฐธรรมนูญ ตัดสินการ เลือกตั้งเป็น โมฆะ	ศาลรัฐธรรมนูญ ตัดสินให้การ เลือกตั้ง วันที่ 2 ก.พ. 57 เป็นโมฆะ ผู้เขียนมองว่าอาจ เป็นทั้งวิกฤตและ โอกาส ถ้ารัฐบาลไม่ ยอมรับคำตัดสินจะ เกิดวิกฤตต่อเนื่อง แต่ถ้าทุกฝ่าย ยอมรับ จะมีเวลา เตรียมตัวจัด เลือกตั้งใหม่ พร้อม	/			/

			เสนอ กกด. เป็นคนกลางเจรจากับคู่ขัดแย้ง และพรรคการเมือง หาแนวทางทำให้การเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับ โดยการเจรจา ทุกฝ่ายต้องลดทิฐิ ไม่มุ่งมั่นเอาชนะ และต้องปฏิรูปน้กการเมืองให้ ยึดถือผลประโยชน์บ้านเมืองเป็นหลัก				
25 มี.ค. 57	ปชต.ที่ไม่ต้องตรวจสอบ	รัฐบาลโจมตีคำตัดสินศาลรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ	รัฐบาลไม่ยอมรับคำตัดสินศาลรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ และเตรียมฟ้องร้อง กกด. ที่จัดเลือกตั้งไม่สำเร็จในวันเดียว รวมทั้งปัญหาที่รัฐบาลยึดหลักว่าตนเองมาจาก การเลือกตั้ง จึงมีอำนาจเสียงข้างมากตัดสินใจ ดำเนินการใดๆ ก็ได้ โดยไม่ต้องถูกตรวจสอบ	/			
27 มี.ค. 57	ฟ้อง UN ระวังถูกสวนกลับ	รัฐบาลฟ้อง UN หวังดึงต่างชาติเข้ามาแทรกแซงการเมืองไทย	รัฐบาลฟ้ององค์การสหประชาชาติ องค์การสิทธิมนุษยชน รวมทั้งประเทศมหาอำนาจว่าถูก กปปส. ขัดขวางการเลือกตั้ง ชับไล่รัฐบาล และมีกระบวนการตุลาการภิวัตน์ พยายาม	/			

			จะทำให้รัฐบาลหัน ตำแหน่ง ผู้เขียน เดือนรัฐบาลว่า ระวังต่างชาติฉวย โอกาสเข้ามา แทรกแซงการ เมืองไทย และอาจ ถูกย้อนกลับว่า สาเหตุของปัญหา มาจากรัฐบาลที่ ปล่อยให้เกิดวงจร อุบาทว์ทาง การเมือง มีระบบ ธุรกิจการเมือง คค โกงทุจริตคอร์รัปชัน จนทำให้ไทยเสี่ยง เป็นรัฐล้มเหลว				
29 มี.ค. 57	ใครจะเป็นผู้ เสียสละ?	ผู้นำการเมือง ต้องมีความ เสียสละเพื่อ ประเทศชาติ	คุณสมบัติของผู้นำ ที่ดีมี 3 ประการ คือ มีความรู้ ความสามารถ, มี ความคุณธรรม จริยธรรม และมี ความเสียสละ ผู้เขียนมองว่าความ เสียสละจำเป็นกับ สถานการณ์ ทางการเมืองไทย จึงเรียกร้อง น.ส.ยิ่ง ลักษณ์ ชินวัตร รักษาการ นายกรัฐมนตรี เสียสละเพื่อ ประเทศ	/	/		/
3 เม.ย. 57	ไทยในสายตา ต่างชาติ	มุมมองของ ต่างชาติต่อวิกฤต ความขัดแย้งการ เมืองไทย	ต่างชาติมองการ เมืองไทยและชี้แนะ ว่า หลักการ ประชาธิปไตยไม่ ควรยึดเฉพาะการ เลือกตั้งเท่านั้น เช่น นายจอห์น แครร์รี	/			

			<p>รัฐมนตรี ต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ระบุว่า การเลือกตั้งที่ ขาดการปฏิรูปให้ เป็นประชาธิปไตย อย่างแท้จริง จึงเกิด การทุจริต แพร่หลาย เช่นเดียวกับ บทความใน นิตยสาร ดีอีโคโน มิสต์ ของอังกฤษ รายงานว่ามีเหตุ สำคัญที่ทำให้ ประชาธิปไตยไทย ล้มเหลว เพราะ มุ่งเน้นการเลือกตั้ง แต่ไม่คำนึงถึง องค์ประกอบอื่นๆ เป็นต้น</p>				
5 เม.ย. 57	สุญญากาศที่ อาจมีปัญหา	<p>การเมืองไทย เสี่ยงเผชิญ หายนะ หากไม่ เร่งเจรจาเพื่อ หาทางออก</p>	<p>ศาลรัฐธรรมนูญ รับคำร้องกลุ่ม ส.ว. ที่ขอให้วินิจฉัย ความเป็นรัฐมนตรี น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชิน วัตร สิ้นสุดลงตาม รัฐธรรมนูญ กรณี สั่งย้าย นายถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการสภา ความมั่นคง แห่งชาติ (สมช.) ผู้เขียนกังวลว่า หากศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัย ให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นครั้งที่สอง (หลังจากครั้งที่ พ้นตำแหน่งจาก การยุบสภา) จะเกิด</p>	/			/

			<p>สัญญาภาค การเมือง เพราะไม่มี มีสภาผู้แทนราษฎร มีเพียงวุฒิสภา องค์ประกอบ รัฐสภาไม่ครบ จึง เสนอทางออกคือ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ไม่ ควรตั้งต้นอยู่ รักษาการต่อไป และทุกฝ่ายควรหา วิธีให้คู่ขัดแย้ง เจรจาร่วมกัน หาทางออกให้ ประเทศ</p>				
11 เม.ย.57	ปฏิรูปตัวเอง ก่อนประเทศ	<p>นักการเมืองต้อง ปฏิรูปตัวเองก่อน เพื่อแก้ปัญหา ประเทศ</p>	<p>ต่างประเทศ คาดหวังให้ความ ขัดแย้งทาง การเมืองของไทย ยุติลงด้วยการ เจรจา ผู้เขียนย้ำให้ ทุกฝ่ายยึด ผลประโยชน์ชาติ เป็นที่ตั้ง และ นักการเมืองต้อง เริ่มปฏิรูปตัวเอง ก่อน โดยปลูกฝัง จิตสำนึกเพื่อ ประเทศชาติ ร่วม เจรจาหาทางออก ให้บ้านเมือง</p>	/			/
15 เม.ย.57	วิวาทะเรื่อง รัฐธรรมนูญ	<p>คู่ขัดแย้งตีความ ประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญ ต่างกัน</p>	<p>มูลเหตุความขัดแย้ง ทางการเมือง ระหว่างรัฐบาล และ กปปส. จาก การตีความหลัก ประชาธิปไตย และ รัฐธรรมนูญที่ ต่างกัน อีกทั้งแต่ละ ฝ่ายต่างตีความ เข้าข้างตนเองเพื่อ</p>	/			

			มุ่งมั่นเอาชนะ จน ความขัดแย้ง ลุกลามบานปลาย				
17 เม.ย.57	ได้เวลาพูดจา หรือยัง?	ข้อเสนอให้คู่ ขัดแย้งเร่งเจรจา ไกล่เกลี่ยหาทาง ออกทางการ เมือง	กปปส. นัดชุมนุม ใหญ่และประกาศ เผด็จศึกรัฐบาล ส่วน นปช. ปลุก ระดมมวลชนครั้ง ใหญ่ หวั่นเกิดการ ปะทะระหว่างผู้ ชุมนุม ผู้เขียน รวบรวมข้อเสนอให้ ใช้การเจรจาเพื่อยุติ ปัญหา และย้ำว่า ความปรองดองจะ เกิดขึ้น โดยทุกฝ่าย ต้องไม่มุ่งเอาชนะ และใช้เหตุผล มากกว่าอารมณ์	/	/		/
19 เม.ย.57	กฎหมายไม่ เป็นกฎหมาย	การไม่เคารพ กฎหมาย จะทำ ให้ปัญหาความ ขัดแย้งไม่สิ้นสุด	คู่ขัดแย้งมุ่งกล่าวหา โจมตีฝ่ายตรงข้าม ว่าไม่เคารพ กฎหมาย ทำให้ ปัญหาความขัดแย้ง ไม่ยุติ เช่น อดีต นายกฯ ทักษิณ ระบุว่าความวุ่นวาย ทางการเมืองไทย เพราะกฎหมายไม่ เป็นกฎหมาย ด้าน กปปส. โจมตี รัฐบาลยิ่งลักษณ์ไม่ เคารพคำตัดสินของ ศาลและองค์กร อิสระ เป็นต้น	/			
22 เม.ย.57	รัฐบาลต้อง รับประกัน	เร่งหาข้อสรุป และข้อตกลง ร่วมกันสร้าง ความมั่นใจก่อน จัดเลือกตั้งครั้งที่	ก่อนจัดเลือกตั้งครั้ง ใหม่ จะต้องหา ข้อสรุปและ ข้อตกลงร่วมกัน จากทุกฝ่าย เพื่อ สร้างการยอมรับ	/			/

		2	และยุติความ วุ่นวายที่จะเกิดขึ้น ในช่วงจัดเลือกตั้ง ครั้งใหม่				
23 เม.ย.57	ผู้ศาลระวังถูก ยุบพรรค	รัฐบาลโจมตี องค์กรอิสระและ ศาล	รัฐบาลไม่พอใจคำ ตัดสินของศาล รัฐธรรมนูญและ องค์กรอิสระ จึง กล่าวโจมตี และ ข่มขู่คุกคาม ซึ่งต้อง ระวังถูกกลโกง จนถึงขั้นยุบพรรค และเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งกรรมการ พรรคทั้งคณะ	/	/		
28 เม.ย.57	ปัญหาากสุด ของคนไทย	อุปสรรคของการ เจรจาเพื่อยุติ ความขัดแย้งทาง การเมือง	การเดินทางเจรจา เพื่อยุติความขัดแย้ง ทางการเมืองของ นายอภิสิทธิ์ เวชชา ชีวะ หัวหน้าพรรค ประชาธิปัตย์ มี อุปสรรคสำคัญคือ การเจรจากับ นาย สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. ที่ดำเนินว่า “อย่ามา สะเออะ” เพราะจะ ไม่รับฟังข้อเสนอ อื่นที่ขัดกับแนวทาง ข้อเรียกร้องของ กลุ่ม กปปส.	/			
29 เม.ย.57	อย่าให้ระคาย เคืองฯ	ทุกฝ่ายต้องไม่ กระทำการให้ ระคายเคืองเบื้อง พระยุคลบาท	แต่ละฝ่ายอ้าง ข้อเสนอตาม รัฐธรรมนูญมาตรา7 ที่คุ้มครองกระทำ การให้ระคายเคือง เบื้องพระยุคลบาท ซึ่งผู้เขียนเสนอให้ แก้ปัญหา ต้องทำ ให้ถูกกฎหมายและ เป็นที่ยอมรับของ	/			/

			ทุกฝ่าย				
6 พ.ค. 57	ก่อนที่จะเป็น รัฐล้มเหลว	รัฐบาลปฏิเสธ ข้อเสนอแผน เดินทางประเทศ ไทยของนาย อภิสิทธิ์	รัฐบาลปฏิเสธ ข้อเสนอแผน เดินทางประเทศ ไทย ของนาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อ้างว่าตรงกับ ข้อเสนอของ กปปส. โดยเฉพาะ ข้อเสนอให้ นายกรัฐมนตรี ลาออกเพื่อเปิดทาง ให้มียกกรัฐมนตรี เฉพาะกาล ซึ่ง รัฐบาลไม่ยอมรับ อาจทำให้วิกฤติ การเมืองยืดเยื้อ ผู้เขียนจึงเสนอว่า ทุกฝ่ายต้องร่วมหา ทางออก โดยการ ประนีประนอม พบ กันคนละครึ่งทาง	/	/		/
7 พ.ค. 57	เริ่มด้วย สุนทรีย สนทนา	ข้อเสนอ แก้ปัญหาความ ขัดแย้งทาง การเมืองด้วย การเจรจา	ข้อเสนอของนาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ประชาธิปัตย์ กับ ข้อเสนอ นาย นพดล ปัทมะ ที่ ปรึกษาใกล้ชิด อดีต นายกฯ ทักษิณ ที่ เสนอให้ปฏิรูป ประเทศและจัดการ เลือกตั้ง ยังตกลง ไม่ได้ เพราะแต่ละ ฝ่ายไม่ไว้วางใจกัน และกัน กลัวว่า ตนเองจะเสีย ผลประโยชน์ ผู้เขียนจึงเรียกร้อง ให้ทุกฝ่ายสละ ประโยชน์ส่วนตัว	/	/		/

			และคำนึงถึง ประโยชน์ของ ประเทศเป็นหลัก และหยุดปลุกระดม มวลชน ยุยงสร้าง ความเกลียดชัง ควรใช้การเจรจา ระหว่างกันเพื่อยุติ ปัญหา				
8 พ.ค. 57	ถึงเวลาลง ประชามติ	เสนอทำ ประชามติ คลี่คลายความ ขัดแย้งทาง การเมือง	ผู้เขียนเสนอให้ทำ ประชามติ สอบถามประชาชน เพื่อยุติปัญหาข้อ ถกเถียงที่ค้างคา ต่างๆ และทุกฝ่าย ต้องเคารพเสียง ส่วนใหญ่ของ ประชาชน ไม่ ขัดขวางการทำ ประชามติ เพื่อ ให้ผลเป็นที่ยอมรับ ของทุกฝ่าย หาก ใครฝ่าฝืนต้อง ลงโทษเด็ดขาด				/
13 พ.ค. 57	สรรพลิ่งล้าน เกิดแต่เหตุ	คนเสื้อแดง ต่อต้านคำตัดสิน ศาล รธน.	กลุ่มคนเสื้อแดงเผา โลงศพตุลาการ และชุมนุมต่อต้าน ครั้งใหญ่ และมีเหตุ ระเบิดใน โรงพยาบาล ธนาคาร และบ้าน ตุลาการศาล เมื่อ จากไม่พอใจคำ ตัดสินศาล รัฐธรรมนูญ ที่ วินิจฉัยให้ นายกรัฐมนตรีสิ้น สภาพ กรณ์ โยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี ถือว่า เป็นการแทรกแซง	/			

			โยกย้ายข้าราชการ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หลายมาตรา และ ป.ป.ช. ชี้มูล ความผิดให้หยุด ปฏิบัติหน้าที่ ก่อน ส่งให้วุฒิสภาถอด ถอนต่อไป				
15 พ.ค. 57	ระวิงรฟไทย พุงชนกัน	เสนอใช้การ เจรจาแก้ปัญหา การเมือง	ผู้เขียนตำหนิ รัฐบาลที่กล่าวหา และโจมตีพร้อมทั้ง ชูฟ้องตุลาการศาล รัฐธรรมนูญ พร้อม เสนอแนวทาง แก้ปัญหาความ ขัดแย้ง คือ “การ เจรจา” โดยมีคน กลางที่เหมาะสม คือ ประธาน วุฒิสภาคนใหม่ ช่วยไกล่เกลี่ย	/			/
22 พ.ค. 57	โอกาสที่อาจ ยุติวิกฤต	ผบ.ทบ. ประกาศใช้กฎ อัยการศึก ควบคุม สถานการณ์ ทางการเมือง	พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้ บัญชาการทหารบก หรือ ผบ.ทบ. ประกาศใช้กฎ อัยการศึก เพราะ เกิดเหตุรุนแรง ในช่วงการชุมนุม มี ผู้เสียชีวิต 28 คน บาดเจ็บกว่า 700 คน และมีการใช้ อาวุธสงคราม กองทัพจึงเข้ามา ควบคุมความสงบ เรียบร้อยแทน รัฐบาล ทหารเข้า มาทำหน้าที่แทน ตำรวจ สถานการณ์ ขณะนี้ผู้เขียนจึง เสนอให้ทหารเป็น	/			/

			คนกลางไกล่เกลี่ย การเจรจา				
23 พ.ค. 57	เสียงสะท้อน ต่างประเทศ	มุมมองจาก ต่างประเทศ หลังไทย ประกาศใช้กฎ อัยการศึก	ผู้เขียนรวบรวม มุมมองต่างประเทศ ที่มีต่อไทยหลัง ประกาศใช้กฎ อัยการศึก ส่วน ใหญ่เข้าใจ สถานการณ์ ประเทศไทย และ มองว่า ประชาธิปไตยไม่ได้ ชีวิตที่การเลือกตั้ง เท่านั้น แต่ต้องมี ระบบตรวจสอบ ถ่วงดุลที่เข้มแข็ง ดังนั้น จึงเสนอให้ ปฏิรูปประเทศ โดย เริ่มจากการเลือกตั้ง ที่คัดกรอง นักการเมืองเข้ามา บริหารประเทศ ขจัดการทุจริต การ ซื้อเสียง สร้างการ ยอมรับ				/
24 พ.ค. 57	ในที่สุดก็ต้อง เกิดรัฐประหาร	เกิดรัฐประหาร วันที่ 22พ.ค. 2557	การเจรจาระหว่าง 7 องค์กรไม่สำเร็จ โดยมี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์ โอชา ผบ.ทบ. นั่ง หัวโต๊ะไม่สำเร็จ เพราะแต่ละฝ่ายยึด ผลประโยชน์ส่วน ตนและพรรคพวก ทำให้การเจรจา ระหว่างคู่ขัดแย้ง ล้มเหลว สุดท้าย เมื่อนักการเมืองตก ลงกันไม่ได้ จึงเกิด รัฐประหาร ทหาร เข้ามามีอำนาจเต็ม	/	/		

			เพื่อหาทางออกให้ประเทศ รัฐธรรมนูญ ปี 2550 สิ้นสุด ชั่วคราว แต่วุฒิสภา และองค์กรอิสระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ ต่อไป				
26 พ.ค. 57	ภารกิจด่วน เฉพาะหน้า	ภารกิจเร่งด่วนที่ คสช. ต้องเร่ง ดำเนินการ	ผู้เขียนนำเสนอ ภารกิจเร่งด่วนหลัง คสช. ทำ รัฐประหาร เช่น ต้องเร่งหาเงินมา จ่ายให้ชวนา หลังจากรอเงิน โครงการรับจำนำ ข้าวมานาน, รีบ จัดตั้งรัฐบาลเพื่อ บริหารประเทศ จัดตั้งสถานี วิทยุเพื่อวาง กรอบกฎหมาย จัดตั้งสภาปฏิรูป ประเทศ รวมทั้งตั้ง สภาหรือ กรรมาธิการยกร่าง รัฐธรรมนูญใหม่เพื่อ เป็นกติกาปกครอง ประเทศ และปฏิรูป การเลือกตั้งให้ โปร่งใส เป็นธรรม กำจัดการทุจริต คอร์รัปชัน เป็นต้น ภารกิจคงไม่ใช่เรื่อง ง่ายเพราะระบบ ธุรกิจการเมือง ครอบงำสังคมไทย มานาน ดังนั้น ต้อง เปิดเวทีให้ทุกฝ่าย ร่วมแสดงความ ความเห็นเพื่อปฏิรูป	/			/

			ประเทศอย่าง สร้างสรรค์				
30 พ.ค. 57	นักปลุกระดม ความเกลียด	แนวทางปฏิรูป ประเทศ ของ คสช. และฝ่าย ต่างๆ	7 องค์การธุรกิจ เตรียมเสนอแผน ฟื้นฟูเศรษฐกิจและ สร้างความเชื่อมั่น ให้ประเทศไทย ด้าน พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์ โอชา หัวหน้า คสช. เตรียมตั้งสถานี บัญญัติ เพื่อนำไปสู่ การเลือกตั้ง และตั้ง ศูนย์ปรองดอง สมานฉันท์เพื่อการ ปฏิรูป แต่ผู้เขียน กังวลว่าข้อเสนอ ต่างๆ จะไม่ถูก นำไปปฏิบัติ และ เสนอให้เร่งปฏิรูป ค่านิยมคนในสังคม งดปลุกระดมด้วย ความเกลียดชังและ ความรุนแรง	/			/
	รวม		73 บทความ	65	23	5	47

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพีระวัฒน์ อัฐนาค เกิดวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2531 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียน บ้านท่ายาง(ประชาสรรค์) อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี และสำเร็จการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 จากนั้นได้เริ่มต้นทำงานด้านสื่อสารมวลชน โดยเป็นผู้ดำเนินรายการและผู้ประกาศข่าวเศรษฐกิจ ที่สถานีโทรทัศน์เพื่อเศรษฐกิจและการลงทุน (Money Channel) ปัจจุบันเป็นผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี

